

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

27'nci Toplantı
7 Ocak 2022 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/4058) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırılık içerip içermediği hakkında görüşmeler

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 85 Milletvekilinin, Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4058)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

27'nci Toplantı
7 Ocak 2022 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.03'te açılarak üç oturum yaptı.

(2/4058) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırılık içerip içermediği hakkında görüşmeler yapıldı.

Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 85 Milletvekilinin, Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4058) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 23.42'de toplantıya son verildi.

7 Ocak 2022 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.03

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahibi, çok değerli milletvekillerimiz, kıymetli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 27'nci Birleşimini açıyorum. (*)

Gündemimizde (2/4058) esas numaralı Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 78 Milletvekilinin; Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, sunuma geçmeden önce salonda bulunan kamu kurumlarımızın temsilcilerinin kendilerini tanıtmalarını isteyeceğim. Çok önemli bir kanun teklifini müzakere edeceğimiz milyonlarca insanımızı ilgilendiren. Tabii ki Komisyonumuzun ve Genel Kurulumuzun takdiriyle yasalaşması hâlinde milyonlarca insanımızın hayatını etkileyecek düzenlemeler içeriyor. Ben şimdiden bu görüşmelerin faydalı, yararlı geçmesini ve sonuçlarının hayırlı olmasını diliyorum.

Şimdi, ön sıradan başlayarak arkadaşlarımızın kendilerini tanıtmalarını rica edeceğim.

Buyurun lütfen.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, tamamladık mı arkadaşlar? Tamam galiba.

Tabii, dışarıdan izleyen arkadaşlarımız da var, salonumuzun kapasitesi gereği böyle. Yalnız, son dönemlerde biliyorsunuz sayılarda da artış var. Bütün arkadaşlarımızın azami dikkati göstermelerini, Covid açısından, istirham ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi usul hakkında zannediyorum, söz talepleri var. Önce bu talepleri karşılayacağım.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/4058) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırılık içerip içermediği hakkında görüşmeler

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Herkese hoş geldiniz diyorum, hayırlı sabahlar.

Sayın Başkanım, dediğiniz gibi çok önemli kanun maddeleri var bugün burada ancak her şeyden önce şunu sormak istiyorum: Merkez Bankasına haciz gelmesi bir ülkenin şerefi, haysiyeti, itibarı demek değil midir yani? Yabancı paralar olsun, yabancılara ait olanlar olsun...

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, o... İçeriği tartışacağız, usul hakkında söz verdim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İçerik değil ama yani Anayasa'ya aykırılık iddiam var. Yani bu Anayasa'nın ötesinde bir durum da onu söylemek istiyorum.

Anayasa'ya aykırılık iddialarımız olacak 1, 11, 12 ve 16'ncı maddelerle ilgili, onları ayrıca belirteceğim tartışırken ayrıca ama 1'inci maddeyle ilgili, çok değerli arkadaşlarım, bir ülkenin Merkez Bankasına, yabancılara orada bulunan paralarına ya da değerlerine haciz geliyorsa, bu ülkenin itibarı var mıdır? Yani bunu haciz gelmesin diye kanuna koymak ne demek oluyor? Ya, gelmesin ama gelme durumu söz konusuysa zaten bu ülke bitti demektir. Böyle bir şeyi nasıl yazarız, bunu kanuna nasıl koyarız? Bu bizim itibarımızla ilgilidir. Anayasa'yı falan geçelim, çok ötesinde bir durum Sayın Başkanım. Bunun teklif edilmemesi lazım, bu üzdü beni. Gerçekten ben evvelsi gün gelemedim sözcüler görüşmesine ama dün bunu görünce çok üzüldüm. Yani bunu çekmek lazım. Bir ülkenin Merkez Bankasına, orada bulunan, oraya teslim edilmiş swap veya başka bir nedenle teslim edilmiş yabancı değerlere haciz geliyorsa daha konuşacak bir şey yok demektir. Yabancılar gelse, işgal edilse bir ülke, bu yapılmaz ya! Biz bunu burada kanun olarak nasıl görüşeceğiz, bunu nasıl kabul edeceğiz, haciz gelmemesini nasıl kabul edeceğiz yani bunu kayıtlarımıza nasıl geçireceğiz? Bunun dikkate alınmasını rica ediyorum yani hakikaten çok üzüldüm. Bu, siyasetin dışında bir konu. Onun haricinde yine klasik olarak bir torba kanun... Etki analizi yapılmamış. Ki yapılması gereken...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hemen bir anonsta bulunayım: Bu arada Cemal Bey'e de teşekkür ediyorum. Dün hakikaten yoğun bir çalışma sergileyip bir etki analizi çıkarmış. Onun dağıtımını yapalım hızlı bir şekilde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sağ olsun, Cemal Bey değerli bir arkadaşımız ama talihsiz olmuş bu Merkez Bankası şeyi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye? Belki Cemal'in parası yatıyor orada. Cemal'in parası vardır Merkez Bankasında.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Etki raporunu çoğaltıp dağıtalım arkadaşlar.

Evet, devam edin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, diğer komisyonlar tarafından görüşülmesi gereken maddeler de vardı, onlar da görüşülemedi. Herhâlde durum da acil ama tekrar ediyorum: 1'inci, 11'inci, 12'nci ve 16'ncı maddelerle ilgili Anayasa'ya aykırılık görüşümüz vardır. Bunların kayda geçmesini ve diğer maddeler görüşülürken de durumu tekrar izah edeceğimizi belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun. Usul hakkında...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar, basın değerli emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben 1'inci maddeyi gördüğümde utanç duydum, bunu söylemek isterim. Yani bir ülkenin Merkez Bankası o ülkenin itibar kaynaklarından biridir ve Merkez Bankasındaki varlıkların güvence altında olduğu, hem dosta hem düşmana güven verir bu anlamda. Şimdi Merkez Bankamızdaki kaynakların haczedilmesi olasılığından bahsediyor bu madde, çok tehlikeli bir madde. Yani düşünün ki bir esnafa bile bir haciz gitme olasılığından bahsedilirse hiç kimse o esnafa borç vermez, hiç kimse o esnafa mal vermez, o esnaf batır. Siz eğer ki Merkez Bankamıza

haciz gelme olasılığından bahsediyorsanız, herkes 3 kere düşünür, Merkez Bankasıyla swap anlaşması yapan da, Merkez Bankasına para koyan da. Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları sonuç olarak bankalara döviz yatırıyorlar. Bu dövizlerin karşılığı Merkez Bankasında bulunuyor. Eğer ki o dövizlere haciz gelme olasılığı varsa kimse bankaya para da yatırmaz, herkes korkar. Yani böyle bir olasılığı Cemal Bey nasıl imzalamış da, 100 AK PARTİ milletvekili nasıl imzalamış da buraya getirmiş yani ben hayretler içindeyim gerçekten. Yani ticaretin içinde de bulundunuz Cemal Bey, değil mi? Yani bir şirkete “Ya, ‘bana haciz gelmesin’ diye yasa çıkarın.” derseni o şirket batır. Yani biliyorsunuz, spekülasyon veya dedikodu mekanizması o şirketi batırır, en sağlam şirketi bile batırır. Ama bizim Merkez Bankamızın rezervi eksi 56 milyar dolarda. Ya, diyorsunuz ki: “Ya, buraya...”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, bunu maddede tartışacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Başkanım, bakın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi usul hakkında söz verdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama, peki o zaman süresi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maddede geniş geniş ifade edersiniz görüşlerinizi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu büyük bir tehlikedir. Ben bunu gerçekten...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maddeyi konuşacağız, o zaman ifade edersiniz. Usul hakkında söz verdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu Anayasa’ya da aykırı Sayın Başkan. Anayasa’ya aykırılığımı iddia ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ikinci olarak, 12’nci madde... Sayın Bakan Yardımcılarımız burada. Peki, Sayın Nebati “Heterodoks politikalar uygulayacağız...” Vallahi bu heterodoks politikalar neymiş? Döviz garantili faizmiş yani faize faiz dememek için elli takla atan bir maddeyle karşı karşıyayız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Katlamalı faiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usul hakkında söz verdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Başkanım, söyleyeceğim, açıklamayı yapacağım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bunları geniş geniş gün boyunca tartışacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu madde Anayasa’ya aykırıdır Sayın Başkan. Yani Anayasa’ımızın 73’üncü maddesi şunu söyler : “Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere...” der. Bakın, “Kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.” der. Yani vergi ne içinmiş? Kamu giderlerini karşılamak içinmiş. Kim ödeyecek? Mali gücüne göre ödeyecek diyor, bakın, Anayasa açıkça bunu söylüyor. Yani yoksuldan az vergi alacaksınız diyor, zenginden çok vergi alacaksınız diyor ve topladığınız vergileri emekliye, memura, işçiye ve yatırımlara harcayacaksınız diyor yani kamu ihtiyaçları, kamu yararı için harcayacaksınız diyor. Cemal Bey, siz bu getirdiğiniz yasa teklifiyle diyorsunuz ki: “Türkiye Cumhuriyeti devletinde 200-300 bin bol para sahibi insan var, yüksek para sahibi zengin insan var. Bunlar da sisteme güvenmiyorlar. Efendim, biz bunlara düşük faiz veriyoruz. Ben buna dolar bazında garanti veriyorum.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu maddede görüşülecek, usulle ne alakası var şimdi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama usulle çok... Anayasa’ya aykırı efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buraları bir toparlarsanız çok memnun olurum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anayasa’ya aykırılık iddia ediyorum. Bakın, ne diyor? “Kamu giderlerini karşılamak üzere.” diyor. Uğur Bey, Anayasa’ya aykırılık iddiamı açıklamaya çalışıyorum. Herkes -yoksul- vergi veriyor ekmek alırken, elektrik kullanırken, market alışverişinde, benzin alışverişinde vergi ödüyor, bu vergiler hazinede toplanıyor. Şimdi de diyor ki bu madde: “Bu vergileri ben 200-300 bin para sahibine dolar yüzde 100 artsa yüzde 100 faiz olarak aktaracağım.”

Sayın Başkan, bu madde açıkça Anayasa’ya aykırıdır. Kamu giderlerini karşılamak üzere toplanan vergiler yoksuldan alınıp zengine aktarılamaz. Bu kadar açıkça söyleyeyim. Bu Anayasa’ya aykırılık iddiamızı işleme almanızı talep ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Görüşmelere başlamadan önce Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu konuda Anayasa’ya aykırılık iddiamızı işleme almanızı talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun lütfen usul hakkında.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

İçeriğini herhâlde ilerleyen saatlerde görüşeceğiz. Teklif sahibi arkadaşımız evvelki gün akşam gruplarla bir toplantı yaptı. O toplantıda Merkez Bankasıyla ilgili düzenlemenin tam içeriğini bize açıklamadı, açıklayamadı. Bugün bunun açıklanmasını bekliyoruz. O gün benim edindiğim intiba bunun o kadar da çok önemli bir şey olmadığıydı ama bugün Merkez Bankasından buraya gelen üst düzey katılımdan anladığım kadarıyla bu konu son derece önemli diye düşünüyorum, ilerleyen saatlerde göreceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Uğur Aydemir, usul hakkında buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Savunacaksınız herhâlde.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de hazırına hoş geldiniz diyorum, saygılar sunuyorum.

Evet, arkadaşlar, burada biz AK PARTİ milletvekilleri olarak, ben de kanun teklifine imza koyan birisi olarak hiç utanılacak bir şey olduğunu düşünmüyorum. Her bir maddemizin ülkemiz için çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Merkez Bankasıyla alakalı da arkadaşlar anladığım kadarıyla yeterli inceleyemediler herhâlde. “Merkez Bankası nezdinde diğer ülkelerin Merkez Bankasında açmış olduğu hesap” diyor yani muhabir bankacılık gibi düşünürseniz bunu ticari bir amacı yok ve hesap açtran ülkeyi garanti altına alıyor, bizim Merkez Bankamızla alakası yok, o ülkenin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Utanç verici değil mi bu? Arap Emirlikleri’ni güvence altına alacaksınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, görüşünüzü ifade ettiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şu var: Utanç verici bir şey değil, bu, ülkenin geliştiğini gösterecek; niye? Bundan sonra Libya’daki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kara para aklama merkezi olacaktır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kara parayla da bunun alakası yok. Bir Merkez Bankasında kara para olabilir mi? Nasıl ekonomistsiniz Sayın Paylan ya? Bir devlet para aklamak için Merkez Bankasını kullanabilir mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diktatörlükler yok mu dünyada?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani bunu söylerken basına mesaj mı vermeye çalışıyorsunuz, ne yapmaya çalışıyorsunuz, anlamıyorum yani anlamakta gerçekten zorlanıyorum. Her şey de siyaset değil arkadaşlar. Bakınız, burada geldik 18 tane madde görüşeceğiz, her bir maddenin de bizim ülkemize, milletimize çok faydalı olduğunu düşünüyorum ve şu var: Diyelim ki Libya'daki bankacılık sistemi gelişmemiş. Biz kendi Merkez Bankamızla, kendi bankalarımızla bu açığı, gelişmemişliği kapatarak Libya'nın bütün işlemleri bizim bankacılık üzerinden giderse bundan ne kaybedecek Türkiye? Bir: Merkez Bankamıza döviz gelecek. İki: Bizim bankalarımız Merkez Bankasında komisyon işlemlerinden dolayı gelir elde edecekler arkadaşlar. Amerika'nın yapacağı işi Türkiye yapacak. Amerika yaparken çok şerefli, biz yaparken utanç duyuyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Böyle bir şey olabilir mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Amerika böyle yasa çıkarıyor mu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Böyle bir şey olabilir mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Amerika böyle yasa çıkarmış mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, görüşünüzü ifade ettiniz, rica ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, bakınız, biz kendi rezervlerimize hasredilen bir kanun koymuyoruz, başka ülkenin rezervlerine.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bunları maddede tartışacağız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dolayısıyla, her bir maddemiz önemli.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, maddede bunları tartışacağız.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam Başkanım.

Her bir maddemiz önemli, dolayısıyla her birinizin desteğini bekliyoruz. Şeyle alakalı, mevduat...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hangi ülke böyle yasa çıkarmış?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, lütfen, usulümüze aykırı hareket ediyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, şimdi, arkadaşlar söylediler “Mevduatla alakalı bu faiz değil mi, nedir?” diye konuştular. Şimdi cevap verelim. O usulse benimki de usul o zaman Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hiçbiri usul değil, kusura bakmayın da onlarınki de usul değil, sizinki de değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, Sayın Aydemir “Her şey siyaset değil.” deyip böyle bir suçlamada bulundu, üzüldüm, onu belirtmek isterim. Bunu siyaset değil, bir itibar meselesi, ülke onuru meselesi olarak ben ortaya koydum, gerçekten üzüldüm.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi ben tutumumu ifade edeceğim. Sayın üyelerimiz Anayasa'ya aykırılık konusunda usul açısından bir itirazda bulundular. Bu konularda biliyorsunuz gelen teklifler öncelikle Meclis Başkanlığımızın bir anlamda süzgecinden geçerek komisyonlara havale ediliyor. O aşamada da Anayasa'ya aykırılık konusu Meclisimizin bir anlamda incelemesinden geçmiş oluyor. Dolayısıyla burada bir Anayasa'ya aykırılık hususu tespiti söz konusu değildir. Diğer taraftan biz de böyle bir şey görmüyoruz, Komisyon Başkanı olarak Anayasa'ya aykırı bir mesele görmüyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anayasa madde 73'e baktınız mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir itirazınız varsa Anayasa'ya aykırılık konusunda itiraz yolları açıktır, bunun nasıl yapılacağı da bellidir. Burada Anayasa'ya herhangi bir aykırılık durumu söz konusu değildir.

Değerli arkadaşlar, Merkez Bankamızla ilgili...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tutumunuzla ilgili...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, kim karar veriyor?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – En sonunda Anayasa Mahkemesi karar veriyor biliyorsunuz. İtiraz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Burada siz mi karar veriyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben kendi tutumumu açıklıyorum, Komisyon açısından tutumumu açıklıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tutumunuzla ilgili usul tartışması açabilirsiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, öyle bir şey söz konusu değil. Eğer çok fazla ısrar ediyorsanız bir yazılı önerge verirsiniz, oylarız, bitiririz ama ben tutumumu açıklıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Çoğunluk bizde Anayasa'yı biz belirleriz.” diyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hayır, hayır; çoğunluğun ne karar vereceğini ben bilemem, görürüz, o zaman ne karar verileceğini görürüz. Çok ısrar ediyorsanız verin bir yazılı önerge oylama yaptıralım, bunun usulü bu.

Değerli arkadaşlar, etki değerlendirme konusunda tekrar teşekkür ediyorum. Haklı olarak birçok arkadaşımız, bütün gruplar da etki değerlendirme konularında eleştiriler getiriyorlardı. Bu arada Cemal Bey'in biraderi de dün ağır bir ameliyat geçirdiği hâlde hem onunla hem bu işlerle uğraştı ve gerçekten titiz bir çalışma yaptı. Ben huzurunuzda tekrar şükranlarımı sunuyorum, tabii, tüm katkıda bulunan bürokrat arkadaşlarımıza da teşekkür ediyorum. Bir etki değerlendirme dağıtıldı mı bilmiyorum. Dağıttık, güzel. Diğer taraftan bundan sonraki düzenlemelerde de tabii aynıısını bekliyoruz. Bu Merkez Bankamızla ilgili hususu madde geldiğinde tartışacağız. Bu, usule ilişkin bir hadise değil maddenin içeriğini, herkes kendi görüşünü elbette ifade edecek, ortaya koyacak. Yalnız, bir hususu netleştirmek isterim, burada tartışacağımız konu Merkez Bankamızın kaynakları değil, bir başka merkez bankasının kaynağını bizim Merkez Bankamıza aktarması sürecinde yapılan bir düzenleme yani tartıştığımız konu bizim Merkez Bankamızın kaynakları değil, başka merkez bankalarının ülkemizdeki varlıklarına ilişkin bir konu, onu da ifade etmiş olayım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, değerli teklif sahibi arkadaşımız Cemal Öztürk'e söz vereceğim geneliyle ilgili bir sunum yapmak üzere.

Süreniz otuz dakikadır Sayın Öztürk.

Buyurun lütfen.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 85 Milletvekilinin, Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4058) (**)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri; Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizi görüşmek üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilli arkadaşlarım; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından detayları kamuoyuyla paylaşılan Türkiye ekonomi modelinin temeli yatırım, üretim, istihdam ve ihracatın artırılmasına dayanıyor. Türkiye, önüne çıkan tarihî fırsatı değerlendirerek küresel çapta üretim ve tedarik merkezi olma potansiyelini öne çıkarmayı, ülkemizin lojistik altyapısından, üretim kapasitesinden, ihracat ve doğrudan yabancı yatırım çekme kabiliyetinden yararlanmayı hedefliyor. Amaçlanan bu temel hedeflere ulaşmak için öncelikli olarak makroekonomik istikrarı sağlayacak yüksek katma değerli yatırımların teşvik edilip üretimin, ihracatın ve istihdamın artırılması gerekiyor. Bu suretle, cari açık sorununun kalıcı olarak çözülmesi, orta gelir tuzağından uzaklaşılması, küresel değerler zincirinde üst sıralara çıkılması hedefleniyor. Üretime dayalı ihracat öncelikli modelin orta ve uzun vadede başarı sağlayabilmesi için öncelikle makroekonomik istikrarın korunması bir zorunluluktur. Hükümetin ekonomi kanadını temsil eden sözcülerin ifadelerinden piyasa ekonomisinden, finansal serbestlik ve serbest kambiyo rejimine tam bağımlılıktan vazgeçilmeyeceği, ekonomi politikalarının daha şeffaf ve öngörülebilir olacağı, dengeli ve sürdürülebilir bir maliye politikası uygulanacağı, piyasalardaki oynaklığın azaltılmasına yönelik olarak makroihtiyati tedbirler alınacağı, piyasa beklentilerinin iyileştirileceği, reel sektörün önünü daha net görmesinin sağlanacağı anlaşılıyor. Türkiye'nin demokratik geleneği, piyasa ekonomisi tecrübesi, dinamik ekonomisi ve güçlü iş dünyası gibi kendine özgü özellikleri dikkate alınarak uygulanmasına karar verilen program kapsamında söz konusu hedeflerin hayata geçirilmesi için atılacak adımlar Hükümet tarafından belirlenmiş bulunuyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kapsamda hazırladığımız teklifle, ekonomi modeliyle amaçlanan hedeflere ulaşabilmek için gerekli yasal düzenlemeleri Meclisimizin takdirlerine sunuyoruz. Hazırladığımız teklif yürürlük ve yürütme dâhil olmak üzere 18 maddeden oluşmaktadır. Teklifte, Bireysel Emeklilik Sistemi'ne katılımı teşvik etmek ve fon birikimini artırmak amacıyla 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nda önemli değişiklikler öngörüyoruz. Nitekim, teklifimizin 7 maddesi bu kanunla ilgilidir. Bu kapsamda hâlihazırda sistemde yüzde 25 olarak hesaplanmakta olan devlet katkısı oranının yüzde 30'a yükseltilmesi; konut alımı, evlilik, eğitim ve benzeri hayat dönemeçlerinde ihtiyaç duyulabilecek tasarrufların Bireysel Emeklilik Sistemi çatısı altında biriktirilerek kullanılabilmesine ve kısmen ödeme yoluyla alınabilmesine imkân verilmesi, 45 yaş üstü çalışanların isteğe bağlı olarak Otomatik Katılım Sistemi'ne dâhil edilmesi, Bireysel Emeklilik Sistemi'nden nakit ihtiyacı nedeniyle ayrılan kişilerin sistemden ayrılmadan tasarrufa devam etmesini

** (2/4058) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

sağlamak üzere BES birikimlerinin katılımcılar tarafından banka kredisi kullanılması esnasında temlik edilmesi durumunda konuyla ilgili sürecin standardizasyonuna ilişkin Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna yetki verilmesi yönünde düzenlemeler yapıyoruz.

Teklifte önerdiğimiz bir diğer düzenleme ise kur korumalı mevduat hesaplarına destek verilmesine yöneliktir. Türk lirası araçlara olan talebin artırılması, finansal piyasaların daha etkin bir şekilde işlemesi, finansal piyasalarda derinliğin artırılması, ürün çeşitliliğin teşvik edilmesi ve bu suretle finansal sektörün ve ulusal ekonominin sağlıklı gelişimine katkıda bulunulması amacıyla gerçek kişilerin mevduat ve katılma hesaplarının getirilerini kur artışlarına karşı desteklemek üzere yasal düzenleme yapıyoruz.

Teklifimizde ayrıca, 1 Aralık 2021 tarihinden önce 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale edilen işlerde ek fiyat farkı verilebilmesi amacıyla düzenleme yapıyoruz. Hâlihazırda 4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanunu uyarınca 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki işlere fiyat farkı verilmesine ilişkin esas ve usuller Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmekte ancak sözleşme imzalandıktan sonra bu hususta değişiklik yapılamamaktadır. Ayrıca, aynı kanunda sözleşmelerin devri belli şartlara bağlanmakta ve buna ilişkin bazı kısıtlamalar bulunmaktadır. Teklif edilen düzenlemeyle son dönemlerde ülkemizde ve dünyada ham madde temininde ve tedarik zincirlerinde ortaya çıkan aksaklıklar ve girdi fiyatlarında beklenmeyen artışlar nedeniyle kamu ihale sözleşmelerinin maliyetlerinde de öngörülemeyen artışlar yaşanmıştır. Bu çerçevede 1 Aralık 2021 tarihinden önce 4734 sayılı Kanun'a göre ihale edilen işlerde ek fiyat farkı verilerek işlerin daha sağlıklı yürütülmesi ve zamanında tamamlanması, tamamlanan işlerin ise maliyet kayıplarının belirli ölçüde karşılanması amaçlanmaktadır. Düzenlemeyle, ek fiyat farkı verilecek dönem Haziran-Aralık 2021 tarihlerinde gerçekleştirilen kısımları kapsamakta, ayrıca bu sözleşmelerin herhangi bir kısıt olmadan devrine de imkân verilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yatırım, üretim ve ihracatı desteklemek amacıyla Kurumlar Vergisi Kanunu'nda da 2 değişiklik önerimiz bulunmaktadır. Kurumlar vergisi, mükelleflerinin elde etmiş olduğu kazançların ihracat veya imalat faaliyetleri sonucu elde edilip edilmemesine bakılmaksızın 2021 yılı için yüzde 25 oranında uygulanmış; 2022 yılı için yüzde 23, daha sonra ise yüzde 20 olarak uygulanacaktır. Önerilen düzenlemeyle, ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançları ile sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle iştigal eden kurumların münhasıran üretim faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarına kurumlar vergisi oranının 1 puan indirimli uygulanması suretiyle bu kurumların söz konusu faaliyetleri teşvik edilmektedir. Ayrıca, Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikle kurumların yatırım fonlarına iştirak etmeleri teşvik edilmektedir. Mevcut düzenlemede, bu fonlardan sadece girişim sermayesi yatırım fonlarından sağlanan kazançlar iştirak kazancı istisnasına konu edilebilmekte olup böylece diğer yatırım fonlarından elde edilen kâr payı gelirlerinin de iştirak kazançları istisnasına konu edilebilmesine imkân sağlanmaktadır. Bununla birlikte, Türk lirasına talebin artırılması amacıyla da portföyünde yabancı para, altın ve diğer kıymetli madenler olan fonlardan elde edilen kâr payları ise istisna kapsamı dışında tutulmuştur.

Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; AK PARTİ hükûmetleri döneminde çalışanlarımızın ve emeklilerimizin daima yanında olduk, onların refah düzeylerini arttıran birçok düzenlemeyi hayata geçirdik. İçinde bulunduğumuz bu zorlu dönemde de yine çalışanlarımızı, emeklilerimizi enflasyona ezdirmedik. Bu kapsamda, teklifimizde emeklilere verilecek gelir ve aylıkların 2.500 Türk lirasının altında olmamasını sağlayacak bir düzenleme öneriyoruz. Ayrıca, teklifimizde 5,8 milyon kamu görevlimizin tamamı ile memur emeklilerimize yapılacak ek zam tutarıyla ilgili düzenlemeler de yer almaktadır.

Teklifimizde 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda yapılan değişiklikle, vergi kanunları uyarınca iadesi talep edilen vergilere ilişkin olarak açılan davalarda, dava konusu edilen tutarın yüzde 50'si oranında teminat alınmadan yürütmenin durdurulması kararı verilememesi temin edilmektedir. Böylece haksız iadelerin de önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Yine, bir diğer düzenlemeyle de merkez bankaları arasında kurulan ilişkilerin için gerektirdiği diplomatik hassasiyet ve ekonomik güven temelinde yürütülebilmesini teminen diğer merkez bankalarının banka nezdindeki para, alacak, mal, hak ve varlıklarının haczedilememesi önerilmektedir.

Görüşmeler esnasında yapacağımız katkılar için şimdiden hepimize teşekkürlerimi sunuyorum. Ve değerli Komisyonunuzdan teklifimizin kabulünü ve teklifin ülkemize, milletimize hayırlı, bereketli olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hani 18 maddeyi on dakikada anlattın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Maddelere gelindiğinde ben detaylı açıklamaları hem kendim yapacağım hem de ilgili kamu kurumlarından teşrif eden arkadaşlarımıza söz vereceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Merkez Bankası maddesini anlatmadınız.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Maddelerde anlatacağım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maddelere geçince bilgi vereceğini söyledi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onun üzerine yorum yapacağız Sayın Başkan. Neye göre yapacağız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Efendim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Merkez Bankasıyla ilgili madde nedir?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önce geneliyle ilgili yapacaksınız zaten. Sonra maddelere gelince o maddeyle ilgili de yorumlar yapacaksınız. Size yazılı olarak da yeterli bilgi verildi diye düşünüyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yok, ben süremi kullanabilirim. Ben siyasetçiyim, hocayım. Konuşmayı yapabilirim ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama otuz dakika verdi size, on yedi dakika...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, bu maksimum süredir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Az kullanmak takdir edilmesi gereken bir durumdur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, 1'inci maddenin ne olduğunu anlamadık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Verimli kullanıldığını gösterir sürenin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, 1'inci madde, Merkez Bankası maddesi nedir anlamadık biz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O madde gelince izahat isteyeceğiz, rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz bütününde neyi konuşuruz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yazılı olarak size bütünü geldi, bütün destekleyici dokümanlar da geldi, bütününde genel bir değerlendirme yapacaksınız. O maddeye geldiğimizde detay bilgi isteyeceğiz ve detaylı değerlendirme yapacaksınız.

Teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teklifte var zaten maddelerin şeyi. Ama sırası geldiğinde Garo Bey, sizi ikna etmek için elimden gelen bütün gayreti göstereceğime inanabilirsiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Cemal Bey, sağ olun. Gayet güzel bir genel değerlendirme yaptınız, sağ olun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallaha önce kendinizi ikna etmeniz lazım Cemal Bey.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, değerli arkadaşlar, teklifin geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Kural olarak, geneli üzerinde üyelerimize onar dakika söz veriyoruz. Komisyonumuza teşrif etmiş üyemiz olmayan değerli milletvekillerine beşer dakika söz veriyoruz. Yalnız, grup sözcüleri konuşurken onlara biraz daha müsamaha gösteriyoruz. Başkalarına örnek olmamak kaydıyla grup sözcülerimize on dakikayı aşsalar bile bir miktar müsamaha gösteriyoruz; bunu da takdirlerinize, bilgilerinize sunmak istiyorum.

Şimdi, Sayın Kuşoğlu'ndan başlıyoruz genel değerlendirmelere.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım, değerli bürokratlar, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli sivil toplum meslek kuruluşlarının üyeleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Cemal Bey gerçekten birikimli bir arkadaşımız olarak kısa ama öz bir sunum yaptı. Ancak şimdi ben genel gerekçeyle başlamak istiyorum. Şimdi, genel gerekçe şöyle başlamış değerli arkadaşlar: “2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasına eklenen hüküm ile vergi kanunları uyarınca iadesi talep edilen vergilere ilişkin olarak açılan davalarda, dava konusu edilen tutarın % 50’si oranında teminat...” diye böyle devam ediyor.

Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kanun yapmak bir usule tabidir tabii ki. Bunu biliyorsunuz ve geçmişten beri de buna dikkat edilirdi. Şimdi burada genel gerekçe madde gerekçesi gibi başlamış, hiçbir ilgisi olmayan bir şekilde. Genel gerekçede bu kanunun neden verildiği, neden ihtiyaç duyulduğu anlatılır. “Şu yapılmaktadır, bu yapılmaktadır.” Zaten madde gerekçelerinde bu anlatılır “Şu yapılıyor, bu yapılıyor.” diye. Ama yapılan işin neden yapıldığı, hangi gerekçeyle yapıldığı orada rakamlandırılır. Burada genel olarak ortam şöyledir, bu konuyla ilgili ya da bu konularla ilgili, artık tek kanun değil, birçok kanun var bunda olduğu gibi “Böyle bir ortamda, böyle bir kanun getirmek zorunda kaldık, bunun gerekçesi de budur.” denir. Genel gerekçe ile madde gerekçeleri arasında hiçbir fark yok. Sayın Başkanım, tabii Başkanlıktan, Meclis Başkanlığından geçiyor ama bunlara Meclis Başkanlığımız maalesef çok dikkat etmiyor bu konulara. Sizin Komisyon olarak dikkat etmeniz, devlet adabını bilen birisi olarak, özellikle Başkanımız olarak bunları uyarmanız çok doğru olacaktır kanaatindeyim. Yani çok yanlış bu şekilde bunların gelmesi. Zaten yanlışlık şuradan başlıyor: Aslında bunların Hükümet tasarısı olarak gelmesi lazım, doğrusu odur. Hepimiz de biliyoruz ki bunlar Hükümetten gelmiştir, Hükümet de yok da daha doğrusu Kabineden gelmiştir; doğrusu da odur, oradan gelmesi gerekir, kanunla ilgili ihtiyaçları onlar bilir. Öyle olması lazım ama burada bir garip oyun oynanıyor, bir garip iş yapıldı. Anayasa yani muvazaadan da öte bir şekilde burada savunma durumunda. Şimdi, Cemal Bey’in yerinde olmak istemem, samimi olarak olmak istemem. Şunları savunmak mümkün mü? Burada gelip de siyasi birisinin -artık Bakanlar da seçilmiş değil ama- siyasi yetkiye sahip seçilmiş birisinin gelip bunları savunabilmesi lazım. Yok öyle birisi. Ya, böyle bir usul olmaması lazım. Şimdi, biz de ne diyeceğimizi bilemiyoruz, kime diyeceğimizi... Bürokratlara mı “Bunların müsebbibi sizsiniz.”

diye eleştiride bulunalım. Cemal Bey'e zaten bulunamayız; müsebbibi o değil, getiren o değil, kime eleştiride bulunacağız? Yani gerçekten anlamakta zorluk çekiyorum ya da anlatmakta zorluk çekiyorum ki çok önemli konular var.

Ekonomik ortam nedeniyle gerçekten fiyat farkı kararnamesi gerekiyor, bir fiyat farkı kanunu gerekiyor, bunun düzenlenmesi gerekiyor. Onunla ilgili olarak hazır başlamışken söyleyeyim, daha detaylı düzenlenmesi lazım hem devirlerle ilgili hem de fiyat farkıyla ilgili genel ifadeler kullanılmış, bütün yetkiler Cumhurbaşkanlığına verilmiş ama daha sonra ne yapılacağı belli değil. Bu ifadeler ile sözleşmeler arasında farklılıklar gözetilmesi mümkün olabilecek. Kanunun mümkün olduğunca bunları tanımlaması gerekiyor, fiyat farkıyla ilgili yapılacak işler kanuna mümkün olduğunca açık olarak yazılmak durumundadır. Aksi takdirde sıkıntı olacaktır.

Onun haricinde 12'nci maddede, bu mevduatla ilgili madde düzenleniyor. Biliyorsunuz kanun çıkmadan, mevzuat çıkmadan bu işler yapıldı, başlandı. Bununla ilgili olarak da Cemal Bey, arkadaşlara söylerseniz detaylı bilgi verebilirlerse... Şimdiye kadar kaç hesap açıldı; bu hesapların kaç gerçek kişi tarafından, kaç tüzel kişiler tarafından açıldı; ne kadarı özel bankalarda, ne kadarı kamu bankalarında? Şimdi "özel banka ve kamu bankası" deyince de değerli arkadaşlarım şimdiye kadar özel bankalara, özel kurumlara kamu yararı nedeniyle bir görev zararı ödemesi yapılmadı değil mi Sayın Başkanım, siz Bakanlık yaptınız? Özel kurumlara, özel bankalara kamu görevi verilip de bir zarar ödemesi yapıldı mı şimdiye kadar? Yapılmadı. Anayasa'nın 73'üncü maddesinde bu tür işlerle ilgili "Kamu yararı aranır..." Burada bir kamu yararı var mıdır? Kamu yararı nedeniyle mi yapıyoruz biz bunu? Yani bazılarına hazineden ödeme yapıyoruz, ilave olarak faiz ödemesi yapıyoruz. Burada bir kamu yararı var mı? Bunu da özel bankalar vasıtasıyla yapıyoruz. Nasıl olur, nasıl yürür bu iş? Bunun bir mantığı var mıdır? Burada kamu yararı nerededir bunu görmemiz lazım.

Yine 12'nci maddeye değinmişken "İhraç edilecek senet tutarı ile ihraç yapılacak bankaları belirlemeye, özel tertip devlet iç borçlanma senedi ve nakit kaynak aktarımı için Bakanlık bütçesinde mevcut ya da yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir." Şimdi değerli arkadaşlarım, yeni sistemde Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçe yapma yetkisi yok, bütçeyi uygulama yetkisi var, uygulamayla ilgili yetkilendirilmiş, Strateji ve Bütçe Başkanlığı yani Cumhurbaşkanlığı yapıyor bütçeyi, yani ödenek eklemeye yetkili kurum Strateji ve Bütçe Başkanlığı. Ya, bunu nasıl yazıyoruz, getiriyoruz? Hazine ve Maliye Bakanlığına yeni açılacak tertiplere ödenek ekleme yetkisi veriyoruz. Hazine ve Maliye Bakanlığının hangi birimi yapacak? Bütçe yapıyor, Bütçe Genel Müdürlüğü yapıyordu, şimdi hangi birim yapacak Allah aşkına, bu nasıl iştir? Nasıl bunları böyle yazıyoruz ya? Bu devlet ne hâle gelmiş? "Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir." diye buraya getiriyoruz. Ayıptır bunlar ya. Devlet de bu kadar da değildi, bu Türkiye Cumhuriyeti gerçekten devletti. Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçeyi yapar, yetkisi oradadır, biz getiriyoruz: "Hazine ve Maliye Bakanlığı yapar." Yok canım! Anayasa değişmiş, farkında değil arkadaşlar.

Şimdi "Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmesinde özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler uygulanmaz." diyor. Hazine ve Maliye Bakanlığına, Merkez Bankasına bankalardan kişilerle ilgili her türlü bilgi verilebilecek. Bu çok önemli bir konu arkadaşlar. Hazineye, Merkez Bankasına... Şöyle ifade ediliyor: "Hazine ve Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanması kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve bankalardan gerekli veri ve bilgiyi talep edebilir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası veya bankalar, talep edilen veri ve bilgiyi Hazine ve Maliye Bakanlığının belirleyeceği şekil ve süreler içerisinde vermekle yükümlü olup veri ve bilginin birinci fıkrada belirtilen amaç çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmesinde özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler uygulanmaz." Şimdi, tasarruf hesabı açıyor, insanlar ülkesine, devletine güveniyor, gidiyor

bankalarda hesap açıyorlar. Bu bilgilerin Maliye Bakanlığına verilmesiyle ilgili yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler var, bu hükümleri kaldırıyoruz. Ne yapıyoruz arkadaşlar, bu ekonomik ortamda böyle bir şeyi nasıl yapıyoruz, bu bilgileri nasıl veriyoruz? Yani bu, paniği artıran bir husus değil midir? Bu, Anayasa'ya aykırı değil midir, yasalara aykırı değil midir? Şimdi, neden yapıyoruz bunu, Cemal Bey bunu neden istediler, Hazine ve Maliye Bakanlığı bunu neden istiyor? Hazine ve Maliye Bakanlığı mı istiyor, ne yaptığını biliyor mu acaba? Kişilerle ilgili bu bilgileri neden istiyor? Kimin özel kasası var, kimin ne kadar parası var, kimin ne kadar döviz, bilmem nesi var, bu tür bilgiler alınacak. Peki, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak biz de alıp bu bilgileri buna göre kanun çıkarabilecek miyiz, konuşabilecek miyiz, aleni mi olacak hepimizin elinde bu bilgiler? Ne yapılıyor burada? Yani bunun yapılması bu ekonomik ortamdaki paniği ne derece artırır, bunun farkında mıyız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Yani bu, düşünülerek mi getirildi? Diğer bakanlıklara, kurumlara sorularak mı getirildi bu? Herhâlde Durmuş Bey açıklayacaktır eski Merkez Bankası guvernörü olarak. Bunların bankacılık piyasasında yaratacağı etkiler, yabancı yatırımcılar açısından yaratacağı etkiler; bunlar hiç düşünülüyor mu, bunları düşünen bir bürokratınız yok mu -bunları ikaz edecek siyasetler diyeceğim de Cumhurbaşkanından başka yürütme erkinde siyasi seçilmiş kişi yok- bu ikazlar yapılmıyor mu?

Heterodoks politikalar bunlar mı Cemal Bey, bir sorsanıza, Heterodoks politika dediği bunlar mı yani hiçbir şeyin sayılmadığı, kanunun, nizamın olmadığı politikalar heterodoks politikalar mı?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Güliyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne yapsın, Cemal Bey aklı başında insan, ne yapsın gülmeyip de?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Aklıma geleni yaparım.” diyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Psikiyatr kliniği” diye yazacaklar kapıya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Herkesi sana göndereceğiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kapıyı kapatıp yazacaklar “psikiyatr kliniği” diye.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 10’uncu maddede BOTAŞ’a doğal gazla ilgili olarak verilen yetki... Herhâlde EPDK’dan arkadaşlarımız da var değil mi Sayın Başkanım?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, o, EPDK’nin fiyat tespitiyle ilgili yetkisi BOTAŞ’a mı veriliyor? Bir de öyle bir durum söz konusu galiba, onun da değerlendirilmesi lazım.

Ayrıca, emeklilerle ilgili olarak yapılan düzenlemeleri yetersiz buluyoruz. Böyle bir ortamda, enflasyonun yukarı yönlü olduğu, daha da yukarı çıkacağı bir ortamda bu düzenlemenin yetersiz olduğunu, madde geldiği zaman daha ayrıntılı olarak görüşlerimizi iletmeğimizi belirtmek istiyorum.

Dediğim gibi 1, 11, 12 ve 16’ncı maddeyle ilgili Anayasa’ya ve İç Tüzük’e aykırılık iddialarımız var ayrıca.

Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, geneli üzerinde konuşmak üzere buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının değerli emekçileri, değerli basın emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, biliyorsunuz orta vadeli plan açıklandı, herhangi bir heterodoks politikalardan bahsedilmiyordu ama orta vadeli programımız şu anda çökmüş durumda ve bundan üç ay önce girilen bir karanlık dehlizde ülkemiz savrulmaya devam ediyor ve Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Nebati artık heterodoks politikalara geçtiğimizi söyledi. Sayın Başkan, bu heterodoks politikaların ne olduğunu siz biliyor musunuz? Ben bilmiyorum veya burada bulunan herhangi bir bürokrat biliyor mu? Bu heterodoks politikaların dünyada herhangi bir uygulaması var mı? Deve midir kuş mudur bu heterodoks politikalar bilen var mı arkadaşlar? Ama bu “heterodoks politikalar” denen şey –açıkça söyleyeyim- girdik bir alamete gidiyoruz felakete durumudur, başka bir şey değil. “Günübürlük politikalar belirleyeceğiz.” diyor Sayın Nebati. Dünyada bir örneği olmayan, gerçekten, alamete doğru ülkemizi götürüyor bu heterodoks politikalar.

Bakın, bu heterodoks politikalarının sonucunu söyleyeyim şu anda, Cemal Bey siz de dinleyin lütfen: Şu anda Merkez Bankamız -burada Merkez Bankası temsilcileri var- yüzde 14’le bankalara para veriyor, her hafta 1 trilyon lira para veriyor. 1 trilyon lira yüzde 14’le. Yani mal aldığımızı düşünün, ayakkabıyı 14 liradan alıyorsunuz, tamam mı? Merkez Bankası 14 liradan bankalara veriyor. Bankalar keyiflerinde, tamam mı? Öyle bir keyif içindeler ki yüzde 24’le... Bakın, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcımız yanınızda oturuyor. Bakan Yardımcısı “Getir, yüzde 24’le ben borç alacağım.” diyor, hemen. Nebati diyor ki: “Buyurun, 14’le Merkez Bankası parayı verdi, 24’le ben borç alacağım.” Yüzde 10 kılçıksız para. Keyfi gelirse hazineye borç veriyor. Bir kamu kurumundan aldığı yüzde 14’le parayı yüzde 24’le borç veriyor. Yüzde 10 kılçıksız para.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir haftalığına alıyor, beş yıllığına veriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Müsaade et İsmail Bey.

Şimdi keyfi gelmedi mi? Hazineye vermeyeyim. Ne yapacak? Yüzde 30’la, yüzde 35’le, yüzde 40’la vatandaşa borç verecek. Ne kadar güzel, yüzde 14’le para alıyor; yüzde 30’la, yüzde 35’le, yüzde 40’la vatandaşa borç verecek.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Detay verir misiniz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu, birinci olay. İkinci konuyu söyleyeyim: Şimdi gelen heterodoks politikaların sonucunu söyleyeyim arkadaşlar, diğer boyutunu söyleyeyim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Paylan, detay vermezseniz eksik olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, siz de basın, söz verecek size.

İkinci boyutuna geleyim. Şimdi geldi dedi ki, bakın, ne dedi? “İşte biz, faizi düşüreceğiz, efendim, ihracat artacak, enflasyon düşecek.” dedi. Sonuç ne oldu? Dolar 8 liradan 18 liraya çıktı. Sarayda bir panik başladı arkadaşlar, büyük bir panik. Şimdi, 3 yol vardı arkadaşlar bu paniğin sonucunda. Birinci yol, ortodoks politikalara dönmektir. Yani, efendim, ateş bacadı sardı, enflasyon patladı. Ortodoks politikalar gereği nedir? Ateşin bacadı sardığı durumda faizi 10 puan yükseltmektir. Aynı damat beyin 2018’de batırdıktan sonra Naci Ağbal’ın yaptığı gibi ve sonra kurların 9 liraya, 10 liraya düşmesidir ve bunun sonucunda da enflasyonun kontrol altına alınmasıdır. Bu, ortodoks politikadır. Tayyip Erdoğan “Bunu asla kabul etmeyeceğim.” dedi. Bu birinci seçenek ortadan kalktı, en rasyonel seçenek. İkinci seçenek sarayda sermaye kontrolü konuşuldu, bunu açık açık yazdılar. Fuat Bey, işte saraya yakın yazarlar yazdılar. Sermaye kontrolü ciddi anlamda sarayda tartışıldı. Ama eminim ki hâlâ rasyonel düşünen bazı arkadaşlar “Ya, bu da ülkeyi batırır.” dediler. Bu seçeneği de devre dışı bıraktılar, Tayyip Bey’i ikna ettiler. Üçüncü bir yol buldular Cin Aliler üçüncü bir yol buldular: Efendim, faize “faiz”

demeyeceğiz. Ee, ne diyeceğiz? “Dolar garantili faiz.” diyeceğiz. Yani nassın etrafından dolaşacağız? Bakın, nassın etrafından dolaşmanın sonucunu söyleyeyim: Bu uygulama ilk başladığı gün dolar 11,5 liraydı, Merkez Bankamız ilk gün 11,5 kur açıkladı. Bugün kaç para? 13 lira 80 kuruş, on gün. On günde yüzde 20 faiz arkadaşlar. Net, kılıksız. Şahane değil mi? Faiz düştü. Nassa uygun, adı dolar. Efendim, nassı da etrafından dolaştık. Ama yüzde 20 faiz verdik on günde.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir sürü fetva var ortada, fetvaları aldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, bunun ucu açık mı arkadaşlar? Yani sınırı var mı? Ucu açık mı? Nereye kadar? Yüzde kaç kadar faiz verecek belli mi? Dolar yarın, Allah korusun, bir şey oldu, uluslararası bir kriz oldu, 25’e fırladı, yüzde 100 arttı. Ne olacak? “Yüzde 100 faiz vereceğim.” diyor. Ne oldu? Nassın etrafından dolaştık, nassa uydurduk. Peki, bu parayı nereden ödeyecek arkadaşlar? Nereden ödeyecek bu parayı? Yurttaşın ödediği vergiden ödeyecek. Tüyü bitmemiş yetimin ödediği vergiden ödeyecek. Yurttaş ekme alıyor, vergi verecek. Yurttaş markete gidiyor, vergi verecek. Benzin ödüyor, vergi verecek. 84 milyon vergi verecek. 200-300 bin ağababa var, para babası var. Onlar, efendim, daha çok faiz alacaklar. Hazinesinin altına hortumu bağlamışlar; bu vergiler 200-300 bin yurttaşın kasasına akacak. Sayın Başkan, bu, Anayasa’ya aykırıdır. Açıkça söyleyeyim, bakın arkadaşlar, bu, Anayasa’ya aykırıdır. Anayasa’da vergilerin kamu giderleri için harcanması esastır.

Peki, Hazine ve Maliye Bakanı suç işlemiştir. Şimdi biz neyi çıkarıyoruz arkadaşlar? Bunun yasasını çıkarıyoruz değil mi? Yasa olmadan uygulama başlayabilir mi? Sayın Başkan, yasa olmadan uygulama başlayabilir mi? Siz, bakanlık da yaptınız. E, bu, şu anda görüştüğümüz şeyin uygulaması başladı. Neyle başladı? Bir “tweet”le başladı, 21 Aralıkta başladı, bugün 7 Ocak, uygulamayı başlattınız, Hazine ve Maliye Bakanlığı bürokratları, nasıl başlattınız? Neye göre başlattınız? Olmaz ya, hani vicdana gelir. AK PARTİ’li vekiller, MHP’li vekiller, “Hayır.” dediler buna, ne olacak? 100 milyar lira yattı bu sisteme. Ne olacak arkadaşlar? Biz yanlış olduğuna ikna ettik bu sistemin, ne olacak?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, olmayan bir şeyi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, “Hayır.” diyemez misiniz, yok mu öyle bir iradeniz yani? Bu sisteme “Hayır.” diyemez misiniz? Bu sisteme “Hayır.” diyemez misiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi sisteme? Niye?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii, faize diyorum. Bakın faize, fahiş faize “Hayır.” diyemez misiniz? Böyle bir olasılık yok mu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım. Herkes sırası geldiğinde sözünü ifade edecek.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dolar 18 lira olunca...

CAVİT ARI (Antalya) – Kanun yok ortada, kanun; onu anlatıyor adam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fahiş faize “Hayır.” diyemez misiniz? Tabii, sizin iradeniz yok. “İrademiz yok.” diyorsanız evvallah.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, saraydan ne diyorlar: “Ben yasa olmadan uygulamayı başlatırım, yasayı arkadan gönderirim, nasıl olsa orada kurşun askerler var; el kaldırır, el indirir, olay biter.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – On gün önceki konuşmanı hatırla.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bu size hakarettir, bu size hakarettir, bu size hakarettir arkadaşlar, bu size hakarettir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – On gün önceki konuşmalarını hatırla, hakaret olmadığını anlarsın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anayasa’ya aykırı, kanun dışı bir uygulama başlamış ve yurttaşın vergisini bir avuç para sahibine aktaracak bir sistemle karşı karşıyayız arkadaşlar. Ya, buna “Nâs’a uygun.” diyorsanız, ben sizin vicdanlarınıza bırakıyorum. Hepiniz bugün millete, yarın Allah’a hesap vereceksiniz; bunu unutmayın.

CAVİT ARI (Antalya) – Elinizi vicdanımıza koyun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Değerli arkadaşlar, ikinci olay, Merkez Bankası yetkilileri burada. Merkez Bankası da uygulamaya başladı. Neye göre başladı? Diyor ki: “Yasaya uygun.” Neye dayandırıyor biliyor musunuz? “Fiyat istikrarına uygun.” diyor, o da diyor ki: “Kur garantisini veriyorum.” diyor. Neyle? “TL banknot matbaası elimde. Kur yükselirse çalıştırırım para makinesini, veririm dolar babalarına parayı.” diyor. Neye dayandırarak diyorsunuz ey Merkez Bankası yetkilileri? Parayı basacaksınız ne olacak? Ahmet’in, Mehmet’in, Ayşe’nin, Fatma’nın, Agop’un ekmeğinin fiyatı artacak. Parayı kime aktaracaksınız? Zenginlere aktaracaksınız. Ya, bu, yasa dışıdır, yasa dışı, arkadaşlar. Fiyat istikrarına dayanır mı Sayın Başkan, özel bir yasa gerekmez mi? Merkez Bankası Yasası bunu asla cevaz vermiyor arkadaşlar.

Daha sonra, Merkez Bankamıza haciz gelme olasılığında bahsediyor bu yasa ya. Ya, arkadaşlar, ben utanç duydum bunu gördüğümde. Amerika’dan bahsediyor Uğur Bey. Allah’ınızı severseniz, böyle bir yasa Kongreden geçer mi, Amerikan Kongresinden?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Var zaten Amerika’da yasa.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Böyle bir şeyi Amerikan Kongresi gündeme getirmeyi düşünemez bile. Öyle bir şey hükümet önerse hakaret sayar bunu biliyor musunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Cemal Bey bunu iyi anlatmadı herhâlde Sayın Başkan? Tekrar mı anlatsa acaba?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Maddeye gelince detaylı konuşuruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hiçbir şey anlatılmadı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Cemal Bey iyi anlatamamışsınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maddeye gelince konuşacağız Sayın Aydemir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye bu kanunu Uğur getirmedi ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tekrar anlatman lazım.

CAVİT ARI (Antalya) – Tutanaklara geçsin, Cemal Bey’in iyi anlatamadığını Uğur Bey tasdikledi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Amerikan Merkez Bankası bunu hakaret sayar, arkadaşlar, hakaret sayar.

Bakın, Libya diyelim ki kabile devleti değil mi arkadaşlar? Kazakistan, kabile devleti.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Kabile devleti” niye diyorsun, “kabile” de o zaman.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bugün Kazakistan’daki o diktatör, halkın paralarını çaldı diye halk isyan etti bakın. Kazakistan’daki diktatör buraya para yatıracağı, Libya’daki kabile devleti buraya para yatıracağı. Kimin parasını? Halkın parasını. Niye ülkesinde tutmuyor? Niye ülkesinde tutmuyor, niye? Niye ikisi de tutmuyor? Kabile devleti. Kabile devleti. Kabile devleti. (AK PARTİ sıralarından gürlütler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sana göre kabile devleti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, oradaki halkın ekmeğini çalan diktatörler “Ben ‘safe haven’ istiyorum, güvenli liman istiyorum. Ben güvenli liman istiyorum.” diyor, değil mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İşine gelmeyince “diktatör” diyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, Venezuela’deki diktatör de İngiltere’de parasını tutuyordu, ne oldu? İngiltere’deki paraları haczedildi. Niye? Niye haczedildi? Halkın parasını çalmıştı, İngiltere’ye yatırmıştı, haczedildi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kime göre çaldı, kime göre?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Şimdi, siz “Maduro, ey Maduro, parayı bana getir, oraya götürme. Çünkü ben sana haczedilmeme güvencesi veriyorum.” diyeceksiniz arkadaşlar. Bu, ülkemiz için utanç değil midir ya? Utanç değil midir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bak, “swap”lar için de arkadaşlar muhtemelen Arap Emirlikleri, güvence istiyorlar. Bak, Arap Emirlikleri para verecek buraya, güvence istiyor. Siz bu güvenceyi veriyorsunuz kabile devletlerine, Arap şeyhlerine. Bu, ülkemiz için utanç değil midir?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kendinle çelişiyorsun ya.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Paylan, boş konuşuyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bak, Merkez Bankası rezervimiz ekside, bu yüzden kabile devletlerine güvence veren bir ülke durumuna düşürdük. Bak, borç alan emir alır, işte, bu durumdayız maalesef. Normal yollardan, demokratik ülkelere borç alamıyorsun, kabile devletlerinden borç alıyorsun, onlardan emir alıyorsun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Amerika’ya boyun mu eğsin?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kimden emir alıyoruz? Kendinle çelişiyorsun ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, sırası geldiğinde görüşlerinizi ifade edin, şimdi tamamlamak durumundayız, rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bireysel emeklilik sisteminde yüzde 25’ten yüzde 35’lere geçiyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama kayıtlara geçsin? Kimden emir alıyoruz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kayıtlara geçti, tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, kamusal emeklilik sistemini batırdınız, emeklilerimizi 2.500 liraya muhtaç ettiniz, kamusal emeklilik sistemiyle emeklilerimize bir gelecek vademediyorsunuz “Bireysel emeklilik sistemine git.” diyorsunuz. Kim gidebiliyor bireysel emeklilik sistemine? Geliri fazla olanlar gidiyor. Dar gelirli zaten borç altında. Dar gelirli tasarruf edebiliyor mu? Edemiyor arkadaşlar, asgari ücretli tasarruf edemiyor. Kim tasarruf ediyor? Geliri fazla olan. Siz “Geliri fazla olanlara daha çok kamu desteği vereceğim.” diyorsunuz. Ya, arkadaş, hazine kaynağımız varsa kamusal emeklilik sistemini güçlendirelim. Niye zenginlerin tasarruflarına daha fazla devlet katkısı verelim, bunu düşünmemiz lazım arkadaşlar.

Diğer boyutu, en düşük emekli maaşı 2.500 lira. Ben, buradan çağrı yapıyorum: Hadi gelin, bütün vekiller 2.500 lirayla bir ay geçinelim. Deneyelim, hadi buyurun; ben varım. Hadi deneyelim, 2.500 lirayla aç açıkta kalmıyor musunuz? Hadi, buyurun. Hepimiz bir ay 2.500 lira alalım ve 2.500 lira dışında 5 kuruş paramız olmasın, hadi buyurun, geçinelim. Elinizi vicdanınıza koyun Cemal Bey! 2.500 lirayla kim geçinir? Bak, 3 maaş, 5 maaş alıyor millet?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Örnek, örnek...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 100 defa söylendi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ondan sonra 3 maaş, 5 maaş alanlar, 30 bin lira vekil maaşı alanlar 2.500 lirayı emeklilere reva gösterecek; bu, doğru değil arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Söyleyip geçme, örnek ver, 5 maaş alana örnek ver; kim alıyor 5 maaş?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşte, bürokratlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Söyle, öyle deme.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bürokratlar, bütün bakan yardımcılarını; hadi, buyur.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bütün bakan yardımcılarını...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çoğu bakan yardımcısı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İspat etmeyen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çoğu bakan yardımcısı, buradakileri tenzih ederim, çoğu bakan yardımcısı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İspat etmeyen... 5 maaş alan 1 tane bakan yardımcısı söyleyemezsen ben de sana sorarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı diyalog usulümüz yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Maliye Bakanının kendisi alıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kim, nereden 5 maaş alıyor ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kendi Bakanın alıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nereden 5 maaş alıyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakanın alıyor, Bakanın; Maliye Bakanı alıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Herkes 2 maaş alıyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Paylan, siyaset yapma.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşma usulümüz yok.

Tamamlayın lütfen Sayın Paylan.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çalışıp da gelin biraz ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Maliye Bakanı TÜRK TELEKOM'dan maaş almıyor mu?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Siyasi algı yapıyorsun ya!.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ucuz siyaset yapıyorsun ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Maliye Bakanı, TÜRK TELEKOM'dan maaş almıyor mu arkadaşlar?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlayın lütfen Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakan, BOTAŞ yetkilileri de burada arkadaşlar. “BOTAŞ’ta sosyal tarifeye geçiliyor.” dediniz. Bakın, elektrikte sosyal tarifeye geçildi, vatandaş zarar etti. Ya, 150 kilovata kadar yüzde 50 zam yaptınız, 150 kilovatin üstüne yüzde 125 zam yaptınız; ortalama yüzde 80 zam yapıldı arkadaşlar! Bu, nasıl sosyal tarife arkadaşlar? BOTAŞ’ta sosyal tarifeye... Bakın, bizim sosyal tarifeden anladığımız ihtiyaç sınırdır yani 100 metrekare bir evin elektrik ihtiyacı ve doğal gaz ihtiyacı belirlenir. Tabii, mevsimsel özelliklere göre, Ağrı ile Antalya aynı olmaz; bu anlamda ihtiyaç belirlenir. Bir de yoksulluk belirlenir yani Ağrı’da da zengin var, Antalya’da da yoksul var. Bu anlamda hem mevsimsel özellikler hem yoksulluk kriterleri belirlenir, buna göre sosyal tarife belirlenir ve biz birinci basamağın ücretsiz olmasını savunuyoruz değerli arkadaşlar. Bu anlamda, sosyal tarifeden anladığımız halkın temel ihtiyaçlarının güvence altına alınmasıdır.

Vallahi, bu müteahhitler lobisi çok güçlü; herhâlde bürokrasinin üzerinde de lobi yapmışlar, efendim, vekillerimiz üzerinde de lobi yapmışlar. Emeklilerin bürokrasiye ulaşma yetkisi pek yok, memurların yok, işçilerin yok; onların haklarını savunma konusunda zorluk yaşanıyor. Ama arkadaşlar, müteahhitlerin, vallahi, milletvekillerinin etrafında, bakanların etrafında büyük bir lobi güçleri var. Müteahhitler lobisi de “Geçen yıl zarar ettik arkadaşlar.” dediler. İşte, “Yılbaşında demir 4 liraydı, şimdi 10 lira; beton 200 liraydı, şimdi 600 lira; bize fark verin.” diyorlar. Evet, onlar da haklılar ama ben şunu sormak istiyorum: Arkadaşlar, müteahhitler on yıldır, on beş yıldır sizin döneminizde servetlerine servet kattılar ya, bir yıl da zarar etsinler ya! Sizin döneminizde hepsi ihya olmadı mı ya, Cemal Bey? Hepsi ihya olmadı mı?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Genelleme.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çoğu diyelim, peki. Çoğu ihya olmadı mı? Ya, ticarete kâr etmek de var, zarar etmek de var arkadaşlar.

Emekli maaş alıyor ya! Bak, emeklinin maaşını dolar bazında arttırdınız mı? Müteahhit ne diyor? “Dolar bazında bana garanti ver.” diyor. E, zaten öbürleri euro bazında, dolar bazında köprü garantisi alıyorlar. Arkadaşlar, varsın, bir yıl da zarar etsinler ya! Niye kamu kaynağını müteahhitlere aktarıyorsunuz da emeklinin, işçinin, memurun enflasyondan, dövizden kaynaklanan haklarını karşılamıyorsunuz? Siz hepiniz müteahhitlerden yanasınız; bak, biz işçiden, memurdan yanayız. Hadi gelin, onların zararlarını dolar bazında karşılayın. Bak, onlar “Dolar bazında zararımızı karşılayın.” diyorlar. Biz de diyoruz ki: Gelin, önce işçinin, memurun, emeklinin dolar bazında garantilerini, zararlarını karşılayalım, sonra onları da karşılayalım.

Cemal Bey, şimdi, var ya, gerçekten bu torbayı nasıl savunacaksınız, ben bilmiyorum. Ya, siz ticaretten de gelmiş bir insansınız. Şimdi, bakın, siz ilk imzacısı olarak diyorsunuz ki: “Ben, ihracatçıdan daha az vergi alacağım.” Şu Anayasa’mız ne diyor? Bakın, biraz daha vicdanlı Anayasa’mız, “Herkes mali gücüne göre vergi verir.” diyor.

Şimdi, geçtiğimiz yıl en çok parayı kim kazandı? Elinizi vicdanımıza koyun, söyleyin. Ya, bilançolar da belli. Arkadaşlar, en çok parayı kim kazandı? Nilgün Hanım, siz de biliyorsunuz, en çok parayı kim kazandı geçen yıl? İhracatçılar kazandı, öyle değil mi? Yani dolar 2’ye katlandı, ihracatçıların bilançosuna bakıyorsun, kârları 3 kat, 5 kat artmış. Şimdi, iç piyasaya çalışanlara bakın Sayın Başkanım. İç piyasaya çalışanlarsa zarar etmişler çünkü çekle çalışıyor bu insanlar, vadeli çalışıyor. 10 liraya mal etmiş, 11 liraya satmış, maliyeti 20 liraya çıkmış, alacağını bile alamıyor, iç piyasaya çalışanlar zarar etmiş. Sosyal bir devlet ne yapar? Adaletli bir devlet ne yapar? Çok kazanana çok koyar yani ihracatçıya daha çok vergi koyar, az kazanana yani iç piyasaya çalışana daha düşük bir vergi koyar.

Cemal Bey, vallahi, herhâlde aklını başka yerde bıraktı, bilmiyorum. Yani bu anlamda hakaret etmiyorum, yok, vallahi yok. Yani bu anlam asla değil. Şimdi, diyor ki: “Çok kazanan ihracatçıdan vergiyi düşüreceğim, az kazanan iç piyasaya çalışana vergiyi yüksek tutacağım.” Ya, arkadaşlar, gerçekten, ne diyeyim yani herkesi vicdana çağırıyorum. Yani bakın, ihracatçı şu anda vergi düşürmek istemiyor. Ne istiyor, biliyor musunuz? “Vergim düşsün.” demiyor. (AK PARTİ sıralarından gürlütler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, sıra gelince görüşlerinizi ifade edersiniz. Rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vergi düşmesi ihracatçının derdi değil. İhracatçının tek bir derdi var, kur stabilize olsun, kredi şartlarım iyileşsin. Yani şimdi, ticari kredi almaya gidiyor ihracatçı, yüzde 35-40 faizle karşılaşiyor. Öyle değil mi Cemal Bey, Nilgün Hanım; yüzde 35-40 değil mi ticari kredi faizleri? Kur bir gün 18 lira, bir gün 10 lira. Bunlar istikrarlı olsun diyor ihracatçı. Yani sen 20’yi 19 yapmışsın, derdi bu değil. İhracatçı kazanıyor zaten. Tek istediği şey istikrar ve faizlerin, enflasyonun kontrol altına alınması.

Bu heterodoks politikalar şu andaki sistemde, arkadaşlar, kurları kontrol altına alıyor mu? Hayır. Faizleri düşürüyor mu? Hayır. Enflasyonu düşürüyor mu? Hayır arkadaşlar. Yani bu açıdan, Cemal Bey, bu maddeyi gerçekten -hepsini yadırgadım ama- ciddi anlamda yadırgadığımı söylemek isterim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlarsanız sevinirim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, halkın yararına olmayan, Anayasa’mıza aykırı, vicdana, adalete uygun olmayan, yoksuldan yana olmayan, yoksuldan alıp zengine veren bu yasa maddelerine tamamen, külliye karşıyız. Tüm bu maddelerin de Cemal Bey tarafından getirilip 100 vekil tarafından imzalanmasını da utanç verici buluyorum. Sayın Başkanımızın Anayasa’ya aykırı bulmayıp işleme almasını da doğru bulmuyorum. Bu açıdan, arkadaşlar, bu maddelerin külliye geri çekilmesi ve yeniden değerlendirmesi gerekir.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İYİ Partiden geneli üzerinde konuşmak üzere Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, çok önemli bir yasayı görüşüyoruz. Gerçekten, farkında mıyız, bilmiyorum ama “önemli” kelimesi bile bu yasayı tanımlamaya bence yetmeyebilir.

Biz politika tercihlerimizle bir sorun yarattık. O sorunun ortaya koyduğu sonuçlarla uğraşyoruz ve bunun için de birtakım tedbirler getiriyoruz. Getirdiğimiz tedbirlerin önümüzdeki dönemde nereye, nasıl evrileceği konusunda hiçbirimizde bir bilgi ve öngörü yok. Bir şeyler yapıyor fakat bu yapılanlar nerede, ne zaman, nasıl bir yere evrilecek ve nasıl bir sonuç doğuracak; bu konuyu kesinlikle kestiremiyoruz. Dolayısıyla bugün itibarıyla bu yasal düzenlemeyle elimizde bulunan, karşılaştığımız sorunu makul bir şekilde, en düşük maliyetle sonlandırabilme ve ekonomiyi istikrara kavuşturabilme imkânımız olduğu gibi, işin tam tersi olabilme ihtimali de sıfır değil. Bunu böyle bilelim. “Yarattığımız sorun ne?” dersek, yarattığımız sorun: Ortak aklın bütün dünyada uygun gördüğü usul ve yöntemleri bırakıp farklı yöntemlere girdik, enflasyonla mücadele etmedik. Eğer fiyat istikrarını sağlasaydık bugün şu yaptığımız düzenlemelerin hiçbirine ihtiyacımız yoktu. Yurttaşımız kendi ulusal onuru olan parasını cüzdanında taşıyacaktı, yabancıların parasına itibar etmeyecekti. Biz bunu geçmişte becerdik; bu sizin iktidarınızdı. Enflasyonu yüzde 4’e kadar düşürdük, politika faizi 5,5’a kadar düştü ama ne olduysa birden bire farklı dünyalara, evrene girildi ve geldiğimiz noktada bugün enflasyon yüzde 40, en basit, en iyimser tahminle 2022’nin birinci çeyreğinde de yüzde 60’lara, 70’lere varan bir enflasyon ve oradan

ortaya çıkan negatif faiz ve bunun sonucunda bireylerin, özellikle bankacılık sisteminde döviz sevdası olan bireylerin davranışlarının ne olacağı konusunda bir kestirmemiz yok; böyle bir sorunla karşı karşıyayız. Yani kendi elimizle yarattığımız soruna şu anda can havliyle çözüm arıyoruz, aradığımız çözüme de “heterodoks politika” deniliyor. Heterodoksun benim nazarımdaki şu anda –bunun bir ilmi tanımı var da– tam şeyi şu: Öyle bir sorunla karşı karşıyayım ama ne yapacağımı bilmiyorum, ilk aklıma geleni uyguluyorum yani heterodoksun şu andaki anlamı bu. Özellikle yasa teklifinin 12’nci maddesi nasıl evrilecek, nasıl sonuçlanacak, nasıl bir durum ortaya çıkaracak bugünden kestirmek pek mümkün görünmüyor.

Şimdi, 12’nci maddede elinde Türk lirası bulunup dövizle ilişkisi olmayanları da dövizle ilişkilendirdik. Bizim düne kadar 2 paralı bir ekonomimiz vardı; bir tarafta dolar vardı, bir tarafta Türk lirası vardı. Bugün geldiğimiz nokta itibarıyla biz, tek paralı bir sisteme döndük. Dolayısıyla, uzaktan yakından dövizle ilgilenmeyen yurttaşlarımızın da bir şekilde dövizle ilişkilenmelerini sağlayacak altyapıyı da oluşturduk. Bunların bir kısmı da şu anda belki de müracaatlarını yaptılar, dövizle ilişkilendiler ve ilişkilendiler. Şimdi burada ortaya çıkacak bir maliyet var. Bu maliyetin ne olacağını bugünden kestirmek zor. Dolayısıyla “Maliyetinin bir tarafını Hazine yüklenecek, bir tarafını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yüklenecek.” deniliyor.

Şimdi 13’üncü maddedeki düzenleme şu: Özellikle bankacılık kesimiyle ilgili olarak Hazine özel tertip tahvil çıkaracak yani “Nakit ödemeyeceğim.” diyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Onu bir önergeyle değiştireceğiz galiba.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Öyle mi? Peki, eğer devam etseydi ne gelecek bilmiyorum. Tabii, bilmediğim için de ne söylemem lazım onu da bilmiyorum. Dolayısıyla, var olan düzenleme üzerinden konuşacak olursak.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kâğıt işi kalkıyor, önerge var, arkadaşlar verecek.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Peki, kim ödeyecek bunu?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Madde kısmında açıklayacağız onları.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şimdi, bu sistemde Hazine, bankalara özel tertip veriyor, özel tertibi alıyor onlar Merkez Bankasına getiriyor, Merkez Bankası bunu parasallaştırıyor, oradan aldığı parayla bankaların, kişilerin faizlerini ödüyor, o faizlerin ödenmesi sonucunda ortaya bir likidite çıkıyor. Bu likidite sterilize edilecek mi? Geri çekilecek mi? Çekilecekse hangi faizden çekilecek? Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde büyük bir enflasyon sorununun temellerinin tohumlarını ekiyorduk ama şu andaki düzenlemeniz nedir bilmiyorum. Dolayısıyla, onu bilmediğim için de bir şeyde bulunmayacağım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Kolay” diyorsun Cemal, kolay!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla, kurda geldiğimiz noktada...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Kolay, hallederiz.” diyorsun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sıkıntı yok.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şimdi yine, bu maddeyle ilgili olarak benden önceki arkadaşlarımız da değindiler, yine de ben de değineyim. Şimdi, Anayasa’nın 73’üncü maddesi ortada. Şimdi bizim bu yaptığımız açıklamaya katılırsınız veya katılmazsınız ama bizim bakış açımız şu: Madde diyor ki: “Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.” Dolayısıyla, vergiler kamu giderlerini karşılamak için toplanıyor. Kur korumalı mevduat kapsamında yapılacak ödemelerin bu kapsamda olup olmadığını Anayasa’dan anlayamıyoruz, dolayısıyla orada bir tanım yok. Onun için kamu gideri nedir diye bakmak gerekir ancak Anayasa’da kamu giderinin

tanımı biraz önce de söylediğim gibi yok. Dolayısıyla, nereye bakmamız lazım? 5018'e bakmamız lazım. Kamu gideri 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda "Kanunlarına veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan farklar, ekonomik, malî ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderler." olarak tanımlanıyor. Eğer konu Anayasa Mahkemesine taşınırsa muhtemelen kur korumalı mevduat kapsamında mevduat sahiplerine yapılacak faiz ödemelerinin 5018'deki "transfer" ifadesine uygun olup olmadığına bakılacaktır çünkü burada gerçekten bir transfer var. Siz de biliyorsunuzdur; sistemdeki toplam döviz, artı, Türk lirası mevduatını biliyoruz, bu mevduatın büyüklük olarak dağılımını biliyoruz, TL ve döviz olarak dağılımını biliyoruz ve mevduatın sahipliği konusundaki kişi sayısını biliyoruz yani bu kişiler de toplam 200-300 bini geçmiyor, bu 200-300 bin kişiye... Yani birisi bunun simülasyonunu yapmış, 2018'den 2021'in Aralığına kadar o günkü gerçekleşen kurlar üzerinden ve faiz üzerinden yapmış. Eğer bu sisteme 1,2 trilyon TL girerse maliyeti 332 milyar TL olur; bu, sistemin üzerine gelecek bir yük. Olur veya olmaz, bilmiyorum ama bu, bir simülasyon. Dolayısıyla, iki ucu pis bir değnek bu iş. Anayasa Mahkemesine gider de Anayasa Mahkemesi bunu yanlış bulur, iptal ederse ekonomide her şey allak bullak olur; Allah göstermesin, ben öyle bir şeyi tasavvur bile etmek istemiyorum. Öbür taraftan da hak, hukuk, adalet diye bir şey var; 300 bin kişi var, 300 bin kişinin çıkarını korumak ve sistemi ayakta tutabilmek için kamunun kaynağını buraya aktaracağız. Gerçekten üzerinde düşünülmesi gereken bir husus bu.

Tekrar ediyorum; bütün bunların nedeni, geçmişte yaptığımız ve başarılı olduğunuz ve bedelini de millete ödettiğiniz fiyat istikrarından uzaklaşıp enflasyonu patlatmanız. Bugün gelen şu programın bile enflasyonu daha da ileriye götürecek bir program olma ihtimali son derece yüksek -olacaktır demiyorum- bunu aklınızın bir kenarında tutun.

Onun dışında, bir maddede kamuyla çalışan müteahhitlerle ilgili bir düzenleme var. Bugün bana Batman'dan bir müteahhit mesaj göndermiş, diyor ki: "Şu an yüzde 100'e yakın bir fiyat farkının verilmesi durumunda müteahhitler biraz zarar etseler de işlerini yapacaklardır yani yüzde 100'ün altındaki bir fiyat artışı bile bizi kurtarmaz." Bütün bunların temelinde de yine enflasyonla mücadeleyi bırakmak var, fiyat istikrarını sağlamak var yani şu görüştüğümüz konuların hepsi birer sonuç, neden değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devam edin lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O nedenle, Sayın Milletvekilim, sunumunuzun başında bu şekilde çizdiğiniz bir makroçerçeve varken, o makroçerçevenin hiçbir geçerliliği yok; güzel bir slogan ama hiçbir geçerliliği yok. Eylül'den bu yana bu ekonominin makroçerçevesi 3 kez değişti. Bugün hangi çerçeveye ekonomi yönetiliyor; onu da bilmiyoruz, farkındayız. Yarın değişmeyeceği konusunda da bir teminatımız ve garantimiz yok.

Onun dışında, Merkez Bankasıyla ilgili bir düzenleme var. Şimdi, bu aşamada, bize verilen bilgi çerçevesinde herhangi bir görüş bildirmek pek mümkün görünmüyor çünkü genel gerekçede şu deniliyor: Merkez bankaları arasında kurulan ilişkilerin için gerektirdiği diplomatik hassasiyet ve ekonomik güven temelinde yürütülmesini temin amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Bu, bize hiçbir şey söylemiyor. Bir kere, bu talep, bu düzenleme hangi ihtiyaçtan doğdu? Bu talebi yapan yabancı ülke merkez bankası bize bir "favor" bir iyilik mi yapıyor yoksa biz bu yabancı ülke merkez bankasına -kimse, hangi ülkeyse- ona mı bir iyilik yapıyoruz? Dolayısıyla, burada bir "kazan kazan" durumu mu var? "Kazan kazan" durumu var ise biz ne kazanacağız, onlar ne kazanacak? Bu kazancın uluslararası

camia nezdinde güvenilirliği, kredibilitesi, üzerimize getireceği hukuki yükler nedir? Örneğin, “yargı bağımsızlığı” ilkesi çerçevesinde bir sorun olabilir mi? İkili hukuki anlaşmalar çerçevesinde bir sorun getirebilir mi? Müteakabiliyetle ilgili bir sorun getirebilir mi? Diyelim ki A ülkesinin merkez bankası bize geldi, talep etti ve “Şu kadar milyar dolar hesabınıza koyacağım.” dedi. Biz bunu kullanırız ama biz, A ülkesi merkez bankasının uluslararası camiada ne tür sorunları var, üzerinde bir ambargo var mı, bir yaptırım var mı, yurtttaşlarıyla ilgisi var mı... Örneğin, Türkiye’de faaliyet gösteren müteahhitlerin yurt dışında işleri var, o yurt dışındaki işlerinden dolayı alacaklarını tahsil edemiyorlar. Tahsil edemedikleri ülkenin Merkez Bankası gelir de bize bir hesap açarsa bizim buradaki alacaklı şirketlerimiz “Ha, senin Merkez Bankasında hesabın varmış, oradan bunu tahsil edeceğim.” derse, buna ne diyeceğiz? Bu, ileride ne tür sorunlara yol açabilir? Dolayısıyla, bu son derece tehlikeli bir durum. Sizden ricam, ben 17 Aralıkta Sayın Numan Kurtulmuş’a “Hedeflerinizde tamamen mutabıkız; cari açıktır, üretimdir, ithalat bağımlılığından kurtulmaktır vesaire. Bütün bunlarda mutabıkız, fakat sizi buraya götürecek olan bu Türk lirasıyla ilgili uyguladığınız politika sizi buraya götürmez ve ülkemizin parası bunu hak etmiyor.” dedim. Aynı şeyi yine söylüyorum: Buradan elde edilecek 3-5 kuruşla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ve ülkenin itibarı zedelenebilir. Biz şu anda gri listedeyiz, o gri listenin daha da güçlenmesi hâline gelebilir. Gelebilir diyorum çünkü bize bilgi vermediniz; bilmeden de ancak bu kadar, varsayımlarla konuşulabiliyor. Bunun özü, esası nedir bilmiyorum ama genel olarak böyle bir düzenleme yanlış bir düzenleme, buna lütfen fırsat vermeyin diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ama son olarak bu toplu iş sözleşmeleriyle ilgili olarak yapılan düzenleme de ilgili hukukçular tarafından -arkadaşımız da söyledi- Anayasa’ya aykırı bulundu. Özellikle belirteceğim şudur: Bunu kanunla düzenlemek ne kadar doğru, bunun üzerinde de ciddi olarak düşünülmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına geneli üzerinde Sayın İsmail Faruk Aksu’ya söz veriyorum.

Buyurun Sayın Aksu.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli misafirler; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Komisyonumuzda çok önemli bir düzenlemeyi görüşüyoruz. Ben, önemli hükümler içeren bu düzenlemeyi, teklifi getirdiği için başta Sayın Cemal Öztürk Bey olmak üzere tüm imza sahiplerine teşekkür ediyorum ve teklifi desteklediğimizi baştan ifade etmek istiyorum.

Yapılan düzenleme, özellikle 20 Aralık gününe kadar Türkiye ekonomisinin temel dinamikleriyle örtüşmeyen kur hareketleri nedeniyle alınan tedbirlerden idari olarak uygulamaya konulanlar dışında kalanların yani yasal düzenleme gerektirenlerin yasal düzenlemeye kavuşturulmasına ilişkin olduğunu görüyoruz. Çok önemli şeyler getiriliyor ifade ettiğim gibi. O sebeple, bunlara neden karşı çıktığımı anlamak da mümkün değil, zorlandığımız bir durum açıkçası.

Ne yapılıyor? Memur ve emeklilerine yüzde 30,9’a varan oranda maaşlarında bir artış yapılması öngörülüyor. Toplu sözleşmeyle karara bağlanan 2022 yılının ilk yarısına ilişkin yüzde 5’lik artışın, ilave refah payı yüzde 2,5 konulmak suretiyle yüze 7,5’a çıkarılması öngörülüyor. Ayrıca, memurlarımıza enflasyon farkı nedeniyle yapılan artış, artı asgari ücretin asgari ücret kadar kısmının tüm çalışanlardan vergi dışı bırakılması nedeniyle gelen ilave artış, ayrıca aile yardımı kapsamında eş ve çocuklar için

yapılan artışlar da birlikte değerlendirildiğinde ve 2022 yılının ikinci yarısı için öngörülen şu an için yüzde 7, artı enflasyon farkı da dikkate alındığında memurlarımız ve emeklilerinin önemli bir desteğe kavuşmuş olduğunu görüyoruz.

Bir başka düzenleme en düşük emekli maaşının 2.500 liraya çıkarılması. Kuşkusuz, keşke bütçe imkânları daha iyi olsa daha fazla artış sağlansa, ancak bunun da 1.500 liradan 2.500 liraya çıkarılmasını çok önemli bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Yapılan bir başka düzenleme kur korumalı TL vadeli mevduat hesabı -enstrümanların çeşitlendirilmesi- ve bu anlamda bir hukuki altyapının oluşturulması konusudur. Burada esas olan vatandaşlarımızın tasarruflarının değerinin korunması ise bu tür düzenlemelerin yapılması çok doğrudur. Nitekim, uygulamaya geçildiği andan itibaren bunun olumlu etkisini de piyasalarda hepimiz gördük, hissettik.

Bir başka düzenleme olarak, doğal gaz fiyatlarının tüketim, iklim koşulları, il ve bölge bazında kademelendirilmesine imkân veren bir düzenleme yapıyoruz. Bu düzenleme de sosyal adalet açısından, daha az tüketim yapan, daha dar gelirli vatandaşlarımızın lehine olan bir düzenleme olarak önemli gördüğümüz, bizim de daha evvel dile getirdiğimiz bir husus olduğunu da buradan vurgulamak isterim.

(Uğultular)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Değerli arkadaşlar, biraz daha sessiz lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Bireysel emekliliğin teşvik edilmesi amacıyla şu an yüzde 25 olan devlet desteği yüzde 30'a çıkartılıyor. Bu şekilde tasarrufların arttırılmasının da desteklenmesi, teşvik edilmesi sağlanmış oluyor.

Yine, bu, devletle iş yapanların beklentisi olan bir konu; kurlardaki artış nedeniyle belli dönemle sınırlı olmak üzere fiyat farkı ödeme imkânı getirilmekte. Bu da ifade ettiğim gibi, iş insanlarının, kamuyla iş yapanların beklentisi olan bir durum.

Türkiye yatırım, üretim, ihracat ve istihdam odaklı cari fazla vermeyi hedefleyen bir politika izliyor. Bunun temel bileşenlerinden olan ihracatı arttırma anlamında da ihracata destek amacıyla yine ihracatçılarımızın kazançlarına uygulanan kurumlar vergisi oranı 1 puan düşürülüyor. Bu da amacın hasıl olmasına katkı sağlayacaktır diye düşünüyoruz.

Ben tüm bunları olumlu değerlendirdiğimizi tekrar ifade etmek istiyorum. Bu teklifi getiren Cemal Öztürk Bey'e tekrar teşekkür ediyorum. Ülkemize, milletimize hayırlı olması dileğiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Sayın Uğur Aydemir, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Bakan Yardımcımız, değerli bürokratlarımız, kurum müdürlerimiz, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cemal Öztürk Bey'e ve teklife imza koyan bütün arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum. Önemli bir kanun teklifini hep birlikte görüşüyoruz. Her biri birbirinden önemli madde ve her bir maddenin de ülkemize, milletimize çok faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Değerli arkadaşlar, bu teklifi konuşurken öncelikle dünyanın geçtiği bu zor günleri hepimizin hatırlaması lazım, bilmesi lazım ve küresel ekonominin ne kadar daraldığını, enflasyon nedir diye bilmeyen dünya ülkelerinin, gelişmiş ülkelerin bugün artık enflasyonla tanıştığını ve enflasyonu tanıdığını, enflasyonist ortamın bütün dünyayı etkisi altına aldığını hepimiz bilmemiz lazım. (CHP sıralarından gürlütlüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yapmayın ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen, lütfen dinleyelim. Bir dinleyelim bakalım ne diyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Aydemir kitabın ortasından konuşuyor ama biraz sallıyor gibi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, daha yeni başladı, hemen başlamayın ya.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, değerlendirme yapıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Bir ülkeyi, bir kanun teklifini konuşurken geçtiği dönemleri ve dünyayla kıyaslamamız gerektiğini ifade etmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, sabırla dinleyelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sabırla dinliyoruz, sözünü kestiğimiz yok Sayın Aydemir’in.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, ek süre vereceğim size.

Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, az önce İsmail Bey de ifade ettiler, bu kanun teklifindeki birçok maddeye neden ihtiyaç duyulduğunu hepimiz hatırlayalım: Geçtiğimiz haftalarda burada bir kanun teklifini görüşüyorduk beraber, muhalefetten her bir konuşmacı arkadaşımız sözlerine doların yükselmesiyle başlayıp sözlerini doların yükselmesiyle bitiriyorlardı. İşte, “Konuşmama başlarken dolar şu kadar yükseldi.” “Konuşmamın ortasında dolar bu kadar seviyeye geldi.” “Konuşmam bitti, dolar bu oldu.” diye her bir hatip defaatle bu konuşmayı yaptılar. Size ben şunu sormak istiyorum: Tabii, iş adamlarımız, bazı oda başkanlarımız konuşmalarında Türkiye’nin iyi durumda olmadığına benzer bazı konuşmalar yaptılar. Ben şimdi size, hepimizin vicdanına seslenmek istiyorum: Türkiye’de geziyorsunuz, araziye geziyorsunuz, organize sanayi bölgelerine gidiyorsunuz, iş adamlarımıza gidiyorsunuz; işten çıkarılan 1 tane işçiye denk geldiniz mi? Fabrikalara gidiyorsunuz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çok, çok!

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok fazla!

CAVİT ARI (Antalya) – Sayenizde çok fazla, çok!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu muhalefet neyi anlatıyor? Türkiye’de işsizlik falan yok, bunlar bilmiyor! Her şey yolunda!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, dinleyelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu krizden dolayı kapanan, bu krizden dolayı...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Adamlar kendi belediyelerinin önüne gidiyorlar, oralarda görüyorlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yaşar Bey, Uğur Bey konuşuyor, lütfen müdahale etmeyin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İşsizlik falan yok Türkiye’de, işsizlik yok! Ne abartıyorsunuz!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu krizden dolayı kapanan 1 tane fabrika... TÜSİAD’a buradan seslenmek istiyorum: Kendi üyelerinden bu krizden dolayı kaç tane fabrikanın, sanayicinin işini kapattığını, terk ettiğini bize söylerse, açıklarsa seviniriz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bekle, bekle!

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – TÜSİAD çıkarmış, TÜSİAD! TÜSİAD’a sorun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Eğer arkadaşlarımızdan, iş adamlarımızdan, oda başkanlarımızdan bunları duyarsak, dinlersek çok memnun oluruz.

Bakınız, dünya bu krizle kasıp kavrulurken Türkiye ekonomisi son bir yılda 2,5 milyon istihdam oluşturmuş; 2,5 milyon arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben boşuna demiyorum, bu Aydemirler yetenekli adamlar diye!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Ağbaba, lütfen müdahale etmeyin, lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama ben övüyorum Sayın Başkan, bu kadar yetenekli bir insan diyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 2,5 milyon istihdam oluşturulan bir dönemde hâlâ “Türkiye’de şu oldu, bu oldu.” diyerek ortalığı yangın yerine çevirmenin ve hafif bir kıvılcım görünce de eline benzin bidonunu alıp ateşe doğru koşturmanın bir manası var mı? Bu ülkede birlikte yaşıyoruz, bu ülkede birlikte yaşıyoruz arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, çiftçinin durumu iyi; Akhisar’a git, üzümcü memnun, ekin eken memnun!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok, lütfen ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakınız, biraz sonra maddelerde görüşeceğiz, BOTAŞ’la alakalı maddemiz var. Avrupa’da doğal gaz 5 ila 10 kat daha zamlanırken, maliyet artarken bizim, kendi tüketicilerimize konutlarda, değerli arkadaşlar, doğal gazın yüzde 75’ini devlet desteğiyle sağladığımızı her birimiz söylersek ne kaybedersiniz? Niye söylemiyorsunuz bunu? Sosyal devlet bu değil mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bedava ya, Türkiye’de bedava!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Az önce sosyal devletten bahsedenlere sesleniyorum...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Paylan, sana diyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Sosyal devletin bir gereği olarak doğal gaza konutlarda yüzde 75 siz destek sağladınız, bundan dolayı Cumhurbaşkanımız, Hükümet Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a teşekkür ediyoruz.” dersek ne olur, ne kaybedeceksiniz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok hoş olur vallaha!

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, cebinizden mi veriyorsunuz? Devletin kaynakları bunlar, niye teşekkür edelim?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Emekli maaşlarını da az önce ifade ettiniz. “Emekli maaşlarıyla, 2.500 lirayla kim ne kadar geçinebilir?” dediniz. Evet, bunları söyleyin, ifade edin ama değerli arkadaşlar, bir şeyi kıyaslarken, konuşurken Türkiye’nin dününü, Türkiye’nin bugününü konuşun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Güzel, güzel!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çünkü siz uzaydan gelmediniz, her birinizin yaşı benimle beraber.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2002’de kaç liraydı emekli maaşı, şimdi kaç lira?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Söylüyorum size...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Söyle bakalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, söylüyorum: Esnaf BAĞ-KUR emeklisi 2002 yılında 150 lira para alıyordu, 150 TL.

CAVİT ARI (Antalya) – Yirmi sene geçti üstünden, yirmi!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam da asgari ücret ne kadar, asgari ücret?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, yirmi sene geçti. Türkiye Cumhuriyeti yirmi sene önce kurulmadı, bu millet...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Eskiden en düşük emekli maaşı asgari ücretin 1,5 katıyken şimdi yüzde 50’si kadar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Ağbaba, tamam da Uğur Bey konuşuyor yani söz sizin değil ki.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama Uğur Bey sataşiyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sataşma falan yok, ne münasebet ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bize hitap ediyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biraz sonra Veli Bey de konuşacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bu şekilde yürütemeyiz ki bunu yani siz niye...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Söylediklerim yanlış mı? Yanlış bir şey söylüyorsam uyarın.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, Komisyonun insicamını bozuyorsunuz, lütfen ya...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu Uğur Aydemir...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Ağbaba, lütfen rica ediyorum ya. Ya, siz beni duymuyor musunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam da yani bir ikiye idare edebiliriz ama bu kadar da olmaz ki.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne yapalım, ne yapalım?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bülent Başkanım, Allah sizin yardımcınız olsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, eğer Cumhurbaşkanımız 20 Aralıkta, geçtiğimiz haftalarda kur korumalı yeni ekonomik modeli açıkladığı zaman...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dolar garantili faiz!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arızı durumlarda, olağanüstü durumlarda olağanüstü karar almak gerekir, Sayın Cumhurbaşkanım da...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dolara bağlamak...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Garo Paylan, ismen hitap ediyorum şimdi size.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, sataşiyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O günkü konuşmanızda -kayıtlara bakabilirsiniz- “Dolar 18 lira, belki de 30 liraya çıkacak, sonu belli değil.” dediniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, evet, dönmeseydiniz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O konuşmayı yaptığınız saatlerde Sayın Cumhurbaşkanımızın çıkıp yeni ekonomik modeli anlatmasıyla beraber...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne modeli ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, size göre zaten...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nereden nereye geldiğini söylemiyor!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şunu da söyleyeyim ben size: Doların 18 liraya çıkmasını gerektirecek 1 tane sebep söyleyin bize, 1 tane?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Erdoğan!

CAVİT ARI (Antalya) – Doların artmasının tek sebebi ekonomiyi kötü yönetmeniz! Tek sebebi sizsiniz!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arızı bir durum olduğu ortada, spekülörlerin ortaya çıktığı ortada, algıyı oluşturduğunuz ortada ama...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, karşılıklı konuşmayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...bu algıların tamamını yerle bir eden Cumhurbaşkanımızın o gün kur korumalı mevduatı açıklayarak bugün doları sabitlemesi... Her 1 doların 1 lira yükselmesinin Türkiye'ye maliyetini çarpıp toplayan, bölenerin bugün kalkıp “Kur korumalı mevduat faizin diğer bir adı.” diyerek bu modeli, bu kararı küçümsemeye çalışmalarını da yadırgadığımı ifade etmek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nassa uygun mu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, rahatsız olmayın. “Doların nereye çıkacağı, nerede duracağı belli değil.” diyordunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nassa uygun mu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Bu yeni model işe yarasaydı, efendim, enflasyonun düşmesi lazımdı.” Evet, arkadaşlar, hepiniz ekonomistsiniz, biliyorsunuz, akşamdan sabaha enflasyon birdenbire iner mi?

CAVİT ARI (Antalya) – Çıkar ama inmez, doğru.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir durum bakalım arkadaşlar.

CAVİT ARI (Antalya) – Akşamdan sabaha çıkar ama inmez.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hep beraber şunu söyleyelim arkadaşlar: Türkiye ekonomisi istikrarlıdır, Türkiye ekonomisinde bir kriz gözükmemektedir. Türkiye ekonomisi doğru yoldadır; istihdam artmıştır, fabrika sayımız artmıştır.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ya, siz inanıyor musunuz şu söylediklerinize gerçekten ya? Ya, inanarak mı söylüyorsunuz çok merak ediyorum Uğur Bey?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Fabrika sayımız arttı mı, artmadı mı?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Gerçekten inanarak mı söylüyorsunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir şey söylüyorum, fabrika sayıları Türkiye’de arttı mı, artmadı mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Artmadı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İstihdam arttı mı, artmadı mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Artmadı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, kapanan fabrika sayısı mı fazla, açılan fabrika sayısı mı fazla?

CAVİT ARI (Antalya) – Kapanan fazla.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Açılan iş yeri sayısı mı fazla...

CAVİT ARI (Antalya) – Batırılıyorsunuz ülkeyi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, yani baktığımız zaman her bir göstergenin... Türkiye'nin bölgesinde Avrupa'dan, dünyadan pozitif ayrıştığını söylememek için kendinizi çok zorluyorsunuz. Nerelere geliyorsunuz? Efendim, neymiş, 5 tane maaş alan bürokrat varmış.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ya, batırdınız ülkeyi, hâlâ konuşuyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Hadi söyle.” diyoruz “Bürokratlar var.” diyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben sana söyleyeyim, Tarım Kredi Kooperatifi...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, bakınız, bizim bu kanun teklifinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakanın 2 maaş...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Ağbaba, Sayın Paylan, lütfen...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Uğur Bey, bence bu konuşmayı hiç yapmayın daha iyi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Saraya baksana saraya! Danışmanlara baksana! Danışmanların hangisi eski milletvekili değil? 3'er 5'er maaş yatıyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar...

Sayın Aydemir, bir dakika, ek süre vereceğim size, bir dakika.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz gidin İstanbul'da metroları doldurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Olur, olur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yaşar Bey bir dakika.

Arkadaşlar, bunu bu şekilde yürütemeyiz yani sürekli müdahale ediyorsunuz. Bir iki tamam ama...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne yapalım Sayın Başkan? Ne yapalım?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, söz aldığımızda ifade edin. Bakın, grubunuzdan söz alacak arkadaşlar var şimdi, ifade etsinler. Ya, o ona inanıyor, siz de başka bir şeye inanırsınız, söylersiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, o da inanmıyor da...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, lütfen, yeter artık arkadaşlar ya!

Sayın Aydemir, buyurun, ilave süre vereceğim size.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlarım, bakınız, kanun teklifimizin her biri çok önemli maddeler. Bazı arkadaşlarımız kanun teklifinin 1'inci maddesinde, Merkez Bankasıyla alakalı olan maddede “Çok açıklayıcı bilgi olmadığı için net konuşamıyoruz.” dediler. Evet, arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Cemal Bey'i eleştirdiniz iyi anlatamadı diye, siz anlatın Uğur Bey.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bitti mi Sayın Ari?

CAVİT ARI (Antalya) – Bitti, bitti, ben sizin söylediğinizi söyledim. Daha iyi anlayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, teşekkür ederim.

Şimdi, arkadaşlar, evet...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aydınlanın biraz.

CAVİT ARI (Antalya) – “Cemal Bey anlatamadı.” dedi Uğur Bey, onu itham etti, Cemal Bey’i, kendisinden dinleyelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Merkez Bankası nezdinde, bir başka ülkenin merkez bankasının gelip bizim ülkemizde sadece mesela hesap açması ticari amaçlı değil, muhabir bankacılık yapması ve gelip paralarını bizim Merkez Bankasında tutmasından ibarettir. Bununla alakalı haczedilemez... O ülkenin parasını Merkez Bankasına getirdiği paranın veya altının haczedilememesine getirdiği bir düzenleme. “Bu hangi ülkelerde var?” diye arkadaşlarımız sordular. Evet, Amerika Birleşik Devletleri’nde var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hadi be sende!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yargı bağışıklığıyla...

Evet, biraz sonra Merkez Bankası Başkanlığından gelen arkadaşlarımız size ifade ederler, dinlerseniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O federal hükümetle, diğer hükümet... Kendi içinde var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İngiltere’de yargı bağışıklığıyla alakalı bir durum var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kendi içinde var.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Fransa’da var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fransa’da yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bunların hepsi de mevcut değerli arkadaşlar, bunların hepsi de mevcut.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, Uğur Bey konuşuyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu dolayısıyla Merkez...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Uğur Bey, konuşuyor. Sabırla dinleyelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben size var diyorum, belgeyi de ben size veririm. Bak, çok gereksiz... Bana belge veremiyorsunuz konuşurken.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Size 5 tane bürokrat... Belge istiyorum, yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oku belgeyi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi ben size vereceğim o belgeyi, belgeleri vereceğim ben size. Belgelerle konuşuyoruz, ezbere bir şey konuşmuyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Uğur Bey, artık toparlayalım. Ek sürenizi verdim ben, toparlayayım yavaş yavaş.

CAVİTARI (Antalya) – Çok uzattı Uğur Bey, Başkanım. Bize bu kadar müsamaha göstermiyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 1’inci madde bu değerli arkadaşlar.

Evet, diğ er önemli maddelerden bir tanesi BOTAŞ 'la alakalı düzenleme: Tarife sisteme geç iyoruz, evet arkadaş lar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Uğ ur Bey, bunu yazsayingınız...

UĞ UR AYDEMİR (Manisa) – Ama ‘‘Hangi ÷lkede var?’’ diyorsunuz ya, söylüyorum Amerika’da var diyorum. Benim söylediğ ime inanmıyorsanız belgeyi vereceğ im ama benim sözüme itibar ederseniz belgeye gerek kalmayacak.

(Uğ ultular)

OTURUM BAŞ KANI ABDULLAH NEJAT KOÇ ER – Uğ ur Bey, karş ılıklı yapmayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Federal hükümet ile eyaletler arasında var bu.

OTURUM BAŞ KANI ABDULLAH NEJAT KOÇ ER – Uğ ur Bey, tamamlayalım artık, ek sürenizi de bitiriyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, diğ er ÷lkelere karş ı yok.

UĞ UR AYDEMİR (Manisa) – Ama Başkanım ben doğ ru dürüst cümle kuramadım.

OTURUM BAŞ KANI ABDULLAH NEJAT KOÇ ER – Ek süre verdim size.

UĞ UR AYDEMİR (Manisa) – 3 cümle kuramadım.

OTURUM BAŞ KANI ABDULLAH NEJAT KOÇ ER – Verdim, ek süre verdim. Verdim ek süre, kullansayingınız.

UĞ UR AYDEMİR (Manisa) – Diğ er önemli konu, idari yargılama usulüyle alakalı çok önemli bir madde arkadaş lar, bu da çok önemli. Bu hem kamu alacaklarının kısmen de olsa garanti altına alınmasıyla alakalı.

Diğ er bir düzenlemede 7 tane, bireysel emeklilikle alakalı maddemiz var. Bunların her biri önemli maddeler.

Kamu İhale Kanunu’yla ilgili maddemiz var 1 tane ve finansman borç yönetimi kamu... İşte, kur korumalı mevduat hesabı diye söylemiş tim zaten.

Emekli maaş larıyla alakalı düzenleme getiriyoruz arkadaş lar. En düşük emekli maaş ını 2.500 liraya çıkarıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geç inebilir misiniz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Alt sınır.

UĞ UR AYDEMİR (Manisa) – Kurumlar Vergisi Kanunu’yla alakalı düzenleme yapıyoruz. Evet, yatırım fonlarının, artı, kapsamını da geniş letiyoruz, kısmen de çıkardığımız istisnalar var. İhracat yapan ve imalat sanayisinde faaliyette bulunan sanayi tescilli firmalarımıza kurumlar vergisinden 1 puan avantaj sağ liyoruz.

Evet, Devlet Memurları Kanunu’yla alakalı bir düzenlememiz var, 16’ncı madde.

OTURUM BAŞ KANI ABDULLAH NEJAT KOÇ ER – Sayın Aydemir, teşekkür ediyorum.

UĞ UR AYDEMİR (Manisa) – Her biri birbirinden önemli maddeler. Dolayısıyla arkadaş lar, bu maddelerin tamamını destekleyeceğ iniz -en azından ikna olduktan sonra- arkadaş larımızın açıklayıcı bilgilerinden Sayın Cemal Öztürk Bey’in kanun teklifiyle alakalı açıklayıcı bilgilerinden sonra bu kanun teklifine seyerek, isteyerek ‘‘Bir an önce kanunu çıkaralım.’’ diye çaba göstereceğ iniz kanaatindeyim.

Hepinize saygılar sunuyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Sabırsızlanıyoruz sayenizde!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Uğur Aydemir.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Değerli Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer mensupları; ben, geneliyle ilgili birkaç hususa değinmek istiyorum.

Öncelikle şunu söylemek lazım: Bu komisyonlar, gerçekten, bu kanun tekliflerinin ciddi anlamda tartışılıp belki bir düzenleme ve düzeltme gerekiyorsa yapılması gereken yerler. Ki bakın, daha başında da Sayın Öztürk bir düzeltme yapılacağını söyledi. Ama genel olarak şunu görmemiz lazım: Özellikle partili cumhurbaşkanlığı döneminden itibaren ama bizzat da son altı aydır yapılanlar hukuki bir dayanağa ve bir platforma...

(Uğultular)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Aydemir, çok dikkatli dinledim sizi ve çok değerli buldum konuşmanızı, aynı dikkati talep ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Başkanım, bir saniye...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – “Sonra yapabiliriz.” O zaman bırakayım. Bu Komisyonun çok değerli olduğu üzerine vurgu yapıyordum da onun için siz de bunu destekleyin istiyorum.

Şimdi, bakın, şuna benziyor, bunu bütçe konuşmasında da söyledim: At önde, seyis arkada ve biz bu ata bineceğiz, yetişeceğiz, bineceğiz de hükmedeceğiz. İnanın, yapılanlar... 6 Eylül'den beri yapılanlara hep beraber şöyle kısaca bakalım: 6 Eylül'de Sayın Erdoğan Türkiye'nin karşısına çıktı ve orta vadeli planı açıkladı ve bizim önümüze, Türkiye'nin önüne döviz kurları tahminlerini, enflasyon tahminlerini koydu: 2021 için 9,27; 2022 için 9,30; 2023 için 9,80; 2024 için 10,30. Bizim gibi ülkelerde, birden fazla para biriminin kullanıldığı ülkelerde -ki Durmuş Bey'in tabiriyle, artık tek para kullanılıyor, adı da “dolar”- eğer döviz tahmininde ciddi bir sapma yaparsanız başka hiçbir hedef ve göstergenin anlamı kalmaz; buradaki bürokratlar bunu benden daha iyi bilirler.

Şimdi, Sayın Erdoğan, Türkiye'nin karşısına geçti ve dedi ki: “Kararlıyız, önümüzde bir yol var, 2024'e kadar böyle gidiyoruz.” Şimdi, 19 Kasım'a geldik, iki buçuk ay sonra Sayın Erdoğan yine çıktı, dedi ki: “Plan öldü, model var. Bu model yüksek kur, düşük faiz ve ihracat.”

Arkadaşlar, plan öldü iki buçuk ay sonra, model koyduk ama modele de bir ölçü koymadık, bir döviz hedefini koymadık. Hatta -bu modeli Şefik Çalışkan'ın görüşlerine dayandırdığımız- arkadaşların birisinin makalesinde “Merkez Bankası gitsin, döviz alsın, dövizini yükseltsin.” yazıyordu. Bakın, biz dersimize çok iyi çalışıyoruz. Şimdi, 20 Aralıkta model de öldü “Yaşasın, limitsiz faize.” döndük.

Şimdi, bakın, 6 Eylül'den bugüne, Sayın Aydemir, dolar yüzde 68 değer kazanmış, 6 Eylül'den bugüne. Şu an dolar... Ya Türk lirasını... Bakın, bizim yaptığımız şey şu: Türkiye Cumhuriyeti devleti Türk lirasını tedavül'den tasfiye ediyor. En son vadeli mevduat kalmıştı, bunu da dolara bağladık. Bakın, bu söylediğimi ciddiye alın, lütfen çünkü biz sizin yaptıklarınızı vallahi ciddiye alıyoruz; onun üzerine hazırlanıyoruz, konuşuyoruz çünkü bu ülke hepimizin ülkesi diye bakıyoruz.

Şimdi, bir şeyi de düzeltelim. Bakın, doğal gazda diyorsunuz ki: “Devlet yüzde 75...” Ya, bu devlete yazık; insanımı doğal gaz parasını ödeyemeyen hâle getirmiş, açıkçası bu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Öyle şey olur mu?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bak, söyleyeceğim Nilgün Hanım, bak, söyleyeceğim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Böyle bir şey olur mu ya?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bir örnek vereyim kardeşim, müsaade edin. Aynen böyle bak, müsaade edin de bir örnek de vereyim, aynen böyle, bak aynen böyle.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sosyal devlet diye bir şey yok mu?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sosyal devlet öyle olmaz. Sosyal devlet, normal çalışan birisinin ihtiyaçlarını görebilecek geliri cebine koyar; sosyal devlet budur.

Bakın, ben size örnek vereceğim, bir örnek vereceğim Yaşar Bey, müsaade edin.

Bakın, Osmangazi Köprüsü'nün sözleşmesi nasıldı? Geçenler dolar üzerinden bir hesap... Geçmeyenlerinkini hazine ödeyecekti, öyle değil mi? Ve yıllarca, biz burada yokken muhalefet, biz burada olduktan sonra olan arkadaşlar nasıl eleştirdiler? “Geçmeyenlerin parasını hazine ödüyor.” diye değil mi? Ama iki yıldır ne oluyor Sayın Aydemir? Geçenlerinkini de hazine ödüyor ya. Bugün geçenin maliyeti hazineye 655 lira. Hazineden, her geçen için -geçsin, geçmesin- müteahhide ödenen para 655 lira. Biz geçenden ne kadar alıyoruz? 184 lira. Üstü hazineden. Neden? Çünkü 655 lira tahsil edilebilir değil. Neden? Bu süreci, bu kurguyu, bu ihaleyi, bu işletmeyi yaparken yanlış yapıldığı için, öyle değil mi? Hatta buyurun alın. İhalenin yapılışı ve işletme süreci bu. Elektrikte de böyle. Sayın Aydemir, elektrik alım fiyatlarının garantilerine bakın, alım garantisi, elektrik alım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bana iki dakika müsaade eder misiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlarsanız sevinirim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Tamam, toparlayıp biteceğim. Ben sadece bunları vurgulamak istiyorum.

Bakın dünya...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dünyada enerji fiyatları artmadı mı, doğal gaz fiyatları artmadı mı?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Kesinlikle arttı, bakın, kesinlikle arttı, kesinlikle arttı ama Yaşar Bey, bütün hepsinin adına “enflasyon” diyorlar. Bizde TÜİK’le 36, o “Çok arttı.” dediğiniz ülkelerde 3,5-4. Bizim de içinde olduğumuz 37 OECD ülkesinde enflasyon Türkiye’yle beraber 5,5; Türkiye’yi çıkarırsak 4,7. 37 ülkeden Türkiye tek başına yüzde 1’lik bir ortalama etkiliyor, adına “enflasyon” diyorlar. Doğru söylüyorsunuz, doğal gaz arttı, her şey arttı ama hepsinin ortalama adına “enflasyon” diyorlar ve...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Artış oranları nasıl?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Artış oranı, bakın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, böyle bitiremeyiz.

İsmail Bey, toparlarsak... Genele konuşalım, diyalog usulümüz yok.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben bitiyorum, Sayın Başkan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama Sayın Başkanım, az önce konuşturmadılar beni arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Aydemir, lütfen, size laf atanlara atın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben yoktum, bilemiyorum da...

(Uğultular)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Artış oranları Türkiye’den de yüksek olabilir ama nihayetinde vatandaşa ne yansıyor? Yüzde 4,5’luk enflasyon yansıyor. Bana ne yansıyor?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 1’den 2’ye çıksa yüzde 100 artış olur. Ya, 1’den 2’ye çıkıyor, ne demek?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, rica ediyorum, müsaade edin İsmail Bey tamamlasın.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani oranları kabul etmeyelim mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Matematik bilimini değiştirdiniz, matematik bilimini!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, matematik bilimi orandır işte.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Matematiği değiştirdiniz ya!

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Anlatamıyoruz ki.

Yaşar Bey....

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale edildiği için İsmail Bey’e ilave süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Şimdi, arkadaşlar, gerçeklerle kavga etmek olmaz, doğruya... Bak, gerçek şu: İngiltere’de, Avrupa’da doğal gaz fiyatları da çok arttı, hammadde fiyatları da arttı. Orada insana yansıyan fiyat artışı yüzde 4,7.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Metreküpü kaç para doğal gazın?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İşinize geldiği gibi!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, rica ediyorum... Böyle bir usulümüz yok.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bak, başka şey söylüyorum. Siz bizi anlıyorsunuz ama bak, bu, muhasebedeki işlem farklılığına benzemiyor. Dolayısıyla, yansması bu.

Şimdi, bir şey söyleyeceğim...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, toparlarsanız artık, çok uzadı.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum.

Değerli arkadaşlar, bakın, burada kör bakarsak, eleştirel bakmazsak... Muhalefet belki zaman zaman eleştirilerinin dozunu artırıyor olabilir ama iktidar yanlıları üç buçuk yıldır muhalefetin sesine bir kere kulak vermediler ve yaptıklarının doğru olsaydı ülke... Bakın, bizim beraber girdiğimizdeki ülkeden daha kötü bir durumdayız, daha fakir bir Türkiye var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Onun için biraz değer vererseniz daha az kötü olur.

Hepinize saygılar sunuyorum. Hayırlı olsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Daha iyi olsun diye hep beraber çalışmak lazım, söylemlere dikkat etmek lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Bekaroğlu.

Süreniz on dakikadır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi selamlıyorum.

Şimdi görüşmekte olduğumuz kanun teklifi -Cemal Bey kardeşimiz getirdi, emeklerine sağlık- 8 kanunda, 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapıyor, bir torba her zamanki gibi. Bizim iddiamız, bu teklifin 1'inci, 2'nci, 11'inci, 12'nci, 16'ncı maddelerinin Anayasa'nın değişik maddelerine aykırı olduğu şeklindedir. Bunu ifade edelim.

Toptan, genel olarak baktığımız zaman, aslında kanun teklifinin geneli üzerinde konuşurken... Ülkenin son zamanlarda yaşamış olduğu ekonomik bunalımla –ne diyorsunuz “kriz” diyorsunuz artık- ekonomik krizle ilgili teklifin hemen hemen bütün maddeleri bununla ilgili bir düzenleme. 1'inci maddeyle ilgili söylenenler, arkadaşlar, madde geldiği zaman da şey yapacağız: “Başka ülkeler de vardır.” “İşte, biz de yapıyoruz.” “Güven.” Niye şimdi? Yani şimdiye kadar böyle bir şey yapılmamışken niçin şimdi? Bakın, böyle basit... Sosyal medyayı bir tarayın, o kadar çok söylenti var ki yani sadece onlar bile bu düzenlemenin millete anlatılmadığını gösteriyor. Niçin böyle bir ihtiyaç duyuldu Cemal Bey? Ne anlama geliyor bu? Gerçekten tam olarak ne anlama geliyor? Böyle bir şüphe mi var? Birileri buralara gerçekten problemleri paralarını mı getiriyor? Yani şimdi AK PARTİ'li arkadaşımız dedi ki: “Amerika yapıyor, İngiltere yapıyor; biz yapalım.” Bunu derken, nedir? Gerçekten gri listedeyiz, kara para ile ilgili ciddi problemlerimiz var; bütün bunlar bizim kredi notumuzu...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kara para yok, kara para yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Yani “kredi notumuzu” derken en büyük ihtiyacımız olan finans, para bulma, borç bulma... Borç maliyetiyle ilgili bize yükler getirmektedir bu gri listede olmak. Aynı şeyi mi...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kara par yok. Yok, yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya kara para var, yok demiyorum, böyle şüpheler var. “Niye şimdi böyle bir şeye ihtiyaç duyuyorsunuz?”...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, şüphe yok, şüphe sizde.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ... “Niçin kara para suçlaması yapılıyor? Varlık barışı dediğimiz düzenlemeyi sürekli olarak Cumhurbaşkanı altı ay, altı ay ertelıyor, nedir? Şimdi bu işin içine Merkez Bankası da mı karıştırılıyor?” diye dünya kadar şüphe var ve burada ne Cemal Bey'in söylediğinin yani kanun teklifi sahibinin söylediğinin ne de AK PARTİ'li ve MHP'li arkadaşlarımızın söylediklerinin hiçbirini tatmin edici, ikna edici olmadı. Bunu açık, net bir şekilde ifade edelim değerli arkadaşlarım.

Şimdi, bakın, şöyle bir durumla karşı karşıyayız: Hani bir laf vardır ya, işte, taşı atmış birisi kuyuya, 40 kişi de çıkarmaya çalışıyor. Şimdi, burada başka sıfatları kullanmıyorum hakarete makarete çekersiniz diye. Gerçekten durumumuz bu kardeşim. Bir adam geliyor, kuyunun başına toplanmış bir kalabalık, uğraşiyor: “Ne yapıyorsunuz?” “İşte, aramızdan birisi taş attı.” Aslında o aranızdaki birisinin bir özelliği var, söylemiyorum. Akıllı bir adam taş atmış, 40 kişi ortaya çıkarıyor. Durmuş Bey ifade etti yani anlatamıyorum. Ne anlama geliyor, öyle bir şeyle karşı karşıyayız ki kimse ne anlama geliyor, bilmiyor. Siz de bilmiyorsunuz, biz de eleştirecek bir şey... Bilemiyoruz yani eleştiriyoruz ama tam olarak bilgiler yok, tahmini şeyler söylüyoruz. Durumumuz aynen bu arkadaşlar.

Bakın, bir özetleyelim, basit bir şekilde özetleyelim. Adalet ve Kalkınma Partisi 2002'de iktidara geldi. İktidara geldiğinde en önemli şey, özellikle Refah Partisinden, Fazilet Partisinden ayrılırken en önemli özelliği... “Ya, biz öngörebilen olacağız. Dünyayla beraber hareket edeceğiz.” dedi. Nitekim, içerideki vesayet odaklarına, kendilerine baskı yapan vesayet odaklarına karşı -yurt dışındaki Avrupa Birliği, Amerika- değişik çözümleri kullanarak tutunmaya çalıştı. IMF programına, kendisinden evvel uygulanan IMF programına sarıldı ve bir yere kadar bu şekilde geldi. Sonra ne oldu? İşte,

dünya kadar değişiklik oldu. Kendini iktidarda sağlam bulduktan sonra şeyler değişti. Özellikle Cumhurbaşkanlığı sistemine geçildikten sonra işler değişti; seçilir seçilmez Londra'ya gitti ve finans dünyasının temsilcilerine kendi faiz teorisini cesaretle anlattı Sayın Cumhurbaşkanı, dedi ki efendim: "Faiz sebeptir, enflasyon sonuçtur arkadaş. Yani dolayısıyla ben faizi düşüreceğim." Bakın, böyle, burada başladı arkadaşlar. Daha sizin eleştirilecek bir sürü, dünya kadar şeyiniz var. Ama problem burada başladı. Daha evvel de...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Faizi mi destekliyorsun Sayın Bekaroğlu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, destek vermiyorum. Siz veriyorsunuz destek; geleceğim şimdi oraya.

CAVİT ARI (Antalya) – Faize siz destek veriyorsunuz, faizciler sizi!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Olay burada başladı, buradan yaklaştınız. Arkadaşlar siz bunları söylerken bakanlarınız çıktı dedi ki: "Serbest piyasanın içinde kalacağız." Siz sistemin dışına çıkmadınız mı? Siz, bu serbest piyasa dediğimiz sistemin bütün araçlarını kabul ettiniz, bütün bu araçlarla beraber hareket ettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süre doldu mu?

CAVİT ARI (Antalya) – Dolmadı Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, beş dakika olmuş pardon.

Tamamlayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Mesela İran da sistemden çıktı ama ne oldu? Başka bir sistem getirdi, başarılı oldu olmadı ayrı bir şey. Sen diyorsun ki: "Ben sistemin içindeyim ama sizin kurallarınıza uymuyorum. Ben bir tez ortaya koyuyorum." Kardeşim, bu bir inat. Sonra ne oldu? Sonra -hiç uzatmıyorum işte- faiz düşürüldü, ısrarla düşürüldü, işte dolar, kur acayip bir şekilde arttı. "Sebeb var mı?" falan diyor. Ya, bunların... Biliyorsunuz bu kur işleri falan, sebep yoktur, ekonomik sebepleri çok azdır. Bunların büyük şeyi köpük, çoğunluğu zaten köpüktür. Bu iş köpükten başka bir şey değil ki. Dolayısıyla, köpük ülkeyi boğdu. Köpüktür bu ama sonuçları itibarıyla insanları etkiliyor. Şimdi, diyorsunuz ki arkadaşlar: "İmkânlar dâhilinde 2.500 lira verebiliyoruz emekliye, ne yapalım?" Ya, arkadaşlar, bakın, bu köpüğün sonucu 2.500 lira verebiliyorsunuz. Oturun bir düşünün yani sizin faiz tezinizi... Yani Sayın Cumhurbaşkanımızın teorisinin sonucunda 2.500 lira, sadece 2.500 lira ya -insaf, vicdanınıza sesleniyorum- sadece 2.500 lira alacak olan -1.500 alıyordu, şimdi 2.500 lira alacak olan bir dul kadını düşünün. Hadi diyelim ki evi de var, kocasından kalma bir evi olan çocuklu bir kadını düşünün; 2.500 lira, pazara gidiyor. Allah'tan korkun, Allah'tan, MHP temsilcisi sevgili kardeşim "Ancak bu kadar." dediniz ya! Bir empati yap ya, bir empati ya! Bu dul kadının bir yakının olduğunu düşün. Bu insan yaşayacak kardeşim, bu insan geçinecek kardeşim ya! Bunu bir düşünün ya! Ya, bunu düşünmüyorsun. Önce bunu düşünecek ya! "Ben insaflı bir insanım, öbürlerinin hepsi hain, öbürlerinin hepsi şöyle böyle." diyor. Bunu diyen adamın öncelikle bunu düşünmesi gerekiyor değerli arkadaşlar.

Ne yaptınız? Şunu yaptınız: Önce "Arkadaş, dolar artsın, ne olursa olsun önemli değil, ihracat artacak, istihdam artacak." dediniz. "Teori iyi gidiyor." falan. Sonra? Olmadı. E? Oturdunuz bir akşam, dediniz ki: "Kardeşim ya, biz gene faize karşıyız, gene nas var, nas!" Allah'tan korkun ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen karşı mısın peki Bekaroğlu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu Nâs'tan, Kur'an'dan inin ya! Bu Kur'an'a binmekten vazgeçin arkadaşlar ya! Bırakın bu dini! Ya, bu nasıl bir... Şevki Yılmaz diye bir adamımız var, çıkıyor televizyonda “Merkez Bankasında şu kadar altın var, şurada şu kadar para var. Yiğın onları, dağıtın. Kime bırakacaksınız bunları?” diyor. Ya, Allah'tan korkun ya! Bu nasıl bir kafa ya! Kime bırakacaksınız ya? Sanki bir ülkeyi işgal etmişler, ondan sonra geri gidecekler.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, az önce sen söyledin onu. “Emekliye maaşı fazla ödedi.” dedin ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Bu ülkeyi kime bırakacaksınız, yiğın bu parayı.” diyor. Allah'tan korkun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – E, sen emekliye fazla maaşı nereden vereceksin Sayın Bekaroğlu?

CAVİT ARI (Antalya) – Merkez Bankasındaki birikimleri mi yiyeceksiniz? Ne varsa yediniz zaten, yetmiyor mu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu para bu milletin parası.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, bugün formunuzdasınız maşallah.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu para, tüyü bitmemiş yetimin hakkı. Bu para, 2.500 lirayla geçinmek zorunda olan dul kadının parası değerli arkadaşlarım. Nasıl böyle bir şey yaparsınız siz ya? Nas varmış, faiz sebepmiş, enflasyon sonuçmuş, öyle mi değerli arkadaşlarım ya? Gerçekten bunları bırakın.

Şimdi, arkadaşlar, Merkez Bankası 70-80 milyar lira...

(Uğultular)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkanım, ben konuşayım mı, devam edeyim mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, Mehmet Bey'e müsaade edin, devam etsin, rica ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Merkez Bankası 70-80 milyar TL zarardayken, bir akşam cambazlıkla, hokus pokusla, ertesi gün 60 milyar TL kâra geçti. Ne yaptı Merkez Bankası o akşam arkadaşlar? Ne yaptı da geçti? Nedir biliyor musunuz? Hâlâ bir hokus pokusla, cambazlıkla... Şimdi, Şevki Yılmaz'a okuttunuz, orada o işleri yaptınız, tamam. Ya da Hayrettin Karaman bir şey üfledi, yaptınız, tamam, kabul. Peki, o 60 milyar lira ne olacak biliyor musunuz? Hazineye... Kâr ya, kâra geçti ya hazineye gidecek. Nereden gidecek, kimin parası, nasıl olacak? Yapmayın kardeşim ya! Kendi Merkez Bankasına üçkâğıt çeken bir siyasi ekipsiniz ya! Kusura bakmayın, bunların sorumlusu sizsiniz, bunların sorumlusu Mehmet Ağa filan değil sizsiniz, böyle bir şey olmaz.

Arkadaşlar, bakın, bu ülkenin temel problemi -sürem bitiyor- tasarruflarla ilgilidir. Para yok, para yani yapmaya çalıştığınız işleri karşılayacak para yok. Nitekim zaten, bugüne kadar siz, hep iktidar döneminde övündüğünüz 2002'yle karşılaştırıyorsunuz ama bir de gelin 2012'yle karşılaştırın. Övündüğünüz işlerin tamamını dışarıdan borç para alarak yaptınız ama yaptığınız bu işlerle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz tamamlandı Mehmet Bey.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir iki dakika verebilirsiniz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İki dakika veremiyorum da...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dakika verin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir cümle lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Maliyet çok yükseldiğinden dolayı para alamıyorsunuz çünkü puan CDS 600 falan. Alamıyorsunuz, dışarıdan para alamıyorsunuz, problem o.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dışarıdan para istemiyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu kanunla da içeriden bir yerlerden toplayacaksınız, BES’le, şunla bununla filan toplayacaksınız da para çıkacak “Bu parayla iş yapacağız.” noktasındasınız değerli arkadaşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir son cümleyle selam vereyim arkadaşlara.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir selam verin.

Peki, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki, arkadaşlar, sizleri selamlıyorum.

Maddelerde konuşacağım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Süleyman Girgin, hazırsanız size söz vereyim, değilseniz Sayın Veli Ağbaba’nın talebi var.

Veli Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, öncelikle size çok teşekkür ediyorum. Yine Uğur Aydemir Bey’e de teşekkür ederim, teklifte onun da imzası var.

Şimdi Sayın Başkan, AKP çok ilginç bir parti -gerçi Uğur Aydemir gitmiş ama- hakikaten ilginç bir parti. Şimdi, biraz önce Uğur Bey’in ve diğer hatiplerin konuşmasına bakınca insan hayret ediyor ve kutlamak lazım, algı yönetiminde ya da yalan demeyeyim de rakamları değiştirme konusunda uzman bir parti. Şimdi, değerli arkadaşlar, emekli maaşları konuşuluyor, 4.253 TL asgari ücret konuşuluyor. Emekli aylığıyla ilgili, davul zurnayla, 2.500 liranın ne anlama geldiği söyleniyor ve bu bir müjdeymiş gibi sunuluyor.

Değerli arkadaşlar, emekli aylığımı, 2.500 TL’yi birkaç açıdan değerlendirmek lazım. Şimdi, sözümün başında ben bir soru soracağım: 1.500 mü büyük, 2.500 mü? Bu sorunun cevabı 1.500 büyük. 1.500, 2.500’den büyük. Geçtiğimiz yıl ocak ayında 1.500 TL maaşın alım gücü ile şu anki 2.500 TL’nin alım gücü arasında neredeyse yüzde 50’ye yakın fark var.

Bakın, değerli arkadaşlar, sadece bir iki örnek vereceğim: 2021 yılının Aralık ayında 1.500 TL’yle 657 kilogram patates alınabilirken şu anda 496 kilogram patates alınabiliyor; 1.500 TL’yle 2021 yılının Aralık ayında 101 paket margarin alınabilirken şimdi 81 paket alınıyor, 2.500’ün alım gücü 20 paket düşmüş; unda 26 kilogram, tavukta 8 kilogram, ayçiçeği yağında 2 litre, biberde 17 kilogram düşmüş. Bu rakamlara göre, 1.500’ün alım gücünün 2.500 TL’nin alım gücünden yüksek olduğu gözüküyor. Dolayısıyla 1.500, 2.500’den büyük gözüküyor. Ben daha güzel söyledim, biraz önce Sayın Yılmaz da söyledi, hakikaten AKP bir de matematik dehası olmuş durumda. Ayrıca TÜRK-İŞ’in açıkladığı olduğu -yoksulluk değil- açlık sınırının 4.013 lira olduğu dönemde emekli maaşının 2.500 lira olması hakikaten hepimiz açısından, özellikle ülkeyi yönetenler açısından utanç duyulacak bir şey.

Bir başka şeye, dul ve yetim aylıklarına da bakmak lazım. Değerli arkadaşlar, 627 TL, yanlış anlamayın, 2.627 TL değil, sadece 627 TL’yle, 690 TL’yle, 748 TL’yle geçimini sürdürmeye çalışan bir emekli, dul ve yetim kesimiyle karşı karşıyayız.

Şimdi, bu emekli aylığını 1.500'le karşılaştırdık, bir de 2.500 lirayı da "Eskiyle karşılaştıralım." dediniz ya. "Eski" ne demek değerli arkadaşlar? 2002'de AKP iktidara geldiği zaman emekli asgari aylığı 257 TL, asgari ücret 184 TL. 2002'de emekli aylığı, 184 TL asgari ücretin 1,3 katıyken şimdi 1,7 kat gerisine düşmüş durumda. Bakın, bu tablo benim uydurduğum bir şey değil, bu sizden aldığım bilgiler. 257 TL asgari emekli aylığı asgari ücretin üzerinde, 1,3 katı; şimdi asgari ücret 4.253 TL, emekli aylığı ise 2.500 TL.

Yine, biraz önce Sayın Aydemir gitti Avrupa'yla karşılaştırdı, kutlamak lazım, Avrupa'yla karşılaştırdı. Avrupa'yla bir de ben karşılaştırayım, bakın: Değerli arkadaşlar, Türkiye'de 160 euro alıyor bir emekli; Türk parasıyla söyleyeyim, bakın ne alıyor, 2.500 TL alıyor Türkiye'de emekli. Almanya'da kaç lira alıyor, bizi kıskanan Almanya var ya? Bizim Hasan 2.500 TL, Hans 18.684 TL, Hollanda 17.127 TL, bakın Polonya 7.847 TL, Yunanistan, hani batan Yunanistan var ya 13.737 TL, nerdeyse bizim 5 katımıza yakın emekli maaşı var. Bu tabloyu bütün hepinizin dikkatine sunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, yine Avrupa'da, OECD ülkelerinde emeklilikten sonraki yaşam beklentisi yirmi beş yıl civarında iken, bu fakir, yoksul Anadolu topraklarındaki bir emeklinin emeklilikten sonraki yaşam beklentisi on yedi yıl.

Şimdi, bir de memura hemen kısaca değinelim arkadaşlar. İlginç bir parti diyorum, bakın memurla da karşılaştıralım. Geçen yılki en düşük memur maaşı ile bu yılki en düşük memur maaşının alım gücü arasında da dağlar kadar fark olduğunu...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 2002'yle kıyasla Sayın Ağbaba, 2002'yle.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2002'de... Uğur Yıldırım geldi...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen ne yapacaksın geçen seneyi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Uğur Yıldırım geldi...

Sayın Başkan, laf atıyor bana, lütfen uyaralım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, rica ediyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakın, 2002'de 184 TL alırken asgari ücretli, emekli ücreti 257 TL'ymiş, sen biraz önce söyledin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Uğur Yıldırım kim?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ağbaba, Yıldırım değil düzeltelim, Aydemir, Aydemir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Pardon, Aydemir kardeşler, biliyorum, cin kardeşler.

Şimdi, Sayın Başkanım, hakikaten ilginç bir parti; bir matematik dehasısınız yani matematikte yeni formüller üretiyorsunuz, sizi kutlamak lazım, sizi kutluyorum. Yani örneğin...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Mesela?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kutluyorum...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Senin dediğin gibi yapmıyoruz...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, bir de değerli arkadaşlarım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, karşılıklı diyalog usulümüz yok, rica ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Güya dolar karşılaştırması. Yahu sanki... Bak, Tayyip Erdoğan Cumhurbaşkanı olduğu zaman -Başkanım bitiriyorum- ne kadarmış dolar? 2018’de “Yetkiyi bana verin.” diyor ya dolar 4,75. Şu an ne kadar? 13,41. Sanki 4,75’ten 13,41’e Bay Kemal getirmiş. Ya 13,41’e getiren de sizsiniz. 18,37’ye çıktı ya çıkaran da sizsiniz, 13,41’e getiren de sizsiniz; ilginç bir partisiniz, hakikaten çok ilginç bir partisiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, hemen tamamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir selamlarsanız sevinirim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam.

Çok ilginç bir parti. Şimdi, Sayın Bekaroğlu söyledi, çeşitli sözcüler çıkıyor. Bakın, buradan söylüyorum yüzünüze: Yakında bu gerçekleri... Seçimi kaybettiğinizi görürseniz yakında Fetullah’a af getireceksiniz, buradan söylüyorum. Bakın...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Saçma sapan...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Göreceksiniz, saçma sapanı göreceksiniz. Yakında... Şevki Yılmaz söylüyor, sözcüleri söylüyor, yakında burada...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakın, fakir fukara cezaevinde yatıyor, sizinkiler dışarda. Yakında Fetullah’a...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Maddeleri konuş, maddeleri, bırak sen onları.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Süleyman Girgin Bey, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Buna hakikaten bir cevap versene, af gelecek mi gelmeyecek mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya maddeleri konuşsana sen Ağbaba.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Onu var ya sen çok iyi biliyorsun, bence onu sen daha iyi biliyorsun...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Girgin lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, iktidar gemisi öyle bir büyük buz dağına çarptı ki öyle böyle değil, her yerinden su alıyor. Günü gününe uymayan bir ülke hâline gelmemiz de tek adam rejiminin yani kaptanın rotayı kaybetmesinden kaynaklanıyor. Yarın ne olacağını önceden kestiremiyoruz. Zam, zulüm, işkencenin artık bir slogandan ötesini ifade ettiğini, o günleri de şu anda yaşamaktayız. İktidar ise yok “Yeni bir şey deniyoruz.” yok “Çin modeliydi.” yok “Türk modeliydi.” “Nas vardı.” olmadı “Kur korumalı mevduat.” daha açıkçası “Dolara endekslı mevduat.” diyerek “Yeni modeller geliştiriliyor.” imajı yaratmak istemekte. Böylece Türkiye ekonomisini şahlandırıp büyük bir atılımın eşiğine getirdikleri, en kötünün geride kaldığı, altı ay sonra düzlüğe çıkılacağı propagandasına inandırıcılık kazandırdığını zannetmekte iktidar. “Tamam, batıyoruz ama durun, bir şey deniyoruz.” diyen çaresizlik halkımızda umutsuzluktan başka bir şey yaratmıyor; bunlara da halkımız kanmıyor, bunu bilirsiniz. Enflasyon

dalgası öylesine yüksek ki vatandaşlarımız bu illüzyona inanmıyor. Halkımızın bugün zamlarla boğuşmasına neden olan ekonomik krizden tutun da tek adam rejiminin ülkemizi sürüklediği devlet krizine, bütün bu sarmaldan göstermelik tedbirlerle çıkmak mümkün değil.

Bakın, yeni asgari ücretin kasım ayındaki eski asgari ücret kadar alım gücü kalmadı çünkü “asgari ücrete görülmemiş zam” diye propaganda ettiğiniz yüzde 50,5’lik zamdan AGİ’yi çıkardığımızda yüzde 40’lık bir zam var ortada. Bu zamlar ancak ocak ayında açlık sınırı 5 bine yaklaştı ve bu zam dahi açlık sınırının altında kalmaya başlayacak. Sizin övündüğünüz bu zam henüz işçinin eline geçmeden de eridi. Özellikle elektrik ve doğal gaz faturalarının gelmeye başlamasıyla, asgari ücretliler, ocak sonunda ellerine geçen faturalarla zamlı asgari ücretin kasım ayındaki eski asgari ücret kadar bile alım gücünün kalmadığını görecek. Tek adam rejimi halka önce ücret zamlarını müjdeymiş gibi veriyor; sonra elektriğe, doğal gaz, akaryakıt ve geçiş ücretlerine yaptığı zamlarla kaşıkla verdiğini kepçeyle geri alıyor. Dolar çıkarken de düşerken de zam geliyor; her hâlükârda çarpılan vatandaş oluyor, halkımız oluyor.

Biz “En düşük emekli maaşı en az asgari ücret düzeyinde olsun.” derken 2.500 lirayla emekliye resmen “Açlıktan ölü.” deniyor. Asıl ekonominin kitabını, sevgili arkadaşlar, bu zamlar altında 2.500 lirayla geçinmeye çalışan emekliler yazmaktadır. Bu hayat pahalılığında bu parayla emekli nasıl yaşasın? Mutlaka konu komşunuzda da tanık oluyorsunuzdur, hatta bir de “İş yok.” diye babaevine sığınan evlatlar varsa emekliye bu maaş nasıl yetsin? En düşük emekli maaşı mutlaka asgari ücret düzeyine çıkarılmalı; çok prim ödeyen emeklinin ücreti asgari ücretin üzerinde, adaletli bağlama oranları ve intibak yasalarıyla belirlenmelidir.

Değerli milletvekilleri, teklifle “kur korumalı mevduat sistemi” denilen yeni bir sisteme geçiliyor. Amaç kuru düşürmekse nasıl oluyor da mevduatı olan vatandaşlara böyle bir garanti veriliyor? “Biz zaten kuru düşüreceğiz.” demiyor musunuz yoksa kimse kuru düşeceğine inanmıyor da “Aman, daha çok döviz almayın, rezervimiz yok; ithalatçıya, ihracatçıya döviz temin edemeyeceğiz. Biz size kârını verelim.” mi demek istiyorsunuz? İşin aslı, geçemediğimiz otoyol ve köprülere, gitmediğimiz şehir hastanelerine bizim ödediğimiz vergilerle, üstelik dolar üzerinden verilen garantilerden sonra şimdi de TL mevduata dolar üzerinden garanti getiriliyor. Her ağzınızı açtığınızda millî ve yerli olmaktan dem vuruyorsunuz ama anlaşılan o ki kendi paramıza iktidar dahi güvenmiyor.

Vatandaşlık için yönetmeliği bile değiştirdiniz. Türkiye’de en az 250 bin dolar veya karşılığı TL’yle ev, arsa alma şartı vardı vatandaş olabilmek için, onu da dolar şartı olarak değiştirdiniz. Doları referans göstererek ekonominin ne durumda olduğunun bir itirafıdır bu. Yoksuldan alıp zengine veriyorsunuz. Kimlerden alıyorsunuz? Yıllarca alınının teriyle çalışıp vergilerini peşinen ödeyen EYT’lilerden alıyorsunuz, traktörüne haciz konan çiftçilerden alıyorsunuz, işsiz kursağından alıyorsunuz. Kimlere veriyorsunuz? Teklifin 11’inci maddesiyle, kamu ihaleleriyle palazlandırdınız, şimdi kurdan dolayı zarar edince “Onları nasıl kurtarırım?” derdine düştüğünüz müteahhitlere, onların ağababaları 5’li çeteye veriyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankamıza yabancıların haciz getirmesi hâlinde, kanunen haczin yapılamamasıyla ilgili kanun teklifi getirmek utançtır. 1’inci maddeyle getirilen yabancı merkez bankalarıyla ilgili düzenleme çok sayıda soru işaretine neden olmaktadır. Bugüne kadar yabancı merkez bankalarının para, mal, alacak ve benzeri haczedilebiliyor muydu? Eğer öyleyse bunların haczedilemeyeceğine dair düzenleme ihtiyacı nereden doğdu? Yabancı ülkeleri ve bunların kurumlarını ilgilendiren yasama faaliyetlerinde müttekabiliyet dediğimiz karşılıklı olma ilkesi geçerlidir. Yabancı ülkelerin merkez bankaları, bizim Merkez Bankamızın bu ülkedeki varsa varlıklarının haczedilemeyeceğine dair düzenleme yapmışlar mıdır? Yapmışlarsa hangileri yapmış,

hangileri yapmamıştır? Yapmamışlarsa biz neden böyle bir düzenleme yapma ihtiyacı duymaktayız? Bunun son aylarda yapılan swap işlemleriyle bir ilgisi var mıdır? Yabancı ülkeler swap işlemi yapabilmek için böyle bir düzenleme şartı mı koşmuşlardır?

Değerli milletvekilleri, peki, bu Komisyon, ülkemizin büyük bir ekonomik kriz, siyasal yalpalama yaşadığı koşullarda ne yapmalıydı? Bakın, birkaç örnek vermek istiyorum: Madem girdi fiyatlarında beklenmeyen artıştan dolayı kamu müteahhitlerinin zararlarını tazmin edeceğiz, örneğin -bölgemizde, bize ve sizlere de mutlaka çok şikâyet geliyordu- servisçilerimizin, taksi, dolmuş, minibüs, özel halk otobüsüyle yolcu taşıyan esnafımızın da zararlarını niye tazmin etmiyoruz? Taşımali eğitim kapsamında taşımacılık yapan servisçi esnafımızın sözleşmeleri her yıl haziran ayında yapılıyor. Dolayısıyla maliyet tespitinde de o tarihlerdeki akaryakıt fiyatları dikkate alınıyor. Sözleşmeler yapılırken motorin ortalama 7,43 lirayken bugün itibarıyla 12,80 TL'ye çıkmış ve yüzde 58 oranında zam yapılmıştır. Pandemi döneminde bir buçuk yıl hiç çalışmayan servisçi esnafımız, şimdi de artan maliyetler ve artan akaryakıt fiyatları karşısında zorlanmaktadır. Servisçi esnafın ayakta kalabilmesi için akaryakıtta ki artış farkı Millî Eğitim Bakanlığınca niye karşılanmıyor? Şehir içinde taşıma faaliyetinde bulunan, taksi, dolmuş, minibüs, özel halk otobüsüyle yolcu taşıyan esnaflarımız da akaryakıtta gelen zamlardan dolayı ciddi şekilde zarar görüyor. Kazancından kendisine neredeyse pay kalmamasına rağmen şoför esnafımızı akaryakıttaki artışa karşı korumak için ticari akaryakıt desteği niye vermiyoruz?

Başka bir örnek, kamu kurumlarında çalışan yüz binlerce taşeron işçi 2017'de çıkarılan 696 sayılı KHK'le kadroya alındı. O dönemden sonra taşeron olarak çalışmaya devam eden işçiler de kendilerine kadro verilmesini talep ediyor. Bu arkadaşlarımızın sorunları, sizin gözünüzde, her şeyi doldurduğunuz torbalardan birine girecek kadar değer taşıyor mu?

Ayrıca, özelleştirme süreciyle taşeron işçilerin devlet kadrolarına geçişinin ardından kamuda 4/C statüsünde çalışan yaklaşık 21 bin geçici personel de devlet kadroları için bekliyordu. 657 sayılı Kanun'da yapılan değişiklik 4/C'lileri hüsrana uğrattı. Kararla âdeti, 4/B içerisinde, 4/C'liler için çakma 4/B kadrosu oluşturuldu. Bu arkadaşlarımızın talepleri için neden bir düzenleme yapmıyorsunuz?

Bakın, dün, Genel Başkanımız söyledi. Bu ülkenin acil ihtiyaç duyduğu düzenlemeleri vurgulamak istiyorum. Birincisi, can ve mal güvenliği yoksa, bir ülkede demokrasi gelişmemişse o ülke büyüzmez. Var mı bununla ilgili bir düzenleme? Yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir iki cümleyle tamamlarsanız...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tamamlıyorum Başkanım.

İki, sanayicinin katma değeri yüksek ürün üretebilmesini, üniversitelerin bunun motoru olmasını hedeflemeliyiz, var mı bununla ilgili bir düzenleme? Yok. Sürdürülebilirliğin anahtarı liyakattır, var mı liyakati devletin her alanında yeniden tesis edecek bir düzenleme? Yok. Halkımız yoksulluktan kırılıyor, var mı sosyal devletin s'sini hatırlatacak bir düzenleme? Yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Planlama yapmadan üretim yapamazsınız, var mı planlamaya dair bir hedef? Yok. Aksine, günü kurtarmaya çalışan tedbirler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Son cümlem Başkanım.

Geldiğimiz noktada şunu görüyoruz: Kamu kaynaklarını bir grup müteahhitlik şirketlerine, onların taşeronlarına usulsüz aktaran, hesap vermeyen, denetim mekanizmalarını kasten sakatlayan bir iktidardan söz ediyoruz. Toprakların, doğal kaynakların, limanların, talan edildiği, kamu yararının ortadan kaldırıldığı on dokuz yıllık AKP iktidarının öyküsü artık bitmiş.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

Şimdi, Sibel Hanım, hazırsanız, size söz verip bir ara vereceğim.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cemal Vekilimizi, değerli bürokratlarımızı ve tüm üyeleri saygıyla selamlıyorum.

Evet, şimdi, yasa teklifini detaylı incelediğimizde ve Sayın Cemal Vekilin sunumuna da baktığımızda... Kendisinin hem bir akademisyen kimliği var hem de kanun teklifinin de ilk imzacısı. Çok spesifik olarak bütün maddeleri bize anlattı kendisi ama burada temel sorun -Sayın Kuşoğlu da söyledi- genel gerekçeleri nedir, burada bu maddelerde neden bu düzenlemeye gidiliyor; bunun detaylı bir açıklaması yok. Daha sonra bürokrasinin bunlara cevap vereceği söylendi, ama biz, şimdi, bütün bu maddeleri aslında Sayın Cumhurbaşkanının...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben de cevap vereceğim. Yanlış anlaşılmasın, sadece bürokrat arkadaşlara topu atmış değiliz. Maddelerde...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Siz de detay vereceksiniz ama bunun teklif metninde, hiçbir metinde karşılığı yok.

Şöyle ki: Aslında Sayın Cumhurbaşkanı bir kabine toplantısı sonrası bu kanun teklifindeki bütün maddeleri kamuoyuyla paylaştı ve kendisinin kişisel politikaları olarak, kabinesinin kararları olarak ama arkasında da kendisinin olduğunu söyleyen bir açıklama yaptı. Neticede biz de bugün, Meclis olarak, Cumhurbaşkanının bütün kamuoyuna deklare ettiği maddelerin yasal dayanaklarını görüyoruz. Ve maddeler uygulanmaya başladı, yönetmelikler yayınlandı bunlarla ilgili, mevduat oranları açıklandı ama yasal dayanağı bugün yapılıyor. Aslında bu, bizim hep dile getirdiğimiz bu sistem krizini de bugün ortaya koyuyor. Mecliste gerekli tartışma yapılmadan, bunun ülke ekonomisine etkisi ve gerçekten ülkenin şu an yaşadığı döviz kuru, faiz oranı, enflasyon oranı, işsizlik, istihdam sorunları açısından, giderek yükselen enflasyon ve alım gücündeki ciddi kriz noktasında detaylı bir tartışma yapılmadan, kişisel kararların bir yansımasını görüyoruz. Aslında zaten yaşanan, bugün gelinen ekonomik sorun da bu sistem krizinin sonuçları ve maliyetleri.

Sayın Cemal Öztürk Bey şunları söyledi: “Cari açığa kalıcı çözümler getireceğiz. Orta gelir tuzağı, üretim, istihdam, yatırım sorunları..” Bugün zaten yaşadığımız bütün temel sorunlar, yirmi yıllık bu iktidarın maalesef öngörüsüz ekonomik politikalarının bir yansıması. Biz artık, Cemal Bey, orta gelir tuzağında değiliz ki, düşük gelir tuzağına saplandık ve siz bu düşük gelir tuzağına saplanmış bireyleri bugün 5-6 tane bireysel emeklilik sistemine motive etmeye çalışıyorsunuz. İşte “öngörülebilirlik, şeffaflık, beklentiler, ekonomik istikrar, makroekonomik istikrar” dediniz ama siz bu getirdiğiniz kanun teklifinde ve Cumhurbaşkanının deklare ettiği maddelerde bunlarla çelişkili düzenlemeler yapıyorsunuz. İşte Merkez Bankası bugün en tartışmalı kurumumuz hâline geldi ve bugün getirilen bu madde de gerçekten uluslararası alanda ülkemiz adına ulusal ve uluslararası yatırımcılar açısından çok büyük tartışma yaratacak bir madde olarak karşımızda duruyor. Hazine ve Maliye Bakanlığına verilen yetkiler, veri paylaşımları, diğer getirdiğiniz bütün maddelerde verilen yetkilerde ve kredi mevduat... İşte “TL korumalı mevduat hesabı” dediniz, bütün yetkileri Cumhurbaşkanına işte,

mevduatın oranından, tarihinden ki açıkladı zaten bunları... Biz, bugün, bunun arka planda bir yasal mevzuatını çıkarmaya çalışıyoruz. Ya bu çelişkiyi siz nasıl değerlendiriyorsunuz, ben merak ediyorum bir akademisyen olarak. Ve bu sistem krizinin hâlâ olmadığını siz savunacak mısınız?

“Bireysel emeklilik” diyorsunuz, bireysel emeklilik sistemindeki verilere baktığımız zaman gerçekten sözleşmeden caymalar var fazla sayıda. 1 milyon giriş varsa 900 bine yakın da çıkış var, rakamları da var elimde. Şimdi, 45 yaşa bir şey getiriyorsunuz, işte sistemden çıkma gibi düzenlemeler getiriyorsunuz ama bugün bu sisteme girmeye çalışan vatandaşlarımızın temel sorunu işsizlik. Bir defa bir gelirleri yok bir kısmın ve geliri olan bir kısmın da tasarruf yapacak bir gücü yok. Yani bir ülkenin tasarruf oranlarını artırmanız için sizin bu getirdiğiniz maddelerin Türkiye’nin şu ekonomik koşullarında kişi başına gelir düzeyinde... Artan enflasyon, işsizlik, döviz kuru, TL’nin değer durumu karşısında siz bu maddelerin gerçekten sonuç doğuracağına inanıyor musunuz bir akademisyen olarak, objektif, elimizdeki somut verilerle? Bir defa doğru teşhis bizim için en değerlisi, objektif veri ve doğal olarak da doğru araçlarla bunu yönetebilmek. Ya Türkiye, bugün baktığımız zaman biz...

Şu bireysel emekliliği tamamlayayım, son cümlemi söyleyeyim. Bireysel emeklilik sisteminden bir defa bu vatandaşlarımızın çıkış sebepleri nedir, sistemden neden çıkmışlar bu kadar? Bu var mı yani getirilen maddeler bu çıkışı engelleyecek mi? Şunu söylemek istiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii ki Sayın Başkan.

Evet, devletler ekonomik krizler yaşıyor, bugün de bizim yaşadığımız aslında bir ekonomik kriz süreci. Burada ekonomi, maliye ve para politikası araçlarını kullanıyorlar, işte geleneksel ve uluslararası piyasalarla da uyumlu araçlar. Bu şeffaflık, güven ortamı içinde planlanıyor ama bugün bizim geldiğimiz noktada kişisel kararlar... İşte Hazine ve Maliye Bakanın kardeşi kişisel -işte, buradaki bütün ekonomistlerin bileceği gibi, tartışılmış, kabul görmüş iktisat okullarının dışında bir öneriyle geliyor. Ya, bunlar bile aslında, bu yaptığımız yasaları, işte sizin dediğiniz o şeffaflığı, öngörülebilirliği...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – ...bunları engelleyen sorunlar. Ya, bu yapısal sorunlar duruyorken, işte bu getirdiğiniz ihracatla ilgili kısmi düzenlemeler, kurumlar vergisi, bireysel emeklilik maddeleri, bunlarla ilgili nasıl sonuçlar alınacak, merak ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Özdemir, sağ olun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, saat 13.45’te devam etmek üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati:12.26

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 13.48****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Değerli Komisyon üyeleri, 27'nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Müzakerelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Kanun teklifiyle ilgili söz taleplerini karşılayacağım.

Şu anda söz talebi var mı?

Evet, Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toplantı yeter sayısı yok ki Başkanım, kimse yok.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Toplantı yeter sayısı yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gerek yok ona, o, açılıştta.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hiç kimse yok, bir mesaj atsanız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gelirler şimdi yani ilk defa yapmıyoruz. O, toplantının açılışında, sabah gerekiyordu. Şu anda herhangi bir mani durum yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var, biz arkadaşları ikna etmek için konuşuyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Doğru, doğru.

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sivil toplum örgütlerinin yöneticileri, bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, sabahleyin açılıştta da konuştuğumuzda genelde bu tür yasa tekliflerinin getirildiğinden ve sürecin iyi ilerlemediğinden de söz ettik ve her seferinde buna benzer şeyleri tekrarladığımızda... Ama vazgeçmüyoruz. Bir de genelde, arkadaşların bir kısmı yok burada, itiraz ettiğimizde, konuştuğumuzda “Siyaset yapmayın.” diyorlar. Ya, Türkiye Parlamentosunda da siyaseti konuşmayacaksa nerede konuşacağız biz? Yani “Siyaset yapmayın.” dediklerinde sanki...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kim diyor “Siyaset yapmayın?” diye? Diyen yanlış söylüyor.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Öyle denildiğinde aslında, en önemli şey zaten tercihleri belirtmek, toplumun nereye gittiğini görmek, iyilikleri istemek, mutluluğu istemek “siyaset” kavramının ilk çıktığından bugüne kadar budur ve siyaset, tercih nedenidir yani kimden yana olduğumuzu belirlemektir ve o çerçevede konuşmak lazım.

Bir diğeri: Geneli üzerinde konuştuğumuzda arkadaşlarla beraber yine böyle bir ortamda oturuyorduk, asgari ücretle ilgili konuşuyorduk ve akşamüstü birden bir heyet geldi, asgari ücretle ilgili bir düzenleme, peşinden haberler çıktı ama dolar da ikide bir yükseliyordu veya Türk lirası düşüyordu. Düştü, şimdi burada konuşuyoruz ve o gün hiçbirimizin veya hiçbirinizin bilgisi yoktu şu andaki yaptığımız düzenlemeyle ilgili, hiç kimsenin bilgisi yoktu. Hatta ben konuşmamda dedim ki: Dolar 19 lira olmuş. Herkes inandı da yani şey yok. Ve şimdi düzenlemeyi düzeltmeye çalışıyoruz. Yani bu da

aslında bizim yeni hükümet sisteminin nereden nereye geldiğini gösteriyor. Normalde belki bizlerin bunları tartışması lazımdı, konuşması lazımdı. Nitekim, gerek bizler Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse de Mecliste “Türkiye olağanüstü bir süreçten geçiyor, ekonomik kriz açısından çok ciddi bir problem var. Gerek Maliye Bakanlığının gerekse de bizlerin bir toplanıp ‘Ne yapabiliriz, edebiliriz?’ diye...” Hatta sabahleyin ilk açılışta Grup Sözcümüz Garo Paylan “Biz burada, daha çok bir ekonomik olağanüstü hâlle ilgili neler yapabiliriz, bunlarla ilgili konuşalım. Bütün memleket nerede?” diye konuşmuştu, bunlar da dikkate alınmamıştı o zaman. Ve şimdi geldiğimiz olayda, daha çok, mesela, Merkez Bankasıyla ilgili bir düzenlemeden söz ediliyor ve örnekler veriliyor “Olsun, olmasın.” “Şöyle oldu, böyle oldu.” diye ama biz biliyoruz ki yeni dönemle beraber bazı konular konuşuluyor ve bu konular konuşulduğunda bu ihtiyaca dönüştüğü için, şeffaf şekilde paylaşılmayıp bir yan yoldan bu düzenlemeye çalışılıyor ve güvenilirlik azalıyor. Nedir? Yani Merkez Bankasıyla ilgili, işte, haczedilmesiyle ilgili ve getirilen diğer örneklerle beraber yani itibar çok konuşuldu bu konuda ama acaba bir kaos mu bekleniyor, bir güvensizlik mi var, olağanüstü bir süreç mi yaşanacak da birden bu çıktı? Ya da birileri... Mesela, şimdi konuşulan “Güney Kore’yle anlaşılmıştı, 2 milyar dolar para gelecekti ama Güney Kore bunu göndermedi. Normalde duyurusu da yapıldı.” Böyle bir anlaşma yapıldığıyla ilgili... Gelmedi bu para ve sorulduğunda da “Çeşitli prosedürler yerine getirilecek.” diye konuşuluyor. “Acaba prosedür gelse, paramı ben alamasam, batsa, bir şey olsa, bir kaos çıksa, haciz olsa ne olacak?” gibi... Bu, güvensizliği getiriyor. Normaldeki en büyük şeyimiz bizim -biz hep söylüyoruz- Türkiye’de: Güvenlik meselesinden önce güven meselesini yerleştirmek lazım bu ülkeye. Güven meselesi yerleşirse gerek ulusal düzeyde gerek uluslararası düzeyde birçok konuda biz ilerlemeyi sağlayabiliriz.

Çin ile Katar dışında, biz biliyoruz ki Birleşik Arap Emirlikleri’yle ve Azerbaycan’la da ilgili görüşmeler sürmekte. Bunlarla ilgili midir, başka şey midir, bunların paylaşılması lazım. Merkez Bankasının sürecine baktığımızda, yeni sistemle beraber 4 kez yöneticisi değişti. 4 kez yöneticisi değişmiş ve prosedürü değiştirdiniz, zaten güvensizlik oradan da geliyor. Daha önceki süreçlerde belli periyotlarda değişirken -Sayın Durmuş Yılmaz da burada- Merkez Bankası tarihinde -cumhuriyetin 100’üncü yılından söz ediliyor- cumhuriyetin yüz yılında herhâlde bu kadar sık değişim daha olmamıştır. Ve neden olmuş bu? Yani Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde olmuş. Peki, yansıması nasıl olmuş? Enflasyon yükselmiş, faizler yurttışı perişan etmiş, işsizlik artmış, yoksulluk artmış ve en çok da etkilenen, daha çok, vergi ödeyenler olmuş. Niçin bunu söylüyorum? Şimdi tekrar burada bir düzenleme var; işte, ihracat yapanlar, sanayiciler ve girişimciler için vergide bir dilim daha düşürme. İyi de bunu düşünürken, bunu yaparken niye büyük çoğunluk olan çalışan emekçilerle ilgili bir düzenleme düşünülmüyor ve niçin değişik değişik yan yollara giriliyor? Neydi örneğin? Yani yılın ilk günü yapılan zamlar sırf temmuz ayındaki artışa endeksledi ama 31 Aralıkta yapsa belki de enflasyona katılıp memurlar hiç olmazsa alım gücünde bir şey hissedeceklerdi, emekliler bir şey hissedecekti; buradan vazgeçirdi.

Nitekim, bir diğer şey eşitsizlik. Mesela, şimdi temmuz-aralık arasında müteahhitlerle ilgili bir düzenleme düşünülüyor, fiyat artışından söz ediliyor. Tüm eşitlikse o zaman tüm yurttaşlar için düşünülmesi lazım, tüm oranların tüm yurttaşlar için düşünülmesi lazım; bunlar da dikkate alınmıyor. Türk lirası giderek değer kaybederken, döviz endeksli olurken, kendi çalışanlarına, büyük çoğunluğuna bu garantileri düşünmediğinizde siz eşitlikten daha çok uzaklaşmış oluyorsunuz. Az önce arkadaşımız -yok burada- hep sosyal devletten söz ediyordu, sosyal devlet anlayışı kalmamış oluyor. Sosyal devlet anlayışında aslında herkesin eşit, herkesin yaşayabileceği şekilde, temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde olması lazım; sağlıktır, eğitimidir, enerjidir, birçok yerde olması lazım ama bunların çoğu yapılmıyor.

Emeklilerle ilgili 2.500 liralık bir düzenleme düşünülüyor. Ya, hepimiz de biliyoruz ki 2.500 lirayla bugünkü Türkiye koşullarında insanların yaşaması bir mucize. Yani gerçek bir düzenleme yapılacaksa veriyle konuşmak lazım, taraflarla konuşmak lazım ve emekli dediğimiz insanları temel besin ihtiyaçlarıyla beraber yaşayabilecek düzeye getirmemiz lazım. Bunca yıl çalışmış, herkese hizmet etmiş insanları açlığa mahkûm etmenin, en dibe mahkûm etmenin hiçbirimizin tercihi olmaması lazım.

Müteahhitlerle ilgili düzenlemede şöyle bir sıkıntı da var: Müteahhitlerin bir kısmı itiraz ediyor “Niye yılın başından son gününe kadar alınmıyor? Biz iflas edeceğiz, kapatacağız.” diye. Bir kısmı da bunun fiyatlara yansdığından söz ediyor. Bütün ülkeyle ilgili bir düzenleme düşünüldüğünde belki makas açılmaz ve eşit bir anlayış gelebilir ama bir kısım müteahhit iflas ederse müteahhitlikte de giderek bir tekelleşme doğacak ve gerçek anlamıyla bu işleri yapanlar giderek bu “tekelleşmiş 5” diye tanımlanan müteahhitlerin taşeronlarına dönüşecek. Öyle bir süreç de bize bildirildi ve öyle bir bilgi de var.

Memurlarla ilgili düzenleme de dün akşam -Sayın Maliye Bakan Yardımcısı da burada- yayınlandı. Neydi? Denmişti ki: İşte “Refah payı verilecek.” Ama o refah payı aslında enflasyon oranında açıklandığı için bu yüzde 2,5 kısmı... Burada sivil toplum örgütünün yöneticileri de var, KESK'ten de temsilciler var, onlar belki maddeye geldiğinde daha net konuşacak. Aslında ciddi bir artış olmamış oluyor. Ciddi bir artış olmamasının nedeni ne? Nasıl ki herkesin kutladığı, herkesin bayram gibi karşıladığı ve sonradan da yılın ilk günlerinde eriyen, tekrar açlık sınırının altına düşen asgari ücretteki artış oranı yüzde 50 küsur yani bütün memur sendikaları “Madem ‘eşitlik’ diyorsunuz aynı oranda olsun...” Ama Türkiye’de önümüzdeki süreçte giderek makasın kapanmasıyla beraber bütün herkes asgari ücretle maaş alacak düzeye gelecek yani geçmişte, kamuda çalışanlar bir asgari ücretin 2 katı kadar bir ücret alırken şimdi bu oran daha da düşmekte ve dezavantaja dönüşmekte. Şimdi, denilebilir ki “Yasaldır, yönetmelikler el veriyor, bunlar düzenleniyor.” Her yasal olan, her yönetmeliğe uygun olan meşru değildir, hayatla bağdaşmıyordu. Sizin her yasaya, yönetmeliğe uygun attığımız adımlar toplum vicdanında karşılığını bulmuyordur. Bununla ilgili düzenlemelerin yapılması lazım.

BES’le ilgili düzenlemeler maddeler geldiğinde konuşulabilir ama BES’le ilgili en önemli şey şu: Türkiye’de bizim gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda ve son dönemde, üç yılda Mecliste gördüğümüz şey, giderek daha esnek çalışmaya, daha güvencesiz çalışmaya özendirmeleri geliştirilmesi. Tekrar bu salonda -sonra geriye alındı- gençlerle ilgili bir düzenlemede gençlerin kendi sosyal güvenlik harcamalarını karşılaması için maddeler konuşuldu. Normalde yapılması gereken, aslında herkesin kamuda gerçek emeklilik yaşına yansiyacak düzenlemelerin yapılması. BES’le ilgili düzenlemelerin zorunluluğa dönüştürülüp bu artışların düzelmemesi, sonra da ipoteğe dönüştürülmesi, krediye dönüştürülmesi borçlanma garantisine dönüştürülmesi insanların geleceğini daha da kâbusa dönüştürecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Toparlıyorum.

Az önce arkadaşlarla, KESK yöneticileriyle konuştuğumuzda belki de ileride neredeyse “SGK paralarınızı da alın çekin, şimdiden kullanın, borçlanın.” öyle bir sürece bile evrilebilecek. Ya umarım böyle bir şey de akıllarına gelmemiştir. Para gelsin de nasıl yapsın? Böyle değil.

Sonuçta, toparlarsak, burada yapılan düzenlemelerin hiçbirisi gerçek Türkiye’de büyük çoğunluğun, vergi verenlerin ve yaşamını daha dengeli, mutlu yürütmek için çaba harcayan insanların hiçbirisine yansımamış oluyor.

Bir diğeri de bir kısım düzenlemeler başka yerden kararlar alınıp, getirilip burada parmakla onaylatılıyor, bu da adil değildir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın İpekyüz teşekkür ederim.

Sayın Özdemir, var mı söz talebiniz?

SİBEL ÖZDEMİR – Ben söz hakkımı kullanmıştım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam.

Başka?

Söz talebi yok şu anda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İbrahim Bey...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani birileri gelsin diye...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır, söz talebi yok yani söz talebi yoksa maddelere geçmek zorundayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İbrahim Bey söz istiyor!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, sizi rahatlatıcaksa “Birileri gelsin.” diyorsanız yapayım ben.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, maddelere geçelim, bir endişe yok.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben söz alacağım Sayın Başkan. Şimdi oturdum, notlarımı toparlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam. Ne yapalım? Talep ediyor musunuz?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben konuşacağım ama benden önce yok mu?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yok, kimse yok.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben Emine Hanım’a biraz süre kazandırırım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, efendim, ben hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Her vesile altını çiziyoruz arkadaşlar, milletin ihtiyaçlarına mebni ne lazım geliyorsa onları yapmak üzere burada toplanıyoruz ve onlar üzerine öncesinde yapılan çalışmalar var.

Şimdi, Cemal Öztürk Beyefendi’nin hakikaten çok teferruatıyla, tafsilatıyla çalışarak önümüze getirdiği bir düzenleme var, 18 maddeden müteşekkil düzenleme. Kendisine minnettarım, teşekkür ediyorum. Hakikaten, ayrıntıda çok özel muhteva var. Mesela şu etki analizi bugüne kadar yapılanların en şahikası, en güzeli. Bundan dolayı ayrıca teşekkür ediyorum.

Ara ara hep şunu söylüyoruz arkadaşlar: Elbette ki muhalefet yol gösterecek, elbette tenkit edecek ancak künhüne inerek, özellikle böyle muhtevayı tam anlamıyla kavrayarak yapıldığı zaman burada da bu tarafta da yani bizim tarafta da bir lezzet ifade ediyor. Aksi halde biraz bir garabet dozu yüklemiş oluyoruz ki sevimsiz oluyor. Mesela bu merkez bankalarıyla ilgili, -ben özellikle Sayın Kuşoğlu’nu da Garo Bey’i de hepimizi tenzih ederek söylüyorum ki- bizim Merkez Bankamızı, bizim mevduatımızı muhteva olarak içine koyup tenkit ettiğinizde o zaman hakikat payı olmuyor. Oysa içeriği Sayın Öztürk

çok ayrıntısıyla anlattı, çok da öğreticiydi anlatımı. Başka merkez bankalarını ilgilendiren ve sizin özellikle vurguladığımız, biraz önce Necdet Bey'in vurguladığı, güven ilkesini de muhtevaya serpiştiren bir düzenleme bu. Bakın, burada çok net bir kayıt var, deniyor ki: "Yapılan düzenlemeyle, merkez bankaları arasında kurulan ilişkilerin işin gerektirdiği diplomatik hassasiyet ve ekonomik güven temelinde yürütülmesini sağlamak amacıyla, diğer merkez bankalarının banka nezdindeki mal, hak ve varlıklarının haczedilmemesini öngörmektedir." Bu kadar net, bu kadar berrak, bu kadar açık; öyleyse neyin tenkiti? Bunu özellikle vurguluyorum.

Bunun dışında, az önce müteahhitlerle ilgili bir vurgunuz oldu. Evet, yılbaşı itibarıyla bir talep var, "Yılın başından başlasın." diye bir talep var ve bu talep, orada pozisyon almış olanların zaviyesinden baktığımızda çok çok haklı bir talep. Ben de burada onların taleplerine iştirak ettiğimi söylüyorum ama son kertede -bir fiyat farkını- onlara dönük düzenleme yapıyoruz. Bu, müspet bir yaklaşım değil midir? Dolayısıyla bunu burada desteklemek hepimizin vazifesidir. Hiç olmazsa buna dönük tenkit geliştirmemek lazım.

Bir başkası: Burada memurlara dönük düzenleme yapıyoruz, emeklilere... Mesela, emeklilerin asgari 1.500 lira olan ücretlerini 2.500 lira gibi bir rakama çıkarıyoruz ki yüzde 65'ler düzeyinde bir artış ifade ediyor, öyle değil mi? Yani buna da bir teşekkür lazım, buna da bir onay lazım. Bunları bile tenkit eder hâldeyiz.

En mühimi, kurumlar vergisiyle ilgili düzenleme yapılırken biz burada kaç defa eleştiriye muhatap olduk "Niye yükseltiyoruz? Niye düşürüyoruz?" diye. Düşürme gerekçesi koyuyoruz bakın; burada ihracatı teşvik maksatlı yapıldığının altını çiziyoruz, burada üretimi teşvik maksatlı yapıldığının özellikle kalın puntolarla altını çiziyoruz. Öyleyse bu neviden destekler, destekleyici kayıtlar düşmek lazım. Ben bu yapılanların tamamını... Özellikle bireysel emeklilikle ilgili çok sayıda madde var burada, muhtevası hakikaten geniş; biz Uğur Bey'le beraber çalıştık, tatminkâr birtakım kayıtlar var, Uğur Bey'in anlatımından da istifade ettik. Tabii ki Cemal Bey'e minnettarız burada da. Efendim, vatandaşın, insanlarımızın talep ettiklerini burada hayata yansıtıyoruz. Dolayısıyla, yapılanlar bunu havidir, bunu içermektedir, bundan dolayı ben minnettarım.

Güven iklimi diyoruz ya arkadaşlar, her zeminde, her vasatta o güven iklimini oluşturmak lazım. Bakın, biraz önce bir basın toplantısı yaptım, orada bir vurgum vardı benim arkadaşlar; güven iklimi diyoruz. "Turkovac" diye bir aşımız var değil mi, yüz akımız bizim ve şu vasatta, şu Covid vasatında hepimizin iftihar edeceği bir gelişmedir. Oysa "Türk Tabipleri Birliği" ifadesini kullanmayı da biraz, bir bakıma onlara yakıştıramıyorum çünkü "Türk" kavramı yüksek bir kavram, onlara hiç yakışmıyor; bir açıklama yapıyorlar, Turkovac'ın muhteva olarak bir aş anlamına gelmeyeceğini söylüyorlar. Sırf itibarı düşürmek adına, sırf ülkenin güvenini aşındırma adına yapılıyor bunlar. Buna biz siyasetçiler olarak -burada sivil toplumu ifade eden isimler var, bürokraside isimler var, bürokrasiden gelen-hepimiz bulunduğumuz zeminlerde itiraz etmek durumundayız arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bilim Kurulu üyeleri söylüyorlar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Neyi yapıyoruz biz? Sen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen vurdurdun mu İbrahim?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şey olduğunda ilk vurduracağım aşındır, samimi söylüyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sıra geldiği zaman ben de vurduracağım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bana sıra geldiğinde tabii ki onu yaptıracağım. Sonuçları itibarıyla zaten ben çok itibar ediyorum, itimat ediyorum ki sonuçları çok net bir biçimde müspet çıkmıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onay süreci tamamlanmadı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Böyleyse arkadaşlar yani Türk Tabipleri Birliği gibi bir sivil yapı buna itiraz geliştireyorsa hepimizin buradan buna bayrak açması lazım, ne yapıyorsun demek lazım, bindiğimiz dalı kesiyoruz demek lazım, sadece kanuni düzenlemeler yapılırken bu işleri dile getirmemek lazım. Bütün ülke sathındaki gelişmelere yönelmek lazım, bakmak lazım; bunu da özellikle not düşünüyorum. Ha, tabii, bunu yaparken sadece Tabipler Birliği bunu yapıyor değil ki siyaset kurumu da bunu yapıyor, burada milletvekillerimizi ben biliyorum yani ezbere, künhüne varmadan, ayrıntısını bilmeden pat diye değerlendirme yapıyor. Ayıptır, orada emek veren bilim insanları var; Sağlık Bakanlığımız buna ciddi bir emek verdi, gayret sarf etti, aşağıda çalışan, gecesi gündüzü olmadan bu işe gayret koyan insanlarımız var, doktorlarımız, sağlık çalışanlarımız... İşte, burada doktor arkadaşlarımız var, Necdet Bey burada. Başta sizin itiraz etmeniz lazım, özellikle hekim olarak sizlerin, oradaki insanların emeğini dikkate alarak, bu tür kayıtları düşenlere itiraz etmeniz lazım, güven iklimi böyle oluşur. Sadece buradan neşet etmez, toplumun her tarafına sirayet eder, çıkar dışarı. Dolayısıyla bunları da kayıt olarak düşünüyorum.

Tekraren Sayın Öztürk'e çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Eyvallah.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, uğur getirecek Allah'ın izniyle diye de niyazda bulunuyorum efendim.

Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Aydemir.

Sayın Emecan, hazır mısınız?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, hazırım yani konuşabilirim artık.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yetişt mi Emine Hanım?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim desteğiniz için.

Evet, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, değerli bürokratlarımız; öncelikle hepiniz hoş geldiniz.

Evet, yeni bir torba kanun teklifini görüşüyoruz ama getirilen bu torba kanun tekliflerinin ortaya çıkardığı sonuç, ülkenin artık yönetilemediğini ve savrulduğunu daha fazla gösterir durumda. Öncelikle Sayın Cemal Öztürk'e emeklerinden dolayı tabii ki teşekkür ediyoruz, yaptıkları çalışmadan dolayı. Ama içeriğine baktığımızda, neleri getiriyor, neleri çözüyor diye baktığımızda aslında biraz geriye de gitmek gerekiyor çünkü sonuç olarak, gelen bu torba kanun teklifi bir sonuçtur. Neyin sonucu? Özellikle de -yani çok da geriye gitmeyelim aslında, 2002 yılına kadar gidebiliriz ama- son üç-dört aydır uygulamaya çalıştığımız politikaların da bu savrulmanın en iyi göstergesi olduğunu görüyoruz aslında. Şimdi, ne oldu, üç-dört ay içerisinde, üç-dört ay önce? "Faiz sebep, enflasyon sonuç." kabulüyle -özellikle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın- dolarda yaşanan hızlı bir şekilde çıkış ve iniş -önce 7-8 seviyelerinden 18'lere çıkması, arkasından 10 TL'ye düşmesi- ve döviz kurları tahminlerinizin de sizin kalkınma planlarınızda, işte, orta vadeli planlarınızda yerle yeksan olmasına öncelikle sebep oldu. 20 Aralıkta da bu ülkeye bir tuhaflık yaşattınız açık söylemek gerekirse ve bu tuhaflığın sonucunda, bizim, muhalefet olarak ısrarla sorduğumuz bu "Doları 18 liradan satıp 11 liradan alanlar kimler?" sorusuna da ısrarla cevap veremiyorsunuz, böyle bir tuhaflık da yaşadık. Tüm bu yaşanan sürecin, şu kısacık, şu üç-dört ayda yaşanan sürecin ekonomiye katkısı ne oldu? Mesela, vatandaşın alım gücü mü arttı? Hayır, artmadı. Enflasyonun etkisi ve bu yürüttüğünüz para ve maliye politikanız halkın alım

gücünü hiçbir şekilde arttırmadığı gibi çok daha fazla gerilere götürdü, gelir dağılımı adaletsizliğini daha da fazla arttırdı. Üretimi arttırdı mı? Üretimi de arttırmadı. Yani aslında bu politikaların vatandaşın sorunlarını çözmeye yönelik değil, işte, şu anda Merkez Bankasının, bankaların, fonların görünümünü biraz daha düzeltmeye yönelik olduğu görülüyor, getirilen kanun teklifi de bunu gösteriyor. Yani aslında uzun vadeli stratejilerle, planlarla yönetmek durumundayken ülkeyi, şu anda birtakım taktik hareketlerle yönetiyorsunuz. Bu kanun teklifinin de bize getirdiği şey, bu.

En son, işte, kur korumalı Türk lirası vadeli mevduat hesabı, TL mevduatına aslında dolar üzerinden bir garanti verilmesi bu; kanunla düzenlemeden, kanununu çıkarmadan uygulamaya geçirdiniz, böyle de bir terslik. Şu anda yine bu torba kanun teklifi aslında, bu yapılan, hayata geçirilen bu uygulamanın kanuna uydurulmasını getiriyor. Öyle değil mi arkadaşlar? Uygulamaya geçtik, şimdi kanununu yapmaya çalışıyoruz.

Yani, sonuç olarak, sizin bütçeyi harcama tercihleriniz, parası olandan yana, sermayeden yana olana katkı sunmaya devam ediyor. Bu son aldığımız kararlar da sonuçlarını önümüzdeki süreçte hep birlikte göreceğiz.

Şimdi, baktığımız zaman, bugünkü durumda vatandaşın durumuna baktığımız zaman da yani üreticiyle tüketici enflasyonu arasındaki fark 44 puan olmuş. 2002’de iktidara geldiğinizdeki tüketici enflasyonu yüzde 29,7 iken bugün -şu enflasyon araştırma grubunun açıklamasını kullanacağım-yüzde 83’leri geçmiş durumda. TÜİK enflasyonuna, TÜİK rakamlarına hiç değinmeyeceğim. Tabii ki bu ortamda bugün konuştuğumuz asgari ücret zammı, memura verilen zam, işte emekliye verilen zam da daha şimdiden eridi; ortada maaş falan, maaş artımı, maaş zammı kalmadı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, o yüzden “Böyle bir ortamda, böyle bir kanun teklifinde biz neleri konuşuyoruz?” diye baktığımızda, şöyle birkaç madde üzerinde değerlendirme yapacağım, maddelere geçtiğimizde diğerleriyle ilgili konuşuruz.

Şimdi, madde 1, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında hesap oluşturacak ülkelere, bu paranın haczedilemeyeceği güvencesi vermek için bir düzenleme yapıldığını gösteriyor. Sayın Aydemir de bu konuda yorumda bulundu. İşte, bazı açıklamalar yapıldı, kamuoyuna yansıyan açıklamalar da var.

Açıkçası, ben burada şunu sormak istiyorum: Daha çok, işte karışıklık yaşanan ülkelerden örnekler verdiniz. Bu kanuni düzenleme neden bugün getirildi? Yani yirmi yıldır iktidardasınız, yirmi yıldır birçok ülkede yine karışıklıklar var, acaba bu ülkeler hiç mi ihtiyaç duymadı böyle bir düzenlemeye? Yani eğer bu sorulara cevap veremeyecekseniz... Neden bugün böyle bir şeye ihtiyaç duyuluyor? Neden bir yıl önce duyulmadı böyle bir ihtiyaç, neden iki yıl önce duyulmadı, neden beş yıl önce duyulmadı? Önce bu soruların cevaplanması gerekiyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Adı üstünde “ihtiyaç.”

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İşte, niye böyle bir ihtiyaç doğdu, bugüne kadar doğmamıştı da? Şimdi, bu soruya “ihtiyaç” diye bir cevap veremezsiniz, bunun açıklamasını yapmak zorundasınız. Eğer cevap veremiyorsanız da burada şu sonuç ortaya çıkıyor: Biraz önce söylediğim gibi, Merkez Bankasının, bankaların görünümünü düzeltmek için, döviz rezervlerini yüksek göstermek için sizin aslında bazı ülkelerden talepte bulunduğunuz, talepte bulunduğunuz bu ülkelerin de sizden güvence istediği gibi bir sonuç mu çıkıyor? Bunu da soru olarak sorayım, yorum olarak yapmayayım yani bu soruların cevaplanması gerekiyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, öyle olsa ne olur yani.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, diğer bir konu değinmek istediğim maddeler içerisinde, yine önemli bir konu: Madde 10’da doğal gazla ilgili bir düzenleme getiriliyor ama arkadaşlar, nedir bu? Biliyorsunuz, kademeli tarifeye bir geçiş oluyor, sosyal tarife ve vatandaşlık hakları açısından bunu değerlendiriyorsunuz ama çok yakın bir tarihte elektrikte de kademeli bir tarife getirilmişti. Arkasından, hemen, daha on gün geçmeden zamlar yapıldı ve enerjinin aslında vatandaş için bir temel ihtiyaç olduğu göz ardı edilerek 150 kilovata kadarki ilk dilimde elektrik tüketimine yüzde 50 zam yapıldı, ikinci kademede zam yüzde 125 oldu. Son bir yılda da enerji fiyatlarında evet, belki dünya genelinde artmasından dolayı yüzde 123’lük bir artış oldu ama bu getirdiğiniz kanun teklifiyle, düzenlemeyle biz yeni zamların da yolda olduğunu, bunun bir düzenleme değil, yani vatandaşın lehine bir düzenleme değil, yeni zamların da yolda olduğunu gösteren bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz.

Yine, madde 11’le ilgili de birkaç değerlendirme yapmak istiyorum. Bu maddeyle ne getiriliyordu? İşte, kamu müteahhitlerine inşaat sektöründeki girdilerde yaşanan yüksek fiyat artışlarından dolayı bir fiyat farkının ödenmesiyle ilgili... Şimdi, değerli arkadaşlar, ben, bu maddeyi gördüğüm zaman -ki daha önce de buna benzer bir düzenleme yapılmıştı, değineceğim- açıkçası şunu düşündüm: Hakikaten bu hâle mi geldiniz? Ülkeyi bu hâle nasıl getirdiniz? Bunu niye söylüyorum? Bakın, siz 2002’de iktidara geldikten sonra, özellikle, Türkiye’de üretime dayalı bir politika yerine, inşaata dayalı, betona dayalı bir büyüme modelini tercih ettiniz ve inşaat sektörünü çok desteklediniz. İktidar olarak da büyümenizi aslında inşaat sektörüne borçlusunuz. Bu arada, 5’li çetelerimiz, müteahhitlerimiz oldu; biz bunları çok eleştirdik. Ciddi anlamda kaynaklar aktarıldı müteahhitlere ve hâlâ aktarılmaya devam ediliyor. Bunlar sizin politik tercihleriniz, evet, sizin ülkeyi yönetmede bütçeyi kullanmadaki tercihleriniz. Ama bugünkü duruma baktığımızda, artık, üzerinden prim elde ettiğiniz bu inşaat sektörünü bile çöktüğünüzü görüyoruz. Şu maddeyle, şu düzenlemeyle ortaya çıkanın ben bu olduğunu düşünüyorum. Neden böyle? Müteahhitleri bile mutlu edemediniz getirdiğiniz şu düzenlemeyle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Şimdi, muhalefet olarak yani bir yandan müteahhitlere aktarılan kaynakların aslında işçiye, emekliye, memura, öğretmenlere, gençlere, dezavantajlı gruplara aktarılması gerektiğini ifade ederken, bu eleştiriyi yaparken şu anda, bir anda baktık ki müteahhitler çok zor durumda, sanki müteahhitleri böyle savunacak noktaya gelmiş gibi bir durum çıkıyor ortaya; çok yazık, gerçekten çok yazık. Yani şu madde, ülkeyi getirdiğiniz şu durum, şu çelişki ya, inanılır gibi değil gerçekten. Neden biliyor musunuz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Müteahhitleri savunuyorsunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Hayır, müteahhitleri savunmak değil. Bu ülkenin evet, kamu yatırımlarına tabii ki ihtiyacı var, tabii ki ihtiyacı var, yapılacak ama işte, yapılan dengesiz harcamalar, dengesiz projeler... Şu anda eğer bu madde hayata geçirilirse, birçok müteahhidin -eğer söylediği gerçek olursa- birçok kamu projesinin yarım kalacağını gösteriyor. Mesela, bize gelen de bilgiler var; şimdi, diyorlar ki müteahhitler: “Tasarının bu hâli dikkate alınarak bir hesaplama yaptığımızda, gelecek olan ilave fiyat farkı uğramış olduğumuz zararı telafi etmeyecek. Bu hâliyle bizim projeleri devam ettirebilmemiz mümkün değil. Bu sebeple biz teminat yapma yoluna gitmeyi seçmek zorunda kalabiliriz. Bunu size bildirmek zorundayız.” Eminim ki bunu Hazine ve Maliye Bakanlığına da bildirdiler. “Bu hâliyle sadece altı aylık bir dönem için değil, devamı olacak şekilde ilave fiyat farkını içermesi biz yüklenici taleplerini kesinlikle karşılamıyor.” diyorlar. Biraz önce Sayın Aydemir de ifade etti, evet, bir yıllık bir süreçte geçerli olmasını talep ediyorlar.

Şimdi, yüklenicilerin teminatlarını yakarak işlerin feshedilmesi yüklenici açısından daha ekonomik bir çözüm olarak hesaplanmış. Bakar mısınız duruma yani bunu göze almışlar. Böyle bir şey olabilir mi? Gerçekten...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Emecan, iki dakika ek süreniz de bitti.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Hemen, çok kısa, bir şeye daha değineceğim burada.

Şimdi, açıklamalar var, tabii, işte, Türkiye Müteahhitler Birliğinden, İnşaat Mühendisleri Konfederasyonundan. Burada madde görüşülürken eğer temsilciler varsa mutlaka dinlememiz gerekiyor. “20 bin müteahhidin batacağını, 300 bin insanın da işsiz kalacağını öngörüyoruz.” diyorlar. Bunlar hakikaten korkunç rakamlar. O anlamda, bu taleplerin karşılanıp karşılanamayacağı... Madde üzerinde konuşuyoruz. Ben sadece bir soru sorarak bu maddeyi bitirmek istiyorum. Etki analizinde bu düzenlemeyle yaklaşık 10,5 milyar TL fiyat farkının olduğu belirtilmiş. Eğer müteahhitlerin talepleri gerçekleştirilirse ne kadar bir maliyeti olacak? Onu da bizimle paylaşsanız sevinirim.

BES’le ilgili, maddelere geçince konuşacağım ama ağırlıklı olarak baktığımızda, etki analizine baktığımızda ciddi anlamda bir fon birikimi etkisi bekleniyor. Bu düzenlemelerin biraz bunun için, biraz gelir elde etmek amacıyla yapıldığı görülüyor çünkü insanların alım gücü, gelir seviyesi artandıktan sonra bu sisteme de nasıl girebileceklerini düşünmek lazım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

Yaklaşık dört dakika ek süre verdim size.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum, anlayışınız için de teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Rica ederim, teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar; öncelikle hepimizi ben de saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bir torba yasa teklifi görüşmelerindeyiz. Düzenlemeler içerisinde önemli hükümler var, teklifler var; doğru, kabul ediyoruz ancak bu tekliflerin yani getirilmeye çalışılan birtakım düzenlemenin müsebbibinin de iktidar olduğunu unutmayalım. Burada bazı düzenlemeler yapılması ihtiyacı doğmuşsa eğer, bu düzenleme yapılması ihtiyacını doğuran husus, iktidarın bugüne kadarki yanlış uygulamış olduğu ekonomik yöntemlerdir yani ekonomideki başarısızlığıdır ve ekonomik anlamda, artık, ülkeyi getirdiği çıkmazın sonucudur.

Bu arada, AKP’li milletvekili arkadaşlarıma özellikle şunu söylemek istiyorum, bakın, son dönemlerde şöyle bir alışkanlıkları geliştirdi: Yani “Buraya önemli bir düzenleme getiriyoruz, buna teşekkür edin.” Ya, Sayın Başkanım dediği gibi, böyle bir usul yok yani iktidar düzenleme getirmiş, biz teşekkür edelim! Bakın, değerli arkadaşlar, o düzenlemelerle ilgili tekliflerin hepsi zaten muhalefete, bizlere gelen istekler, talepler. Bizler de defalarca bu teklifleri, talepleri zaten gündeme taşıyoruz. Vatandaşımızın, çalışanın, emeklinin, çiftçinin, herkesin sorunlarının çözümü noktasında biz fikir üretiyoruz, çözüm önerileri sunuyoruz ama siz iktidar olarak “Sadece tek biz biliyoruz, sadece bizim doğrumuz geçerlidir.” anlayışını sürdürdüğünüz için, bugüne kadar bizlerin önerilerini mümkün olduğunca dikkate almamaya ya da bizden kopyalama yöntemiyle daha sonra -birçok örneği olduğu gibi- kullanmaya çalışıyorsunuz. O nedenle, bir düzenleme getirildiğinde “Bize teşekkür edin...” Yok efendim! Yarattığınız kötü tablonun çözümünü niye biz teşekkür ederek karşılayalım? Esas siz bize

teşekkür edeceksiniz çünkü vatandaşımızın yaşamış olduğu birçok sorunun çözümünü ülke gündemine getiren, taşıyan... Bugün öğrencinin, atanamayan öğretmenin, iş bekleyen teknikerin, emeklinin, herkesin sorunlarına çözüm bulma noktasında gündeme taşıyoruz ve çözümün ne şekilde olacağını anlatmaya çalışıyoruz. Şimdi, bu düzenlemede, değerli arkadaşlar, örneğin, müteahhitlerle ilgili maliyet farkı konusu... Ben buradan soruyorum: Eğer AKP iktidarının kötü ekonomi yönetimi olmasaydı, çok kısa bir süre içerisinde inşaat maliyetleri değil yüzde 50, yüzde 100'leri geçen bir şekilde artmasaydı, o ihaleler yapıldıktan sonra inşaat maliyetleri yani çimentoya gelen, demire gelen o zamlar olmasaydı bu madde gündeme gelecek miydi? Gelmeyecekti. Şimdi, siz kötü ekonomiyi yaratmışsınız, ülkeyi batırmışsınız, doları çıkarmışsınız, e, müteahhit tabii ki can çekişecek. Müteahhit bu anlamda haklı. Müteahhit size güvenerek iş almış, o günkü koşullarda teklif sunmuş, o günkü koşullara göre demiş ki: "Fiyatı ben bu rakamdan yaparsam hem işi bitiririm hem de para kazanırım." Ne bilsin bu tablonun yaratılacağını? Ha, ne bilsin derken aslında, basiretli bir tüccar olarak bunları da öngörebilmesi gerekirdi. Şimdi, siz yaratmışsınız böyle bir tabloyu. Efendim, değerlendirmeye artış... Peki, ben size soruyorum, burada sadece, efendim, kamudan ihale almış ve çoğunluğu da yandaşınız olan müteahhitler ki -tırnak içinde söylüyorum- Anadolu'da da iş almış, kamuya iş yapmaya çalışan, kendi halinde olup aradan böyle kaçarak belki tesadüflerle de olsa iş alabilen müteahhitler de var; onları da aynı kefeyle koymuyorum, onlar iş almış ve maalesef, sayenizde de batma noktasına gelmiş.

Peki, bir başka açılım daha yapalım burada. Özel iş alan müteahhitlerin durumu ne olacak? Onlar da iş almış, efendim, kat karşılığı inşaat işine girmiş, anlaşma yapmış, özel şahıslar arasında bir sözleşme yapılmış; o müteahhidin suçu ne? Şimdi o müteahhit batsın mı? Bunun gibi durumlar var. Yani bakın, bu madde yani yeniden fiyatların uyarlanması, ihalelerdeki uyarılama... Ben biliyorum ki birçok müteahhit bunun beklentisi içerisinde, ticaret ve sanayi odası üyesi birçok müteahhit bunu bekliyor ama tekrar söylüyorum, bu beklentinin yaratılmasının sebebi AKP iktidarındır, sizin yarattığınız kötü yönetimdir.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Pandemiye de biz yaptık değil mi?

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, "döviz garantili mevduat" veya "döviz korumalı mevduat" diyoruz değerli arkadaşlar, burada da günlerdir konuşuluyor. Başlangıç tarihi olarak 21 Aralık alındı, peki, 20 Aralıkta ne oldu? 20 Aralıkta bu ülkede neler çevrildi, neler döndürüldü? Bunu niye anlatmıyorsunuz? Cumhuriyet Halk Partisi olarak, biz, 20 Aralık gecesi bu ülkede neler döndürüldü, neler yapıldı, kimler zengin edildi; bunlarla ilgili bir Meclis araştırması önergesi verdik, dedik ki: "20 Aralık günü dolar 18 liraya kadar tırmanırken tabiri caizse elindeki avucundaki üç beş kuruş parayla hiç olmazsa parasının dolar cinsinden veya döviz cinsinden karşılığını korumak amacıyla döviz almış olan vatandaşlarımız oldu." Peki, o gece yapılan operasyonlarla, bu dövizler 18 TL'den satılırken, 12-13 liraya düşünce kendi birikimleri bir anda eriyen vatandaşın suçu ne? Bunları niye mağdur ettiniz arkadaşlar? Bir gece operasyonu siz madem bu insanları, sade Türk vatandaşlarını mağdur ederken 18 TL'den satın sonrasında yine yüklü miktarlarda bu dolarların alınma operasyonlarıyla ilgili sürecin yani birilerinin hızlı bir şekilde zengin edilme operasyonlarının araştırılmasıyla ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Meclis araştırması önergesini niye reddettiniz? Gelin, önce onu araştıralım, bakalım bu ülkede kimler nasıl zengin oldu?

Şimdi, yine, doğal gazda kademeli fiyat uygulaması konusu. Mantıken doğru yani doğal gazda kademeli bir fiyat uygulaması olsun yani bir taraftan kullanımın, efendim, daha tasarruflu olmasına dönük olabileceğini savunuyoruz ama buradaki geline nokta yani yine bu, maddede esas temel gerekçe, çok yakın tarihten bu tarafa yani hem bu, komisyonda da yine karara bağlandığı şekliyle veya önceki alınan kararlarda da olduğu üzere, efendim, doğal gazda çok yüksek fiyat artışları yaşandı.

Sanayide kullanılan doğal gaza, evlerde kullanılan doğal gaza yüksek miktarlarda zamlar yapıldı yani şimdi, bu zamların sebeplisi de yine sizsiniz değerli arkadaşlar. Yani kötü ne kadar iş varsa, iktidardaki arkadaşları dinliyoruz, “Efendim, yurt dışındaki gelişmeler.” E, iyi bir şey olduğunda da “Biz yaptık.” Yok öyle yağma arkadaşlar. Bu ülkede ne kadar kötü bir şey varsa sebeplisi iktidardır. İyi bir şeyler yok, olsaydı iyi bir şeyler de olduğunu söyledik.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İyi bir şeyler hep CHP’de, sizde(!)

CAVİT ARI (Antalya) – İşte, ülkeyi maalesef batma noktasına getirdiniz. E, şimdi...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İyi bir şey, seneye gidiyorsunuz; bu, iyi bir şey.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, yani bu yılın en iyisi sanki o.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Daha çok beklersiniz, yirmi yıldır bekliyorsunuz. Yirmi yıl beklediniz, daha çok beklersiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Güle güle.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çok bekletmeyin o zaman, hemen gidin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hadi yolunuz açık olsun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – CHP’yi sen mi kurtaracaksın?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bazılarınız mahkemenin önünde olacak.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, arkadaşlar, bakın, sizin yani bu ülkede yaşananlarla ilgili yarattığınız bu tablonun bugün vatandaş acı reçetesini yaşıyor zaten, hiç burada hikâye anlatmanıza gerek yok. Gidin, şöyle sokakta insanlar markete girmeye neredeyse çekinir oldu. Arkadaşlar, siz nerede yaşıyorsunuz ya?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Arı, tamamlar mısınız lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir markete girin ve çıkın bakalım, cebinizde... Ha, sizin tuzunuz kuru olabilir ama kardeşim, orta gelirli bir vatandaşımızın bugün yaşadığı... Yani alınan, satılan her şeyin fiyatları ciddi oranda yükselmiştir, elektriğinden benzinine kadar. Ya, şurada ekim ayında dolar 9 liraydı, bugün 13,75 TL değerli arkadaşlar, 20 Aralıkta da 18 TL. Toplumsal algı operasyonları sizlerin yüzde 95 seviyelerinde sahip olduğunuz o genel yazılı ve görsel medya sayesinde çok güzel bir algı operasyonu yaptığımızı biliyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dolara çok güvenmişsiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Ben buradan bizi, sesimizi duyabilecek olan vatandaşlarımıza şunu söylemek isterim: Değerli arkadaşlar, bu ülkede dolar 18 liradan 11 liraya, 12 liraya, 13 liraya, bugün olduğu gibi 13,8 liraya düşmedi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Arı, teşekkür ediyorum.

Lütfen tamamlar mısınız...

CAVİT ARI (Antalya) – Bakın, bu ülkede dolar biz bu Komisyonunda ilk bütçe görüşmesini yaptığımız 20 Ekim tarihinde 9,3 TL’ydi yani 20 Ekimden bugüne dolar 9,3 TL’den 13,8 TL’ye çıkarılmıştır. Bunu çıkaran da bu beceriksizliği gösteren de AKP iktidardır.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı, teşekkür ediyorum.

Sayın Kayışoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum, beş dakikaya sığdırmaya çalışacağım.

Evet, aslında ülkenin hâli ekonomik anlamda ortada yani sunumda çok güzel şeylerden bahsediliyor ama insan hakikaten düşünüyor “Başka bir ülkede mi yaşıyoruz?” diye yani istihdamdan, üretimden, işte, ihracattan, ekonomik verilerin ne kadar iyi olduğundan bahsediliyor her konuşmada ama vatandaşın hâli hiç de öyle değil.

Şimdi, doğal gazla ilgili şunu söylemek istiyorum: Eğer gerçekten doğru bir şekilde kanun düzenlenip uygulanabilirse çok gerekli bir madde. İşte, daha birkaç ay önce örneğin Ağrı’daydım, doğu ziyaretleri gerçekleştirmiştik bir grup milletvekili arkadaşlarımızla. Hakikaten insanlar isyan ediyorlar yani en fazla doğal gaz faturasının ödendiği bölgeler, örneğin Ağrılılar söylüyorlardı ki o zaman biz gittiğimizde -birkaç ay öncesinden bahsediyorum- “Kömürün tonu 2 bin liradan 4 bin liraya çıkmış yani biz artık yarım ton bile kömür alamıyoruz, ısınamıyoruz.” Ki kış çok uzun ve çok sert geçiyor oralarda ama umarız burada, elektrik faturalarında olduğu gibi “kademeli” adı altında sonra işin altından zamlar ve daha ağır yükler getirmez.

Şimdi, Kamu İhale Kanunu 11’inci maddede örneğin, kamu ihalelerinde ihale alanlarla ilgili, işte, fiyat farkı veya birtakım mağduriyetlerin giderilmesinden bahsediliyor, sözleşme devrinden bahsediliyor. Ben de yine 20 Aralık gecesine değineceğim yani 20 Aralık gecesi dövizle 17 liradan ham madde alan ve bir gecede milyonlarca lira zarara uğrayan şirketler biliyoruz yani böyle iş insanlarıyla konuştuk. Şimdi, hakikaten yani bir yandan yüzde 1’lik bir istisna getiriyorsunuz kurumlar vergisinden ihracat ve üretimle ilgili ama bir gecede milyonlarca lira zarara uğramış bu insanlar zaten o geceki manipülasyonlarla ve hâlâ bu neden yapıldı, kim köpürttü... Gerçi, kimin köpürttüğü çok açık ortada yapılan açıklamalarla, haberlerle; izledik, hepimizin gözü önünde oldu. Kim zengin oldu, kim aldı o dövizleri, 18 liradan satıp 12-13 liradan aldı? Hâlâ açıklanmadı ve milyonlarca insanın da bu anlamda zararı sürüyor; bunların mağduriyetleri ne olacak?

12’nci maddede vadeden... Ha, burada da hakikaten yani Hukuk Fakültesinde öğrendiğimiz temel şeyleri yerle bir ediyorsunuz. Önce sözlü olarak Cumhurbaşkanının açıklaması oluyor -işte, gece yarısı oluyor genelde bu, piyasalar kapandıktan sonra- sonra işte, kararlar, genelgeler, en sonunda kanun çıkarılıyor yani benim bildiğim, biz şunu öğrendik: Önce Anayasa’ya uygun kanun çıkarılır, ondan sonra yönetmelik, genelge, böyle, mevzuat hiyerarşisi öyle gider ve burada da vadeden önce kapatılması hâlindeki kesintilerden söz ediliyor ki burada -anladığım kadarıyla öyle olacak herhâlde- vatandaşın anaparasına bile -eğer düşükse döviz bozduduğu zaman vadeden önce- el koyacak Merkez Bankası; öyle mi? Yani bu, mülkiyet hakkının ihlali değil mi? Yani hangi, nasıl bir rejimde yaşıyoruz biz, bunu açıklayabilir misiniz? Hakikaten çok merak ediyorum ve Anayasa’nın mülkiyet hakkının düzenlendiği 35’inci maddesine de açık bir şekilde aykırıdır bu. Yani Anayasa’mızda düzenlenmiş olan hani, hukuk devleti, insan haklarına saygılı devlet gibi bütün ilkeleri de ihlal ediyor.

Yine, Hazine ve Maliye Bakanlığına bilgilerin bankalarca verilmesiyle ilgili madde... Yani bir yandan işte, “Avrupa Birliği hedefimiz var.” diyoruz, ne yapıyoruz? İşte, vize serbestisi için Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nu çıkarıyoruz, demokrasiden bahsediyoruz ama Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nu da ekarte edecek yeni bir madde getiriyoruz, başka bir maddeyle bu güvenciyi ortadan kaldırıyoruz; bu da yine Anayasa’ya, uluslararası sözleşmelere, insan hakları sözleşmelerine ve kişi özgürlüklerine aykırı bir maddedir.

Kamu personeliyle ilgili de zaten temsilciler de burada. Yüzde 7,5'la birlikte toplam yüzde 30'a denk geliyor zam ki yoksulluk sınırı 10 bin liranın üzerine çıkmış, asgari ücrete yapılan zamla Hükümet enflasyon yüzde 50'nin üzerinde olduğunu kabul etmiş, memur da bu anlamda enflasyona ezdiriliyor bu maddeyle, onu da söylemek istiyorum, bunların düzeltilmesini talep ediyorum.

Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Şimdi, sözü Cemal Bey'e vereceğim. Genel olarak konuşulanlara vereceği cevapları aldıktan sonra da maddelere geçilmesini oylayacağım.

Buyurun Sayın Öztürk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyelerini dinledik, çok faydalı katkılar yaptılar, kendilerine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Haftanın bu son günü Meclis kapalı ama Plan ve Bütçe Komisyonu çalışıyor. Bu fedakârlık için de ayrıca teşekkür etmek lazım bütün Komisyon üyelerimize ama bu, bizim görevimiz hep birlikte. Ben de hem Komisyon üyesi bir arkadaşımız olarak bugün teklif sahipleri adına birinci imza sahibi olarak konuşuyorum ama Plan ve Bütçe Komisyonunun fedakârlığını ve önemini de altını çizerek vurgulamak için bu sözlerimi söylüyorum.

Tek tek not aldım. Ben genel sunumunda biraz kısa tuttum diye, otuz dakikanın, sanıyorum, on beş dakikasını kullandım. Tabii, meramı kısa sürede anlatabilmek önemli bir şey, ben anlatabildiğimi zannediyorum ama...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Anlatmadın, anlatmadın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Alışkanlık olduğu üzere çok konuşmak belki prim yapıyor olabilir fakat benim genel karakterim, az konuşup çok şey anlatabilmeyi istiyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Az konuşmasak bu sefer de “Niye bu kadar uzattın?” diyecek.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, kendi arkadaşınız söyledi “Anlatamadı.” diye, biz bir şey demedik.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, şu önemli: Bu 18 maddenin 2 tanesi yürürlük, yürütme; 16 maddemizin her biri kendi çapında bir yaraya merhem oluyor diyelim genel ifadesiyle. Fakat 1'inci madde özellikle muhalefet tarafındaki arkadaşlarımız tarafından daha ön plana çıkarıldı, diğer önemli konular maalesef bu 1'inci maddenin gölgesinde kaldı.

Aslında, değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, ben Komisyon üyesiyken oradan zaman zaman fıkralar anlatırım havayı dağıtmak için. Gerçi, bugünkü havada bir gerginlik yok ama bu konuşmalar sırasında aklıma...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Onu gerekirse isteyelim sizden, araya fıkra isteyelim gerekirse. Şimdi, geneli üzerindeki şeyleri bir bitirelim inşallah.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet.

Şimdi, bir yerde okumuştum, konuyla ilgili olduğu için bunu anlatmadan geçemeyeceğim. Hem şair hem yazar hem diplomat hem de siyasetçi ünlü bir adamımız var; Yahya Kemal Beyatlı. Bir gün bir konuşmada “Siyasette gerçekler daima geç açıklanır.” diyor. Bunu duyan ressam İbrahim Çallı da

“Yahu, bizim Yahya Kemal biraz saf; siyasette gerçekler geç değil, hiç açıklanmaz.” diyor. Şimdi, ben, bu 1’inci maddeye bunu getireceğim. Ben gerçeklerin geç değil, erken açıklanması taraftarıyım her zaman.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – 1’inci maddede ayrıca size söz vereceğim.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, tam konuşacak kesiyorsun, gene eksik kalıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tam manşet verecek, kesiyorsun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama geneli üzerinde olduğu için, genelde arkadaşlar hep o 1’inci madde üzerinde durdular. Belli ki burada bir kafa karışıklığı var, bunda haklısınız çünkü teklifi hazırlarken ben de aynı konuda tereddüt ettim. Hatta Garo Bey hatırlar; o gün Durmuş Bey vardı, Garo Bey vardı, Mustafa Bey vardı, Bülent Bey katılmadı, muhalefet sözcüsü Uğur Bey vardı; muhalefet sözcüsü arkadaşlarla bu konuyu istişare ederken konu tekrar gündeme geldi ve ben bunun üzerine, teklifin bu maddesini ısrarla isteyen Sayın Merkez Bankası Başkanımızla konuştum, şunu söyledim, dedim ki: “Sayın Başkan, bakın, bizim diğer maddelerde çok önemli konularımız var; kamuoyunun beklediği, insanların beklediği önemli konular var. Bu madde eğer sizin için acil değilse bunu sonraki tekliflere bırakalım çünkü ötekileri bunun gölgesine feda etmek istemiyorum.” Fakat Sayın Başkan haklı gerekçeler söyledi, ben de maddelere geçtiğimizde bu gerekçeleri size açıklayacağım. Onun için...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddelerde o şeyi alalım Sayın Öztürk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben, bu...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlandıysa ben maddelere geçilmesini...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tamam, maddelere geçilmesini ben de...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz fazlayız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, değerli Komisyon üyelerimiz, maddelere geçilmesini oyluyorum: Kabul edenler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Say bakalım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Var, çoğunluk var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen saydın mı önceden?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Etmeyenler” demedin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Etmeyenler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Saydın mı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – 9 kişi var.

Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

**BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA VE 375 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 ncı maddesinin (III) numaralı fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Banka nezdinde bulunan yabancı ülke merkez bankalarına ait para, alacak, mal, hak ve varlıklar haczedilemez, üzerlerine ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz konulamaz.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, maddeyle ilgili bilgi alalım Sayın Öztürk.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Merkez Bankası...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; 1’inci maddemiz Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu’nun 40’inci maddesinin üçüncü fıkrasına yeni bir bent eklenmesini getiriyor. Ne diyoruz? “Banka nezdinde bulunan yabancı ülke merkez bankalarına ait para, alacak, mal, hak ve varlıklar haczedilemez, üzerlerine ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz konulamaz.” Bu hükmü ilave ediyoruz. Gerekçemiz şu: Merkez bankaları arasında kurulan ilişkilerin işin gerektirdiği diplomatik hassasiyet ve ekonomik güven temelinde yürütülmesini teminen diğer merkez bankalarının banka nezdindeki mal, hak ve varlıklarının haczedilememesini öngörüyoruz.

Biraz önce anlattığım gibi, Sayın Merkez Bankası Başkanımızla görüşmemizde konunun önemli olduğunu vurgulayınca ben de kendisine “Bana bu konuda bir açıklama gönderin.” dedim, o açıklama önümde. Bir de dedim ki: “Bu konuda sorulara cevap vermek üzere -ben cevap vereceğim ama- yetkili bir arkadaşımızı Komisyonumuza mutlaka gönderin.” Ki geldi, Başkan Yardımcımız burada. Ama ben bana gönderilen açıklamayı sizlerle paylaşayım, ondan sonra eğer Başkan Yardımcımıza sormanız gereken bir soru olursa öyle sorarsınız diye düşünüyorum.

Önümdeki not şu: Merkez bankaları, faaliyetlerinin sonucu olarak diğer merkez bankalarıyla ve mali teşekküllerle milletlerarası boyutta münasebetler kurmakta ve geliştirmektedir. İşte bu çerçevede Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankamız da kurduğu ikili ilişkilerde diğer merkez bankalarının hesap açma talepleriyle karşılaşmaktadır. Yabancı merkez bankaları ülkemizin diplomatik ve stratejik bir güç olmasıyla bankacılık uygulamalarının gelişmiş bulunmasına teveccüh göstererek Merkez Bankamız nezdinde hesap açmak istemektedirler. Böylelikle, teknolojik altyapısı güçlü, ödemeler ve bankacılık alanında gelişmiş, tecrübesi yüksek bir merkez bankasından muhabirlik hizmetleri almayı amaçlamaktadırlar.

Bu yönde uygulamaların ülkemize itibar katacağı, Türkiye’nin diğer ülkelerin güvendiği bir ekonomik merkez olma özelliğini öne çıkaracağı ve rezervlere katkı sağlayacağı izahtan varededir. Ancak, biraz önce açıkladığım gibi, konuya ilişkin bir tereddüt bulunmaktadır. Yabancı devlet merkez bankaları veya onların diğer kamu kurum ve kuruluşları hakkında çeşitli nedenlerle başlatılan icra takiplerinde, merkez bankaları takip borçlusu olmamasına rağmen ve haberleri dahi olmadan tüm bankalara haciz ihbarnameleri gönderildiği, bu hesaplara bankalarca haciz uygulandığı, paraların uzun süre blokede tutulduğu, itiraz ve şikâyetlerin dikkate alınmayarak hesaptaki paraların icra dosyalarına gönderildiği görülmektedir. Gerçekten de “üçüncü şahıs” sıfatıyla bankalar gelen haciz ihbarnamelerine karşı herhangi bir itiraz ve şikâyette bulunamamakta, hesaba haczi uygulayarak bloke edilen paraları icra dosyalarına göndermek zorunda kalmaktadırlar. Böyle bir durumun merkez bankaları için bir itibar riski yarattığı açıktır. Nitekim, 2004 tarihli Devletlerin ve Mallarının Yargısal Bağımsızlığına Dair

Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 21/1-c maddesinde devletlerin ticari olmayan mal ve haklarına yargı ve icra bağışıklığı tanınmış, merkez bankalarının malları da mutlak biçimde bu kapsamda kabul edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devam edin lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Onay süreçleri tamamlanmadığı için yürürlüğe girmemiş bu anlaşmayı ülkemiz imzalamamıştır. Konuya ilişkin somut bir millî hukuk örneği vermek gerekirse -istediniz ya- Amerika Birleşik Devletleri'nde Egemen Devlet Yargı Bağışıklığı Kanunu, diğer devletlere icra bağışıklığını da kapsar genişlikte yargı bağışıklığı tanımaktadır. Yine, bu kanun uygulamasında merkez bankaları da söz konusu bağışıklıktan yararlanmaktadır. Daha açık ifade etmek gerekirse, Amerika Birleşik Devletleri'nde teklifimizde öngörülenden çok daha kapsamlı olarak merkez bankaları dâhil diğer devlet kurumları aleyhine icra takibi yapılamamaktadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu eyaletler arası...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Geleceğim.

Örneğin, “Republic of Argentina” davasında da mahkeme tarafından, Arjantin Merkez Bankasının hesabının haczedilmesine yönelik talepler reddedilmiştir. Aynı şekilde, İngiltere’de de 1978 tarihli Devlet Bağışıklığı Kanunu, diğer devletlerin ticari olmayan mal ve hakları için cibrî icra yasağını da içeren bir yargı bağışıklığı sağlamaktadır. Bu kanunun 14/4 maddesi ise merkez bankaları bakımından özellikli bir hüküm öngörerek ticari olsun olmasın, merkez bankalarının mal ve haklarına yargı bağışıklığı tanımıştır. Ayrıca, bugün teklif ettiğimiz hükme benzer bir hüküm, doğrudan Fransa Merkez Bankası Kanunu’nda bulunmaktadır. Fransa’da diğer bazı ülke merkez bankalarının hesapları haczedilememektedir. Avustralya, Hollanda ve Kanada’da da icra bağışıklığı sağlayan diğer örnekler olarak zikredilebilir. Ancak Türk hukukunda aynı yönde bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla, uluslararası hukuk örneklerine de uygun olarak en azından Merkez Bankamız nezdinde hesap açmak isteyen merkez bankalarına, hesaplarının haczedilemeyeceğine, ihtiyati tedbire ve hacze konu olamayacağına dair somut ve hukuki bir güvence sunmak, bu konudaki cazibeyi ve öngörülebilirliği artırmak ülkemizin yüksek ekonomik menfaatlerine yöneliktir.

Yine, vurgulayalım ki merkez bankaları yönünden itibar riski hayati önemdedir. Bu hükümlerle, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde hesap açan bir merkez bankasına haciz veya benzeri tedbirlerin uygulanması riskinin önüne geçilmektedir diye bir açıklama yapıyorum.

Evet, bu konuda Sayın Başkan Yardımcımıza da söz verebiliriz eğer arkadaşlar arzu ederse.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, arzu ederseniz şimdi, değilse sizin konuşmalarınızdan sonra Merkez Bankası Başkan Yardımcımıza söz verelim. Bence epeyce...

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, önce yapsın ki biraz teknik bilgi alalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, nasıl isterseniz.

Evet, kendinizi de tanıtarak ilave açıklamalarınızı yaparsanız...

Buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Başkan Yardımcısı Mustafa Duman.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Merkez Bankası olarak, faaliyetlerimizi yürütürken gerek ülkemizin yürüttüğü aktif dış politika gerekse Merkez Bankamızca yürütülen uluslararası aktif ilişkiler -biliyorsunuz, basında sık sık konu oluyor- Bankamızın da karşılaştığı olduğu hesap açma talepleri, swap talepleri, depo talepleri yani ticari ilişki talepleri son dönemde artmış bulunmaktadır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hangi ülkelerle mesela? Örnek verebilir misiniz?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Burada bütün ülkelerde yaygın olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Afrika, Türki Cumhuriyetler, Orta Doğu, Uzak Doğu, bütün ülkelerle aktif olarak ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesi ve bu kapsamda da iş birliği çalışmaları sürdürüyoruz. Yani biz bütün ülkelerle bire bir yapmasak da bize bu ülkelerden bazen talep geliyor, bazen biz bu ülkelerle iş birliği yapma amacıyla faaliyetler yürütüyoruz. Bir kısmı basına da yansıyor; örneğin, swap anlaşmaları, yerel para ticaretin desteklenmesi ve bu yönde bir altyapının oluşturulmasına yönelik bir amaç taşıyor ama tabii ki rezerv destekleme fonksiyonu da var. Gene depo talepleri, muhabirlik ilişkisi talepleri, bütün bunlar gündeme geliyor ve bu geniş bir çap yani bir iki ülke ya da sadece swap yaptığımız ülkelerle kısıtlamıyoruz bunu. Dolayısıyla, bu tip bir hukuki altyapı Türkiye'nin artan önemi, stratejik ve diplomatik önemi ve bu ülkelerin tevaccühünün artması sebebiyle bir hukuki altyapının desteklenmesi yönünde atılan bir adımdır. Türkiye'nin finans merkezi olarak cazibesinin, öngörülebilirliğinin artırılması için benzer düzenlemeleri belki ileride de başka şekillerde atması gerekebilir. Sadece bu yönde atılmış, cazibeyi, öngörülebilirliği desteklemeye yönelik ve başka ülkelerde de örnekleri olan -ki biz bu öneriyi yaparken bu önerilerden de, bu mevcut düzenlemelerden de faydalandık- bir düzenleme. Yani oldukça açıkçası yaygın, özellikle gelişmiş ülkelerde bu düzenlemeler var çünkü o ülkeler dünyanın diğer ülkelerinden yaygın para alıyorlar, yaygın ticari ilişkileri var. Merkez bankaları veya kamu kurumları diğer ülkelerin bu merkez bankalarında para tutuyorlar ve zaman içinde, onlarca yıl içinde bu tip bir hukuki altyapı temayülü, böyle bir düzen geliştirilmiş. Bizim ülkemizde de bunun uygulanmasının fayda sağlayacağı öngörülmektedir. Bu, bizim ülkemizin finans merkezi olarak güçlendiğinin, daha çok itibar gördüğünün ve de popülaritesinin arttığının açıkçası bir göstergesi ve bu altyapıyla da bunu destekliyoruz diye özetleyebilirim sayın vekillerim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Yorumlardan sonra...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Şimdi söz vereceğim, sonra...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Soru soracağım, hemen cevap versin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, hemen, öyle bir usulümüz yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuşuyor, hemen cevap versin, ne var yani?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Yorumlarınızı yapacaksınız, tekrar söz vereceğim.

Öyle bir usulümüz yok Mehmet Bey.

Sayın Paylan...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bizim Merkez Bankasına bugüne kadar bir haciz, ipotek kararı geldi mi, var mı böyle bir uygulama?

CAVİT ARI (Antalya) – Ben de onu soracaktım Başkanım. Yani nereden ihtiyaç oldu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buna bir açıklık getirin, bugüne kadar böyle bir sorun yaşadınız mı?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN - Merkez Bankamıza yönelik böyle bir haciz talebi olmamıştır. Ancak ülkelerin diğer ülkelerde yaşadıkları tecrübeler bunu getiriyor olabilir, başka ticari bankalarda yaşadıkları tecrübeler bunu getiriyor olabilir ama bizim Merkez Bankamıza yönelik bir şey yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Paylan, madde üzerinde buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bütün bankalarda güven üzerine kuruludur bankacılık sistemi ve en önemli şey itibarıdır bankaların. Şimdi, Merkez Bankası şöyle bir madde getirmiş, “Bana başka bankalar para yatıracak, bu paraya haciz getiremezsiniz.” diye bir örnek veriyor. Düşünebiliyor musunuz, herhangi bir ticari bankayla ilgili biz böyle bir düzenleme yapsak, oraya kimler para yatırır? Borçlu olanlar yatırır, değil mi? Yani haczedilmeme güvencesi olanlar para yatırır, öyle değil mi? Borçlu olanlar, haciz riskiyle karşı karşıya olanlar para yatırır ve o paralar haczedilemez. Uluslararası alanda da bunu biz araştırdık. Bakın, bir örnekle açıklayacağım. Venezuela iflas etti, değil mi? Maduro parayı İngiltere Merkez Bankasına yatırmıştı, alacaklılar dava açtılar bununla ilgili ve haczettiler bu alacaklarını. Şimdi, Maduro’yu düşünün, hani, ülkesini soyup soğana çeviren bir diktatör. Kaynaklarını başka ülke merkez bankalarına yatıracak. E, ne güzel. “Türkiye’ye de getirsin.” diyeceksiniz belki yarın öbür gün ve “Burada Maduro’nun paraları haczedilmeyecek.” diyeceksiniz. Nasıl bir imaj getirir ülkemizle ilgili?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Maduro’nun demiyoruz, devlet diyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, devlet... Ha Maduro ha devlet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yok, yok, öyle bir şey yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani burada, o tip diktatörlük olan ülkelerde devlet ile diktatör birleşir arkadaşlar. Libya’da bir kabile devleti var, devlet nizamı var mı yok mu belli değil. Şimdi, Libya’dan bizim müteahhitlerimizin alacakları var, öyle değil mi? Bak, müteahhitlerin parasının peşinde Sayın Elitaş. Ne diyor? “Müteahhitleri kurtaralım.” diyor. Öyle değil mi? Şimdi, yasa teklifini getirmişler. Şimdi, Libya’dan bizim müteahhitlerimizin milyarlarca dolar alacağı var. Öyle değil mi? Ben, göreceksiniz, bakın, kuvvetle muhtemel Libya’yla ilgili olduğunu düşünüyorum veya başka o tip ülkelerle ilgili olduğunu düşünüyorum. Şimdi, biz, Libya’ya diyeceğiz ki: “Ey Libya, getir 5 milyar dolarını buraya koy.” Bizim müteahhitlerin de milyarlarca dolar alacağı var. “Müteahhitler onları haczedemesin.” diyeceğiz. Ne kadar güzel bir uygulama değil mi? Bir yandan bizim Türkiye’nin müteahhitlerinin alacağı olacak, Libya parasını buraya kaçırarak, Merkez Bankamızda para duracak ama bizim müteahhitlerimiz o parayı alamayacaklar. Ya, bundan daha büyük bir yaman çelişki düşünebiliyor musunuz? Bakın, merkez bankaları üç şey üzerine kurulu. Birincisi, itibar. Her şeyden önce itibar olacak. Bu, itibarı zedeler. Bakın, 5 kazanırsınız, 50 kaybedersiniz, bunu unutmayın. Daha doğrusu kaybederiz diyelim, 5 kazanırız 50 kaybederiz arkadaşlar. İtibarı yok eden bir düzenlemedir bu ve Amerika’yla ilgili verdiğiniz örneğin doğru olduğunu düşünmüyorum, tekrar bakalım. Amerika’daki kendi federal yani eyaletler arası olan bir düzenlemedir, uluslararası alanda bir koruma sağlamıyor, bununla ilgili davalar sürüyor. Bir örneği pozitif verebilirsiniz başka örnekler negatif çıkabilir. Şimdi, Venezuela’nın parası Amerika’da olsa “Amerika’dan Maduro’nun parasını haczetmiyorum.” diyebilir mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Arjantin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Arjantin’le ilgili başka bir durum var. Arjantin’in haklı gerekçesi olabilir. Arjantin devleti gitmiş savunmuştur, değil mi? Yani burada haksız bir durum var arkadaş, her davada kazanan olabilir, kaybeden olabilir. Öyle değil mi? Belki Arjantin haklı bir gerekçe sunar. Arjantin çünkü diktatörlük ülkesi değil ki, kısmen demokratik bir ülke. Haklı bir gerekçesi vardır, davayı kazanmıştır ama Maduro’nun Venezuelasının dava kazanma olasılığı var mı Amerika Birleşik Devletleri’nde? Bence yok. Şimdi, siz diyorsunuz ki: “Kim olursa olsun, ister Maduro olsun ister Kazakistan’ın halkını isyan ettiren diktatörü olsun, ister Afrika’nın diktatörleri olsun, getirin parayı, ben size koruma sağlayacağım. Türkiye’nin müteahhitleri dâhil kim alacaklı olursa olsun ben o paraya güvence vereceğim.” Ya, böyle bir şeyi akıl etmeniz bile bu ülkenin Merkez Bankasına büyük bir darbe vurur. Bakın, Merkez Bankası, bir, itibar dedik; iki faiz silahı var. Başkan Yardımcımız burada “Faiz silahını kullanmayacağım.” diyor. Çünkü talimat var, kullandırtmıyorlar size, yüzde 14’le bankalara para veriyorsunuz, bankalar 30’la, 40’la satıyorlar. Açıkça devleti dolandırıyorsunuz, bakın, size açıkça söyleyeyim. Yüzde 14’le parayı ver bankalara, banka yüzde 30-40’la satsın; böyle bir düzen kurmuşsunuz. Enflasyonu kontrol etme amacınız var, bundan tamamen kopmuş durumdasınız. Üçüncü silahı da rezerv. Rezervimiz gelmiş eksiye arkadaşlar, eksi 57 milyar dolardayız. Şimdi, eksi 57 milyar dolar olan bir ülkenin Merkez Bankası batmış demektir. BDDK Merkez Bankasına müdahale edebilse bugün el koyması lazım Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun, eksi 57 milyar dolarda çünkü. Bu açıdan, arkadaşlar, rezervimiz bitmiş, ne yapıyoruz? Tefeciye gidiyoruz, kara paracılara gidiyoruz, diktatörlere gidiyoruz “Bana para getir, ben senin paranı haczettirmeyeceğim.” diyoruz. Ya, bunun kabul edilmemesi lazım değerli arkadaşlar, bu, ülkenin itibarını bozar.

Bir de bir sorum daha var hazır Başkan Yardımcımız buradayken: Ya, Merkez Bankamız 30 Aralık günü 70 milyar TL zarardaydı. Niye? Kur farkından dolayı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 31 Aralık günü 60 milyar TL kâra geçirdiniz yani 130 milyar TL’lik bir kâr kalemi yazdınız. Ya, açıkça soruyorum size: Bu 130 milyar TL kârı bir günde nasıl yarattınız ya? Şimdi, hazinemizin paraya ihtiyacı var, bir girdi çıktı işlem yaptınız nasıl becerdiyseniz, 130 milyar TL kâr ettirdiniz ve ocak ayında bu kârı hazineye aktardık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Soruları not alalım. En sonunda söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 60 milyar TL bu para hazineye yaptırılacak, hazine bu parayı harcayacak enflasyon yaratacak. Ya, nasıl bunu becerdiniz? Bu bir.

İkincisi, yüzde 14’le bankalara neden para veriyorsunuz? Neden yüzde 14’le para veriyorsunuz da bankaların, özel bankaların yüzde 30-35’le satıp kâr etmesine sebebiyet veriyorsunuz? Kamu kaynaklarını bu anlamda...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son sorum da şu: Şimdi, hazine için biz yasa çıkarıyoruz Sayın Başkan Yardımcım, değil mi, bu, kur garantili mevduat, döviz garantili faiz için? Siz dediniz ki: “Yasaya gerek yok, benim yaşam yeterli.” Yani fiyat istikrarı maddesine bunu gerekçe olarak koydunuz. Özel bankalara para aktaracaksınız Merkez Bankası kasasından yani dolar çok artarsa para basıp para aktaracaksınız. Bu yasanız buna cevaz vermiyor. Fiyat istikrarı yeterli değil, bu kadar geniş yorumlanabilir mi diye siz açıkça sorayım ve bu madde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, buraya kayda düşsün, son cümlem, bu madde Türkiye’nin itibarına zarar verecektir ve Türkiye’nin batışına hız verecektir arkadaşlar ve bunun vebali büyüktür Cemal Bey, bunu unutmayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Kuşoğlu, buyurun.

Madde üzerinde...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Önce, bu maddeyle brüt rezerv, net rezerv meselesi vardı ya, hayır, onlar da Merkez Bankasının rezervidir. Bu madde analitik bilançoda ya da net rezervlerin hesabında swapların ya da başka merkez bankalarından gelen değerlerin bir yükümlülük olarak değerlendirilmesi gerektiğini gösterdiği için, bu “Net rezervlerimiz ne kadardır?” tartışmasına son verdiği için bir kere teşekkür ederim, herhâlde bu netleşmiştir.

Onun haricinde şunu sorayım, şimdi, bir anonim şirket içerisinde –burada hukukçularımız var, onlara soruyorum özellikle Merkez Bankası hukuk işlerinden sorumlu bir arkadaşımız da vardı sabahleyin hatırladığım kadarıyla- bazı emtiaların haczedilmesi, bazılarının edilmemesi mümkün müdür? Tekrar soruyorum: Bir anonim şirket içerisinde bazı emtiaların haczedilmesi, bazılarının haczedilmemesi bizim hukukumuzla göre, Türk Ticaret Kanunu’na göre mümkün müdür?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Konsinye mal haczedilmez.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani, biz kendi mevzuatımızı da kendi kanunlarımızı da burada delik deşik etmememiz gerekir. Yani, bunlar kime aittir? Bazı emtiaların, varlıkların kime ait olduğuyula, olmadığıyla ilgili tespit nasıl yapılacaktır? Bunlar uygulamada sorun olan konular.

Biliyorsunuz, Merkez Bankası bir anonim şirket, gerçek kişiler de ortak. Kamu görevi yapıyor ama bir kamu kuruluşu olarak tam sayılmıyor, özel kanunu var. Böyle bir statüdeyken böyle bir kanun çıkarmamız bizim hukuk bütünlüğümüz açısından ne ifade ediyor, ona bakmamız lazım.

Bir de uygulamaya bakalım. Demin Sayın Elitaş’la biz içeride görüşürken sizin paralelinizde açıklama da yaptı. Yabancı ülkelerden Türkiye’ye emanet edilen paralar olabilecek, rezervler olabilecek; bunlar, tabii, Türkiye’nin avantajıdır, hakikaten öyle görünüyor. Ancak, uygulamada şöyle bir şey var: Bu kararı kim alacak? Türk mahkemeleri almayacak bu kararı. Cemal Bey, sizin delaletinizle arkadaşlarımıza sorayım, şimdi, mahkeme kararı Türk mahkemesinin kararı olmayacak. Bir uluslararası sorun çünkü yabancı bir ülkenin aldıracağı bir karar bu, gelip de Türkiye’de açmayacak bu davayı, uluslararası bir mahkemede açacak. Tahkime gidecek muhtemelen, bir uluslararası mahkeme kararı olacak bu. Bu karara karşı bizim iç hukukumuzda böyle bir hüküm vardır demek mümkün müdür bir taraftan? Bu neyi engeller? Kabul ettiğimiz uluslararası bir mahkemenin kararı olacak çünkü bir yerli mahkeme kararı olsa, yerli mahkemeler yani Türk vatandaşlarının açtığı bir dava söz konusu olsa, Türkiye’de açılan bir dava olsa Türk lirası karşılığı bu bedel ödenir, sorun değil. Ama bir yabancı mahkeme olacak, uluslararası bir mahkeme olacak, yabancıların açtığı bir dava söz konusu olacak, onların kararını, “Bizim hukukumuzda ‘Merkez Bankası Kanunu’nda haczedilemez.’ diye bir hüküm var.” diyeceğiz, kabul etmeyeceğiz uygulamada bu mümkün müdür? Değildir. Nasıl Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararını kabul etmek durumundaysak burada da uluslararası mahkemelerin, tahkimin kararını kabul etmek zorundayız. Biz, şimdi, şu köprüler, KÖİ projeleri dolayısıyla Londra mahkemelerinin kararlarını reddetme durumunda mıyız? Mümkün değil. Aynı şekilde, tahkimin verdiği kararı... Yani bunu boş yere buraya yazıyor, bir anlamı yok dolayısıyla; hiçbir anlamı yok uygulamada.

Bir de böyle bir konu gündeme gelirken ben bu konuyu sabahleyin, bir itibar meselesidir, bir güven meselesidir diye de gündeme getirdim. Böyle bir konuyu gündeme getiriyorsak buraya gelene kadar, Meclise gelene kadar bu konunun Hazine ve Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası, Cumhurbaşkanlığı gibi kurumlar içerisinde tartışılmış olması, ondan sonra buraya gelmesi lazımdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlayalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adalet Bakanlığının konuyla ilgili görüşünün olması lazımdı. Hiçbir şekilde görüş alınmadan, devlet içerisinde kurumsal bir hemfikir söz konusu olmadan buraya getirilmiş, üzüldüm böyle olmasına. Konuyu biz burada etraflıca tartışıyoruz milletvekilleri olarak, iyi de yapıyoruz, doğrusu da budur ama buraya gelmeden önce devlet mekanizması içerisinde bunların görüşülmesi, konuşulması, yazılı bir karara bağlanması, istişare edilmesi, sonra gelmesi gerekirdi bu kadar önemli bir konunun. Görüyorsunuz, uygulamada bunu uygulama şansımız da yoktur ve kendi hukukumuzu da kendi Ticaret Kanunu'muzu da bunu çıkararak yok sayıyoruz bir anlamda.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun.

Madde üzerinde.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Bu madde üzerinde konuşmak benim için o kadar kolay değil ancak şu kadarını söyleyeyim: Sayın Milletvekilim Cemal Bey'in okuduğu metinde, arkasından Sayın Başkan Yardımcımızın yaptığı açıklamada şu sorunun cevabı yok: 2022 yılının 7 Ocak günü -veyahut da 6 Ocak günü- bir ihtiyaç ortaya çıkmış, bu ihtiyaç nereden çıktı? Yani bu sorunun cevabının önce verilmesi lazım, durup dururken...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Maddeyle ilgili mi?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Evet, evet; bu ihtiyaç nereden çıktı? Sayın Başkan Yardımcısı dedi ki: "Türkiye bölgenin yıldızı, İstanbul Finans Merkezi olacak; dolayısıyla, Afrika'dan, Orta Doğu'dan, Kuzey Afrika'dan, diğer Uzak Doğu ülkelerinden bizlere talep geldi." Eğer gerçekten Türkiye, İstanbul Finans Merkezi olacaksa -ki olması lazım ama şu ana kadar yapılanlar İstanbul inşaat merkezinden başka hiçbir şey değil, hiçbir altyapısı yok- bu kadar güvenilen bir ülkeye para getirmek isteyen ve bunun için de can atan bir ülkenin merkez bankası getirdiği para için bizden niye teminat istiyor? Ya, bu sorunun cevabının olması lazım, niye garanti istiyor, niye benim paramı... Kimden korkuyor, arkasında ne var?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kim istiyor; istedi mi, istemedi mi?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Önce, bize, şu ülkelerin merkez bankaları, hangi ülkelerin merkez bankalarıysa onların isimlerini verin; kaç tane talep aldınız bugüne kadar?

Onun dışında, Cemal Bey, okuduğunuz metinde, satır satır gidildiğinde gerçekten üzerinde dikkatlice durup düşünülmesi gereken hususlar var. bir yerde dediniz ki: "Muhabirlik ilişkisi kurmak üzere..." Şimdi, bizim Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının, Türkiye Cumhuriyeti'nin bankalardaki dövizleri, dolarlarımız nerede, eurolarımız nerede, yenlerimiz nerede, sterlinimiz nerede, Avustralya dolarımız nerede? İlgili ülkelerin bankalarında bu paralar. Yani biz şimdi Libya'dan, Afrika'dan, Nijerya'dan veyahut da Uzak Doğu'dan herhangi bir ülkeden merkez bankasıyla muhabirlik ilişkisi kuracağız, onların doları bize gelecek; biz, onların, dolarını ödemelerinde aracılık edeceğiz, SWIFT

üzerinden ödeme yapacağız. Bizim kendi dolarımız zaten Amerika’da. İran, zaten şu anda ambargo olduğu için bu ödemeyi yapamıyor. Bu ülkelerin acaba Amerika’daki hesapları üzerinde herhangi bir kısıt vesaire mi var? Yani biz kendi dolarımızı dışarıda tutarken, ödemelerimizi oradaki ödeme sistemi yani o ülkenin -tırnak içinde- EFT’si üzerinden gerçekleştirirken biz başkasının parasına burada muhabirlik ilişkisi yapacağız. Muhabirlik ilişkisi böyle kurulmaz ki yani bu sakat bir şey, yok böyle bir muhabirlik ilişkisi. Muhabirlik ilişkisi ancak şöyle olabilir: Türk lirası itibarlı bir para olur, Türk lirası üzerinden Amerika’daki bankalar, Afrika’daki bankalar, Suriye’deki bankalar, Kuveyt’teki bankalar, Fas, Tunus, Cezair, Rusya; her neyse, dünyanın her tarafındaki bankalar Türk lirası üzerinden -sizin dediğiniz gibi- ticarete ulusal para üzerinden ödeme yapılmasını uygun görerek balans biriktirmiş olabilirler ve dolayısıyla da kendi ülkelerinde tuttıkları Türk liralara onlara hiçbir getiri sağlamadığı için... Nasıl bizim ülkemizde tuttuğumuz Amerikan doları bize bir getiri sağlamıyorsa efektif olarak, yen bize bir getiri sağlamıyorsa, sterlin bir getiri sağlamıyorsa, getiri elde etmek için onu Londra’ya, Washington’a, İsviçre’ye, Paris’e, Frankfurt’a gönderip döviz hesabımıza muhabirlikle oradan faiz alıyorsak onlar da bunu bu şekilde yapacaklar ama şu anda Türk lirasının itibarı yerde sürünüyor zaten, Türk lirasının geldiği yer belli. Yani dışarıda gerçekten Türk lirası balansı biriktirip de Türk lirasını “convertible” para olarak kendi ülkesinde kabul edip kendi ülkesinin bankalarına “Burada pozisyon tutabilirsiniz.” deyip de o pozisyonu Türkiye’de Merkez Bankasıyla anlaşma yapıp “Bu paralar sizde dursun, bizim TL’lerimize muhabirlik işi yapın.” diyen bir banka var mı? Yok. Muhabirlikten anlaşılan bu fakat döviz üzerinden bu muhabirliğin hiçbir kıymeti yok. Yani biz döviz üzerinden gidersek, mesela 2007-2008 krizinde dünyada 3A ratingi olan Merkez Bankasının prensibidir bu. “Dünyada 3A ratingi olmayan bir bankada para tutmam.” diyor çünkü risklidir ama 2007-2008 krizinde aşağı yukarı bütün bankalar ratinglerini kaybettiler, 3A’lı banka kalmadı, o riski almak istemeyince merkez bankalarına yönelindi, Uluslararası Ödemeler Bankasına yönelindi, paralar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla, söylediğiniz muhabirlikle ilgili hiçbir ilişkisi yok bu işin. Şu anda bizim bu madde hakkında karar verebilmemiz için bize hangi ülkeden niçin talep geldiğini söylemeniz lazım ki biz buna göre... Eğer bu ülkenin buradan bir çıkarı olacaksa ve yabancı bize para gönderecekse, bunu, İngiltere Merkez Bankasında tutmak yerine, Fransa Merkez Bankasında tutmak yerine, efendim, Kanada Merkez Bankasında tutmak yerine bizde tutacaksa, onların elde edeceği faydayı biz sağlayacaksak elbette bizim buna evet dememiz lazım fakat bunu yaparken de üstlendiğimiz riskin ne olduğunu bilmemiz lazım.

Ve ayrıca, söylediğiniz, yani hukukla ilgili söylediğiniz, Fransa’daki, Amerika’daki o düzenlemeler, yargı bağıışıklığının genel bir uygulaması, Merkez Bankasının bizatihi hesap sahibine verdiği bir ayrıcalık değil bu, devletler arasındaki hukukun gereği bir düzenleme bu.

Dolayısıyla, şu ana kadar bir isim vermediniz, gerekçesini de söylemediniz fakat bence, böyle bir düzenleme... Şu anda rezervimizin nereye geldiği belli, dünya âlem bunu biliyor, Türk lirasının itibarının ne olduğunu biliyor. Burada yapılacak yorumu ben yapmayayım ama üçüncü kişiler bu yorumu yapacaktır, “Türkiye köşeye sıkıştı, artık her yerden çare arıyor.” gibi bir şey yapacaklar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlarsanız memnun olurum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla bize “kara paracı” da diyebilirler, olmasak bile bu işi yapabilirler, bizi suçlayabilirler ve buradan Merkez Bankası bir itibar kaybeder. Bizatihi Merkez Bankasında çalışanların buna karşı çıkması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ederiz.

İsmail Bey kısa bir müdahalede bulunacak.

Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben şuna vurgu yapmak istiyorum: Bu teklif, bu madde, AK PARTİ'nin 2005 ve devamında, Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde kara parayla ilgili yaptığı bütün uygulamalara ve kabullere aykırı, yani bizzat AK PARTİ'nin, evet, bu Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde yaptığı bütün kararlara, işlemlere aykırı. Yani, bu, yaptığımız yoldan tekrar bir geri dönüş. Bunu da bilgilerinize sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cavit Arı, madde üzerinde, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, benden önceki eleştirilere ben de aynen iştirak ediyorum. Yani, burada, ihtiyacın neden kaynaklandığı konusu izah edilememiştir, bir kafa karışıklığına yol açılmıştır. Yani Türkiye'nin böyle bir karar alması, Merkez Bankasının böyle bir karara neden ihtiyaç duyduğu konusu gerçekten anlaşılammış bir durum.

Şimdi, İcra İflas Kanunu'nda "haczedilemezlik" denilen bir yasal hüküm var. İcra İflas Kanunu 82, 83 ve yine, 89'uncu maddeleri bu haczedilemezliklerle ilgili düzenlemeler; burada, borçluya ait olan bazı malların haczedilemeyeceğine dair hükümler içerir. Yani, buradaki düzenleme daha çok borçluya alakalı bir düzenleme. Buradaki şu an bizim yaptığımız düzenleme ise sanki parayı elinde bulunduran olarak -Merkez Bankası bu parayı bulunduruyor- Merkez Bankasının elinde bulunan para yönüyle yani bir anlamda, diyelim ki biz emanetçiyiz varsayalım kendimizi, emanetçi yönünden karar alıyoruz. Esas, paranın mahiyetiyle ilgili, daha doğrusu borçlunun malıyla ilgili karar alınmalı. Şimdi, İcra İflas Kanunu 82, 83'ten bahsettik; özellikle de örneğin, kamu tüzel kişilerinin mallarının haczedilemezliği var, burada da bir standart var. "Kamu tüzel kişilerinin, kamu hukukuna tabi olan ve 'kamu malları' genel başlığıyla aylık hukuki statüleri bulunan, kamu hizmetlerine veya kamunun ortak ve genel kullanımına tahsis edilmiş mallarının haczi mümkün değildir." diyerek bir genel kamu malı koruması sağlanmış. Yine, bazı özel düzenlemelerle, işte, özel okulların ve özel yurtların mallarının haczi, yine, işte, ev eşyalarında belli haciz engelleri gibi, bunların hepsi borçlu yönünden değerlendirilen durumlar yani borçlunun malının özelliğiyle ilgili. Burada ise, biz, başkasının malıyla ilgili bir hukuki düzenleme yapma durumundayız. Yani burada bir hukuki karmaşa var, ben size söyleyeyim. Yani, bu, alacaklıyı ne kadar ilgilendirir? Bizim aldığımız buradaki karar alacaklı yönünden ne kadar geçerlidir? Bu, gerçekten bir tartışma konusu. Bir başkasını "borçlu" varsayıyoruz burada. Şimdi, Merkez Bankasına para gönderen bir başka Merkez Bankası olduğunu sizlerin anlatımından yola çıkarak ben özetlemeye çalışıyorum. Bir başka Merkez Bankasının borcu nedeniyle buraya bir haciz yazısı gönderildi. Şimdi, bu "Haczedilemez." kararını biz alıyoruz. Bizim böyle bir yetkimiz var mı? Bu yetkimiz nereden kaynaklanıyor? Alacaklı "Ya, sen sadece bir emanetçisin veya bu parayı hesabında tutan kişisin. Bu paranın, borçlunun korunmaya dair böyle bir karar alma yetkisi sizde yok." derse, bu uluslararası bir ihtilafa konu olsa burada nasıl bir sonuç çıkar ben de pek bu konuda net değilim. Sanki burada bir hukuka aykırı işlem var gibi geliyor. Bu konunun daha detaylı değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 40'ncı maddesinin üçüncü fıkrasına bir bent ekleniyor. "Bu madde para ve kredi konusunda bankanın görev ve yetkileri..." Bu eklediğimiz cümleyle para ve kredi konusunda bankanın görev ve yetkilerinin nasıl bir ilişkisi var, onu bilemiyorum.

Gerekece diyorsunuz ki arkadaşlar: "Maddeyle, merkez bankaları arasında kurulan ilişkilerin için gerektirdiği diplomatik hassasiyet ve ekonomik güven temelinde yürütülmesi." Ya, Cemal Bey, ne demek bu yani? Bu kadar genel bir cümleyle, gerçekten kendinize biraz saygı duysaydınız bunu yaparken, bizi bıraktım ya. Ne demek ya? Hiçbir anlamı olmayan, havada bir şey.

Şu soru havada kalıyor ve geçecek bu madde. Ne o? "Bugüne kadar böyle bir sorun yaşamamış bizim Merkez Bankamız." Sayın Genel Müdür Yardımcısı -Başkan Yardımcısı mı diyorlar, ne diyorlar-söyledi. Bugün nereden çıktı böyle bir ihtiyaç?

Şimdi, bugün çok ciddi sıkıntılarımız var. Merkez Bankası kendi paraları üzerinde bile hokus pokus yapıyor. 128 milyar dolar unutulmadı arkadaşlar, bunlar çok konuşuluyorlar. "128 milyar dolar nerede?" sorusunu sorduk; mahkemeler, polisler falan gönderdi üzerimize ve bu soruya cevap da verilmedi. Cumhurbaşkanı ayrı bir şey söyledi, Maliye Bakanlığı ayrı bir şey, Merkez Bankası Başkanlığı ayrı bir şey, hâlâ bir şeyler söyleniyor. Hangi paralardı, kimin paralarıydı, neydi, bu konular belli değil. Böyle bir zamanda geliyor.

Bakıyoruz, şimdi, kim var? Çin'le swap anlaşması yapmışız. En son Güney Kore'yle yapmışız 2 milyar dolarlık ancak beş aydır bu anlaşma yürürlüğe girmemiş. Azerbaycan, Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelerle görüşmeler olduğunu öğreniyoruz. Venezuela'yla ilgili bir sürü spekülasyon var filan. Tam da böyle bir noktada böyle bir düzenlemeyle karşımıza çıkıyorsunuz, "Efendim, işte, diğer şeylerde de var yani bununla çok fazla ilgili değil."

Bir de, arkadaşlar, daha bir süre önce, işte on gün önce Merkez Bankasında tuhaf işler oldu. Yani bu işi Merkez Bankası Başkan Yardımcısı buradayken bize bir anlatsın ya. Yani bir gecede ne oldu, nasıl bir şey yaptınız, nasıl bir hokus pokus, ne, nereden, hangi şapkadandı çıktı bu tavşan da 70 milyar lira zarardan 60 milyar lira kâra geçtiniz? Bu 130 milyar lira nereden çıktı? Eksi 56,5 milyar dolar rezervden söz edildiği bir durumda bunları konuşuyoruz. "Bunun bizim itibarımızla bir ilgisi yoktur. Böyle bir ihtiyaç vardır, yapıldı." falan. Böyle bir ihtiyaç şimdiye kadar olmamış, şimdi yapılmış. Bu, anlaşılır gibi bir şey değil. Bizim önergelerimiz var değerli arkadaşlarım, bunu çekelim, biraz daha üzerinde düşünün ya. Eğer Türkiye'nin böyle bir şeyi şimdiye kadar olmamışsa şimdiden sonra niye olsun yani, bunu bir izah edin Cemal Bey.

Şöyle söylentiler de var, bakın Cemal Bey, deniliyor ki: "Türkiye Cumhuriyeti bazı vatandaşlarının belli ülkelerde -bu ismini saydığımız yani işte "kabile devleti" dedikleri ülkelerde, ben demiyorum, böyle değişik devletler var- devletler nezdinde paraları var, o paraları getirecekler. Şimdi, o Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları iktidar değişikliğine karşı paralarını garanti altına alıyorlar Türkiye'de." Çuval değil ki, dikemezsin, büzemezsin, insanlar konuşuyor. Sizin bu teklifle buraya gelmeniz ülkemizi zan altında bıraktı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sibel Hanım, Durmuş Bey'in kısa bir ilave yorumu var, sonra size söz vereceğim.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Teşekkür ediyorum.

Efendim, içinde bulunduğumuz koşullar belli. Dünya bunu şöyle okuyacak: Türkiye'nin döviz rezervlerine ihtiyacı var, sermaye akımları yeterli değil, şu anda, Türkiye'de döviz rezervi biriktirebilmenin tek amacı Merkez Bankasının 30 milyar dolara çıkardığı reeskont kredileri ve oradan da önemli girişler oluyor, doğru bir politika ve sürdürülmelidir. Fakat şu anda dış âlem, bize “exposure” ülkeler, bunu, çok kötü bir durumda olduğumuzu, denize düşenin yılana sarıldığı gibi her yere sarıldığımız şeklinde okuyacak ve dolayısıyla da bizim risk birimlerimiz vesaire artacaktır.

Sayın Başkanım, gidiyor musunuz bilmiyorum, Uluslararası Ödemeler Bankasının 35 ülke Merkez Bankası Başkanı iki ayda bir toplanır ve bizi de 2003-2008-2009 arasındaki performansımızdan, ülkenin gösterdiği performanstan dolayı oraya aldılar, 35 ülke Merkez Bankasından biri yaptılar. Şu anda, siz, iki ayda bir oraya gidiyor musunuz, gitmiyor musunuz bilmiyorum. Oraya gittiğinizde eminim bu düzenleme oradaki meslektaşlarınız tarafından size sorulacaktır. Buna verilecek bir cevabınız var mı? Yani bunun altında ezilmez misiniz?

Şunu da söyleyeyim: Bunu kamuoyuna da düzgün bir şekilde anlatabilmeniz için, iletişim kurabilmeniz için, hangi ülkeden, niye talep geldi ve bu talebin karşılığında da bu niye isteniyor... Prestiji yüksek olan, kredibilitesi yüksek olan, bölgenin finans merkezi olacak ve güvenilir bir ülkeye para getirmek isteyenler böyle bir teminatı niye istesinler? İstemezler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sibel Hanım buyurunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında önemli değerlendirmeler oldu ve bu kanun teklifi metninde de teklif sahibi Sayın Öztürk de kaygı duyarak getirilen maddenin bu olduğunu zaten kendisi ilettiler. Bizim anlatmak istediğimiz buydu yani gerekçe olarak, siz bunu hazırlarken Sayın Öztürk, kanun teklifinin gerekçesinde değil, “genel diplomatik hassasiyet ve ekonomik güven” diye bir genel tanım ortaya koyup bugün bu kanun teklifi görüşülürken Merkez Bankasından bilgi aldınız -o metni bizimle paylaştınız ki çok önemli bir metin- ve Sayın Başkan Yardımcısı da bugün buraya davet edildi. Yani bu süreç dahi bu kadar önemli bir maddenin hazırlık süreci konusunda kaygıları ortaya koyuyor.

Merkez Bankası en çok tartışmalı kurumlarımızdan biri hâline geldi, özellikle de bu sistem değişikliğiyle beraber. İşte, üç yılda 4 Başkan değiştirmesi, Başkan Yardımcılarının değişmesi, bugün dahi bir gece yarısı, sabah kalktığımızda, yönetimin değişmesi beklentisini ve uluslararası alanda ciddi anlamda güven kaybeden, itibar kaybeden, tartışılan bir kurum hâline geldi. Bu, bugün uluslararası raporlara da yansdı. İsmail Hocam, Sayın Tatlıoğlu atf yaptığı için... Avrupa Birliği, kurumsal raporlarında, aslında yine bu iktidarın yaptığı, bağımsız ve özerk kurumların yapılanması noktasındaki en önemli düzenlemelerden, o kazanımlardan ne kadar geriye gittiğimizi... Bugün son raporda da en çok tartışma yaratan kurum Merkez Bankası, en çok tartışılan kurum.

Şimdi biz ne yapıyoruz bu maddeyle aslında? Merkez Bankasının uluslararası alanda itibar kaybettiğini, güven kaybettiğini aslında bu maddeyle biz onaylıyoruz. Bu, aslında ciddi kaygı verici bir durum. Yani uluslararası raporlarda eleştirilen Merkez Bankasının itibar kaybını, biz buraya bu güvenciyi vererek uluslararası yatırımcılara... Swap yatırım yapmak isteyen ve buradan, endişe duyan ülkeler olduğu ortaya çıkıyor sanırım Sayın Başkan Yardımcısı. Bu endişe duyan ülkelerin talepleri doğrultusunda biz böyle bir maddeyi getiriyoruz ve bu, aslında ülkemize, kurumlarımıza, bağımsız ve özerk kurumlarımıza olan güven kaybını da itibar kaybını da tescilliyor gibi. Bence, bunun, bu yönden

de bir değerlendirilmesi gerekiyor. Çünkü zaten bu kurumlara gerçekten uluslararası süreçte, özellikle Avrupa Birliği sürecimizde bu iktidarın yaptığı ve önemli düzenlemeler yaptığı noktada güvenceler sağladığı ve biz çok ciddi bir dış kaynak elde ettik.

Aslında bu kanun teklifinin geneli, bu iktidarın kurumsal tahribatı, TL'nin değer kaybetmesi; gerçekten, ekonomik istikrarsızlığımızı kabul eden maddeler içerdiğini görüyorum ben. Gerçekten, biz bunları kabul ediyoruz ve biz bu tahribatı ortadan kaldırmak için geçici çözümler getiriyoruz. İşte, bir taraftan, TL değer kaybettiği için vatandaşlarımızı TL'ye yönlendirmek için bir ülke yeni bir finansal araç devreye koyar mı? Biz bunu yapıyoruz şu an, gerçekten ilginç. Kamu ihaleleri... Bir defa, neden onlar döviz garantili ve neden o fiyat farkları ortaya çıkıyor? Yani temel sorunları aşyoruz.

Ben bir de kısaca, İbrahim Kaboğlu Hoca –Anayasa profesörü, Anayasa Komisyonu üyemiz- bu maddenin, özellikle Anayasa'ya aykırılığı, Anayasa'nın 10'uncu maddesine aykırılığı... Çünkü -Sayın Kuşoğlu da belirtti- farklı mevduatlar arasında farklı güvenceler veriliyor. Bunun, özellikle haciz, ihtiyatı tedbir ve ihtiyatı haciz, mülkiyet hakkı bakımından sınırlama oluşturacağını kendisi bize bir bilgi notu olarak ilettili ve bunu da gündeme getirmemizi istedi: “Bu düzenleme, yabancı ülke merkez bankaları kategorisi ile Merkez Bankası nezdinde para, alacak, mal, hak ve varlıkları bulunan diğer kişilere ilişkin kategori arasında mülkiyet hakkını sınırlaması bakımından haklı nedene dayanmayan bir ayırım ve muamele farklılığı yapmaktadır. Madde gerekçesinde işaret edilen ‘diplomatik hassasiyet ve ekonomik güven’ anayasal ilkelere sapılmasını meşru ve haklı kılan bir neden olamaz. Teklifin bu maddesi bu açıdan Anayasa'nın 10'uncu maddesine aykırıdır.” Kendisine atf yaparak bunu da geçirmek istiyorum.

Sayın Başkan Yardımcısı, siz buradayken, gerçekten, şu rezervlerimizle ilgili bugün itibarıyla bir bilgi verebilir misiniz? Eksi 56 milyar dolarda olan rezervlerimizdeki bu SDR payları, IMF SDR'leri ve swaplar sonrasındaki şu anki net rezervlerimizi de açıklayabilir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Elitaş, sizin söz talebiniz vardı galiba.

Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarımızın bu konuyla ilgili görüşlerini dikkatle dinledik. Esasa itibarıyla, getirdiğimiz bu konuda değerli arkadaşlarımızın üzerinde durması gereken nokta “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bir itibar kaybettirmek” unsuru değil, aslında başka ülkelerin merkez bankalarına güvenmeyen az gelişmiş Orta Afrika ülkelerinin, tuzu kuruların üzerine çöktüğü, çökebileceği ülkelerin paralarının güvenli bir liman olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına saptanmasına imkân verecek bir düzenlemedir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Güvenmiyor ki Sayın Elitaş, güvence yok; güvence istiyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Helal olsun size Elitaş ya, ancak bu kadar anlatılabilir(!)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Böyle bir şey yok vallahi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, Sayın Tathoğlu, AB müktesebatının...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Böyle bir şey olmaz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ancak bu kadar anlatılır ya(!)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Arkadaşlar, çok farklı şeylerinizi sabırla dinledik, not aldım. Bir şey olduğunda hep böyle tepki gösterdiğinizde “Ya, ne kadar doğru söylüyorsunuz.” diye anlıyorum ben; karşı taraftan tepki gelince, “Demek ki söylediklerimiz çok doğru, onun için refleks gösteriyorlar.” diye ifade ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, fikirlerinizi ifade ettiniz, önerlerinizi de birazdan oylayacağız. Müsaade edelim lütfen.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, Sayın Tatlıoğlu “Kara para aklamalarıyla ilgili AB müktesebatına aykırı bir durum ortaya çıkıyor.” diye ifade etti. Bakın, kara para akladığı ifade edilen ülkeler dünyada sayılı. Bu ülkelerin merkez bankalarının zaten başka ülkelerle irtibatlarında veya onların ticari faaliyetlerinde çeşitli kısıtlamalar var, engellemeler var ki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının o ülkelerle ilgili böyle bir şey yapması zaten mümkün değil, olayı o şekilde değerlendirdiğimiz takdirde farklı noktalara doğru gider ki Sayın Tatlıoğlu’nun da bu konuyu çok iyi bildiği kanaatindeyim. Niye? Dünya devletleri tarafından bu konuda işaretli, mimli, kara listede olan İran gibi başka ülkelerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına... Hatta mal ticareti... Ki belirli ölçülerde sadece gıda ihracatı, ithalatıyla ilgili konulara izin verilen bir ortamda Türkiye Cumhuriyet Bankasının da böyle bir işe gireceğini düşünmek doğru değil.

Sayın Kuşoğlu “Uluslararası mahkemelerden alınacak karar çerçevesinde ne yapacaksınız...” Burada dava edilen, bizim ülkemizin Merkez Bankası değil. Bir ülkenin müteahhidinin, ülkenin başka bir ülkeden alacağı var, yerel mahkemelerde dava etti ve kabul olmadı, uluslararası mahkemeye gitti, uluslararası mahkeme de kararını verdi, dedi ki: “Böyle, böyle, senin borcun var, bunu öde.” Önce o ülkeye yaptırımlar yapmaya gayret edecek o uluslararası mahkemenin aldığı karar çerçevesinde. O ülkenin merkez bankası da diyecek ki: “Tamam, benim Türkiye Merkez Bankasındaki olan paramdan sana bu kısmı ödeyeyim.” deyip Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bir yazı gönderecek.

Değerli arkadaşlar, bugün bizim ülkemiz Merkez Bankasının başka mahkemelerin davasına konu olacağını söylemek hakikaten doğru bir şey değil.

Sayın Kuşoğlu bir şey söyledi: “Ticaret hukukunda, böyle, haczedilemeyen mallar var mı?” diye. Mesela, bir işletmeye başkası tarafından işlenmek üzere konsinye gönderilmiş mallar o işletmedeki borçlarından dolayı konsinye mallar faturayla tevsik ve tespit edildiyse haczedilemez; bunu maliyeci olarak benden daha iyi bilirsiniz diye tahmin ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bakın, çok özür diliyorum ama bu tam tersi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Müsaade edin Değerli Başkanım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok özür dilerim, bu açıklığa kavuşsun diye çünkü çok önemli.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, ben Sayın Kuşoğlu’nun söylediğiyle ilgili kısmı söyledim, Sayın Kuşoğlu ticaret hukukundan söylediği için ifade etmeye çalışıyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Buradaki şu: Haciz işletmeye gelmiyor. Haciz, o malın orada...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sevgili Başkanım, eyvallah.

Sayın Başkanım, şöyle: Ticaret hukukunda alacaklılar herkese yazı yazarlar, “Sayın Tatlıoğlu’nun sizden alacağı var mı? Eğer alacağı varsa sekiz gün içinde haber ver; vermezsen sen bu alacağı kabul etmişsin sayarım.” derler, size hacze gelirler. Öyle değil bu iş. Yani Sayın Kuşoğlu hukukçu arkadaşlara ticaret hukukundan söylediği için ben bunu ifade etmeye çalıştım. Yani konsinye mal bendeyse borçlu

olan kişinin konsinye malına da birisi haciz koyabilir ama benim işletmemde olan bir konsinye mala benim borcumdan dolayı kimse haciz yapamaz; onu söylüyorum, Sayın Kuşoğlu'nun söylediğini ifade etmeye çalışıyorum.

Değerli arkadaşlar, burada önemli olan mesele... Sayın Başkanım da ifade etti yani "6-7 Ocakta ne oldu ki Türkiye'de birden böyle ihtiyaç hasıl oldu? Çok büyük bir sıkıntı mı var?" diye söyledi. Belki bunu ben söylesem doğru olabilir ama eski bir Merkez Bankası Başkanının bu konulara benden bin kat daha vâkıf olacağını düşündüğümünden dolayı "Niye böyle acaba?" diye biraz tereddütle baktım, herhâlde en az benim kadar bilmesi gerekir bu konuyu diye söyledim.

Sibel Hanım da bu konuyla ilgili...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O zaman bilmediğinizi siz söyleyin de biz de...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, bir arkadaşımız daha söyledi; bu kanun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Adalet Bakanlığı yargı bağımsızlığıyla ilgili olarak Birleşmiş Milletlerden alınan, henüz onaylanmayan ve diğer ülkelerin yaptıkları düzenlemeyi getirsin...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlayın lütfen Sayın Elitaş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sevgili Başkanım, ben konuşurken, siz araya girip konuşurken lafınızı kesme saygısızlığını göstermek istemediğim için konuşmuyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Estağfurullah, özür diliyorum. Tamam, buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, bir arkadaşımız söyledi, dedi ki: Bunu niye 6-7'sinde... Siz de bunu tekrar ettiniz, herhâlde Sayın Paylan da bunu söyledi diye hatırlıyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Beşinci Yasama Yılındayız; geçen yasama yılının son gününde 7333 sayılı Kanun görüşülürken bu maddeyi ihdas etmek üzere Merkez Bankası Başkanımız bize gönderdi; hatırlıyorsunuz. Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyelerinin üniversitelerde öğretim görevlisi oldukları takdirde istifa etmeden görevlerine başlaması kanun teklifi düzenlenmesinde vardı. Bunu arkadaşlara sordum "Ne zaman?" diye; 14 Temmuz 2021 tarihinde, kanun teklifinde Merkez Bankası...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yoktu, bize gelen metinde yoktu.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, işte "Kanun tekliflerini milletvekilleri yapar." hükmü gereğince... Parlatononun iradesine ne kadar hâkim olduğunu göstermek anlamında bunu söylüyorum. Hani "Gelenleri, yukarıdan gelenleri olduğu gibi kabul ediyorsunuz." diyorsunuz ya, burada ben diyorum ki: Parlamento iradesine o kadar hâkim ki başkalarının bize gönderdiklerini olduğu gibi...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok(!)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bunu en iyi Veli Ağbaba bilir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok, hakikaten çok(!)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Veli Bey, size söz vereceğim şimdi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Bekaroğlu, tababet kısmına baktım; tababet kısmına itimat ediyoruz ama şu konuyla ilgili yaptıkları konuşmaları gördükten sonra onun tababet bilgileri de tartışmaya açılır diye tahmin ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bizim, 14 Temmuz tarihinde, bu konuyla ilgili -Grup Başkan Vekilimiz Sayın Özgür Özel de vardı herhâlde- saat on bir civarında, şu arkadaki odada Sayın Erhan Usta'yla yaptığımız istişare... Komisyon Başkanımız var mıydı bilmiyorum. Bu maddeyi bize ihdas edilmek üzere gönderdi, Merkez Bankası Başkanına "Olmaz." dedik, "İncelememiz gerekir, dünyadaki örnekleri bulmamız gerekir." dedik. Arkasından, uzlaşarak, anlaşarak Merkez Bankası üyelerinin, Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyelerinin üniversiteyle olan bağlantılarıyla ilgili maddeyi de çektik biliyorsunuz o kanun teklifi üzerinden.

Şimdi, bu bize geldi, biz Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderdik, ilgili bakanlıklara gönderdik AK PARTİ Grubu olarak çünkü gelen kanun tekliflerini, isteklerini, taleplerini bütün kurum, kuruluşlara gönderdik. Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve diğer kurumların da bize bu konuda itirazları olmaması üzerine bu kanun teklifine koymaya karar verdik. Nitekim, Cemal Bey kardeşimiz de zaten bu yaptığı açıklamayla... Merkez Bankasının yaptığı açıklamaları da buraya koyduk.

Sibel Hanım haklı bir soru sordu. "Ya, Merkez Bankası Başkan Yardımcısı buraya geldiğine göre, demek ki çok önemli bir hadise var, Türkiye ölmüş, bitmiş." Arkadaşlar, hep demiyor musunuz, "En üst düzeyde bir açıklamayı biz istiyoruz." demiyor musunuz? İşte, en üst düzeydeki bir açıklamayı getirdik.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii öyle diyoruz. Merkez Bankası Başkanlarını...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ve de sen cüzdanını kaybeden adamsın, sen cüzdanına sahip olamayan adamsın. Kürsüde unutmadın, başka yerde kaybettin, cüzdanı buldum ben. Sen cüzdanına sahip olamayan adamsın, Merkez Bankası hakkında konuşma.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onu söyleyeceğim, dur, onu söyleyeceğim. Elitaş geldi, siz cüzdanınıza sahip çıkın, bürokratlar dâhil. Elitaş geldi cüzdanlara sahip çıkın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Elitaş, cüzdanı sen mi çektin cebinden?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Elitaş, son sözlerinizi alalım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teşekkür ediyorum ama Sayın Başkanım yani...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok müdahale olduğu için ben de müsamaha gösteriyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ya, izin verin, izah etmeye çalışıyorum, en üst düzeydeki Başkan Yardımcısı izah etmeye çalışıyor. AK PARTİ Grup Başkan Vekili, kanun teklifine "evet" deme hakkı, salahiyeti olan ve milletvekili arkadaşlarımızla beraber kaç gündür tartışan, enine boyuna değerlendiren, bütün bürokrasiyi sorguya çekip "Nedir, ne anlama geliyor?" diye ifade eden... Yani kusura bakmayın, "Gelen kanunlar oradan geldi, tamam kabul edelim." değil, keşke mümkün olsa aynı şeyi de gösterseniz kanun teklifi çalışmalarında sizleri de alsak. Yani orada sadece muhalefet güdüsüyle değil, engelleme gayretiyle değil veya olumsuz göstermek amacıyla değil, katkı sağlamak amacıyla keşke kanun tekliflerinde sizi alsak.

CAVİT ARI (Antalya) – Çağırdınız da gelmedik mi Başkanım? Çağırdınız da gelmedik mi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Biz eskiden alt komisyon çalışmalarında Sayın Hamzaçebi'yle de çok çalıştık, Sayın Kılıçdaroğlu'yla da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, bir dakika daha verin lütfen.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki. Hızlıca tamamlayalım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, değerli arkadaşlar, kanun tekliflerine hakikaten çok gayretli çalışıyoruz. Dün, arkadaşımız Cemal Bey “Başkanım böyle böyle, bu konuyla ilgili arkadaşlarımız bize sordular.” dedi. Tekrar aradık, tekrar sorduk; ben bunun doğru olduğu kanaatini getirdim, tekrar Merkez Bankası Başkanımıza “İzah et bu konuyu, nedir?” dedik. “Bizim tereddütlerimiz var.” diyor arkadaşlarımız, bizim arkadaşlarımız da dâhil.” dedik ve arkasından geldik, konuştuk, anlaştık. Dedik ki “Yarın en üst düzeyde Merkez Bankası Başkan Yardımcılarından birisini buraya gönderin, değerli milletvekili arkadaşlarımızı da bu konuda ikna etsinler, açıklayıcı bilgi versinler.” dedik. Ben, bu açıklayıcı bilgilerin uygun olduğu kanaatindeyim, kendilerine teşekkür ediyorum ve şunu da ifade ediyorum: Değerli arkadaşlar: Bu, “Türkiye oldu bitti, öldü bitti.” anlamında değil veya “6-7 Ocak tarihinde ne oldu?” anlamında da değil; bu, 14 Temmuz tarihinden itibaren bizim gündemimizde olan, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının bizden olan talebini ancak bu kanun çerçevesinde değerlendirme imkânı bulduk, ondan bu şekilde geliştirdi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanım, teşekkür ediyorum sabrınız için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Merkez Bankası batmadan getirmediniz, battıktan sonra getirdiniz. Çok güzel (!)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Veli Ağbaba, buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Öncelikle, ben bütün milletvekillerine de çağrı yapıyorum. Belki bürokrat arkadaşlarımız çok bilmezler, lütfen cüzdanlarınıza sahip çıkın. Sayın Elitaş, geçtiğimiz günlerde Meclis Başkanlık Divanının arkasında unuttuğum cüzdanı yürüttü, vallahi yürüttü. Hele şükür cebinde... (AK PARTİ sıralarından gürlütüler)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sen sahip çık cüzdanına.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Kuşoğlu buldu cüzdanımı, nasıl yürütüyorum ben?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cüzdanı unuttuğunuzu kabul ediyorsunuz yani.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayır, unutmadım, kürsüde unutmadım cüzdanımı. Önerge yazıyordum Meclis Başkanlık Divanının arkasında. Milletvekilleri tanıyor Elitaş’ı ama değerli bürokratlar, onlar bizim misafirimiz sayılırlar, hatta o cüzdanı orada unutmama burada bir bürokrat arkadaş şahittir. Orada önerge yazarken 2’nci maddeyle ilgili, Meclis Başkanlık Divanının orada...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Unutmuşsun işte.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben unuttum, sen de yürüttün, sen de yürüttün.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Kime verdin, kime?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Cüzdanıma... Kavasını var. Cüzdanımı yürüttü, bunu söyleyeyim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu Merkez Bankası, tabii ben çok girmeyeceğim ama bir şey söyleyeceğim, bir düşüncemi ifade edeceğim. Sayın Cumhurbaşkanı ne diyordu? “Onların doları varsa bizim Allah’ımız var.” diyordu, değil mi? Nereye geldik? Her şey dolarla.

Bakın, bu memleketin namusu, bu memleketin şerefi sayılan, onuru sayılan pasaport hepimizin ortak değeri. Pasaport bir ülkenin şerefidir, gururdur, değeridir. Ya pasaportu 500 bin dolar karşılığı da satışa çıkardınız. Ey yerliler, ey milliler; hem size söylüyorum hem yanınızdaki Değerli Milletvekili Sayın Aksu’ya da söylüyorum: Ya, böyle yerlilik, böyle millilik olur mu? Daha önce apartmanlarda, yeni inşaatlarda ilanlar asıyorlardı; satılık daire, yanında pasaport promosyonlu, vatandaşlık promosyonlu. Geldiğimiz nokta ne? 2010’dan beri Türk lirası yazıyordu, dün akşam Türk lirası kaldırıldı. Şimdi, üç yıl

boyunca 500 bin doları bankada olanlara Türk vatandaşlığı verilecek, geldiğimiz nokta bu, geldiğimiz nokta bu. Yerli ve millilere sesleniyorum: Her konuda “yerli ve milli” diyorlar ya, dolarla bizim ne işimiz var? Ya, her şeyi dolara bağladınız, her şey dolarla. Parayı basan düdüğü çalıyor, parayı veren düdüğü çalıyor, 500 bin dolar karşılığında vatandaşlık bedava, geldiğimiz nokta bu Sayın Başkan.

Bir şey daha söyleyeyim unutmadan, bir daha söyleyeyim: Biliyorsunuz, Türkiye, dünyaya örnek bir uygulamayı başlattı. O konuda AK PARTİ’ye teşekkür ediyoruz, kutluyoruz. O ne? Sahte pasaportla, gri pasaportla VIP insan kaçakçılığını bütün dünyaya öğrettiniz. Bir memleketin pasaportu, hizmet pasaportu insan kaçırmak için kullanıldı. Sayın Başkanın hemşehrileri, Bingöl kadar bir il, Bingöl’e yakın bir il Almanya’da kuruldu, ne İçişleri Bakanının haberi var ne sizin haberiniz var. Ortaya çıkardık, ne oldu biliyor musunuz? Hiçbir şey olmadı. Ya, bu pasaport sadece sizin değil, bu memlekette yaşayan herkesin ortak değeri. Lafa geldi mi “Türk Bayrağı için kan döküyoruz, şehit veriyoruz.” diyoruz. Ne yapıldı Allah aşkına? Orhan Bey sana söylüyorum onlarca ilde insan kaçırıldı pasaportla. Bir örnek vereceğim: Kandıra’yı biliyor musunuz? Kocaeli’de bir -Allah var etsin onları- boks takımı kurmuşlar, yurt dışına gidiyorlar -Allah onlardan razı olsun- yaş ortalaması kaç? 60. 60 yaşındaki boksörler gidip boks yapıyorlar. Nereye? Almanya’ya. Giden gelmiş mi? Vallahi yok. Hele bizde var. Bizde temizlikle ilgili bir grup kurmuşlar, ya, biri, yaş ortalaması, kimi engelli... Beş benzemez, giden gelmiyor. 60 yaşındaki folklor ekipleri gidiyor, ondan sonra mehter takımları, iki ileri bir geri, giden gelmiyor. Ya, bunlara bakın, pasaport ya, pasaport... Yerli ve millisiniz ya, lafa geldi mi yerliliği, milliliği kimseye bırakmıyorsunuz ya, 500 bin dolar karşılığında bu memleketin pasaportu satılık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanım sataşma var, kısa bir söz istiyorum çünkü “Cüzdanımı yürüttü.” dedi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vallahi yürüttü.

MEMHET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok, vermiyordunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Vallahi “cüzdan yürütme” çok ağır bir kelime hakikaten.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vallahi yürüttü.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Sayın Başkan, o gün kanunu, asgari ücretle ilgili kanunu görüşürken Sayın Ağbaba teknik bir konuda bilgi almak istediğini söyledi, ben de burada bulunan bürokrat arkadaşlarla Ayşe Hanım’a gönderdim “Teknik konuda bilgi alabilirsiniz.” diye. Sonra “Tamam, aydınlandım.” dedi. Sonra, az önce kendisinin de ifade ettiği gibi, cüzdanını unutmuş ama Allah’tan, AK PARTİ’li bir milletvekili bulmuş ki sahibine teslim etmiş. Yani başkasının eline geçseydi ne olurdu? Allah’tan ben bulmuşum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bulmadın, cüzdan masanın üzerindeydi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ya, unutmuşsun kardeşim. 3 milletvekilini seferber etmişsin Genel Başkan Yardımcısı olarak, fellik fellik üç saattir cüzdan arıyorlarmış. Adamlara fırça atıyordun oturduğun koltuktan “Bir cüzdanı bulamadınız.” diye.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, aydınlığa kavuşmuş oldu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, sataşmadan söz istiyorum ben de.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cüzdan işi bitmez şimdi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2’nci maddeyle ilgili bir önerge hazırlıyorum, değerli bürokratlarımız da bilgi verdi “Bu, sizin dediğiniz gibi değil, eşitlik ilkesine aykırı.” dedi ama ben önergeyi yazdım 2’nci madde olarak, Genel Kurula koştum. Durum bundan ibaret.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – En az asgari ücretin yarısı kadar değeri var o cüzdanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, şimdi teklif sahibine...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, müsaadenizle iki dakika söz alabilir miyim, iki dakika. Zamanımı da kullanmadım ben.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz kullanmadınız İsmail Bey, doğru.

Buyurun

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) - Teşekkür ederim.

Ben önce bu Avrupa Birliği müktesebatıyla ilgili söyleyeyim: Buradaki müktesebatta edindiğimiz yer bozuluyor yani bizim duruşumuz bozuluyor ve kararlılığımız soluklaşıyor. Bütün bu açıklamalarla geldiğimiz yer şurası: Bu düzenlemeye niçin ihtiyaç duyulduğu konusunda ortada bir cevap yok. Bakın hiçbirimizi -sizi de bizi de- tatmin eden bir cevap yok ve bu, ister istemez bizim kurumlarımızın, Merkez Bankası gibi en üst düzey kurumlarımızın etrafında bir kara para ve hukuken takip edilecek bir sermaye hareketi konusunda...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanım, devlet parası ama bu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bakın, devlet parası... Donduruyorlar, dondurma kararı veriyorlar. Bu zamana kadarkilerle ilgili işlem yapamayız. Bizdeyken... Buna ihtiyaç şöyle: Biz diyoruz ki şimdi, bizim anladığımız şey şu: “Bize bunu yatırırsanız ve arkasından uluslararası hukukla bir takip gelirse bizim hukukumuz bunula ilgili bir işlem yapmaya müsaade etmiyor.” diye bir çağrı yapıyoruz esasında.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sevgili Başkanım, dondurmak başka, haczetmek başka.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Tabii ki başka. Ben bunu bir örnek olsun diye veriyorum ama her hâlükârda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası dünyaya şöyle sesleniyor: “Ben, varlıklarım ve hukukumla değil, böyle ayrıcalıklarım sizden para toplayabiliyorum.” Bu bizi rencide ediyor; gelin, bunu çekelim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu talep bizden gelmedi, diğer ülkelerden geldi.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Kimden geldiğini de söyler misiniz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, çok kısa, otuz saniye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben Merkez Bankası Başkan Yardımcısına bir soru daha sormak istiyorum. Kanunla belirlenen göreviniz fiyat istikrarı; şu anda enflasyon yüzde 36 ve kuvvetle muhtemel, iki aya kadar yüzde 50’nin üzerine çıkacak ve siz politika faizini yüzde 14 olarak belirlemiş durumdasınız. Genişlemeci para politikaları ve genişlemeci maliye politikaları devam ederken göreviniz olan bu fiyat istikrarını nasıl sağlayacaksınız? Bu heterodoks politikalar siz ne anlıyorsunuz kurum olarak?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Kuşoğlu, çok kısa lütfen...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Elitaş'ın benimle ilgili söylediği bir konu vardı, şöyle: Dediğiniz gibi, Ticaret Kanunu'nda konsinye mallarla ilgili "haczedilemez" hükmü var ama -demin hocam da işaret etti siz konuşurken- burada Merkez Bankasıyla ilgili yani sizin verdiğiniz örnekte, şirketle ilgili bir haciz söz konusu değil; burada, konsinye mallarla ilgili olan şirketle yani üçüncü tarafla ilgili bir haciz söz konusu, bunun haczedilemezliğiyle ilgili geliyor yani durum tam tersi. Ben şunu söyledim: Bu, uluslararası bir mahkeme tarafından, bir tahkim heyeti tarafından -geldiğinde- ancak uygulanması da zorunlu bir durum, dolayısıyla uygulaması mümkün olmayan bir durum. Yani biz bu kanunu çıkarıp kendimizi sıkıntıya sokuyoruz.

Demin Veli Bey'in bahsettiği konu... Dün Türk vatandaşlığına kabul edilmeyle ilgili, Vatandaşlık Kanunu uyarınca bir yönetmelik çıktı. Buna göre, 500 bin dolar yatıran, üç sene müddetçe... Ki dünyada böyle bir örneği yok.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Var, var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 250 bin dolar yatıran, ev sahibi olan vatandaş oluyor, 500 bin dolar yatıran vatandaş oluyor. Dünyada Malta dâhil -bugün Fatih Altaylı'nın yazısı da var- örneği yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Kuşoğlu, lütfen, bağlarsanız...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Biz çok kötü bir durumdayız maalesef, maalesef çok kötü durumdayız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İspanya var, dünyada çeşitli örnekleri var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu farklı bir konu, onu ayrıca tartışabiliriz ama...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, farklılığı şu: Şimdi çok kötü duruma düştük, ekonomik olarak çok kötü duruma düştük, tekrar 70 sente muhtaç hâle geldik; bu da bizim itibarımızı sıkıntıya sokuyor, yaptığımız işler itibarımızı daha sıkıntıya sokacak. Yani bu yaptığımız, Merkez Bankası Kanunu'ndaki düzenleme bu konuyla ilgili çare değil, gerçekten çare değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Kuralı bozduğum için artık en azından kural bozukluğunda eşitliği sağlayalım.

Sibel Hanım'a da söz veriyorum, normalde yapmamam gereken bir şey.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Süreye dikkat ederek söyleyeceğim, paylaşacağım ben de.

Şöyle ki: Sayın Elitaş, Değerli Başkanım; bu kanun teklifinin geneli üzerinde görüşmeler yaparken temel gerekçe noktasında bir tatminsizlik vardı. Cemal Bey de görüşmeler devam ederken bu kanun teklifindeki 1'inci maddenin diğer maddeler açısından gölgede kalacağını ve bu maddenin belki tekrar değerlendirilmesi noktasında bir girişiminin olduğunu, bu gerçekliği bizimle paylaştığını söyledi ve bu gerekçe noktasında ise Merkez Bankası Başkanıyla görüştüğünü ve görüşmeler devam ederken kendisine açıklayıcı bir metin geldiğini ve Başkan Yardımcısının da görüşmeler... Çünkü sabahleyin yoktu Merkez Bankası Başkan Yardımcısı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buradaydı, buradaydı.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Burada mıydı? Özür dilerim.

Başkan Yardımcısının da burada olduğunu söylediniz. Zaten kanun tekliflerini görüşürken en üst düzeyde bürokratik temsiliyetin, ki Merkez Bankasıyla ilgili bir düzenleme yaparken bunun olması gerektiğini, o süreci anlattım ben de yoksa ben olması gerektiğini...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sibel Hanım, açıklık getirmiş oldunuz, sağ olun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O 500 bin dolarla ilgili kanun 2009 yılında çıkmış bir kanundur, arkadaşların dikkatini çekirim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, yeni bir şey değil.

Şimdi, teklif sahibi bu soru, görüş ve yorumlara cevap verecek.

Buyurun lütfen Cemal Bey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu 1'inci madde yani Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde bulunan yabancı ülke merkez bankalarının varlıklarının haczedilememesi maddesi -evet, korktuğum başıma geldi- diğer çok önemli maddelerimizi gölgeledi çünkü hakikaten bunu tartışıyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Gölgelemedi, gölgelemedi; daha oraya gelmedik.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Aslında bunun amacına Sayın Merkez Bankası Başkanımızla konuşmamızda -ki evet, doğrudur, biz bunu birlikte teklif olarak yazdık- ikna olduk ki buraya getirdik ve ben bunun arkasındayım, savunuyorum.

Sorular geldi, belki Başkan Yardımcımıza söz vereceğiz ama ben bir iki konuya temas etmek istiyorum. Bir kere burada amaç, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülke merkez bankalarının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında hesap açabilmesi için böyle bir güvence verilmesi. Tabii ki merkez bankalarında şahıslar hesap açamaz çünkü merkez bankası bir mevduat bankası değil. Kim hesap açabiliyor? Diğer ülkelerin merkez bankaları hesap açabiliyor. Niye ihtiyaç duyuldu? Elbette ki bir ihtiyaç duyuldu ki bu, Merkez Bankası tarafından Meclisimize böyle 40'ıncı maddeye üçüncü fıkraya eklenmesi talep edildi. Ancak sevgili milletvekili arkadaşlarımızın endişelerine hak vermekle beraber gördük ki büyük bir endişeye mahal yok, çünkü, mesela Sayın Kuşoğlu bir soru sordu, her ne kadar Sayın Elitaş bu soruya cevap vermiş de ben de kayıtlara geçirmek için söylemek istiyorum: Türk Ticaret Kanunu'na göre bir anonim şirkete ait emtiaların bir kısmının haczedilip bir kısmının haczedilemeyeceğine ilişkin... Zaten Türk Ticaret Kanunu'nu siz de biliyorsunuz, aslında anonim şirketlerin emtialarının hemen hemen hepsi haczedilebilir. Fakat burada söz konusu olan, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının malları değil, bir başka ülkenin merkez bankasına açtığı hesap yani bizim getirdiğimiz teklifteki konu bununla sınırlı. Ne olabilir bu? 200 tane ülke var, bu ülkelerden bir kısmının -Türkiye Finans Merkezi Projesi var, Sayın Başkan Yardımcısı da bunu anlattı- böyle bir gelişinde demek ki Merkez Bankamız da bir güvence verme ihtiyacı hissetmiş. Biz de Meclis olarak bu konuda karar vereceğiz. Ben teklif sahibi olarak teklifimin arkasındayım, takdiri de Komisyonumuza bırakıyorum, sizlerindir takdir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Şimdi, Sayın Başkan Yardımcımıza da bir söz verelim.

Yalnız cevap veremeyeceğiniz sorular olabilir, yazılı da cevap verebilirsiniz. O hatırlatmayı da yaparak olabildiğince kısa, net cevaplar alabilirsek memnun olurum, çünkü çok uzadı tartışma. Çok maddemiz var daha, bugün de tamamlamak durumundayız.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, ben de son bir şey eklemek istiyorum daha sonra.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Teşekkür ederim.

Bu düzenlemeyle ilgili hazırlamış olduğumuz hukuksal altyapı hazırlığını biz detaylı olarak sonradan ulaştırmayı... Burada bütün detaylarıyla, örnekleriyle bulunuyor neden yapıldığı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir raporunuz varsa bizim arkadaşlar alsınlar, onu çoğaltıp dağıtalım.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Çok yaygın bir düzenleme ve hani, sadece bizde oluyormuş gibi bir durum yok. Biz aslında bir nevi biraz da sınıf atladığımızın, birazcık daha gücümüzün arttığıнын bir göstergesi bu. Yani bu tip talepler var, biz de bu düzenlemelerle aslında gelişmiş ülkelerin yaptığı... Mesela, burada ABD, Avusturya, Kanada, İngiltere, Birleşmiş Milletler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Merkez bankaları yasalarında mı yapmış?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Tabii tabii, burada merkez bankalarının isimleri de geçiyor, bunu ulaştırılmalı. Hepsi yasal, hukuksal şeyler yani görebilirsiniz, ulaştırılmalı. Bu yaygın bir uygulama, aslında oldukça da standart.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu raporunuzu konuşmanın sonunda bize verirseniz.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Tabii, ulaştırıyım.

Kara para açısından –dediğim gibi- hiçbir sorun mümkün değil, çünkü kara para yaptırımlarına uğrayan ülkelerle ilgili, zaten Merkez Bankasının ilişkisini düzenleyen başka düzenlemeler olduğu için orada bir sıkıntı öngörülüyor.

Gelen sorulara hızlıca cevap vereyim: Kâr zararlar ilgili, son günündeki değişimle ilgili... Şimdi, swap işlemlerinin muhasebe yönteminde yapılan bir muhasebe politika değişikliği sonucu yıl sonu işlemleri kapsamında rakam oluşmuştur. Detaylı açıklamalara da bankamızın yıllık faaliyet raporunda ve bağımsız denetim raporlarında yer vereceğiz. Bağımsız denetçimiz Ernst & Young, uluslararası bir kuruluştur. Yaptığımız her şey uluslararası standartlara, mevzuata ve karşı banka uygulamalarına ya da yurt dışında bankalarımızın uygulamış olduğu muhasebe ilkelerine ve politikalarına uygundur yani raporda da buna detaylı yer vereceğiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Onları biz alalım, çoğaltıp dağıtalım üyelerimize.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuyla ilgili hiçbir şey söylenmeden kapanıyor yani.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her şeyi söyledi ya Sayın Bekaroğlu. Neyi istiyorsunuz, ne duymak istiyorsunuz Sayın Bekaroğlu?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Yani bütün hepsi uluslararası muhasebe standartlarına uygundur, swap muhasebesi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Duymak istediğinizi söylemeyince bir şey söylemiyor mu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Eskiden talepler yoktu, şimdi talepler geldi, o yüzden böyle bir ihtiyaç duyduk.” dedi Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nereden geldi?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Nereden geldi arkadaşlar?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok değişik yerlerden talepler...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bölgemizde ve dünyada sayılı bin ülke olduk o yüzden talep geliyor farklı ülkelere, biz de bunları değerlendiriyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tabii, tabii, ne demezsin; acayip oldu, ülke olarak uçuyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, toparlarsanız...

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Hemen Başkanım.

Bu brüt rezerv konusu sorulmuştu, 108 milyar dolar rezervimiz; bunun dışındaki rezerv tanımları uluslararası literatürde, finansal literatürde olmayan, herkesin kendisine göre yaptığı tanımlar. Onun için de rezerv yeterliliği kriterlerinde bunlar yok.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, net rezerv diye bir tanımınız yok mu?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Yok efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Siz öyle bir şey kullanmıyor musunuz?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN –Kullanmıyoruz efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kim uydurdu bunu ya, nereden çıktı...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Kendiniz de bunu böyle bir şey...

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN –Kullanmıyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, değerli arkadaşlar...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – AK PARTİ, MHP, hepimiz adına özür diliyorum çünkü biz bunu Parlamentoda da kullandık yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, fiyat istikrarını sorduk.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, Başkan Yardımcısı ne desin şimdi? Genel politikayla ilgili tek başına bir şey söyleyemez ki öyle bir soruya, öyle şey olur mu? Onu Hükûmete soracaksınız, Başkana soracaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fiyat istikrarı görevi değil mi Başkanım?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Net rezerv yokmuş, yeni bir şey daha duyduk yani nasıl bu bürokratlar ya...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fiyat istikrarını nasıl sağlayacaksınız?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Net rezerv diye bir şey yokmuş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, maddeyle ilgili sorulara cevap istiyoruz, diğerleri cevaplanmak zorunda değil bu noktada. Kurumuna danışarak yazılı cevap verebilir. Maddeyle ilgili konuşuyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – SDR’leri ve swapları soruyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama o soruya cevap verecek konumda değil arkadaşımız ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Brüt rezerv maddeyle mi ilgiliydi?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Brütü söylesin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Merkez Bankasının ana politikasını Başkan Yardımcısının burada ifade etmesi, öyle...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Net rezerv yoksa brüt rezerv de yoktur...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ayrıca Başkan geldiğinde sorarsanız.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Ben çok kısa olanlara çabuk cevap verdim ama o fiyat istikrarı konusuyla ilgili size yazılı dönelim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – SDR’leri söylesin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kurum yazılı gönderir, doğrusu bu bence de ona tek başına ne diyebilir, kurumsal bir görüş göndermek zorunda.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Swap meseleleri...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Zarar kâr işi ne oldu onu söyleyin.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – O zaman başka kalmadı maddeyle ilgili.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, tamamladınız mı acaba?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA DUMAN – Tamamladım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İlave bir sorunuz mu var?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Kuşoğlu...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Swap ve SDR’leri söylemeniz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir gecede nasıl kâr etti Merkez Bankası ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mehmet Bey, müsaade ederseniz söz verdiklerim soru sorsunlar, rica ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Mühim bir şey bu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Cemal Bey, sizin delaletinizle sorayım Sayın Başkan Yardımcısına.

Şimdi, uygulamada haciz kararı alacak olan mahkeme Türk mahkemesi değil, uluslararası bir mahkeme olacak. Bu mahkeme kararını uygulamamazlık yapabilir miyiz bu madde dolayısıyla?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tahkimden bir karar geldiğinde uygulamamanız mümkün.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mümkün mü? Yani biz bunu yazıyoruz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hukukçu bir arkadaşımız vardı...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir ikincisi, net rezerv, brüt; o 108 içerisinde bu dışarıdan gelen paralar yani bize ait olmayan, Merkez Bankamıza ait olmayan paralar dâhil midir?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Swap yani?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir düzeltme yapmak lazım yalnız sizin sorunuza. Sayın Kuşoğlu, dediniz ki: “Haciz kararı alacak mahkeme Türk mahkemesi değil.” Türk mahkemelerinde...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tahkimle gelirse Türk Mahkemesi de olabilir.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tahkim ayrı ama...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir başka yabancı ülke olduğu için, bir yabancı ülke söz konusu olduğu için tabii ki uluslararası bir mahkeme vasıtasıyla gelecek.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tahkimi açıklığa kavuşturalım. Merkez Bankası hukukçusu arkadaşımız şöyle mikrofonun olduğu bir yere otursanız. Kendinizi tanıtıp tahkim sorusuna bir cevap verir misiniz lütfen.

MERKEZ BANKASI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞERİF UYGUN – Şerif Uygun, Merkez Bankası Hukuk Genel Müdür Yardımcısıyım.

Bu kararların aslında kural olarak Türk mahkemelerinde alınmış kararlar olması gerekir. Verilen, bugüne kadar karşılaşılan 2 örnekte Amerika Birleşik Devletlerindeki Arjantin uygulaması ve İngiltere'deki Venezuela uygulamasında da İngiltere'de İngiltere mahkemesi, Amerika'da Amerika mahkemesinin kararları. Bizim hukukumuza gelince de...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şerif Bey, bizimle ilgili... Özür dilerim, çok özür dilerim. Başkanım, Amerikan mahkemeleri mesela bizim Halkbankla ilgili karar alıyor, uyguluyor onlar, farklı bir durum var orada yani o gücü, egemenlik gücüyle onu yapıyor, uluslararası mahkeme gibi davranıyor, yaptırım var. Biz yaptırım uygulayabilecek miyiz? Bizim için muhakkak ki bir tahkim, uluslararası mahkeme söz konusu olacak, kendi parasını alabilmesi için. O zaman da bunu uygulamazlık yapabilecek miyiz diye soruyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Soruya hazır cevap varsa verin, değilse sonra...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Halk Bankası özel şirkettir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İngiltere gibi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hukukçu arkadaşımız bir şey söylesin. Hukukçu arkadaşımıza bakın, değerli arkadaşlarım, farklı alanlara girmeyin net bir soru var: Tahkimden bir karar geldi, bunu uygulayacak mısınız, uygulamayacak mısınız?

MERKEZ BANKASI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞERİF UYGUN – Hayır, Türk hukukuna göre bu kararların uygulanabilmesi için de -yabancı mahkemeye- ya da uluslararası mahkemelerin aldığı kararların uygulanabilmesi için de tenfizine ihtiyaç var yani yine bir Türk mahkemesinin, bu kararın Türkiye'de uygulanabilir olduğuna dair bir tespit kararı almasına ihtiyaç var. Dolayısıyla, Türk hukukunun aracılığı girmeden, Türk hukukuna göre alınmış bir karar olmadan da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tahkim olmadan da iç hukukun...

MERKEZ BANKASI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞERİF UYGUN – Evet.

Bir tahkim mahkemesinin, uluslararası mahkemenin aldığı kararın da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bir soru...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önce Cavit Bey istemişti Sayın Paylan, size de söz vereceğim.

Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, biraz önceki açıklamadan ve Cemal Bey'in de yine sanki benim ilk konuşmama yakın bir konuşmasından yola çıkarak şu cümleyi kurmak istiyorum: Burada hacze konu olan mal veya para, her neyse, üçüncü bir şahsa ait. Biz burada borçlu değiliz, alacaklı da değiliz, sadece üçüncü şahıs durumunda olan kişiyiz. Yani İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre baktığımızda şu an Merkez Bankasının pozisyonu alacaklı değil, borçlu değil, hukuki tanımlamasıyla üçüncü şahıs. Hangi niyetle o paranın oraya girdiği başka bir mevzu ama parayı elinde bulunduran sıfatıyla baktığımızda üçüncü şahıs olarak geçer İcra ve İflas Kanunu'nda. Dolayısıyla bir paranın veya bir malın haczedilip edilemeyeceğine kim karar verecek?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Üçüncü şahıs mı karar verecek veya üçüncü şahsın mahkemesi mi, alacaklının ya da borçlunun mahkemesi mi? Burada böyle bir kafa karışıklığı var, bunun netleşmesi gerekir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, hukukçu arkadaşımızdan hemen bir cevap isteyelim.

Buyurun.

MERKEZ BANKASI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞERİF UYGUN – Haczedilemezlik bizim hukukumuzda göre ancak kanunla tanınabiliyor. Bu kanuna duyulan ihtiyaç da zaten buradan geliyor. Az önce de söylediğim gibi mutlaka ve mutlaka Türk hukukuna göre bir icra hukukunun uygulanabilmesi için mutlaka Türk hukukuna göre tenfiz edilmiş olması, bir Türk mahkemesinin karar vermiş olmasına ihtiyaç olacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, kısaca alayım, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de net bir soru soracağım: Bizim müteahhitlerimizin Libya'dan milyarlarca dolar alacağı var. Bu kanunla beraber kuvvetle muhtemel de Libya'dır konu olan, Libya buraya 5 milyar dolar para yatırdı, sizin Merkez Bankasına. Bizim müteahhitlerimizin bu alacaklarını alamaması için mi bu yasayı çıkarıyorsunuz? Alabilecekler mi?

MERKEZ BANKASI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞERİF UYGUN – Somut konuyu bilmiyorum ama hukuki çerçevesi şu: Burada sadece ve sadece bir Merkez Bankasının, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki hesapların haczedilemezliği söyleniyor. Dolayısıyla öyle bir borç yani bir müteahhitte, bir başka ülkenin borcu varsa o borç yatırıma ilişkin bakanlığın, Bayındırlık Bakanlığının borcudur. Burada bir Bayındırlık Bakanlığının ya da ülkenin tüm mallarının haczedilemeyeceğini söylemiyor, sadece ve sadece Merkez Bankasının borçlarının haczedilemezliğini söylüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, müteahhitler alabilecek o zaman Libya'daki parasını.

MERKEZ BANKASI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞERİF UYGUN – Ben genel çerçeve açısından söylüyorum yani, somut olayı bilmiyorum doğrusu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, gayet açık.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben, AK PARTİ'li ve MHP'li arkadaşlara, özellikle de kanun sahibi arkadaşlara sormak istiyorum: Vatandaşlık için verilen 500 bin dolar para -yabancılara vatandaşlık için 500 bin dolar veriliyor ya- üç yıl boyunca mevduatta kalacak. Acaba buna faiz de verecek misiniz? Yani vatandaşlığın üzerine bir de faiz verecek misiniz? Bu soruyu merak ediyorum, bu sorunun cevaplanmasını istiyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bunun düzenlemeyle ilgisi yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, 3 adet önergemiz vardır, 3'ü de aynı mahiyette, bu maddenin teklif metninden çıkarılmasına ilişkin 3 adet önerge var.

Müsaade ederseniz, 1 tanesini okutturup sonra ayrı ayrı 3'ünü de oylatacağım.

Buyurun, lütfen:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Süleyman Girgin
Muğla

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

Cavit Arı

Antalya

Aynı mahiyetteki ikinci önergenin imza sahipleri:

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Durmuş Yılmaz

Ankara

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bülent Bey, gerekçeyi mi okutalım, izah mı edeceksiniz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İzah edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; madde önemli, epey de tartıştık, birçok konu da belki vuzuha kavuştu ama sonuç olarak şöyle: “Tahkimden gelen bir kararın tekrar Türk mahkemesi tarafından teyit edilmesini önlemek için böyle bir kararı alıyoruz, Merkez Bankası Kanunu’na böyle bir şey getiriyoruz.” dedi Merkez Bankası hukukçumuz. Ben bunun doğru olduğunu düşünmüyorum sonuç olarak. Yani “Tahkim kararları gelecek, Türk mahkemesi tarafından reddedilecek. Onun için de Türk hukukuna böyle bir düzenleme yapıyoruz.” Burada bir mantık hatası var; hem hukuk mantığına hem normal mantığa aykırı bir durum söz konusu. Tahkim, uluslararası bir mahkemenin kararını bu şekilde dinlemeyeceğiz yani biz uluslararası hukuka uygun olan, kabul ettiğimiz, kanun olarak gördüğümüz, kanunlardan üstün gördüğümüz Anayasa’mıza göre bir kararı reddedeceğiz. Onun için de buraya böyle bir düzenleme yapıyoruz. Bunu makul olarak görmem mümkün değil, doğru da değil bu maalesef. Onun için bu önergeyle teklifin maddelerinden çıkarılmasını teklif ediyorum tekrar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

1’inci önergeyi oylarına sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi mi söyleyeceksiniz?

2’nci önergeyle ilgili gerekçe için Sayın Paylan’a söz veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Merkez Bankası Başkan Yardımcımız “Bununla ilgili dünya örnekleri var.” dedi ama bizim de yaptığımız incelemelerde, oradaki genel hukuk ilkeleri çerçevesinde bu dünya örnekleri var. Ve gördük ki Hukuk Müşaviri de aynı şeyi söyledi, İngiltere’de başka türlü bir mahkeme kararı alınabiliyor ama Amerika’da başka türlü alınabiliyor. Genel hukuk ilkeleri çerçevesinde bu davalar yürüyor. Benim bildiğim, dünyada Merkez Bankası Yasası’na dercedilmiş böyle bir örnek yok ama Merkez Bankası Başkan Vekilimiz diyor ki: “Benim elimde var.” Biz milletvekilleri olarak az sonra yasayı onaylayacağız ama bu örnekler bize dağıtılmış değil Sayın Başkan. Bu açıdan benim sizden talebim; bu örnekler dağıtılsın, biz de hukuk müşavirlerimize, partimizin hukukçularına gösterelim ve bunları inceleyelim. Gerçekten iddia ettiği gibi dünya örnekleri varsa Cemal Bey’in de içi rahat etsin, bizim de içimiz rahat etsin arkadaş. Her yerde bu yasalar varmış...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Cemal Bey’in içi rahat zaten ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey gayet rahat, evet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Cemal Bey’in içi rahat arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama siz de kaygılarımız...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sizin içiniz rahat değil diye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Paylaştığım kaygılarım var.” dediniz o açıdan söylüyorum. Paylaştığımız kaygılarımız var; bu kaygıları giderelim Sayın Başkan. Yani bu kaygıları giderelim çünkü bakın, şu anda bu tutanaklar bütün dünya tarafından incelenecek; öyle değil mi? Yani biz kaygılarımızı belirtiyoruz. Bu kaygılarımız giderilmeden bu maddeyi oylamamanızı da öneriyorum Sayın Başkan.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben bir düzeltme yapmak istiyorum Başkanım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dağıtılsın bunlar ve bu açıdan da...

Devam ediyorum Sayın Başkanım ben.

Sayın Başkan, bu maddenin, bu yasanın ülkemizin itibarına büyük zarar vereceğini, belki...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Alakası yok ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, bir müdahale etmeyelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ...üçüncü dünya ülkelerinden 3-5 milyar dolar getireceğini ama sonuç olarak bunların da Libya gibi ülkelerden para geleceğini ama Libya gibi ülkelerden de bizim müteahhitlerimizin alacağı olduğunu bilelim. Hani müteahhitlere destek için Sayın Elitaş yasa getiriyor. Müteahhitlere en büyük desteği o zaman şu Libya’nın paralarını kurtarmak yönünde kullanmasın mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sürem ne kadar Sayın Başkanım?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yani bir iki dakikada açıklamanız lazım gerekçeyi Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fazlasıyla süre kullandırımdı. Eğer istiyorsanız çok katı uygulayalım kuralları.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, yok. Önerge süresine karar aldınız mı? “İki dakika.” mı dediniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – En kısa sürede izah edilmesi gerekiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hiçbir hakkın istismar edilmemesi lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlarım, yarın öbür gün Venezuela da buraya yatırarak, Maduro. Bütün dünya Maduro’nun parasının peşinde olacak ve ne olacak? Bizim ülkemiz Maduro’nun parasını koruyan ülke olacak.

Bakın, Kazakistan lideri şu anda halkını öldürüyor. Halkını öldürme emri verdi, kendi halkını.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, rica ediyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Böyle bir şey olabilir mi ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bilerek yapıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Teklif sahibine bir söz veriyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, bir düzeltme yapmak istiyorum.

Benim bu 1'inci maddeyle ilgili kaygılı olduğumu söyledim bazı arkadaşlar. Benim kaygım, bu maddenin mübalağalı ve farklı yönler çekilerek diğer maddeleri gölgede bırakacağı konusundadır. Bu maddeyle ilişkin değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, 3'üncü önergeyle ilgili gerekçeyi Durmuş Bey, siz izah edeceksiniz.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şu ana kadar sorulan sorulardan ve alınan cevaplardan ve yapılan tartışmalardan öyle anlaşılıyor ki ülkemizde böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var. Ancak, bunun Merkez Bankasının üzerinden yapılmaması gerektiği bence ortaya çıktı. Dolayısıyla şu anda Birleşmiş Milletlerin aldığı bir karar var, ülkemiz tarafından onaylanmamış. Bunun üzerinde başka ülkelerin yaptığı gibi bizde de çalışmalar var. Dolayısıyla bu konuda Merkez Bankası değil de Adalet Bakanlığı bir çalışma yapsın, bir yasa getirsin; o yasayı burada onaylayalım ve bu işi böylece daha evrensel bir şekilde halledelim diyorum. O nedenle tekliften çıkarılmasını istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, örnekleri almak istiyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye Sayın Paylan, bir bitirelim işlemimizi.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, örnekleri almak istiyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Örnekleri bir alalım, çoğaltalım, arkadaşlara dağıtalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama maddeyi oyladınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Oyladık, sizin her görüşünüze uymak zorunda değiliz Sayın Paylan. Siz bir teklifte bulunuyorsunuz ama sizin görüşünüz hâkim görüş olacak diye bir kural yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vebali boynunuza, ne diyeyim!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir öneri yaptınız, bir süreç devam ediyor, bunun Genel Kurul aşaması da var, gerekirse Genel Kurul aşamasında da değerlendiririz ama Komisyonumuzda böyle bir ihtiyaç hasıl olmamıştır.

Şimdi, 2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Vergi kanunları uyarınca iadesi talep edilen vergilere ilişkin olarak açılan davalarda, dava konusu tutarın %50'si oranında teminat alınmadan yürütmenin durdurulması kararı verilemez.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teklif sahibinden izahat rica ediyoruz.

Buyurun lütfen Cemal Bey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, bu maddemiz vergi davalarında yüzde 50 teminat alınmadan yürütmenin durdurulması kararının verilememesiyle ilgili. Gerekçemizde çok uzun olarak yazdık bunu madde 2'de. Ayşe Hanım da bu konuda bir açıklama yapacak ama o yapmadan ben küçük

bir açıklamada bulunayım: Mevcut düzenlemede, Danıştay veya idari mahkemeler idari işlemin uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, yürütmenin durdurulmasına karar verebilmekte olup bu kararların esasen teminat karşılığında verilmesi gerekmele birlikte, durumun gereklerine göre teminat aranmayabilmektedir. Vergi kanunları uyarınca iadesi talep edilen vergilere ilişkin olarak açılan davalarda haksız iadelerin önüne geçilebilmesi amacıyla dava konusu edilen tutarın yüzde 50'si oranında teminat alınmadan yürütmenin durdurulması kararının verilememesi amaçlanmaktadır.

Sorular olursa daha detaylı açıklamayı Ayşe Hanım'dan isteyeceğiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şu aşamada Ayşe Hanım'ın görüşlerini alalım mı? Alalım, bence daha iyi olur.

Buyurun Ayşe Hanım.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sağ olun Sayın Başkanım.

Sayın vekillerim, malumunuz Gelir İdaresi Başkanlığı vergi kanunlarının uygulanmasında görevli idare ve vergi iadeleriyle ilgili düzenlemelerin yer aldığı mevzuatımızda da Bakanlığımıza verilmiş yetkiler çerçevesinde, iadelerle ilgili birtakım kurallar belirleniyor vergi iadeleri hangi şekillerde yapılır diye. 2021 yılı itibarıyla tahsil edilen vergi gelirlerinden 169,4 milyar iade yapılmıştır, bunun 148 milyar lirası katma değer vergisidir. Malumunuz, katma değer vergisi, en çok iade hakkı doğuran işlemlerin yer aldığı vergi türümüz. Katma değer vergisi iade talepleri bizim arzu ettiğimiz, kurallarını koyduğumuz çerçevede idaremize gelir, gelen talepler bir sistem tarafından analize tabi tutulur. Belgelerde herhangi bir eksiklik var mıdır, yok mudur veya bu “ön analiz” dediğimiz işlemlerde sıkıntılı bir durum var mıdır, yok mudur bu araştırılır. Bu ön analiz sonucunda bazı işlemlerde yanlışlıklar olduğu, o tür bir talebin olmaması gerektiği noktasında sistemde uyarı verilir. Bunun üzerine, ilgili mükelleflerle irtibata geçirek o yanlışlıkların düzeltilmesi istenilir. Yanlışlıkları düzeltten mükellefler de iade işlemlerine devam ederler, alırlar iadelerini. Bu yanlışlıkları düzeltmeyen “Hayır, ben yine de iadeyi istiyorum, verin paramı.” diyen bir grup mükellef de olabilir. Bu kişiler bu tür taleplerini yazılı olarak ilettiklerinde idare tarafından bu talepleri reddedilir. “Ancak inceleme sonucu sizin talebinizi yerine getirebiliriz çünkü bizim ön analizlerimiz bunun size doğrudan iadesine imkân vermiyor, riskli görünüyorsunuz.” şeklinde. Bu tür davalarda esas hakkında olay tam değerlendirilmeden veya bir inceleme raporuyla ortaya konulmadan önce yürütmeyi durdurma kararı verilmesi bu tür alacakların iadesine, daha sonra da haksız bir iadeyse geri alınmamasına sebebiyet vermektedir. Bu nedenle -Sayın Vekilimize de arz ettik, Komisyonumuz da uygun görürse- idaremizin özellikle sahte belgeyle mücadele kapsamında arzu ettiği bir düzenlemedir. En az yüzde 50 oranında teminat verilmek suretiyle yürütmeyi...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ne tür iadeler davaya konu oluyor?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Katma değer vergisi iadeleri.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başka konu yok mu?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Ağırlıklı onlar yani ağırlıklı sahte belge düzenlemeyle ilgili.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, tamamladınız galiba.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Kuşoğlu, madde üzerinde buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada Uğur Bey, Sayın Elitaş, birçok meslektaşımız da var, bu konuları biliyorlar; kimse keyfi için, vergi iadesi için dava açmaz. Vergi iadesiyle ilgili dava açmak demek Maliye Bakanlığına “Gel beni incele” demesidir aynı zamanda. Maliyeti de çok yüksektir, inceleme elemanı gelip bir inceleme yaparsa büyük de sıkıntı çıkar.

Şimdi, teminatı yüzde 50’ye çıkarmak, bu konuyu yokuşa sürmektir yani vatandaşın elinden bir hakkı alıyoruz. Kimse keyfi için böyle bir dava açmaz, biliyorsunuz yani. Niye bunu çıkarıyoruz? Ne kadar Ayşe Hanım? Ya da Cemal Bey size sorayım doğrudan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Notlarınızı alın sonunda cevap verirsiniz topluca.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vergi iadeleri tutarı son tespit tarihi itibarıyla ne kadardır? Sizin notunuzda bir rakam var, onu detaylandırabilir misiniz size zahmet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Notlarımızı alalım, topluca cevaplayalım Ayşe Hanım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani bu kadar çok talep olduğuna göre... 91.337 dava açılmış olup bunun 2.247 adedi KDV iadesi ve istisnalarla ilgili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yüzde 2.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yüzde 2, yüzde 2,5 bile değil tam olarak. 359 davada yürütmeyi durdurma kararı verilmiş, yani çok düşük. Maliye Bakanlığı...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Miktar yüksek ama.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Demek ki iadeler yapılmıyor yani sorun burada daha farklı. İsterseniz TÜRMOB temsilcisi arkadaşı da konuşuralım. Burada mükellef aleyhine, vatandaşımız aleyhine bir karar alıyoruz; bu sıkıntıdır.

Uğur Bey, siz de söyleyin, lütfen.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cemal Bey, şimdi, vergi iadesi konusu önemli yani yurttaşın zamanında vergi iadesini alması önemli ve bazı yurttaşlarımız bunu almakta sıkıntı çekiyorlar. Ve görüyoruz ki büyük çoğunluğunu zaten zamanında idaremi yapıyor vergi iadelerini ama bir kısmını zamanında yapmıyor. Bunların içinde -ben de biliyorum- iyi niyetliler de var yani gerçekten hak etmiş ama faturasında bir sıkıntı var, zamanında alamıyor ve bununla ilgili dava açanlar var, iyi niyetliler de var; kötü niyetli olanlar da var, zamanında hayalî ihracatlar yapmaya çalışmışlar, hayalî ihracat yapmış “Bir an önce alayım.” diyor, idare bunun sakıncalı buluyor; o da hemen mahkemeye gidiyor, yürütmeyi durdurma kararı aldirıp parayı alabiliyor. İyi niyetli olanlar da var, kötü niyetli olanlar da var içinde. Şimdi, biz diyoruz ki “Aman bu yolu zora sokalım.” Nasıl zora sokuyorsunuz, söyleyeyim. Diyelim ki siz 10 milyar lira vergi iadesi ödeyeceksiniz “Sen 5 milyar lira vermezsen ben senin bu anlamda yoluna devam etmene izin vermem.” diyorsunuz. Ya, hırsız var ortada, birisi soygun yapmaya gelmiş. 10 lira kazanacak “5 lira ver, 5 lira verersen 10 lira kazanacaksın.” diyorsunuz. Buradaki mantık ne? Yani hırsızı görüyorsun, hırsız 10 lira kazanacak. “5 lira ver, 10 lira kazan.” diyorsunuz. 10 lira kazanmak için 5 lira vermez mi hırsız? Verir.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teminat istiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, teminat... Ama bakın, 5 lirayı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garanti bir sonuç yok ama mahkeme süreci var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olsun, sen 5 lirayı veriyorsun ve mahkemelerde büyük oranda yürütmeyi durdurma kararı çıkıyor, bunu da biliyoruz, büyük oranda çıkıyor. Hırsız garanti görürse 10 lira gelecek yerden 5 lirayı esirger mi? Esirgemez.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Öbür türlü 10 lirasını da alacak yalnız.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teminatının yanma riski var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, bakın, sıkıntı var, bunu başka bir yolla çözelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu soruya cevap isteriz teklif sahibinden.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben yapısal bir tedbirle çözelim diye öneriyorum. Bakın, önerim şu...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “Yüzde 100 yapalım.” diye öneriyi verin, destekleyelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ben yüzde 100 yapalım da demiyorum çünkü işin içinde yaşlılar da var yani mağdur olan vatandaş da var, niye vatandaşa zorla 5 lira, 10 lira para yatırtalım ki?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Önerinizi söyleyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önerimi söyleyeyim. Bu yürütme kararı alınmasını... Diyelim ki “Üç ay içinde yürütme kararı alınamaz ve alınan yürütme kararları üç ay sonra, beş ay sonra uygulanır.” diye bir madde, yapısal bir çözüm bulalım. O sürede de idare diyelim ki üç ay içinde almak zorunda olsun, bu incelemeyi bitirmek zorunda olsun, “Üç ay içinde çözülür.” diye bir süre verelim, yüzde 50 teminat yatırmak zorunda olmasın, idare de elini çabuk tutsun, üç ay içinde işi çözsün yani “Üç ay içinde yürütme kararı alınamaz.” diye bir madde koyalım. Böylece teminat şartı da ortadan kalksın, hırsız da 5 lira koyup 10 lira kazanmasın arkadaşlar yani böyle bir yapısal çözüm.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, bunu hukukçular değerlendirsinler böyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani ben devletin 10 lirası çalınacak, kişiye “5 lira yatır, 10 lira al...”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Burada bir öneri yapıyorsunuz, hukukçular bir değerlendirsinler. Teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu, genel hukuka aykırı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Genel hukuka biraz önce yaptığınız madde de aykırıydı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hatibi dinleyelim lütfen.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Şimdi, burada, esasen muhasebe ve vergiyle alakalı olmayan bir yöntem var. Yani biz hukuka başvurunun yolunu kesiyoruz, öyle değil mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Öyle, hayır ama hukuka başvurunun yolunu kesiyoruz efendim, öyle yapıyoruz, diyoruz ki “Sen bir dilekçeyle başvurabilirsin.”

ORHAN YEGİN (Ankara) – Örnekleri var Başkanım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Orhan Bey, mutlaka vardır. Bakın, ben maliyeciyim, vergiciyim. Esas çözmemiz gereken soru: Sanayicinin yaklaşık 50 milyar dolar vergi iadesi alacağı var devletten ve bunu çözmeyen 2 ülkeden 1’imiz biz Türkiye olarak ve sanayici, ihracatçı sanayici bunu kullanıyor.

Yani hazine yüzde 25’le borç alırken bugünkü o 225 milyar dolar ihracat yapan sanayicimizin 40 milyar doların üzerinde vergi iadesi alacağı var ve bunu vermiyoruz çünkü sistem bunu vermeye müsait değil, vermemekten değil, bunu da düzeltmiyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu ihracatla ilgili değil.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bakın, biliyorum bunu efendim, ben başka bir şey söylüyorum. Ama burada diyoruz ki: “Sen bir dilekçe vereceksin, hâkim bir karar verecek. Hâkimin doğru karar vermesi, yanlış karar vermesi üzerine değil ki, benim bu hâkime bu dilekçeyi vermemi zorlaştırıyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Öyle değil.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Evet, böyle efendim.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Dava açmaya engel bir şey yok.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Peki, yürütmeyi durdurmanın haklılığını veya haksızlığını bu belirliyor, işte bu belirliyor. Ben verirsem, benim gücüm var veriyorum, yürütmeyi durdurma veriliyor, Mustafa Bey’in gücü yok, verilmiyor. Bakın, burada başka bir şey yapıyoruz biz, lütfen, bakın, başka bir şey. Bu başka bir şey ya yani Mustafa Bey’in yok, veremiyor, benim varım, veriyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Mustafa Bey’de var.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hayır, yok dedim ona, yok. Dolayısıyla burada başka bir şey yapıyoruz yani ben yanılıyorsam lütfen söyleyin. Buna biz evet deriz yani bu bir... Yani bu kadar vergi zaten Türkiye’de yeniden bir vergi. Bizim vergi reform şeyimiz de var, bunlarla ilgili bir yere gelmemiz gerekiyor ama esasında bunu...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Parası olmayanlar için...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ya, parası olmayanlar için değil efendim, paran olsa da yargı kararının verilmesinde teminat mektubu verilmesi şartı hukuken de yanlış, ahlaken de yanlış, vicdanen de yanlış. Bir karar doğruysa verecek. Yani, şimdi, misal, size idam verecek veya hapis cezası verecek teminat mektubuna bağlı olarak. Eğer böyleyse anladığım, böyle anlaşılıyorsa yanlış, böyle anlaşılıyorsa lütfen düzeltirseniz sözümü geri alırım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Ayşe Hanım’a söz vereceğim de topluca.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanım, ben de sorayım aynen arkadaşlar gibi katkı sağlaması açısından.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Değerli arkadaşlar, bu konuyla ilgili ifade eden arkadaşlarımız...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Önceliği mi var Grup Başkan Vekilinin, elini kaldırdı, söz veriyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Size de söz veriyorum istediğinizde Mehmet Bey, öncelik istiyorsunuz size de söz veriyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Komisyon üyesi misiniz?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Değilim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Sayın Bekaroğlu, niye gözünüzü kapatıyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bundan sonra Sayın Bekaroğlu’na da öncelik istediği zaman, mazeret nedeniyle söz istediği zaman söz vermeyeceğim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Tatlıoğlu, Grup Başkanı. Bakınız, arkadaş, Sayın Kuşoğlu, Sayın Paylan...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şaka yaptım, konuş kardeşim ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vallahi, gerginiz, hiç şaka yapma Sayın Bekaroğlu.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Peki, tamam doktor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu konuyla ilgili mesele şu: Bu, daha ziyade ihracattaki vergi iadeleriyle ilgili, onun için sordum ben zaten, genel itibarıyla baktığımızda yüzde 90'ıyla ilgili. Ben hep özel sektör tarafında oldum, Sayın Kuşoğlu kamu tarafında oldu. İdare bize, yeminli mali müşavir tarafından imzalanmış belgelerin, onaylanmış belgelerin hemen hemen tamamına yakınına ödüyor zaten ama kendilerinin “Bir liste” diye ifade ettikleri, mimlenmiş firmalar konusunda tereddütleri olduğunu söyledi irade bize. Dediler ki: “Mahkemelere gittiği takdirde sadece müracaat üzerinden, dosya üzerinden de pek bakmadan yürütmeyi durdurma kararı alıyorlar.” dediler. Yürütmeyi durdurma kararı alınca zaten adam -ki biraz önce Sayın Paylan'ın ifade ettiği gibi, Garo Bey'in söylediği gibi- sıkıntılı olan adam, yürütmeyi durdurma kararı aldıktan sonra “Ben iadeyi yapmak zorundayım, sonra incelemem anında baktım ki bu adam sahtekâr ama parayı alamıyorum bu hâlde.” dedi. “Onun için buradan kamunun, milletin parasını bir teminat altına almak.” adına böyle yaptıklarını söylediler. Doğru mu söylüyorum Ayşe Hanım? Yeminli mali müşavirler tarafından imzalanmış, onaylanmış konularla ilgili mahkemeye götürülmesini istemiyorsunuz, zaten onu veriyorsunuz ama ihtilaflı konulardaki firmalar varsa; ihtilaflı, “kırmızı çizgi” diye tabir edilen -şimdi çıkmış, daha önce yoktu üstat bu konular, kırmızı çizgi bizim zamanımızda yoktu- öyle tabir edilen firmalar varsa, “Milletin parasını koruma amaçlı.” diye bize ifade ettiler. Biz de bu anlamda, AK PARTİ Grubu olarak doğru olduğunu söyledik. İdarenin de bu şekilde yaklaşımda bulacağını, kanaatindeyiz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, çok özür dilerim, süre uygun değil ama bir şey söyleyip kapatacağım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Size müsaade edince herkese müsaade etmek zorundayım, rica ediyorum.

Bekir Bey, buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Teşekkür ederim Başkan.

Zaten benim söylemek istediklerimi Elitaş Başkanım söyledi ama yerinde bir karar bu, eğer sahtekârlık yoksa adam elini taşın altına koysun, teminatını versin.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sahtekârın maliyetini...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Zaten her işte bu böyle ve geç kalınmış bir uygulama şimdiye kadar. Bu fatura işlerinde oluyor; sahtekârlık, naylon fatura falan. Bu, yerinde bir karar, bunun için çok fazla zaman harcamayalım bence.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Cavit Bey, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, uygun görürseniz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu arada bir şeyi izah edeyim, Mehmet Bey itiraz etti.

Değerli arkadaşlar, ben partileri dolaşarak gidiyorum, üyelere öncelik veriyorum partileri dolaşırken ama üyelerimizden talep yoksa gelen misafir vekillerimize söz veriyorum. Sayın Elitaş da AK PARTİ Grubundan ve tamamen haklı bir şekilde söz aldı, o yaptığınız itirazın hiçbir geçerliliği yok, onu söyleyeyim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değiştirebilir miyiz Cavit Bey’le?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Anlaşırsanız değiştirin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Anlaştık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cavit Bey, size söz verdim ama...

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, önce oda temsilcisinin görüşünü almak gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, şimdi, oda temsilcisi söz istiyorsa bana söz için talepte bulunur.

CAVİT ARI (Antalya) – Bastı oradan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Talebiniz var mı?

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Evet.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz görmediniz o yüzden ben hatırlatayım dedim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söyleyin, tamam, buyurun o zaman.

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Başkanım, teknik olarak olay şöyle: İşte, sayın vekillerimiz de ifade ettiler, bir katma değer vergisi iade incelemesi yapıldığında veya bir KDV iadesi talep eden bir mükellefimiz olduğunda mahsuben iade yapılıyor, yeminli mali müşaviri aracılığıyla KDV iadesi yapılıyor veya vergi incelemesine sevk ediliyor. Buradaki konu anladığım kadarıyla şu şekilde gerçekleşiyor: Bir vergi incelemesi yapıldığında, vergi incelemesi sonucunda muhteviyatı itibarıyla bir sahte belge nedeniyle haksız KDV iadesi alınması sebebiyle bir rapor yazılıyor. Dolayısıyla, bu raporu da mükellef davaya götürüyor. İşte, sizlerin de bildiği üzere ilk vergi mahkemesine dava açıldığında tahsilatın takibi duruyor yani idare bu şeyle ilgili tahsilata gidemiyor ama bunun sonucuna göre mükellefin kaybettiğini varsayarsak, mükellef ve devlet ne yapıyor? İtiraz ediyor bu sürece. İtiraz ettiğinde bu sefer yürütme durmuyor yani idare takip için mükellefin üzerine gitmesin diye mükellef bunu yürütme durdurma talepli ikinci derece istinaf veya Danıştayda duruma göre dava açıyor. İşte, bu süreçte dava sonuçlanmadığı için idare burada diyor ki: “Yürütmeyi durdurma sürecinde bana teminat göster, o teminata göre ben bu yürütmeyi durdurmaya...”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Biz sizden idarenin niyetini değil de sizin görüşünüzü istiyoruz. Siz uygun görüyor musunuz bu düzenlemeyi?

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Yani, burada benim anladığım şu: Şu andaki sistemde herhangi bir...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İdare açıklasın kendi niyetini.

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Efendim, herhangi bir teminat verilmeden mükellef yürütmeyi durdurma talepli dava açabiliyor. Bu düzenleme gelirse yürütmeyi durdurma talepli davayı teminat vermeden açma hakkı olmayacak.

Takdir Meclisin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Necdet Bey, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Ya, aslında...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Keyfi mi yapıyor bunu? İdare keyfi mi yapıyor?

CAVİT ARI (Antalya) – Siz destekliyor musunuz? Desteklemiyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Vallahi, ne olduğunu ben anlamadım, boş yere vakit kaybettik.

Buyurun Necdet Bey...

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Burada bizim desteklememiz anlamında değil de şunu söyleyeyim yani mükellefler şu anda normal...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizin görüşünüz ne? Sizin görüşünüz ne arkadaşım? Görüşünüz ne sizin?

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Ya, burada Hazine açısından tabii ki şu andaki...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, onu anladık da sizin görüşünüz ne?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, Uğur Bey, niye fırçalıyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ya, söylemek durumunda değil.

Değerli arkadaşlar, görüş belirtmeye zorlamak durumunda değiliz. Görüş belirten belirtir, belirtmeyen belirtmez, lütfen.

Necdet Bey, lütfen devam edin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, konu anlaşılın yani. Şöyle anlaşılın: Sayın Arı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ya, görüşü yok belki. Lütfen, Uğur Bey, uzatmayalım, rica ediyorum.

Buyurun Necdet Bey, sizin görüşünüzü dinleyelim.

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Mükellef hakları açısından...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kimseden zorla görüş almak durumunda değiliz.

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Efendim, mükellef hakları açısından...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Necdet Bey.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, aslında sorun şu: Hepimiz biliyoruz ki bazı usulsüzlükler var, haksız kazanç var. Haksız kazancın çözümü, sahtekârlık yapanın çözümü diğer haklı olanları mağdur edecek bir ortamı geliştirmemek; probleme başka bir çözüm bulmak lazım yani sahtekârlığın cezası var, başka yargılama metotları var.

Şimdi, haklısınız, bir işlem yapmışsınız, vergi iadesi için başvuru yapacaksınız ve mağdursunuz, borçlusunuz, kriz var. Diyorsunuz ki: “Yüzde 50’si kadar teminat yatırın.” ve para yok. Gidip bir tefeciden de bir bankadan da yüksek faizle para alabileceksin bunun teminatına. Bütün teminat verebileceğin şeyler de bankada ipotekli çünkü Türkiye’de birçok işlemden... Bizim, sahtekârlıkla baş edebilmek için başka bir formül bulmamız lazım yani olayı kamufle etmeye çalışıyoruz gibi bir yonteme giriyor, zorlaştırmaya yönelik. Asıl program... Sahtekârsa yargılama yöntemleri var, tespit yöntemleri var. Bir de haklı bir kişi için bunun bir başka formülünü bulmamız lazım yani bunun üstünde çalışılın, başka bir formül bulunsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, şimdi uygulama yönüyle baktığımızda idare tarafından yapılmış açıklama tahmin ediyorum ki bugüne kadar zaman zaman yaşanmış örnekler...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hatibin konuşması anlaşılmıyor, lütfen daha sessiz olalım, sükûneti sağlayalım.

Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – İdare tarafından bugüne kadar yaşanmış örneklerden yola çıkarak, pratikte mevcut olumsuzluklardan yola çıkarak hazırlanmış bir teklif. İdare tarafından baktığımızda bu doğru olabilir ancak bir hukukçu olarak ben konuya genel hukuk ilkeleri çerçevesinde de bakılması gerektiğini burada söylemek zorundayım çünkü yürütmeyi durdurma bir tedbirdir, yüzde 100 mahkeme tarafından illa ki verilecek anlamına gelmez. “Mahkemeler yürütmeyi durdurmayı bu yüzde 50’yi yatırmanız verir.” diye bir hüküm de değil bu. Yürütmeyi durdurma vermeyi kararlaştırdıysa mahkeme, karşı tarafa “Yüzde 50’yi yatır.” anlamındadır. Demek ki burada mahkemenin bir takdir hakkı var ama mahkemenin takdir hakkı, yürütmeyi durdurma kararını verip vermemekte. Bağımsız yargıyı savunuyorsak ve mahkemenin yürütmeyi durdurma kararını verme yetkisini de kabul etmişsek, teminat miktarını belirleme yetkisini elinden alarak “yüzde 50” ibaresini kullanıp, sadece haksız olanları düşünerek alınan bir karardan yola çıkarak biz bu kararı alırken, haklı olabilme ihtimali olan bir kişi dahi olsa onun ileride maddi hatta maddi manevi her türlü zararına yol açacak bir yolu açmamamız gerekir. Burada, yargının işine biz bu şekilde yüzde 50 bandı getirerek yürütmeyi durdurma kararlarını önleyici olamayız. Bu genel hukuk ilkelerine aykırı bir düzenlemedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Arı.

Sayın Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, şimdi, İsmail Başkanım konuşunca çok kafama yattı aslında söylediği şey çünkü bu teminatın gelmesi sadece teminatı sağlama imkânı olan -bir defa para değil, teminat istiyor- yani o alacağının yarısı kadar parayı getirip yatırmıyor, teminat mektubuyla bu iş çok daha düşük maliyetlerle çözülebilir ama bu imkânı olana dava açma hakkı veren, bu imkânı olmayana hakkını arama, hakkını bir nevi elinden alan bir şey gibi anlattı Başkanım sadece. Şimdi o açıdan bakıldığında benim de biraz kafamı karıştırdı ama burada mesele o değil. Mesele şu: Haklı ve haksız müracaatlar var. Haklı da haksız da müracaat ediyor işin sonunda parayı almış oluyor, gidiyor. Haklıdan parayı geri alabiliyorsun veya almıyorsun zaten talep etmiyorsun ama tahsil edebilme, geri alabilme yani millet adına o parayı korumakla sorumlu olan kurumun, siyasetin, milletin vekâlet verdiği ve o vekâletlerin dağıldığı kurumların bu parayı geri alma kabiliyeti ortadan kalkıyor. Şimdi, bu getirilenle ne oluyor? Sadece bir teminat getirilmiyor. Eğer yanlış bir müracaat varsa, sahtekârlık olarak tanımlanan bir müracaat varsa “Bak, adam gibi müracaatını yap yoksa teminatına da el koyarım. Yanlış bir müracaatın varsa bu teminatına el koyacağımı bil, ona göre bunu yap.” diye aslında bir nevi yanlış hareket etmek isteyen sonunda bir yaptırım olduğunu gösteren bir durum ortaya çıkıyor, bu açıdan çok önemli Başkanım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Paranın yarısını kurtarma derdinde.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hayır, hayır Başkanım öyle değil. Şimdi, burada diyor ki: “Kardeşim, gerçekten haklıysan müracaatı yap, teminatını ver ama yanlışın varsa bil ki bu teminatına el konulacak, doğru düzgün hareket et!” diye aslında kaba tabirle...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – İki, olaya tersinden bakalım. Böyle bir teminat olsaydı mevcut mevzuatta. Bugün, Sayın Cemal Öztürk getirdiği kanunla “Bu teminatı biz kaldırıyoruz.” diye bir şey getirseydi o zaman olaya nasıl yaklaşacaktınız?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bakın, çok doğru, hepimize sorun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yani size hitaben söylemiyorum, muhalif akla hitaben söylüyorum bunu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Adalet Bakanı olsaydın ne derdin?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, son cümlem. Adalet Bakanı da olsam, İçişleri Bakanı da olsam, mali müşavir de olsam diyeceğim şudur: Milletlin malına nasıl sahip çıkabilme kabiliyeti ediniyorsanız onu getirin, çıkartın kardeşim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, sağ olun.

Sayın Bekaroğlu buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27'nci maddesinin 6 numaralı fıkrasında genel hüküm var: “Yürütmenin durdurulması kararları teminat karşılığında verilir; ancak, durumun gereklerine göre teminat aranmayabilir.” Sayın Öztürk'ün getirdiği bu teklifle bu genel kurala bir istisna getiriliyor. Vergi kanunları uyarınca iadesi talep edilen vergilere ilişkin olarak açılan davalarda yüzde 50 teminat zorunluluğu getiriliyor.

Değerli arkadaşlarım, bir kanun çıkarırken biz; Meclis, Plan ve Bütçe Komisyonu, Genel Kurul her şeyi yapamayız. “Biz kanun çıkarıyoruz, istediğimiz gibi yazarız, çizeriz.” Hayır. Yani öncelikle bizim önümüzde Anayasa var ve Anayasa'nın en temel haklarından bir tanesi var önümüzde o da 125'inci maddesinde yargı yolu, madde çok açık: “İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.” Nasıl kısıtlanabilir idarenin yürütmeyi durdurma talebiyle ilgili hak arama? “İdarî işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idarî işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir. Kanun, olağanüstü hallerde, seferberlik ve savaş halinde ayrıca millî güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlayabilir. İdare kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.” Çok açık, net değil mi kardeşim? Anayasa'nın bu maddesi dururken insanların hak arama... “Bu adam üçkâğıtçidir, beşkâğıtçidir, bu zaten hile yapmıştır.” Böyle bir şey deme hakkımız yok ki. O zaman böyle bir problem varsa başka bir sorunla yani Anayasa'nın insanlara tanımış olduğu hak arama yolunu tıkayarak, zorlaştırarak böyle bir şey yapamazsınız arkadaşlar ya. Sizin yaptığımız bu, açık, net ortada. Anayasa'nın 125'inci maddesine aykırıdır ve bu, Anayasa Mahkemesinden dönecektir. Şimdi Başkan diyecek ki: “Tamam oylatırım.” filan. Tamam oylatın, hayırlı olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, bir sorunuz var galiba.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok.

Sayın Yegin'e bir şey söylemek istiyorum, iyi bir noktaya geldi: Sayın Yegin, teminat göstermek çok ucuz değil, bankalardan teminat alabilmek için meblağı yatırmak gerekiyor, çok büyük bir meblağ söz konusu oluyor. Belki onun masrafı, teminat mektubu masrafı az görünüyor ama gayrimenkul veya blok nakit gerekiyor; öyle bir sıkıntısı var. Bu arada, iyi niyetli mükellefleri de istismar etmiş oluyoruz tabii ki böyle bir durum da var aslında; bir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İkincisi, şöyle: Bu konuyla ilgili tam tersi gelseydi yine soruştururduk, yine incelerdik; hepimizin görevi, sizin de. Yani sonuçta burada idareden geliyor bu teklif, hepimizin bu konuyu irdelemesi lazım; nedir, ne değildir masaya yatırmamız lazım, ilgili kurumu da mevzuatı da çok detaylı incelememiz lazım ama sizin de bizim de.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar, şimdi teklif sahibine görüş, öneri ve eleştirilere cevap vermek üzere söz veriyorum.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun)– Değerli Başkanım, tabii, konuyu detaylıca arkadaşlarımız müzakere etti. Tabii “Kötü misal emsal olmaz.” diye bir mecele hukuku var eskiden beri ama uygulamada -yüzde 2,5 gibi, bir dava şeyleri- hep idareye yürütmeyi durdurma kararı almışlar 359 davada. Şimdi idare de 45 ila 47 gün ortalamayla bu katma değer iadesi taleplerine bugüne kadar cevap vermiş, olumlu ya da olumsuz dosyayı bitirmiş bir buçuk ayda ortalama ama bu arada kırmızı noktalı, kötü niyetli insanlar idare mahkemelerinden kararlar alarak paraları alıp idareyi zarara uğratmışlar yani hazineyi zarara uğratmışlar. Bunun da miktarı yaklaşık 1 milyarın üzerinde mi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Yok. Zarar kısmını ayrıca konuşabiliriz de...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Zarar kısmını neyse şey etmeyelim.

Tabii, bize bu teklif gelirken biz hukukçularla da bunu tartıştık. Ben arkadaşların görüşlerinin bir kısmına katılıyorum, doğru; bir başka çözüm bulunabilir mi yani hukuk çerçevesinde bulunabilir mi, bu tartışılır ama ben Maliyenin de uygulamadan gelen açıklayıcı görüşlerini izhar ettiğinde, açıkladığında arkadaşlarımızın sorularının biraz daha müphemliğinin ortadan kalkacağını düşünüyorum.

Ve Ayşe Hanım'a söz verelim diyorum bu arada.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Ayşe Hanım, sorulara olabildiğince kısa, net cevaplar...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Tamam efendim, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir de tutarı rica ediyorum.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Onu söyleyeceğim.

Sayın Vekilim, konuşmaya başlarken şunu söylemiştim, bazı vekillerimizin dikkatinden kaçmış olabilir: Biz 2021 yılında 169,5 milyar iade yaptık, bunun 148 milyar lirası katma değer vergisi iadesi. Bizden 2021 yılında 91.890 mükellef iade istemiş, bu mükelleflerin iade işlem sayısı -yani her talebi ayrı ayrı dikkate alıyorsunuz malumunuz- 667.625. İade talep tutarı 152 milyar liraymış, bunun sadece 3,9 milyar lirasını reddetmişiz, ilk aşamadaki retler bunlar.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Mahkemeye mi gitmişler?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Yok, hayır, hepsi gitmemiş; mahkemeye giden kısım 1 milyar lira.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yüz ellide 1, çok küçük bir oran.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Şu rakamı da tekrar size söyleyeyim efendim... Bu ret işleminde sonra uyum sağlayarak düzeltilmelerini yapıp, yine iadelerine devam edip alan mükelleflerimiz var.

Burada bir karışıklığa meydan vermemek için, maddede neyi amaçladığımızı çok kısa tekrar özetlemek istiyorum. Esasen, vergi incelemeleri sonucu “Haksız iade aldınız.” diye bir mükellefe biz tarhiyat yaparsak bu davalar bunun konusu değil, o bir tarhiyat davasıdır, orada zaten takip durur, yürütmeyi durdurma kararlarını hâkimlerin vermesine gerek yoktur ancak üst yargıda idare kazandıktan sonra gündeme gelebilir ki o da bu maddenin konusu değil. Buradaki mesele, idarenin telafisi güç ve imkânsız şartlar ile Anayasa’ımızın aradığı şart, açıkça hukuka aykırı şartların birlikte gerçekleşmesi. bizim burada söylediğimiz, mükellef hakkında biz telafisi güç ve imkânsız bir işlem tesis etmiyoruz, haciz yapmıyoruz, ödeme emri göndermiyoruz. Bizden istediği iadeye yine kanunun verdiği yetki çerçevesinde yapılan analiz sonucu “Hayır, şu aşamada ödeyemem.” dediğiniz davalar bunlar. Dolayısıyla, burada telafisi güç ve imkânsız durum esasen idare aleyhine oluşmaktadır. İdare olarak biz burada bu mükellefleri yüksek riskli mükellef görüyoruz ve bunların içerisinde de inanın yılda bini geçmeyen sayıda ancak bir inceleme ortaya ya çıkıyor ya çıkmıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tahkimi mahkeme yapsın, siz niye yapıyorsunuz?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Çoğu çünkü uyum sağlayarak bu uyuşmazlıkları giderebiliyorlar. Benim burada sizlere arz etmek istediğim hususlar bunlar efendim. Takdir tabii ki Meclisimizin ancak bunun bir benzer konusu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başka bir yolu olamaz mı?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Normali yargı bu karineyi, noktalık şirketleri yargı karine olarak kabul etse mesele yok.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Hukukumuzda yine benzer düzenlemeler vardır efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yargı bunu kabul edebilir.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İnceleme sonuçlanmadan yapamaz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ayşe Hanım, tamamlarsanız. Müsaade edelim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Ayşe Hanım, normalde inceleme süreniz ne kadar sürüyor?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – İncelemeler efendim, KDV iadelerinde dört buçuk ayı geçmiyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bu kişi üçüncü ayda mı size müracaat ediyor, dört buçukuncu ayda mı?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Bu, bize ilk beyannameyi veriyor, dilekçe veriyor hemen iade için.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Tahminî müracaat hakkı ne zaman doğuyor?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Biz talebini reddettiğimiz anda.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Reddettiğiniz anda?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Yani reddettiğimiz anda dava açıyor.

Efendim, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanun’umuzda, İcra ve İflas Kanunu’muzda, Türk Ticaret Kanunu’nda davalarla ilgili teminat müesseseleri vardır. Esasen, İdari Yargılama Usulü Kanunu kendisi de teminata bağlamıştır. Dolayısıyla, biz bu noktada Anayasa’nın kamu düzenini sağlamak adına kısıtlar getireceği hükmünden hareketle anayasal sorun olmayacağını da değerlendiriyoruz ama tabii ki takdir Meclisimizindir efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 1 adet önerge vardır.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gar0 Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gar0 Bey, izah etmek ister misiniz?

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – Kısaca söyleyeyim -yani tekrar olacak belki ama- ben hak arama yollarının bu kadar sınırlanmasını doğru bulmuyorum. Yani kurunun yanında yaşı da yakmış olacağız arkadaşlar. Gerçekten, bu anlamda hakkını arayan yurttaşımıza “Yüzde 50 daha para yatır.” diyeceğiz. Bunun yerine, ben eminim ki Sayın Elitaş biraz daha çalışsaydı daha iyi bir formül bulurdu. Yani şöyle bir şey olabilirdi: Üç ay içinde... Yani diyelim ki: “Başvuran üç ay içinde yürütmeyi durdurma kararı alıramaz.” diye bir karar konulsaydı, bu arada yürütmenin incelemesini tamamlaması gibi bir formül olsaydı böyle teminat yatırma gibi zorluklara sokmamış olurduk.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yalnız şöyle, bak, “Ben zaten reddettikten sonra dava açma hakkı doğuyor.” diyor.

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, doğru. Ondan sonra da bir süre verelim diyoruz “Yürütmeyi durdurma bu süreden sonra üç ay içinde alınamaz.” diye.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Orada hak düşürücü bir süre var herhâlde.

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – O süreyi değiştirelim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Karine olarak alın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, Sayın Elitaş’ı ayrıca ziyaret edip konuşursanız memnun oluruz.

Sayın Elitaş, Sayın Paylan’la bir ara bir çay, kahve içerek sohbet ederseniz memnun oluruz.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bundan sonraki 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9’uncu maddeler yani 7 madde bireysel emeklilik sistemiyle ilgili farklı düzenlemeler getiren maddeler. Eğer uygun görürseniz -isterseniz tek tek, madde madde gidebiliriz yine aynı usulle- sizler de itiraz etmezseniz topluca bunları okutup geneli üzerinde size makul bir süre konuşma hakkı verip yine maddeleri ayrı ayrı oylayabiliriz. İtirazınız yoksa bu şekilde gidebiliriz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İtirazımız var Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Var mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çünkü hepsi ayrı mahiyette yani aynı konu ama ayrı konuları içeriyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İtiraz ediyorsanız yapmayız, siz bilirsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bence çok hızlı olabilir yani bu anlamda maddeler...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben topluca değerlendirmenin daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama sıkıntı şu: Yani hepsi aslında ayrı bir konuyu hedefliyor, aynı bireysel emeklilik sistemi...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Müzakerelerde ayrı ayrı konuşabiliriz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz bilirsiniz. Tamamen sizin takdirinizde ama iş uzar, gece yarılarını bulabiliriz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, öyle daha zararlı çıkabilirsiniz, geçen sefer zararlı çıktınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değil, değil, geçen sefer yanlış bir uygulamam oldu; ondan oldu, bu sefer olmaz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Garo Bey, bence konu bütünlüğü de gitmez yani madde madde, bütün olarak yaparsak konu bütünlüğü de sağlanır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, aynı kanaatleyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Takdir sizin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Takdir Komisyonun.” diyorsanız, Komisyonun geneli böyle söylüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben tek başınıysam yapacak bir şey yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, o zaman önce okutalım sonra topluca bir izahat alalım ve değerlendirmeleri alalım. Okumamıza gerek var mı? Yoksa maddeler bize dağıtıldı mı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dağıtıldı.

MADDE 3- 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (h) ve (ı) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Bakanlık: Kurumun ilişkili olduğu Bakanlık,”

“b) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,”

“c) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,”

“d) Katılımcı: Emeklilik sözleşmesine göre ad ve hesabına şirket nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılan gerçek kişiyi,”

“h) Portföy yöneticisi: Sermaye Piyasası Kurulundan portföy yöneticiliği yetki belgesi almış ve Sermaye Piyasası Kurulunca uygun görülen portföy yönetim şirketini,”

“ı) Saklayıcı: Emeklilik yatırım fonu portföyündeki varlıkların saklandığı ve Sermaye Piyasası Kurulunca uygun görülen saklama kuruluşunu,”

MADDE 4- 4632 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak Kurumca belirlenen hallerde ve koşullarda katılımcıya sistemden ayrılmadan, Devlet katkısı hesabındaki tutarlar hariç hesabındaki birikim tutarının yüzde ellisine kadar kısmen ödeme yapılabilir. Bu durumda kısmen yapılan ödeme tutarının yüzde yirmibeşini aşmamak üzere Devlet katkısı hesabındaki tutardan da ödeme yapılabilir.”

“Bu fıkra kapsamında yapılacak işlemlere ilişkin, Devlet katkısına dair uygulamalar dahil olmak üzere, esas ve usuller Bakanlığın uygun görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.”

MADDE 5 - 4632 sayılı Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun ilgili hükümlerine göre bireysel emeklilik sözleşmelerinin temlik edilmesi durumunda, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen hakların kullanımı ile söz konusu uygulamaya ilişkin diğer esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.”

MADDE 6 - 4632 sayılı Kanununun ek I inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “veya katılımcılara yapılacak Devlet katkısı ödemesine mahsup edilebilir. Hak kazanılmayan tutarlarla ilgili mahsuplaşma işlemleri ile bu işlemlerin gerçekleştirilme sürelerine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Müsteşarlıkça belirlenir” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkra da yer alan “Müsteşarlığa” ibaresi “Bakanlığa” şeklinde, “Müsteşarlıkça” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumca” şeklinde, altıncı fıkrasında yer alan “Müsteşarlığa”? ibaresi “Bakanlığa” şeklinde, sekizinci fıkrasında yer alan “Müsteşarlıkça emeklilik” İbaresini “Bakanlık emeklilik”, “Müsteşarlıkça tanımlanan” ibaresi “Kurumca tanımlanan” şeklinde, için “Müsteşarlıkça emeklilik” ibaresi “için Bakanlıkça veya Kurumca emeklilik” şeklinde, dokuzuncu fıkrasında yer alan “Müsteşarlıkça” ibareleri “Bakanlıkça” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İşveren tarafından ödenenler hariç Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı katılımcılar ile 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamındaki katılımcılar adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının yüzde otuzuna karşılık gelen tutar, şirketler tarafından emeklilik gözetim merkezine iletilen bilgiler esas alınarak Devlet katkısı olarak emeklilik gözetim merkezince hesaplanır. Cumhurbaşkanı, yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri için bu oram yüzde ona kadar indirmeye yetkilidir. Devlet katkısı, Bakanlık bütçesine konulan ödenekten katılımcıların ilgili hesaplarına şirketler aracılığıyla aktarılmak üzere emeklilik gözetim merkezine ödenir. Bir katılımcı için bir takvim yılında ödenen ve Devlet katkısı tutarının hesaplanmasına esas teşkil eden katkı paylarının toplamı ilgili takvim yılına ait hesaplamaya ilişkin dönemin sona erdiği tarihte geçerli brüt asgari ücretin hesaplama dönemine isabet eden toplam tutarını aşamaz. Şu kadar ki, anılan sınırı aşan katkı payları için, Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, ilgili katkı payının ödendiği yılı takip eden takvim yıllarında da Devlet katkısı hesaplaması ve ödemesi yapılabilir. Bu ödenekten bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamaz. Devlet katkısı, katkı payı ödemelerinden ayrı olarak takip edilir.”

“Bu madde çerçevesinde, Bakanlık hesabına emeklilik şirketlerince yapılan ödemelerden, ilgili mevzuatında belirlenen usul ve esaslar dahilinde fazla veya yersiz ödendiği tespit edilenler, Bakanlık bütçesine konulan ödenekten emeklilik şirketlerinin ilgili hesaplarına aktarılmak üzere emeklilik gözetim merkezine ödenir. Fazladan ödenen tutarlar için ayrıca faiz ödenmez.”

MADDE 7 - 4632 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Müsteşarlıkça” ibaresi “Kurumca” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, beşinci fıkrasında yer alan “Müsteşarlık” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurum” şeklinde, “Müsteşarlıkça” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumca” şeklinde, yedinci fıkrasında yer alan “Bakan” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurul” şeklinde, “Müsteşarlığın” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumun” şeklinde değiştirilmiş, fıkra da yer alan “güvenli” ibaresi metinden çıkarılmış ve sekizinci fıkra da yer alan “Müsteşarlık” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurum” şeklinde değiştirilmiştir.

“Kırk beş yaşını doldurmuş çalışanlar, talep etmeleri halinde anılan planlara dahil edilebilir.”

MADDE 8- 4632 sayılı Kanunun, bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen maddeleri dışında kalan diğer maddelerinde yer alan “Müsteşarlık” ibareleri “Kurum” şeklinde, “Müsteşarlıkça” ibareleri “Kurumca” şeklinde, “Müsteşarlığın” ibareleri “Kurumun” şeklinde, “Müsteşarlığa” ibareleri “Kuruma” şeklinde, “Bakan” ibareleri “Kurul” şeklinde, “Bakanlığın” ibareleri “Kurulun” şeklinde, “Kurulca” ibareleri “Sermaye Piyasası Kurulunca” şeklinde, “Kurul” ibareleri “Sermaye Piyasası Kurulu” şeklinde, “Kurulun” ibareleri “Sermaye Piyasası Kurulunun” şeklinde, “Kurula” ibareleri “Sermaye Piyasası Kuruluna” şeklinde, “Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunca” ibaresi “Kurumca” şeklinde ve “Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu” ibaresi “Kurum” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9 - 4632 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5 - Ek 1 inci madde kapsamında, yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri hariç olmak üzere, Devlet katkısına konu katkı paylarının; bu maddenin yürürlük tarihinden önce şirket hesaplarına intikal edenler için yüzde yirmibeşine ve yürürlük tarihinden sonra şirket hesaplarına intikal edenler için ise yüzde otuzuna karşılık gelen tutar, bireysel emeklilik sözleşmelerinde herhangi bir tadil işlemine gerek kalmaksızın, Devlet katkısı olarak hesaplanmaya devam eder.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, bir izahat alalım teklif sahibinden.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, 3’üncü maddemizden 9’uncu madde dâhil konu, yeni kurulan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin olarak kanunda önce 3’üncü maddeyle atıfların düzenlenmesi yani tanımlar ve atıfların tanımlarda düzenlenmesi; 4’üncü maddemizde, BES’ten kısmen ödeme alınabilmesi; 5’inci madde, BES sözleşmelerinin temlik edilebilmesi; 6’ncı maddeyle devlet katkısı uygulamasında değişiklik öngörüyoruz; 7’nci maddemiz, 45 yaş üstü çalışanların isteğe bağlı olarak otomatik katılım sistemine dâhil edilebilmesi; 8’inci madde, atıfların kanun metninde düzenlenmesi; 9’uncu madde, yüzde 30 devlet katkısı uygulamasına geçiş sürecinin tanımlanmasıyla ilgili.

Tabii ki, atıfların düzenlenmesi, zaten biliyorsunuz bu 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle Hazine Müsteşarlığı mülga oldu ve yerine Hazine ve Maliye Bakanlığı kuruldu ve 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle de Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu mülga edilerek Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu kuruldu. Düzenlemeyle, bahse konu kamu idarelerindeki değişikliğe uyum mahiyetindeki 4632 sayılı Kanun’da geçen tanımları güncelleyeceğiz.

Yine, 4'üncü maddede; konut alımı, evlilik, eğitim ve benzeri durumlarda ihtiyaç duyulabilecek tasarrufların bireysel emeklilik sistemi çatısı altında biriktirilerek kullanılabilmesi, bu itibarla, bireysel emeklilik sisteminde belirli bir süre bulunmuş katılımcılara kısmen ödeme alma imkânı sağlanmakta. Kısmen ödeme alan katılımcıların, kısmen ödeme alınmasını müteakip belirli bir süre için sistemden ayrılmasının önlenmesi ve bu sayede katılımcıların sistemde kalmalarının sağlanması amaçlanıyor.

5'inci maddede, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na göre katılımcının talebi hâlinde, bireysel emeklilik sistemindeki sözleşmelerin temlik edilebilmesine ilişkin olarak uygulama standartlarının ortaya konulması için Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna yetki verilmesini teklif ediyoruz.

6'ncı madde de, hâlihazırda bireysel emeklilik sisteminde yüzde 25 olarak belirlenmiş olan devlet katkısı oranının yüzde 30'a yükseltilmesi suretiyle vatandaşların Türk lirası kullanımıyla daha fazla tasarruf yapmasının sağlanması hedefleniyor. Devlet katkısı ödemelerinin Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden yapılmaya devam etmesi nedeniyle bahse konu ödemelere ilişkin ilgili ibarelerin "Bakanlık" olarak değiştirilmesi sağlanıyor; burada da ibare değişikliği.

7'nci maddede, 45 yaş üstü çalışanların da talep etmeleri hâlinde otomatik olarak bir emeklilik planına dâhil edilmesi düzenleniyor.

Diğer maddelerimizde de, yine, bu "Müştaşarlık" ibareleri, "Kurum", "Müştaşarlıkça" ibareleri, "Kurumca" diye bir uzun ibare değişiklikleri söz konusu. Bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarına yönelik yapılan düzenlemenin mevcut durumda sistemde yer alan katılımcılara da düzenlemenin yürürlüğe gireceği tarihten sonraki devlet katkısı için uygulanmasını düzenliyoruz. Özet olarak, bunları Komisyonumuzun takdirlerine arz ediyorum. Maddelerle ilgili, konu geldiğinde yine, ayrıntılı görüşlerimi ifade edeceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hepsini etmiş oldunuz. Soru-cevapta yorumlara cevap için tekrar söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kurum görüşü alalım mı Başkanım?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kurumdan hangi arkadaşımız var, teknik olarak biraz daha detay verebilecek? Buyurun lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cemal Bey çok hızlandırılmış anlattı yine.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Her şey meydana.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen anladın mı?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Anladım tabii.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bir müsaade edelim.

Buyurun. Kendinizi de tanıttın lütfen.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
BAŞKANI TÜRKER GÜRİSOY – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri; sayın vekillerimi saygıyla selamlıyorum.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Türker Gürsoy.

Sayın Başkanım, bu düzenlemelerin iki temel amacı var. Bir tanesi tabii ki sisteme girişi teşvik etmek ve özendirme amacını taşıyor. Bu kapsamda yapılan en önemli düzenleme, devlet katkısı oranının yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkarılmasıdır. Bunun yanında, toplu ödemelerle sisteme katkı

ödemesi yapan katılımcıların devlet katkısı hakkında yararlanabilmesini sağlamaya dönük devlet katkısının takip eden yıllarda da hak ettiği ölçüde verilebilmesine imkân sağlayan bir düzenleme. Girişi soru geldiği takdirde açıklayayım diyorum Sayın Bakanım.

Diğer düzenleme ise 45 yaş üstünde. Bildiğiniz üzere otomatik katılım sistemi tarafında sistem 45 yaş üzeri çalışanlara kapalıydı. Bu düzenlemeyle tercih eden, yani talep eden kişiler için 45 yaş üzerinde de otomatik katılım sistemine giriş yapmalarına bir imkân getirilmiş oluyor.

Diğer düzenlemelerin amacı da sistemden çıkışları...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden kapalıydı? Neden açtınız?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – O dönem öyle takdir edildi Sayın Vekilim. Yani daha genç yaşta çalışanların sisteme girişini öncelemek için kapalıydı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İsteğe bağlı da vardı o zaman.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yoktu. Bu devlet katkılı yoktu.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Daha genç yaşta çalışanların sisteme katılmasını öncelemek amacıyla o zaman öyle takdir edilmişti. Şu an, tercih edenlerin, sadece tercih edenlerin bu taraftan da sisteme giriş yapmasına bir imkân getiriliyor. Sistemin avantajları genişledikçe, cazibesi arttıkça 45 yaş üstü çalışanların da bunu tercih edeceği yönünde talepler geldiği için o şekilde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey 45'i geçti herhâlde, artık o da istifade edebilecek bu madde geçerse.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Diğer düzenlemeler ise Sayın Başkanım, sistemde katılımcıların daha uzun süre kalmasını sağlamaya dönük düzenlemeler. Çünkü biz yaptığımız incelemelerde düzenli olarak anketler yaparak çıkış sebeplerini, katılımcıların sistemden niçin çıkmak durumunda kaldığını araştırıyoruz, bire bir anketlerle. Oradan elde ettiğimiz sonuçlar bize şunu gösteriyor: Katılımcıların yüzde 73'ü ani nakit ihtiyacı, finansman ihtiyacı dolayısıyla sistemden çıkmak durumunda kalıyorlar ve çoğunlukla bu ihtiyaçları birikimlerinin bir kısmına tekabül ediyor. Yani kısmi bir paraya ihtiyaç duydukları anda tümünden hesaplarını bozarak avantajlarını kaybederek sistemden çıkmak zorunda kalıyorlar. Bu, uzun zamandır sektörden de, katılımcılardan da gelen bir talepti. Çıkış sebeplerine baktığımızda; eğitim harcamaları dolayısıyla çıkmak zorunda kalanların oranı yüzde 17, konut almak için çıkmak durumunda olanlar yüzde 14, borç ödemek için çıkanlar yüzde 9, iş kurmak için çıkanlar yüzde 7, evlilik dolayısıyla ihtiyaç duyduğu birikimi alıp çıkanlar yüzde 5. Yaptığımız incelemede biz "Kısmi çıkış hakkı size sunulsa, sözleşmenizi temlik etme hakkı sunulsa sistemden çıkar mıydınız, yoksa devam eder miydiniz?" diye sorduk, çıkanların yüzde 65'i "Biz bu haklar sunulsa sistemde kalırdık, devam ederdik, kısmi olarak çıkardık." dediler. Biz, buradan hareketle bu önerileri bugün sunmuş bulunuyoruz. Temel olarak şu aşamada bunları söyleyebilirim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Gar o Bey, buyurun lütfen.

On dakika veriyorum ama esneklik sağlayarak. Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Vallahi ben yeterli izahat yapıldığını düşünmüyorum. Sebebi şu: Biz bu sisteme 2016'da mı geçtik, 2015 miydi? 2017'de geçtik. 2017'de geçildiğinde bu Komisyonda görüşüldü. O zaman biz bu sisteme tamamen karşıydık çünkü kamusal emeklilik sistemini de zarara uğratacak ve bireysel emeklilik sistemini cezbedecek bir düzenlemeyle karşı karşıyaydık. Özellikle de hani bireysel emeklilik sistemi zaten var özelde ama kamu kaynağının bu sistemin teşvik edilmesi için kullanılmasına tamamen karşıydık ve hâlâ da karşıyız. Çünkü kamusal emeklilik sistemi zayıflamış durumda, emeklilerimiz ay sonunu getiremiyorlar. Bu şartlarda efendim, emekli maaşını 2.500 liraya ancak yükseltebiliyoruz ve siz diyorsunuz ki: "Kamu kaynağını ben bireysel emeklilik sistemini teşvik etmek için kullanacağım." Bu doğru değil yani bütçeden herhâlde gelecek yıl 15-20 milyar TL bu sisteme para aktarılacak.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Etki analizimizde var ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam 10 milyar TL mi? Hayır, siz bu ilave şeyi, 3,7 milyara ilave olarak koymuşsunuz bu sistemle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey tamamına karşı olduğu için tamamının maliyetini soruyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 10 milyar TL'nin üzerinde bir kaynak aktarılacak diye düşünüyorum bu sistemde devreye geçerse. Şimdi, biz diyoruz ki: Ya kamusal emeklilik sistemi zayıflamış durumda, emeklilerimize yeterli kaynakları...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yılda 1,5 milyar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi, AK PARTİ'li arkadaşlar sohbette orada, bilmiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teklif sahibine anlattırsanız...

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama ben onları ikna etmeye çalışıyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biz de seni ikna etmek için çalışıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Şimdi, bu noktada arkadaşlar temel itirazımız yani bireysel emeklilik sistemi bir şekilde varlığını sürdürüyor zaten ama önemli olan, kamusal emeklilik sistemini güçlü tutmamız ve insanlarımızın kamudan emekli olduğu zaman da geçinebileceği bir maaş alabileceği düşüncesini güçlü tutmamız. Niye bireysel emekliliğe yöneliyor yurttaşlarımız? Çünkü "Ben emekli olduğumda arkadaş, devlet beni 2.500 liraya mahkûm edecek." diyor "2.500 liraya ben karnımı bile doyuramam." diyor "Hiç de yoksa yanında 2 bin lira, 3 bin lira da ilave bir gelirim olsun." diye yöneliyor. Peki kimler yönelebiliyor, ona da bakalım Cemal Bey.

(Uğultular)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, gerçekten İsmail Bey ama olmuyor ya.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sükûneti sağlayalım, hatibi dinleyelim lütfen.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kimler yönelebiliyor bu sisteme diye bakalım. Bakın, Mehmet Şimşek o koltukta oturuyordu Cemal Bey, dört yıl geçmiş, beş yıl geçmiş neredeyse. Geldi, dedi ki: "Bu sisteme gireceğiz, 100 milyarlarca lira kaynak toplayacağız." Ben de dedim ki -bakın, tutanaklardan okudum- "Buradan 100 milyarlarca lira para toplayamazsınız, giren de kaçır." Niye? Çünkü yurttaşlarımızın -özellikle asgari ücret civarında ücret alabilen yurttaşlarımızın- tasarruf etme olasılıkları yok çünkü geçimlerini dahi sağlayamıyorlar yani açıklık sınırının altında gelire sahip bir

yurttaş yani kirasını, faturalarını, mutfak masrafını karşılayamayan bir yurttaşımıza diyorsunuz ki: “Sen maaşından para ver, efendim, bireysel emeklilik sisteminde biriktireyim.” Sektünüz yurttaşlarımızı ne oldu? Rakamları versin, siz verin Cemal Bey, kaç kişi girdi, kaç kişi çıktı, niye çıktı, hangi gelir düzeyleri daha çok çıktı? İddiayla söylüyorum, düşük gelir düzeyleri daha fazla çıkmıştır, herhâlde bunu bilmek için münecim olmaya gerek yok. Düşük gelir düzeyleri daha çok çıkmıştır, orta ve üst gelir düzeyleri daha çok süreklilik sağlayabilmiştir bu sistemde. Şimdi, o yüzden de yurttaşlarımızın geliri özellikle de son yıllarda daha da azalmışken, alım güçleri bu enflasyonist ortamda daha da azalmışken siz isterseniz, ne yaparsanız yapın bu tip kolaylaştırıcı unsurları niye getiriyorsunuz? Yurttaşlarımızın alım gücü düştü “Aman sen kal, işte, mücbir bir sebep olursa kal.” diye bunu ortaya koyuyorsunuz, teşvik etmek için yapıyorsunuz ama dar gelirli yurttaşın geliri yükselmediği sürece, alım gücü yükselmediği sürece zorunlu bireysel emeklilik sisteminin başarılı olma şansı yoktur. O zaman da söyledik, biz haklı çıktık, girenlerin büyük çoğunluğu bu sistemden çıktılar. Şimdi diyorsunuz ki teşvik olarak “Ben yüzde 25 destek veriyordum, şimdi yüzde 30 destek vereceğim.” Nereden? Yurttaşların vergisinden. Peki, arkadaşlar size açıkça söylüyorum: Bu sistemde kimler kalabiliyor? Sayın Başkan, kimler kalabiliyor bu sistemde? Orta ve üst gelir kesimi. Kimler çıkmak zorunda kalıyor? Düşük gelir kesimi. Bu nedir biliyor musunuz? Düşük gelirli olanların vergileriyle orta ve üst gelirli olanları finanse etmektedir arkadaşlar. Bakın, geçenlerde Sayın Başkan buradaydı, Sigortacılık Genel Müdürümüz ona da muhalefet ettik. Niye? 18 yaşın altına da bu sistemi genişlettiniz. Öyle değil mi? Ben size iddiayla söylüyorum, araştırmanızı söyleyin. Üst gelir sistemi, üst gelir grubu bu sisteme girebildi 18 yaşın altında. Şimdiye kadar gelenlere bakın, yüzde 90’ın üzerinde ortanın üstü ve üst gelirdeki yurttaşlarımız bu sisteme girebilmiştir. Şimdi, ne yaptınız o uygulamayla? Yoksul çocukların hakkıyla, yoksulların vergileriyle zengin çocuklarını finanse etmiş oldunuz. Ya, arkadaş zaten zengini daha zengin eden bir sistemimiz var; yapmamız gereken yoksulu güvence altına almak, dar gelirliyi güvence altına almak, onun geleceğini güvence altına almak. Bu da nasıl olur? Kamusal emeklilik sistemini -bakın kamuyu savunan KESK Başkanımız burada- güçlendirmekle olur. Siz ne yapıyorsunuz? Cemal Bey, getirdiğiniz, imzaladığınız önergeyle yoksuldan vergiyi topluyorsunuz, orta üstün daha üstü veya yüksek gelirli vatandaşlarımızı finanse ediyorsunuz. Ya, vicdan! Ya, gerçekten “adalet” diyorsunuz bakın, partinizin adında “Adalet” var, e, ben sizin vicdanlı bir insan olduğunuzu da biliyorum Cemal Bey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Öyleyim evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – E, nasıl imza attınız buna? Ya, nasıl imza atıyorsunuz peki? Yoksulun vergisiyle zengini finanse ediyorsunuz. Bakın, bu torbada başka ne var? Yoksulun vergisiyle para sahibi 100 bin yurttaşımıza döviz garantili faiz güvencesi var. E, nasıl vicdanlısınız Cemal Bey, olur mu böyle? Yoksulu finanse etmemiz gerekiyor, yoksulu. Yoksulun emeklilik sistemini güçlendirmemiz gerekiyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yoksulu finanse eden maddeler de var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yok.

Burada açıkça söyleyeyim, bakın, sistemde rakamları verin, ben açıkça Cemal Bey size ve Genel Müdürümüze soruyorum: Bu sistemden kimler çıkmış bugüne kadar -açıkça soruyorum Genel Müdürüm- kimler çıkabilmiş? Yani gelir skalasına göre verin lütfen. Orta gelirden ne kadar insan bunda kalabilmiş? Üst gelirden ne kadar insan kalmış, orantıları nedir? Ve asgari ücret civarındaki yurttaşlarımızın bu sistemden çıkma oranı nedir? Emin olun, bu sistemden çıkanların ezici çoğunluğu dar gelirli yurttaşlarımızdır.

Şimdi, diyorsunuz ki “Bu sistemden çıkmanın mücbir sebepleri oluyor.” Evlilik oluyor, değil mi, hani, efendim, eğitim meselesi var, konut alacaklar “Bunlarda kolaylaştıracağım.” diyorsunuz. Bir de diyorsunuz ki: “Benzeri özellik arz eden.” Yasayı siz mi hazırladınız bilmiyorum. “Benzeri özellik arz eden” diyorsunuz yasanın gerekçesinde. Yasanın gerekçesinden aynen okuyorum “Benzeri özellik...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Metninde yok.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Gerekçesinde var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama şimdi, gerekçeler yasalarla beraber esastır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kanun maddesinden çıkardık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, yönetmelik gerekçeye dayanabilir ama gerekçeyi çıkaramazsın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Gerekçesinde var, kanun maddesinden çıkardık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gerekçeden çıkaramazsın Cemal Bey.

Sayın Başkan, gerekçeden çıkarabilir misiniz? Çıkaramazsınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyi çıkarabilir miyiz? Anlamadım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, “Benzeri özellik arz eden durumlarda” diyor yani “evlilik, eğitim gibi konut alımı gibi ve benzeri özellik arz eden durumlarda.” diyor...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ona da Maliyenin uygun görüşüyle tabii değil mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Sayma usulüyle ilgili yazılmasını, tespit edilmesini konuşmuştuk.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Yani şöyle Sayın Vekilim, ihtiyaca göre değişiyor o çıkış sebepleri.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama olabilir.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Dinamik bir şekilde ihtiyaca göre değişiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mesela, hacca gitmek olacak mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fakat burada parayı Maliye verdiği için Maliyenin uygun görüşü şartı var.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Maliyenin uygun görüşüyle ihtiyaca göre çünkü çıkış koşullarını da belirleyeceğiz bu öyle serbest bir çıkış değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Hani, hangi ihtiyaçla kısmı çıkış ihtiyacı duyuluyorsa...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Öyle bir örnek olabilir mi ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir. Niye olmasın?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Ya, olur mu öyle bir şey ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Öyle bir örnek olur mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye olmasın?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Ben hacca gitmek için para çekeceğim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir. Niye olmasın ya?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse arkadaşlar, değerli arkadaşlar...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Avans alabilecek...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, merak ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz devam edin Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama “Benzeri özellik arz eden” denilmesini ben doğru bulmuyorum. Yani burada çerçeve, işte, gerekçede mademki burada örnekleri vermişsiniz bu örnekler oluşturulmalıydı yani çok esnek bir noktada bulundurulmamalıydı. Yani bir yurttaşın evi de yanmış olabilir Allah korusun değil mi, şimdi, evi yandı yurttaşımızın burada yangın yok. Mesela, ne bileyim, hani, evi yandı, sel geldi dükkânını götürdü, işte, diyelim mücbir sebebinin arz edip...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Zaten tümünden çıkıyor o zaman Sayın Vekilim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, tümünden çıkmayabilir, kısmi çıkmayı önerebilir.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Biz de tümünden çıkmamasını sağlamak için çalışıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anlıyorum ben sizi ama yani diyelim ki burada gerekçelerde saymışsınız ve benzeri özellik...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Afet de mücbir bir gerekçe olabilir deniliyor yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunları yazarken gerekçede ve kanunda çerçeveyi belirlemek daha doğru olurdu diye düşünüyorum, bunu söyleyeyim.

Onun dışında 45 yaş üstü... Şimdi, diyorsunuz ki: “45 yaş üstü de buna katılabilir.” Bunun avantajı nedir, dezavantajı nedir? 45 yaş üstü için daha avantajlı mı olacak bu sistem?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Niye gönüllüye gitmesin de buraya gelsin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, onu söylüyorum yani.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Daha avantajlı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii, Hazine desteği var burada.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gönüllüde de var ama Hazine desteği.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biliyorum ama burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, devam edin lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ...sanıyorum daha hızlı emekli şansı var 45 yaş üstündekilerinde yani nasıl gençler emeklilikte yaşa takılıyor ya...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Türker Bey, yaş şartı iki taraf için de aynı mı?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Her iki taraf için de yaş aynı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Soruları not edin, topluca cevap verin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, burada yani bir yıl sınırı var mı? Yani yaşa takılma meselesi, gençler hani belli bir yaşta emekli olabilecekler ya, burada da o zaman...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Veya isterseniz bunun için bir söz verelim de gerçekten bir aydınlığa kavuşsun.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Daha önce yok muydu bu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 45 yaş üstü niçin gönüllü sisteme gitmesin de bu otomatik sisteme katılsın? Avantajı ne olacak bunun?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Tabii, Sayın Başkanım.

Otomatik tarafta avantajlar gönüllü katılıma göre daha fazla.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Nedir o avantajlar?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Örneğin, söyleyeyim, işletim kesintileri gönüllüden çok daha düşük; tabii, o tarafta gönüllü bir sistem var, burada otomatik olarak giriyorlar. Örneğin, fon işletim kesintisi yıllık yüzde 0,85'i aşamaz otomatik katılımda; bu, gönüllü tarafta yüzde 1,5 ortalamasında seyrediyor.

Dolayısıyla yarı yarıya farkı var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu tür avantajları var.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DEN ETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Örneğin, eğer çalışan sistemden çıkmazsa, iki ay sonra caymazsa devlet ona bin lira ilave bir ikramiye veriyor, hesabına ödüyor. Emekli olması durumunda, sistemden emeklilik hakkını kullanarak çıkarken yüzde 5 ekstra, ilave bir devlet katkısı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Dolayısıyla, bu otomatik katılım daha avantajlı.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜR SOY – Dolayısıyla, şirketler de avantajlar sunuyorlar. Otomatik katılım daha avantajlı hem maliyet hem getiri yönüyle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, tamam, anlaşıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şu benzeri özellik arz edenleri kayda geçirirseniz iyi olur çerçeve için; sonuç olarak tutaklara da yasayla beraber bakılıyor. Onu, Cemal Bey'den veya Genel Müdürden rica edelim.

Bir şey daha... Benim -bir soru olarak da- bir daha söz alma hakkım olmayacak. Sayın Genel Müdür, geçen yıl yasa görüşmesinde size bir konuda uyarı yapmıştım. Bu özel sağlık sigortalarında fahiş artışlar var demiştik ve geçen yıl siz “Bununla ilgili gerekli uyarıları, düzenlemeleri yapacağız.” demiştiniz ama şu anda daha fahiş artışlar oldu yani size söylediğimden beri daha da fahiş artışlarla karşı karşıya yurttaşlarımız. Diyelim ki bir yıl 5 bin liraya sigorta olan kişi, öbür yıl 20 bin lirayla karşı karşıya kalabiliyor; 10 bin liraya olan, 40 bin lirayla karşı karşıya kalabiliyor.

Ya, niye bir düzenleme yapmıyorsunuz? Niye bu şirketlere... Siz düzenleme kurumu değil misiniz? Niye başıboş bırakıyorsunuz bu kurumları? Yani vatandaş ömür boyu güvence almış gibi düşünebiliyor ama yurttışı dışarı atmak için 5 bin liralık sigortayı 30 bin lira yapabiliyor. Ya, bunda bir üst limit... Yani “En fazla, enflasyonun yüzde 10 fazlası kadar artırabilir.” diye bir düzenleme neden yapmıyorsunuz ya? Gerçekten hassaten soruyorum size.

Son olarak da Sayın Başkan, son cümlem, şunu söyleyeyim: Kamusal emeklilik sistemini güçlendirelim arkadaşlar. Ya, yurttaşlarımız bilsin ki emekli olduğunda da geçinebileceği bir maaşı elde edebilecek. Böyle bireysel emeklilik sisteminde özel şirketlere, özellikle yabancıların hâkimiyetinde olan... Ya, bu sistem Cemal Bey... Siz bunu teşvik ederek yabancılara hizmet ediyorsunuz, farkında mısınız bilmiyorum. Yani yabancıların hâkimiyetinde bu sigortacılık mekanizması ve yabancı şirketlere yurttaşlarımızı gönderiyoruz. Şimdi, bu açıdan, devletin kamusal bir emeklilik sistemi var; bunu güçlendireceğimize yabancıların hâkimiyetinde olan sigortacılık sistemine destek veren bir torbayla, aynı zamanda yabancı bankaların hâkimiyetinde olan bankalara da faiz desteği veren bir torbayla karşı karşıyayız. Bunlardan vazgeçelim arkadaşlar, kamusal emeklilik sistemini güçlendirelim diyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “Yabancı” ifadeniz doğru değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama birikim Türkiye’de; Türkiye’de değerlendiriyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olsun. Kârı kim ediyor?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Sibel Özdemir’e söz verdim.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geneli üzerindeki görüşmelerde de aslında bu konuya daha çok dikkat çekmiştim, Sayın Paylan da değindi. Evet, burada belli alanlar sıralanmış ama detayda “kısmen ödemeden yararlanmak” ifadesi, biraz açık ve muallak duruyor. Yani her başvuru kısmen çıkma başvurusu kabul edilmeyecek bu durumda, belli bir kısıtlama getirilecek oraya. Bunun da belki daha detaylı belirtilmesi gerekiyor diye düşünüyorum.

Peki, 18 yaş katılımcı... Evet, biz, burada Bireysel Emeklilik Sistemi Kanunu çalışmasına katılmıştık, yoğun eleştiriler de olmuştu. Bu tür sistemler bütün dünya ekonomilerinde devlet açısından tasarrufa yöneltme ve tasarrufu artırma... Ve gerçekten kapsamlı, iyi ülke örnekleri var; biz de bunları örnek alarak tasarrufu artırmayı ama... İşte, devlet katkısını getirdik, 18 yaşı getirdik; bugünkü kanunda da yine düzenlemeler getiriyoruz, hep böyle kısmen kısmen... Teşekkür ediyorum; işte, Sayın Başkan da “Bir veriye dayandırıyoruz biz bunları, bir anket yapıyoruz.” dedi. Ben de bunu merak ediyordum açıkçası çünkü 24 Aralıkta veri şöyle: 1 milyon 328 sözleşme yapılmış ama aynı zamanda 1 milyon da bir çıkış olmuş; 2020 yılında da yine 1 milyona yakın bir giriş, sözleşme ama çıkış da yine aynı, buna yakın 980 bin gibi. Siz buna “Anket ile eğitim harcamaları, konut harcamaları, borç ödeme...” dediniz. Evet, biz de açıkçası bu veriyle paralel düşünüyorduk yani vatandaşların gerçekten özellikle de son yıllarda yaşamış oldukları ekonomik sorunlar bunun temel gerekçesi olacaktır. Eğitim de bir soru işareti açıkçası yani bence bu da dikkat etmemiz gereken bir konu. Eğitim harcamalarının giderek bütçelerde muazzam derecede bir yer edinmesini de tartışmamız gerekiyor diye düşünüyorum; buranın konusu değil tabii ki.

Sayın Başkan, 18 yaş katılım ne kadar oldu yani ne kadar katılımcı sağladınız ve çıkışlardaki o yaş grupları ve meslek grupları neler oldu genelde? Buna da değinirseniz sevinirim ama şimdi siz bütün bu getirilen geçici düzenlemelerle elbette bir ihtiyaç doğmuş ve tasarrufu artırmayı... Ama gelişmiş ekonomilerde tasarrufu artırabilmeniz için vatandaşların alım gücünü artırmanız gerekiyor, alım gücünün artması gerekiyor, enflasyonist ortamın olmaması gerekiyor, refah devletlerinin yani bir refah ekonomisinin oluşması gerekiyor. Siz bu düzenlemelerle devletin gerçekten öngördüğü o tasarruf düzenine ulaşmayı nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu amaca ulaşacak mı? Çünkü biz bir de bu destek, tasarrufu artırmayı... Hani devletin tasarruf alanlarını artırıp bunu da yatırımlarda değerlendirmek

gereken bir teorik bilgi... Ama biz burada devlet desteklerini artırarak yani yine devletin kaynaklarını kullanarak vatandaşları tasarruf yapmaya yönlendiriyoruz, aslında bu da çelişkili bir durum. Yani devlet kaynaklarını yine kullanıyoruz, işte, yüzde 30'a çıkardık ki belki bunun da ölçümlemesini paylaşırsınız ileride, hani "Ne olacak?" diye.

Bunları ben değerlendirmek istedim. Yani ekonomik, işte, enflasyonist baskı, alım gücünün azalması, TL'mizin değer kaybettiği bir ortamda TL'yle tasarrufa yönelmek ne kadar tutarlı ya da ne kadar sonuç doğuracak? Bu görüşlerimi paylaşmak istedim sizinle.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Özdemir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kuşoğlu, söz talebiniz mi var?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir soru sormak istiyorum Sayın Genel Müdüre.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bireysel emeklilikle ilgili olarak biz sürekli, her sene düzenleme yapıyoruz. Sayın Genel Müdüre sormak isterim: Nedir, neden bu başarısızlık, neden giriş çok oluyor? Aynı şekilde, biraz önce Sibel Hocamın da söylediği gibi çıkışlar da çok fazla oluyor. Sosyal güvenlik sistemini tümüyle ele alıp bunu da bir parça olarak düşünmek mi gerekiyor? Sistemle ilgili önerileriniz nedir? Bu norm, standart birliği falan da sağlanamadı biliyorsunuz sosyal güvenlik sisteminde. Sistemde bir birlik sağlanamayınca, bütünlük sağlanamayınca sosyal güvenlik sistemindeki sıkıntılar bireysel emekliliğe de yansıyor zannediyorum. Siz bunu nasıl görüyorsunuz? Yapılması gerekeni çok kısa olarak özetlerseniz, düşüncenizi alabilirsek memnun olurum.

Teşekkür ederim Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, hepsine toplu bir cevap mı alalım Cemal Bey?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Soruları alıyoruz, toplu cevap vereceğiz. Acil olanları hemen verebiliriz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, öyle yapalım.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Sayın Başkanım, Komisyon tarafı olarak biz de düşüncelerimizi...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, bir dakika.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, bunu ele aldığımızda ben birkaç şeyi merak ediyorum. Hangi yıllardan sonra çıkış arttı Sayın Başkanım? Yani bunu bir öğrenebilirsek hem Türkiye'deki ekonomik durumu da anlamış oluruz. Bir de mesela, Türkiye konut alanında en iddialı ülkelerden, neredeyse, işte, bütün dünyaya konut alanında örnek oluyor. Konut alımı nedeniyle çıkış hangi yıllardan sonra artmış? Bir diğeri de aslında, Türkiye'deki krizin ve vatandaşın geldiği durumu da özetlemiş oluyor bu sonuç. Nedir? Eğitim için para... Demek ki eğitim Türkiye'de ücretli oldu yani demek ki bu, defter kitap vermekle olmuyor; bunun bir diğeri okuması o. Yani kitabı veriyorsunuz, okullar özelleşiyor. Şimdi, bir haftadır özel okulların zammı...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama yurt dışında okuyacak belki.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Neden gidiyor?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yurt içi olsun, niçin Türkiye’de okumuyor? Yani Vekilim, biliyorsunuz, bunun diğer okuması o. Yani sağlık için de insanlar para çekecek. Aslında o benzer dediği gerekçeler çıkmış olsa ve Cemal Vekilim, bir de bu dediğimiz diğer gerekçeleri de öğrenmiş olsak aslında yurttaşın neye ihtiyacı olduğunu anlamış oluruz.

Bir diğer problemim şu yani Sayın Başkan bize şu yanıtı verse: Hangi limitte yatırımlar çıkmak zorunda kalıyor? Diyelim ki ayda 300 lira yatırıyor veya işte, bir de üstten yatırımlar var; onlar mı çıkıyor, yoksa daha dipte olanlar mı? Aslında vatandaş geçinemiyor. Olması gereken kamusal yapının, kamusal gücün desteklenmesi. Şimdi, nedir peki bu? “Girişler de artıyor.” deniyor, girişler de var. Her şirket eleman tutuyor, prim veriyor, diyor ki: “Gidin ikna edin.” Böyle bir şeye prim veriyor. Belli bir dönemden sonra dinleyince cazip görülüyor, belli bir dönemden sonra da ufacak bir şey de çıkış yapmaya çalışıyor. Yani biz bu şeyi kolaylaştırmış oluyoruz ve en dipte olan, en zor durumda olan insanların geleceğine aslında ipotek koymuş oluyoruz. Bir taraftan da aynı bu şeyde de işte “1.500’ü, 2.500 yapalım.” diye övünüyorsunuz. 2.500 değil o zaman, asgari ücretin üstüne çıkaralım. Yani kaynakları yanlış yönetiyoruz, yanlış değerlendiriyoruz. O sorduğum sorulara da cevap verilerse memnun olurum ben.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın İpekyüz.

Sayın Erim, buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu bireysel emeklilikte yapılan kanunlar, şu andaki değişiklikler bence çok yerinde. Bilhassa kısmi ödemenin ciddi oranda katkısı olacaktır, yani sigortacılıktan çıkışları belki yüzde 80 azaltacaktır; temlik edilmesi de aynı şekilde, bir alacağı mahsuben temlik edilmesi, çeşitli nedenlerle temlik edilmesi çok iyi, yerinde bir karar. Devlet katkısının da artırılması hem bireysel emekliliğinin tabana yayılmasını, yaygınlaşmasını sağlayacaktır hem tasarruf alışkanlığını getirecektir.

Ben bu vesileyle kanunların dışında bir konuya dikkat çekmek istiyorum. Şimdi bütün arabalarımızın zorunlu trafik sigortası var mı? Var. “Yok.” diyen yok değil mi bunda? Zorunlu çünkü. Şimdi, Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) da zorunlu ama güya zorunlu; mecbur kalmadıkça, tapuda bir işlem olmadıkça, bir ipotek işi veya satış işi olmadıkça yapmıyoruz, hele hele evin sigortası yoksa, kat irtifakıysa daire yine yapılmıyor. Bu yani askıda bir şey, verim alınmıyor bu şekilde, hani, eğri oturalım doğru konuşalım. Onun için nasıl zorunlu trafik sigortası zorunluysa, bu sigortalarda, zorunlu konut ve iş yeri sigortası sistemini getirmemiz lazım. Sigortacılık Özel Denetleme Kurulu ve Sigorta Birliğinin de yetkilileri burada. Hani, bizim her işi Sayın Cumhurbaşkanımıza bırakmamamız lazım, talimat beklemememiz lazım, mutlaka bunları çalışıp bizim sunmamız lazım, “Bunlar olmalı.” dememiz lazım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz bunu söylediğimizde bize kızılıyorsunuz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Aynı şekilde deprem oluyor “Benim sigortam var, Ahmet’in yok, destek arıyoruz devletten.” Her şey devletten, devletten. Belli bir yere kadar ama devlet bu primlere destek olsun, o da ödeme gücü olmayana, dar gelirliye destek olabilir, sigortanın primine destek olsun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Siz yapıyorsunuz kanunu.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Yani bu, Avrupa’da böyle biliyorum, Amerika’da böyle biliyorum, her evin sigortası olması lazım her evin.

Ayrıca zorunlu TARSİM var değil mi? TARSİM’de var hani, tarım sigortası, bir tek firma yapıyor. Çiftçi kredi almayacağı zaman tarım sigortası da yapılmıyor ya da mecbur kalmadıkça, Ziraat Bankasına gitmedikçe bu sigortayı yaptırmıyor; ondan sonra tabiri caizse bir dolu oluyor, basit bir don oluyor, “Yandım anam!” diyor. Olmaz, ondan sonra “Devlet...” Bunu da yaygınlaştırmamız, zorunlu yapmamız lazım. Devlet primine destek olsun bu sigortalının. Zaten TARSİM’de belli bir oranda oluyor, eğer bu zorunlu olursa devletin yükü de azalacak, sigorta şirketlerinde de sürümden prim düşecek. Nasıl birçok arabaya yapıldığı için prim düşükse, belli bir orandaysa bu alışılagelmiş olacak, kanıksanmış olacak, otomatik yapılacak. Yani bunu önemseyelim. Sigortalar Garanti Fonu da bu devrede olsun, Türkiye’de faaliyet gösteren bütün ulusal ve uluslararası şirketler, sigorta şirketleri bu işte elini taşın altına koysun; onlar da kazansın, vatandaş da kazansın, devlet de kazansın. Bu sigortanın mutlaka olması lazım, olmazsa olmaz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Erim.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bireysel emeklilik sistemine yönelik eleştirilerimizi hep, sürekli olarak söyledik. Yani bireysel emeklilik sisteminin sosyal güvenliğin özelleştirilmesi ve piyasaya terk edilmesi yönünde büyük bir adımdı bireysel emeklilik. Daha ilk BES düzenlemesi yapılırken BES bir emeklilik programı değil, uzun vadeli bir bireysel tasarruf sistemidir de demiştik. Zorunlu BES uygulaması Anayasa’nın sosyal devlet ilkesiyle, sosyal güvenlik, sözleşme hürriyeti ve mülkiyet hakkına ilişkin hükümlere de aykırıdır. Zorunlu kamusal sosyal güvenlik primleri dışında hiç kimseden kendi arzusu dışında kesinti yapılamaz demiştik. Nitekim bu dediklerimizin doğruluğunu hayatın kendisi gösterdi. Zaten BES sistemi yürümediği için yamalarla sürekli ek yapıyoruz. Her sene bir BES düzenlemesi yapmaktayız. Halkımız kendi tasarrufunu istediği gibi kendi yapabilmelidir, kendi değerlendirebilmelidir, bunda bir sorun yok ama sorun iktidarın paraya sıkıştığında halkın kendi birikimlerini işaret etmesinde. Sorarlar o zaman “İktidara ne gerek var?” diye. Bütün Covid desteklemelerini de aynı mantıkla İşsizlik Fonu’ndan yaptınız.

6’ncı maddeyle ilgili de bir düzenleme yapılıyor. İşte deniyor ki: BES’te piyasadaki mevduat faizlerinin yüzde 7’lerde olduğu dönemde yüzde 25 devlet katkısı verilmişti, devlet katkısının oranı bankaların mevduat faizlerinin 3 katından fazla idi. Banka faizlerinin yüzde 20’leri geçtiği dönemde BES katkı payının yüzde 30’a çıkarılmasının yeterli olmadığı da açıktır. BES’e verilen devlet katkısının maliyeti, dövizle endeksli mevduatlara verilecek faiz desteğinden çok daha az ama çok daha etkilidir. Bu nedenle, madem, niçin BES desteğinin günün ekonomik koşullarına göre en az yüzde 50’ye çıkarılması için önerge vermiyorsunuz? Zira, yüzde 15 vergi indirimi de kaldırıldığı için BES’e dâhil olanların da buradan da bir kaybı oluşmuştur. Yüzde 25’ten yüzde 30’a çıkarmanın hiçbir elle tutulur yanı da yoktur. Sonuç olarak BES sistemin artık yama tutacak hâli kalmamıştır.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli Başkanım, çok Değerli Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlarımız, değerli basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu bireysel emeklilik sisteminin esas çıkış nedeni hem insanları güvence altına almak hem de tabii ki toplumdaki, bizim tasarruf oranımız çok düşük; aşağı yukarı yanılmıyorsam yüzde 13 civarlarında falan. Bu tasarruf oranını arttırmak için insanlara daha cazip bir sistem sunuluyor. Şimdi, burada, bu sisteme girdiğiniz zaman yani buradan emekli olabilmemiz için en az on yılı veya 56 yaşını doldurmanız gerekiyor. Devlet de buna -zannedersem 2017 yılında- sizin yatırdığımız primlere karşılık yüzde 25 katkı veriyordu, bunu yüzde 30'a çıkarıyoruz.

Şimdi, burada Sayın Paylan "Bu sistem zenginleri destekleyen sistem ve dolayısıyla da bu sistemde hep zenginler var." dedi. Şimdi "Bu sistemde kaç kişi var?" diye bakıyoruz arkadaşlar; 13,3 milyon kişi var. Demek ki bu kadar zenginimiz var bizim, Paylan. Yani sizin pencerenizden baktığımız zaman gerçekten böyle 13,3 milyon...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aktif kaç kişi var?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Aktif o kadar işte. O kadar işte. Yani o kadar aktif. Yani dolayısıyla da bu sistemde sadece üst gelir grupları değil, orta gelir grupları da bazen -diyelim ki- alt gelir grupları da bundan faydalanıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bazen, değil mi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, mutlaka. Şimdi şöyle bir şey: Burada tasarruf etmeyi özendiriyoruz biz. Yapan var bir sürü kişi, 13,3 milyonu yok mu sayıyorsunuz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 13,2 milyon.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – He, 13,2 milyonu yok mu sayıyorsunuz yani? Yani demek istediğim şu: Aslında bundan vatandaşlarımızın büyük ekseriyeti faydalanıyor. Bu getirilen kanun teklifindeki yeni düzenlemeyle burada tabii ki insanların paraya ihtiyacı olabiliyor, paraya ihtiyacı olduğu zaman bunun bir kısmını çekmek istese dahi sistem buna izin vermiyordu. Şimdi buradan, diyelim ki bunun bir kısmını çekebilme imkânını veriyor ve sistemin aynı şekilde devam ettirmesini sağlıyor. Burada tabii, bu sistemde kaldığımız zaman devlet katkı payının... Yani bazen şöyle düşünülebilir: İşte ben buna toptan bir para yatırayım ve dolayısıyla da devlet katkısını alayım, bunu çekip gideyim yok. İşte, üç yıl kalırsanız yüzde 15'ini veriyor, altı yıl kalırsanız yüzde 35'ini veriyor, on yıl kalırsanız yüzde 65'ini veriyor ve 56 yaşını doldurursanız buradan tamamını veriyor. Ve dolayısıyla da burada üst sınır limiti var mı? Tabii ki üst sınır limitleri de var. Diyelim ki yıllık asgari ücretin miktarını geçemiyor. Ve dolayısıyla da "Ya, burada işte devlet nasıl olsa yüzde 30 pay veriyor, ben buraya işte aylık 30 bin lira yatırayım, bunun karşılığında da devletten 9-10 bin lira alayım." diye bir şey de yok. Yani sistemin suistimal edilmesini engelleyen önlemler de alınmış. Dolayısıyla da bu tasarruf sistemini artırıcı ve insanların tasarruf etmesini sağlayan ve diğer taraftan da bu kaynak, bu 13,2 milyon kişinin sisteme girmesiyle ne kadar tasarruf etmiş aşağı yukarı? 250 milyar TL biz tasarruf etmişiz. Ve dolayısıyla da bu pencereden baktığımız zaman bu sistemi vatandaşımız benimsemiş ve kullanmakta. Bu getirilen kolaylıklarla da daha fazla kullanılacaktır diye ben düşünüyorum.

Kanun teklifinin hayırlı olmasını temenni eder, hepinizi saygıyla selamlarım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi 2 soru soracağım Cemal Bey'e ve Genel Müdürrümüze. Bu, toptan para yatırma meselesi var yani birkaç yıllık para yatırma meselesi var. Bunu biraz izah eder misiniz? Yani bundaki avantajı ne olacak sigortalının? Neden toptan para yatırsın, devlet katkısı yıllara sâri olarak yatırılacağı hâlde? Yani niçin yatırsın? Bir kayda düşsün diye bunu soruyorum.

İkincisi “temlik” meselesi var, bunu da izah etmediniz diye düşünüyorum. Bu temlik meselesinin de bir izah edilmesi gerekir. Yani Sayın Genel Müdürüm, Sayın Cemal Bey; bu temlik meselesini de izah edelim. Hangi durumlarda temlik edilebilecek, hangi durumlarda haczedilebilecek? Yani bu temlik meselesi kötüye kullanılabilir mi? Yani diyelim ki birisinin borcu var, harcı var, işte, tam diyelim ki birisi borcu var, ona güvenmiş, işte, öbür tarafa bunu kaçırmak için yani temlik edilebilir mi? Yani bu anlamda da yani kötüye kullanılabilir mi? Kötüye hangi noktada kullanılabilir; bunları sormak istiyorum temlik meselesinde, bunları düşündünüz mü? Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, buna ilaveten bir soru da ben sormak istiyorum buradan: Bir kişi bir yıl içerisinde yüzde otuzdan faydalanmak üzere ne kadar üst limit olarak ödeme yapabilir? Onu bir açıklayın biraz sonra. Onu da açıklayın, o önemli bir şey.

Evet, size söz vereceğim. Kendinizi tanıtır mısınız?

Buyurun.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli komisyon üyeleri, sevgili kamu görevlileri; sizleri selamlıyorum.

Özellikle Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımızın demokratik tutumundan dolayı da teşekkür ediyorum. Çünkü daha önceki kamu çalışanlarını ilgilendiren çeşitli mevzuatlarla ilgili, yasalarla ilgili talebimiz olmasına rağmen yani komisyonda sadece bizim değil, diğer emek ve meslek örgütlerinin olmayışının bir eksikliği olarak değerlendiriyoruz.

Tabii, uzun süreden beri Çalışma Bakanlığıyla da bir diplomatik ilişki geliştiremediğimizden kaynaklı biriken sorunlarımızın bir kısmını bu yasa maddesi çerçevesinde burada ifade etmek istiyorum. Özellikle bireysel emeklilik sistemiyle ilgili arkadaşlar da, sayın milletvekilleri de ifade etti. 2003 yılından bu yana tartışılan ve o günden bu yana da çeşitli değişikliklerle günümüze kadar hem mevzuatta hem uygulamada birçok farklı uygulamayla karşı karşıyayız. Özellikle biz Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu olarak öncelikli talebimiz kamunun ve kamusal emeklilik sisteminin güçlendirilmesi ve bugün yaşamış olduğumuz bu kamusal emeklilik sisteminde hem özelleştirme hem farklı uygulamalarla ilgili sistemin tasfiyesine yol açacak bu uygulamaların toptan ortadan kaldırılmasını savunduğumuzu ifade etmek istiyorum. Özellikle Türkiye’nin geçmiş...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – İlgili maddelerle ilgili olumlu ya da olumsuz görüşlerinizi öncelikli olarak alabilirsek daha çok iyi olur.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Onu söyleyeceğim.

Tabii, bireysel emeklilik sistemine benzer Türkiye’de hem bu Hükümet döneminde, farklı hükümetler döneminde çeşitli birikim, sandık uygulamaları oldu. Konut Edindirme Yardımı, Tasarrufu Teşvik Fonu’nda yaşanan sorunlar, yine, İşsizlik Sigorta Fonu’nda işçilerin yaşamış olduğu sorunları da hepimiz biliyoruz. Doğal olarak da sistemi olan bir güvensizlikten kaynaklı, özellikle kamu emeklilik sisteminde de uzun süreden beri yaşanan sorunlardan kaynaklı oraya yeterince kaynak ayrılmaması ve bugün hem emeklilerin hem kamu çalışanlarının özellikle emekli olduklarında yaşamış olduğu ekonomik anlamda geçinememe meselesinin temel nedeni de bu tür uygulamalardan kaynaklı olduğunu ifade ediyoruz. O açıdan da, var olan bu sistemde, bu yasayla da 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9’uncu maddelerde daha önce getirilmemiş yeniden eklenecek maddelerin ve bir bütün bu bireysel emeklilik sistemi, otomatik katılma sistemi, yine, bireylerin kendi iradeleri dışında bir tasarrufa, bir mevduata zorlanmalarının da Anayasa’ya aykırı olduğunu ifade etmek istiyorum. Sonuçta kamu çalışanları, yurttaşlarımız eğitim öğretim görmüş, üniversite mezunları gelirlerini nerede nasıl kullanacaklarına kendileri karar verebilirler. Bu açıdan da hani bu yasa teklifinin de hem iktidar milletvekilleri tarafından

hem Komisyonumuz tarafından hem de muhalefet partisi milletvekilleri tarafından gözetilerek yasanın geri çekilmesi ve bu bireysel emeklilik sisteminin ortadan kaldırılarak kamusal emeklilik sisteminin güçlendirilmesini talep ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Öztürk, sorular ve maddelerle ilgili görüşler için sözü size veriyorum. Daha sonra yeni Genel Müdürümüzden de bu sorularla ilgili teferruatlı bir cevabı almak isteriz.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, tabii, 7 maddeyi birlikte görüştüğümüz için biraz uzun olacak benim cevaplarım, hem de kayda geçmesini istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tabii ki, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bireysel emeklilik sisteminde ve otomatik katılım sisteminde 24 Aralık ya da aralık ayı sonu itibarıyla, devlet katkısı dâhil, 250 milyar Türk liralık bir fon büyüklüğü bulunmaktadır. BES’te 7 milyon ve OKS’de 6,2 milyon katılımcıyla birlikte toplam katılımcı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – BES’te 7 milyon, OKS de...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 6,2 milyon katılımcı bulunmakta; toplamı 13,2 milyon. Bu katılımcı adedi 2020 yılı sonunda 6 milyon 898 bin 632 iken 2021 yılı sonunda 7 milyon 80 bin 839 kişidir yani yüzde 2,6 artış var; bu BES’te, bireysel emeklilikte. OKS’de ise 2020 yılı sonu itibarıyla 5 milyon 725 bin 715 kişi iken 2021 yılı sonunda 6 milyon 208 bin 826 kişi yani yüzde 17,6 artış söz konusu OKS’de; büyüklükler bunlar.

Bu arada, Sayın Garo Paylan’ın sorusuna da hemen cevap vermek isterim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yabancı şirketlere mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tabii, yabancı şirketler konusu ayrıca tartışılır ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sektörün yüzde kaçını yabancıların elinde?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ha, sizin sorunuz... Sorunuz derken, ifadeniz şuydu: “BES zengine hitap ediyor.” O anlamda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Orta ve üst gelire...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, BES ve OKS’deki toplam 13,2 milyon katılımıcının ortalama birikim tutarı 22 bin lira. E, BES’teki 7 milyon katılımıcının yüzde 82’si 400 Türk lirasının altında katkı payı ödüyor. OKS’deki 6,2 milyon çalışanın ortalama katkı payı tutarı ise 148 Türk lirası. 2021 Kasım sonu itibarıyla BES’in son beş yıldaki ağırlıklı reel getiri ortalaması yüzde 17,5 yani son beş yılın bu. Gelir dağılımına baktığımızda, BES’te asgari ücretin 2 katına kadar geliri olanların oranı yüzde 62...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Asgari ücretin...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 2 katına kadar geliri olanların, asgari ücretin 2 katına kadar geliri olanların oranı yüzde 62, OKS’de asgari ücretin 2 katına kadar geliri olanların oranı ise yüzde 93. Bu çerçevede, sistem alt ve orta gelir gurubundaki vatandaşlarımıza yüksek reel getiri elde edebilecekleri bir tasarruf imkânı sağlıyor. Dolayısıyla, sizin ifadenizi çürütmüş oluyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sisteme girenlerin, kalanların değil, çıkanların oranını söyleyin.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Geleceğim, ona da geleceğim.

Peki, “BES’in hane halkı tasarruflarına etkisi nedir?” diye bir soru varsa, hane halkı tasarrufları incelendiğinde, hane halkı tasarruflarının yüzde 10,3’ünün BES birikimlerinden oluştuğu görülmektedir. Diğer taraftan, BES, finansal piyasalarımızın derinleşmesi ve finansman vadelerinin uzaması noktasında önemli bir işlev görmektedir. Bankalardaki mevduatların ortalama vade süresi otuz iki gün iken BES’te ortalama yatırım süresi ortalama dört yıldır.

Ayrıca, emeklilik yatırım fonları Borsa İstanbul’un ve özel sektör tahvillerinin en önemli yatırımcılarından. BES bu şekilde, özel sektörün finansmanının ve vade olanaklarının genişletilmesi noktasında kritik rol oynamaktadır.

“Devlet katkısının sisteme olumlu bir katkısı var mıdır?” Devlet katkısı uygulaması öncesi yılda ortalama 400 bin katılımcı sisteme dâhil olurken 2013 yılında getirilen devlet katkısı uygulamasıyla katılımcı sayısındaki artış yılda ortalama 1 milyona erişerek 7 milyonu aşmıştır; bakın, devlet katkısının sisteme olumlu etkisi.

“BES ve OKS etkileşimi nasıl?” Sadece gönüllü BES’e dâhil olan katılımcı sayısı 6 milyon 293 bin 414 kişi, sadece OKS’ye dâhil olan katılımcı sayısı 6 milyon 179 bin 028; her 2 sistemde birden yer alan katılımcı sayısı 744 bin kişidir. Burada fonlara katılımlar var, fonların nerelerde yatırım yapıldığına ilişkin miktarlar var. Ben onları da paylaşayım.

“Faizsiz fonların sistemdeki oranı ne kadardır?” diye bir soru sorarsak BES ve OKS toplamındaki faizsiz fonlar fon tutarının yüzde 23,3’ünü oluşturmaktadır. Faizli fonlar ise yüzde 76,77’sini oluşturuyor. Sadece otomatik katılım sistemindeki fon dağılımına baktığımızda ise fon tutarının yüzde 61,5’unun faizsiz fonlardan oluştuğu görülmektedir, yüzde 38,5’u ise faizli fonlardır. Sadece BES fon dağılımına baktığımızda ise fon tutarının yüzde 21’inin faizsiz, yüzde 79’unun ise faizli fonlardan oluştuğu görülmektedir.

Fonlar temel olarak kamu borçlanma araçları, hisse senetleri, kıymetli madenlere yatırım yapar. Her bir fonun yatırım yapacağı varlıklar mevzuatla tanımlı ve sınırlıdır. Ayrıca, fon yoğunlaşması riskini engellemek için kural bazlı yatırım sınırları uygulanır ve uyum durumu günlük olarak denetlenir.

BES’ten ayrılma oranı nedir? Sistemdeki yıllık devamlılık oranı yüzde 89 olarak gerçekleşmiştir. Demek ki ayrılma oranı da yüzde 21 oluyor.

Sistemde sözleşmeler ne kadar kalıyorlar? BES’e giren sözleşmelerin ortalama sistemde kalış süresi dört yıldır. BES’te katılımcıların yaş dağılımına bakarsak 2021 sonu itibarıyla 18 yaş altı yüzde 2,31 yani 162.296 kişi, 18-25 yaş 262.414.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – O yeni çıktı, değil mi, 18 yaş altı; çok olmadı çıkmalı? Ondan dolayı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yaş dağılımı diyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bizden, Komisyondan geçmişti, hatırlıyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – BES’te katılımcıların yaş dağılımını söylüyorum: 2021 sonu itibarıyla 18 yaş altı yüzde 2,31; 18-25 yüzde 3,73; 25-34 yüzde 21,23; 35-44 yüzde 32,08; 45-55 yüzde 26,57; 56 yaş ve üzeri ise 14,8. 18 yaş katılımcılarla ilgili sistemdeki büyüklüklere gelirsek 18 yaş altı katılımcılara ait sözleşme adedi 171.541, ödenen katkı payı 253 milyon, fon tutarı 259 milyon Türk lirası. BES’te ortalama birikim tutarı -biraz önce de söyledim bunu- 22.300 lira. BES’te ortalama aylık katkı tutarı 406 lira. Yine, biraz önce söylemiştim. Aralık 2021 sonu itibarıyla BES’ten emekli olmuş katılımcı sayısı 166.814 kişi. Ortalama emeklilik toplu para ödemesi 95 bin. Şimdiye kadar ödenen toplam tutarsa 16,5 milyar lira.

Ne kadar devlet katkısı ödedik -yine, bir soru vardı- akıbeti ne oldu? Toplam ödenen devlet katkısı 29,3 milyar lira. Ayrılan katılımcıların hak etmesi nedeniyle ödenen katkı, para 3,6 milyar lira, hazineye geri dönmüş olan tutar 9,1 milyar lira. BES devlet katkısı fonlarında biriken tutarın 7,1 milyar Türk lirası katılımcılar tarafından hak edilmiş durumdadır.

Kaç katılımcı limite takıldı? 2020 yılında 39.569 katılımcı 35 bin lirayı aşan katkı payı ödeyerek devlet katkısının limitine takılmıştır.

Kısmi çıkışın nasıl bir etkisi olacaktır? Kanuni düzenlemeyle birlikte önümüzdeki beş yılda sistemde 52 milyar Türk liralık ek fon oluşacağı öngörülmektedir ki etki analizimizde var zaten bu. Uygulama bütçeye herhangi bir ek yük getirmeyecektir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl getirmeyecek?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şey bu, kısmi çıkışla ilgili.

Temlik uygulamasının hayata geçirilmesi durumunda ne gibi etkileri olacaktır? Yine soru.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Temlik uygulaması bütçeye herhangi bir ek yük getirmeyecektir. Anketlerde sistemden ayrılan katılımcıların yüzde 60'ının nakit ihtiyaçları nedeniyle sistemden ayrıldıkları, bu kitlenin yaklaşık yarısının da avantajlı koşullar sağlanması durumunda bu imkânı tercih edeceği görülmüştür anketlerden. Konuyla ilgili kanuni düzenlemeyle birlikte 17 milyar Türk liralık bir fonun sistemde kalmasının sağlanacağı öngörülmektedir.

“Devlet katkısı uygulamalarının oranının yüzde 30’a çıkarılması ve yıllara sâri devlet katkısının nasıl bir etkisi olacaktır?” diye bir soru. Uygulamanın beş yılda 138 milyar Türk liralık ek fon oluşturması, bütçeye olan yıllık ortalama maliyetininse 2,7 milyar Türk lirası olması beklenmektedir. Uygulamayla beş yılda 3 milyon yeni katılımcının sisteme dâhil olması öngörülmektedir.

Bir soruda “45 yaş üstü kişilerin OKS’ye girebilmesine imkân verilmesi durumunda ne gibi etki doğacaktır?” Toplamda 45 yaş üstü çalışan sayısı 2021 verilerine göre 3,7 milyon kişidir. Sisteme beş yılda 2 milyon ek çalışanın bu şekilde kazandırılabilceği, toplam 44 milyar Türk liralık katkı payıyla 51 milyar liralık bir fon büyüklüğü oluşturulabileceği öngörülmektedir. Bu düzenlemenin ortalama 1,5 ila 1,9 milyar Türk liralık yıllık devlet katkısı maliyeti toplam bölü beş yıl olacağı projekte edilmektedir.

“Gelir adaletsizliği var mı BES’te? Zengin daha mı zengin oluyor?” Yine, Garo Bey’in sorusuyla ilintili. Katılımcılar arasında eşitliği sağlamak adına devlet katkısının üst limiti yıllık asgari brüt ücretin yüzde 25’iyle sınırlandırılmıştı. Bu şekilde sisteme 1 milyon TL yatıran katılımcı da 100 bin TL yatıran bir katılımcı da bir yıl içinde en fazla 18 bin lira devlet katkısı alabilmektedir. Bu şekilde değişik gelir düzeyleri için aynı uygulama söz konusudur.

“Yüzde 30 katkıyı almak için emekliliğe hak kazandığınız zaman 56 yaşını beklemeniz gerekiyor. Herkesin 56 yaşına kadar bekleme imkânı olmayabilir.” diye bir ifade oldu. Ülkemizde bireysel emeklilik sisteminden emeklilik yaşı ise 56 olup uzayan ömür nedeniyle artan emeklilik yaşları dikkate alındığında bu yaş makul bir yaş haddi olarak değerlendirilmelidir. Teklifte, emeklilik öncesinde belli koşullar dâhilinde nakit ihtiyacı bulunan katılımcılara kısmi çekiş imkânının da verilmesi hedefleniyor.

“Otomatik katılımla zorla insanları sisteme sokmaya çalışıyorsunuz. Emekliliği yaklaşan 45 yaş üzeri neden sisteme dâhil ediliyor?” gibi bir yorum oldu. 45 yaş sınırı nedeniyle sisteme giremeyen çalışanların otomatik katılıma yoğun ilgisi vardır. Talebi olan ve emekliliğin önemini fark eden 45 yaş

üstünün otomatik katılıma dâhil olmasına izin verilmelidir. Nitekim, biraz önce Sayın Genel Müdür de bunun avantajlarını açıkladı. Buna göre 45 yaş üzerinde yaklaşık 3,7 milyon çalışan olup bu çalışanların talebi hâlinde sisteme girmesinin önü açılmaktadır.

“Toplu katkı payımı neden BES’e getireyim?” Mesela, böyle bir soru. Katılımcılardan bir defa da katkı payını topluca yatırırların alabileceği devlet katkısı tutarı 18 bin lirayla sınırlıdır. Teklifte, topluca yatırılan katkı payları için müteakip yıllarda devlet katkısının her yıl peyderpey alınabilmesine imkân sağlanmaktadır. Bu şekilde toplu paranın erkenden fonlardan değerlendirilmesiyle hem getiri kazancı olacak hem de devlet katkısından faydalanma için toplu paranın yıl yıl bölünerek ödenmesine gerek kalmayacaktır.

Değerli arkadaşlar, tabii, burada ben bazı ihtimal sorulara da cevap vermiş oldum kayıtlara geçmesi açısından.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Reklam mı yapıyorsunuz Cemal Bey?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi “yabancı sermaye payı” diye bir soru geldi. BES’te faaliyet gösteren şirketlerde Türk sermayesinin oranı yüzde 52, yabancı sermayenin oranı yüzde 48’dir tutar olarak; bunu da kayıtlara geçirelim. Ben de geçmiş yıllarda bir yabancı sermayeli şirketin, sigorta şirketinin yöneticiliğini yaptım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O BES fonlarını yöneten olarak değil mi 52’ye 48?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yok, emeklilik sigorta şirketlerini söyledim, sadece BES değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fon yönetimine göre orantılısanız daha mı küçük olur daha mı büyük?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu uygulamanın yani hangi uygulamanın? Kur korumalı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fonların büyük bölümünü yabancılar kullanıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Hayır, hayır, Türk şirketler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha mı küçük?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Yok, yok. Şöyle ki Sayın Vekil: En büyük portföy yönetimi şirketleri olarak sunuyoruz; Ziraat Portföy, Anadolu Portföy, bunlar zaten...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey, toparlarsanız memnun olurum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – BES konusunda benim söyleyeceklerim şimdilik bu kadar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Genel Müdürün de ayrıca ilave etmek istediği bir şey var mı, onu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz de çok detaylı izahatlarda bulundunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Oldu, o zaman yeterli buluyoruz.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Genel Müdüre sorularımız var ama.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Durmuş Bey, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 100 birimlik bir birikim varsa bunun yüzde 48’ini yabancı menşeli portföy yönetim şirketleri, yabancı sigorta şirketleri yönetiyor, 52’sini ise yerli şirketler yönetiyor; böyle mi anlayalım?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Hayır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Genel Müdürümüz, buyurun.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Sermayelerinin yüzde 52’si demek istedik efendim. Tutar olarak yüzde 52’si yabancı sermayeye ait, toplam sermayenin yüzde 48’i yerli sermayeye ait; emeklilik şirketlerimizin sermayesidir bu, fonlar zaten onların uhdesinde.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Burada oran nedir Sayın Genel Müdürüm?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fonların ne kadarını yabancılar yönetiyor? 250 milyarın ne kadarını...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Portföy yönetim şirketlerini mi soruyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Portföy yönetim şirketleri de buna paraleldir çünkü onlar da finansal grupların... Hatta daha fazladır çünkü fonların dağılımı... Örneğin, en büyük fonumuz şu an Türkiye Sigorta bünyesinde.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yanlış bilgi vermemek açısından söylüyorum, emin olmadığınız şeyleri yazılı olarak daha sonra cevaplarsanız memnun oluruz.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Tamam, yazılı olarak verelim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Genel Müdürüm, bu, 100 milyar liraysa yani toplam 250 milyar liranın ne kadarını yabancılar, ne kadarını yerli sigorta şirketleri yönetiyor? Soru, bu.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli arkadaşlar, sorunuza ben cevap vereyim.

Şimdi, biz bu alanda faaliyet gösteren şirketlerin oranını söyledik, onların yönettiği fonların değil. Bu fonların büyük bir kısmını tek başına Türkiye Sigorta yönetiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Oran verebiliyor musunuz Cemal Bey yoksa daha sonra yazılı mı verelim?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Oran veremiyorum.

Sadece şunu yine tekrar edeyim: BES’te faaliyet gösteren şirketlerde Türkiye’deki o şirketlerin sermayesinin yüzde 52 oranı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O anlaşıldı Cemal Bey, fon büyüklüğünün yönetimi açısından rakam yoksa sonradan verelim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Onu yazılı olarak verelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, her maddede...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim sorum vardı Sayın Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir sorunuz daha mı var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim sorum vardı zaten Genel Müdürlüğümüze.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle mi?

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Özel sağlık konusunda fahiş fiyatlar uygulanıyor ve bunu regüle etmiyorsunuz Sayın Genel Müdürüm. Şunu soruyorum: Mevzuatınız mı yetmiyor regüle etmeye? Yani mevzuatınızda eksiklik varsa bunu talep edebilirsiniz çünkü yabancı şirketlerden bahsediyoruz ve... Örnek olarak AXA... Ben geçen gün bir dostumda gördüm; 8 bin liralık sigortasını 30 bin liraya yükseltmiş bir yılda yani 4 kat, 5 kat artışlar yapıyor ve siz bunu regüle etmiyorsunuz. Regüle etmemenin sebebi bunu ihmal etmeniz mi yoksa mevzuatınız mı yetmiyor? Niye düzenleme kurumusunuz bu anlamda? Bunu sormak istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, bu, maddelerimizle ilgili olmamakla beraber...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maddelerle ilgili değil ama cevap verebilecekseniz buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çünkü bizim konuştuğumuz bireysel emeklilikle ilgili ama Genel Müdür buna da cevap verebilir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Sorularınıza kısaca cevap vereyim, bir iki husus daha vardı, hem onlara da çok kısaca cevap vereyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, kısaca lütfen.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Ayrılma oranlarını sormuştu Sayın Vekilim. Ayrılma oranları gelir arttıkça artıyor Sayın Vekilim -bu rakamları size ileticeğim- özellikle çalışanların katıldığı otomatik katılımı gelir arttıkça ayrılma oranı artıyor yani tam tersi bir görüntü var.

Şu bilgi önemli bizce, onu paylaşmak isterim: Şu an yüzde 30 olarak belirlediğimiz devlet katkısının bugüne kadar devlete olan maliyeti yüzde 30 değil, yüzde 7,5 düzeyinde çünkü bunun büyük bir kısmı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ayrılıyor çünkü.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Ayrılıyor, geri dönüyor; fiilen ayrılanlar...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, detaya girmeyelim, verdiğiniz rakamı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, tamam da bunu itiraf ediyor işte.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Şunu ifade etmek isterim: Toplu ödemeleri de konuşmuştuk, toplu ödemeyi sisteme getirenlerin -bizim yaptığımız anketlerden elde ettiğimiz- yüzde 60'ı ilk kez finansal sistemde tasarruf yaptıklarını söylüyorlar; bu, çok önemli çünkü ilk kez sistem dışında kalmış bir tasarrufun sistem içine alınması anlamına geldiği için önemle vurgulamak istedim.

Son olarak, sağlık sigortalarıyla ilgili -Sayın Vekilimle de konuşmuştuk geçtiğimiz mayıs ayında- biz Sağlık Bakanlığını, hastaneleri ve sigorta sektörünün bütün paydaşlarını bir araya toplayarak bir ihtisas komitesi kurduk, o ihtisas komitesi çalışmalarını hızlıca tamamlayacak. Onun üzerine, bizim mevzuatımızda yapmamız gereken değişiklikler var söylediğiniz gibi, o değişiklikleri uygun görülürse yine getireceğiz. Çok hızlı bir şekilde ömür boyu yenileme garantisini yeniden düzenleyerek söylediğiniz şekilde sigortalıların haklarını koruyacağız. Bu yıl içerisinde de ilk gündem maddemiz budur kurum olarak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, her maddede önergesi var Halkların Demokratik Partisinin. Maddelerle ilgili önermeleri okutup önce önermeleri sonra maddeleri oylarınıza sunacağım.

3'üncü maddeyle ilgili önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaraları Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok kısa sürsün diye ben ifade edeyim, gerekçe daha uzun sürer.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçe çok kısa, biz gerekçeyi tercih ederiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle mi? O zaman ilk başta ben yalnızca bir cümle söyleyeyim. Biz kamu kaynağının bireysel emeklilik sistemine aktarılmasına karşıyız ilkesel olarak. Bu açıdan bu maddelere karşıyız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde 1 adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaraları Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okuyalım.

Gerekçe:

Kamusal emeklilik sistemine aktarılması gereken kaynakların bireysel emeklilik sistemine aktarılması ve bu sisteme yönelik düzenlemeler yapılması yurttaşlar arasındaki gelir eşitsizliği uçurumunu artırmaktadır. Esasen yapılması gereken kamusal emeklilik sistemini güçlendirmek ve tasarruf ve teşvik getirilerinin bütün yurttaşları kapsayacak şekilde düzenlenmesidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaraları Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gerekçe...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bu teklifle temlik mekanizması tutarı sınırı olmaksızın müşterinin bireysel emeklilik sözleşmesi teminat gösterilerek kredi alabilmesine imkân tanımaktadır. Bir yandan yurttaşların tasarruf etmesine yönelik bir sistem kurulduğunu ve bu sistemin sürekli yurttaş lehine geliştirildiğini savunan AKP, diğer yandan tasarrufun dahi teminat olarak gösterilebilesinin önünü açıyor. Yurttaşın geleceğine ipotek koyan zihniyet, açıkça kendi yarattığı Türkiye gibi borç batağına batmasının kanuni yollarını döşemektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaraları Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okuyalım.

Gerekçe:

Kamusal emeklilik sistemine aktarılması gereken kaynakların bireysel emeklilik sistemine aktarılması ve bu sisteme yönelik düzenlemeler yapılması yurttaşlar arasındaki gelir eşitsizliği uçurumunu artırmaktadır. Esasen yapılması gereken kamusal emeklilik sistemini güçlendirmek ve tasarruf ve teşvik getirilerinin bütün yurttaşları kapsayacak şekilde düzenlenmesidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeye okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaraları Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okuyalım.

Gerekçe:

Kamusal emeklilik sistemine aktarılması gereken kaynakların bireysel emeklilik sistemine aktarılması ve bu sisteme yönelik düzenlemeler yapılması yurttaşlar arasındaki gelir eşitsizliği uçurumunu artırmaktadır. Esasen yapılması gereken kamusal emeklilik sistemini güçlendirmek ve tasarruf ve teşvik getirilerinin bütün yurttaşları kapsayacak şekilde düzenlenmesidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerindeki önerge çekilmiştir ancak redaksiyona yönelik benim bir notum var.

Değerli milletvekilleri, 8'inci maddeyle ilgili bir redaksiyon yapma ihtiyacı hasıl olmuştur. Maddede yapılan atıflarda tam uyumun sağlanması için, uygulamada herhangi bir tereddüde neden olmaması amacıyla madde çerçevesinde yer alan “4632 sayılı Kanunun, bu maddeyi ihdas eden kanunla değiştirilen maddeleri dışında kalan diğer maddelerinde” ibaresinin “4632 sayılı Kanunun, bu maddeyi ihdas eden kanunla yapılan değişiklikleri saklı kalmak kaydıyla anılan kanunda” şeklinde redakte edilmesi gerekmektedir.

Redaksiyon yetkisiyle birlikte madde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gerekçe...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kamusal emeklilik sistemine aktarılması gereken kaynakların bireysel emeklilik sistemine aktarılması ve bu sisteme yönelik düzenlemeler yapılması yurttaşlar arasında gelir eşitsizliği uçurumunu artırmaktadır. Esasen yapılması gereken, kamusal emeklilik sistemini güçlendirmek ve tasarruf ve teşvik getirilerinin bütün yurttaşları kapsayacak şekilde düzenlenmesidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9’uncu madde kabul edilmiştir.

Böylece, bireysel emeklilikle ilgili hususlar geçmiş oldu.

MADDE 10 - 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 11 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“BOTAŞ tarafından Bakanlık görüşleri alınmak kaydı ile bölgesel ve iklimsel koşullar dikkate alınarak il veya bölge bazında kademeli doğal gaz satış fiyatı uygulanabilir.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - 10’uncu maddeyle ilgili teklif sahibinden bilgi almak için Cemal Bey’e söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Sayın Başkanım, 10’uncu maddemiz BOTAŞ’ın kademeli doğal gaz satışı fiyatını uygulayabilmesi hakkındadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının görüşü alınmak kaydıyla BOTAŞ tarafından bölgesel ve iklimsel şartlar dikkate alınarak il veya bölge bazında kademeli doğal gaz satışı fiyatı uygulanabilmesi düzenlenmekte bu maddede.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yetki verme maddesi anladığım kadarıyla.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet, yetki maddesi.

İlgili Bakan Yardımcımız ve BOTAŞ Genel Müdürümüz burada. Yapılan düzenlemeyle, enerji verimliliğini artırma amacıyla aynı abone grubunda yer alsa bile maliyet bazlı tarife metodunun yanında doğal gaz enerjisinin tasarruflu kullanılmasını teşvik edici, benzer abone gruplarında fazla tüketim yapanların fazla tüketimin maliyetine katlanması amaçlanıyor. Bu düzenlemeyle maliyetler için bir çalışma yapılması, gerekli olan abone grubu için il bazında iklim şartları ve tüketim miktarına uygun olacak bir kademe belirlenmesi ve oluşan tüketimin artışından kaynaklanan ilave maliyetlerin bu kademe üstünde tüketim yapan abonelere yansıtılması amaçlanmaktadır. Eğer Komisyon üyelerimizin bu konuda tereddütleri varsa sorularını bekliyoruz, cevaplarını...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İlave açıklama ister misiniz, yoksa sorularınızdan sonra mı... İsterseniz sorularınızı yönlendirin, Bakan Yardımcımız veya Genel Müdürümüz teknik detaylar konusunda sizleri bilgilendirebilirler.

Sayın Kuşoğlu, 10’uncu madde üzerinde buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Öztürk, bu madde BOTAŞ’a yetki veriyor Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla. Bu -geneli üzerinde konuşurken de söyledim- EPDK’nin yetkisini almak olmuyor mu?

İkincisi, bölgesel ve iklimsel koşullar dikkate alınarak il ve bölge bazında kademeli doğal gaz tarifesi getiriyor. İfade böyle ama bunun detayının nasıl olacağı, bir haksızlık, hukuksuzluk doğurup doğurmayacağını bilmiyoruz. Kanun metinleri böyle olmaz, daha belirleyici bir şekilde olur. Bunu detaylandırmak gerekmez mi? Yani neye göre bu iklim bazında veya bölge bazında detaylandırma yapacaksınız? Tabii ki iyi niyetli olarak, mantık olarak, yoksulu düşünerek, daha düşük kullanımı esas alarak, gerçek kişi-tüzel kişi ayrımı yaparak bunlar yapılacak ama bu, meteorolojiye bakılarak da düzenlenecek bir husus değil. Kriter ne olacak, bunu da buraya dercetmemişiz, kanun lafzına dercetmemişiz. Bu anlamda yetersiz kalıyor, hatta Anayasa’ya bile aykırı olduğu iddia edilebilir. Bu düzenlemenin detaylandırılması gerekiyor. Bir de -dediğim gibi- hangi kriterler esas alınarak bu düzenlemeler yapılacak? Açıklama yapabilirseniz memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu düzenlemeyi ilkesel olarak destekliyoruz ama BOTAŞ sonuç olarak bir anonim şirket, tamam, kamu uhdesinde ama yarın öbür gün özelleştirilebilir. Bu tip uygulamaların BOTAŞ gibi bir şirket üzerinde değil, sosyal politikalar çerçevesinde yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Yani BOTAŞ şirketi elbette tarifeli bir kademelendirme yapabilir ama mantığına baktığımızda, gerekçesine baktığımızda enerji verimliliğini gerekçe olarak koyuyor BOTAŞ. Oysa biz sosyal devletiz yani sosyal devlet gerekçesini koymamış gerekçeye, maddeye dercetmemiş yani “Biz sosyal devletiz.” demiyor çünkü AŞ, kâra bakar yani AŞ mantığı, anonim şirket mantığı, şirket mantığı kâra bakar; biz ise sosyal devletsek bunu Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bir maddesi yapmamız gerekirdi bence yani şirket mantığı içinde bunu yürütebilirdi ama bu yoksullara nasıl sosyal destek vereceğimizi ayrıca düşünmeliydik. Ya, burada ciddi bir maddi hata görüyorum ben Cemal Bey.

Elbette, ben kademeli tarifelenirmeyi destekliyorum ama şu şekilde -ben demeyeyim, partimiz olarak- destekliyoruz, şöyle öneriyoruz: İhtiyaç sınırını belirlemememiz -bu madde de onu öngörüyor- yani her bir ilde ihtiyaç sınırı nedir diye belirleyecek. Ağrı’da kışın diyelim ki ortalama eksi 10 ve ihtiyaç sınırı 300 metreküp olabilir, Antalya’nın Kepez’ine gittiğinizde 50 metreküp olabilir. Ama orada da zorlanacaksınız, onu da söyleyeyim; Antalya’nın Kepez’ine gidin, 50 metreküp yakar ama Antalya’nın dağına çıkın, Toroslara çıkın, orada 300 metreküp yakan aile olabilir yani il bazında belirlemeniz ciddi bir sıkıntıdır. Burada “il bazında” diyor, o da ciddi bir sıkıntı. Başka iller de var bu anlamda yani dağı olan ama ovası da olan iller var, ilçeler var. Ben bunu en azından ilçe bazında belirlemek daha doğrudur diye düşünüyorum. Bu anlamda düzenleme yapmamız gerekir.

Şimdi, bu sosyal tarife meselesi... Bunu “sosyal tarife” olarak isimlendirmemişsiniz yani “kademeli tarife” olarak söylüyorsunuz çünkü sosyal anlayış bu maddeye dercedilmemiş. “Sosyal tarife” olarak adlandırmamız gerekir, bunu çekip yeniden Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı boyutuyla bakmamız gerekir, bunu söylüyorum ve birinci basamağa da bizim önerimiz parti olarak... Bununla ilgili yasa teklifi de sunduk. Başkanım, geldi mi yasa teklifi size bilmiyorum ama bizim bir yasa teklifimiz oldu, beraber işleme alabilirsiniz. İhtiyaç sınırına kadar ücretsiz olmasını öneriyoruz biz, çok daha radikal bir önerimiz var yani mütevazı bir ev, diyelim ki 70 metrekarelik, 80 metrekarelik mütevazı bir evi sosyal bir konut olarak değerlendirelim. Oranın iklim özelliklerine göre de birinci kademeyi ücretsiz yapmayı öneriyoruz. Sosyal devletin gereği budur yani bir ihtiyaçtır artık doğal gaz veya yakacak; ilk basamağın ücretsiz olmasını öneriyoruz ama bu sistemi nasıl finanse edeceğiz? Artan oranlı bir tarifeye geçeceğiz yani diyelim ki 300 metrekarelik evi var, 500 metrekarelik evi var, bin odalı sarayı var ve bunu bol bol yakıyor, onları da artan oranlı ücretlendirelim. Böylece, az önceki maddede tartıştığımız zenginden alıp yoksula vereceğimiz bir sistem kuralım ama bu tabii, tamamen zengin... Türkiye’de yurttaşlarımızın üçte 2’sinin yoksul olduğunu varsayarsak tamamen finanse edilemez; üçte 1, üçte 2’yi finanse edemeyebilir. Burada bir kamu desteğine de ihtiyaç olacaktır tabii ki yani kamunun bu anlamda bir bütçe ayırması gerekir BOTAŞ’a. Geçtiğimiz yıl ne yaptı? Herhâlde 60-70 milyar lira siz sübvans e ettiniz, zarar oluştu ama yanlış bir iş yaptınız, herkesi sübvans e ettiniz yani bin odalı sarayda oturana da aynı fiyattan doğal gaz verdiniz, gecekonuda oturan yurttaşımıza da aynı fiyattan doğal gaz verdiniz. O bin metreküp yaktı, öbürü 100 metreküp yaktı, aynı oranda sübvans e ettiniz. Aynı oranda sübvans e etmek eşitlik demek değildir.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ayarlıyoruz, düzeltilsin diyoruz, ona da karşı çıkıyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bekir Bey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi ayarlıyorsun? Bekir, çoştun gene.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydm) – Uzatmak için ne lazımsa yapıyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, yarım dakikanız kaldı, tamamlayalım lütfen.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamamlıyorum.

Yapılması gereken, sosyal devlet anlayışı çerçevesinde bu yasanın -Cemal Bey'e söylüyorum, tabii ki sizlere de- yeniden düzenlenmesi. Birinci basamağın iller bazında, hatta ilçe bazında da -dediğim gibi, Antalya örneğini verdim veya İstanbul örneğini verebilirim- yeniden düzenlenmeli ve hatta -Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız belli bir gelir düzeyinin altındaki insanları destekliyor- gelir seviyesi esas alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir dakika rica ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlayalım lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hem ilçe bazında değerlendirilmesi lazım -iklim bazı- hem de gelir düzeyi değerlendirilerek belli gelir düzeyinin üstündekilere bu sübvansiyonun yapılmaması lazım yani diyelim ki Ankara'da 50 metrekarelik bir evde yaşıyorum ben şu anda, 1+1 bir evde; niye bana sübvansiyon veresiniz ki düşük konuttayım diye? Gelirim yüksekse bana sübvansiyonu vermemeniz gerekir, düşük gelir seviyelerine bunu uygulamanız gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, son otuz saniye daha rica ediyorum.

Elektrikte “sosyal tarife” denildi, büyük bir kazık yedi tüketici yani “150 metreküp” denildi, 150 kilovat; oysa ortalama tüketim düşük bir evde bile artık 250 kilovat ve burada 200 liralık fatura 400 liraya çıktı yani yüzde 100'e yakın bir artış oldu. Yapılması gereken ihtiyaç sınırını belirleyip -gerçekten ihtiyaç sınırını belirleyip- ona göre sosyal...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, ben de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Biz de bu düzenlemeyi destekliyoruz ve makul görülüyor. Ancak uygulamada bazı sıkıntıların çıkabileceğini düşünüyoruz ve çok genel. O genellikten de birtakım olumsuzluklar ortaya çıkabilir.

Şimdi, Erzurum eksi 30 derece, 40 derece, Kars eksi 30-40 derece, biraz aşağıya inelim Malatya, Elâzığ eksi 15-20 derece yani bunların arasında nasıl bir düzenleme yapılacak? Tersinden bakarsak kışın bu bölgeler ihtiyaç sahibi ama yazın da Antalya'da artı 50, artı 45, orada “air condition” soğutma cihazları, vesaireler var. Oradaki insanlar ne yapacaklar?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dengeliyor işte.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Mesela, Garo Bey'in ilk teklifi var ya, bizim Erzurum'da bütünüyle bedava olmalı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, katılıyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla bir itirazımız yok fakat bu düzenleme çok genel. Dolayısıyla elbette burada bir yönetmelik çıkacaktır fakat bu yönetmelikte düzenlenecek olan genel hatlarının buraya, yasaya yazılmasının daha doğru olacağını düşünüyorum uygulamanın sağlıklı yürütmesi için.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Cavit Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, söz konusu düzenlemede “BOTAŞ tarafından Bakanlık görüşleri alınmak kaydıyla bölgesel ve iklimsel koşullar dikkate alınarak il veya bölge bazında kademeli doğal gaz satış fiyatı uygulanabilir.” denilmekte. Şimdi, burada yapılacak olan düzenleme biraz muallak yani bu düzenlemenin hangi esaslara göre yapılacağı konusu önümüzdeki süreçte sıkıntı yaratabilecektir çünkü burada düzenleme yapılırken muhtemelen -istemeyiz ama- bu işin içine siyasi tercihler dahi girecektir. O nedenle bu işin bir kıstası olmalı yani “Bölge veya il bazında.” demek sorunu çözmeye yetmez.

Şimdi, geçtiğimiz sene, geçtiğimiz yıl örneğin, Antalya doğal gazın en pahalı olduğu şehirdi yani hemen yan tarafında bir başka il en ucuz kullanan 3’üncü il ama Antalya en pahalı kullanan ildi. Ben bunun gerekçesini sordum yani yazılı soru önergesi yaptım. İşte, efendim, ilk başlangıçtaki maliyetti, bilmem neydi gibi birtakım gerekçelerle fiyatın yüksek olduğu ifade edildi. Şimdi “Antalya” deyince Antalya’nın her bir tarafında yaşayan vatandaşların bir eli yağda bir eli balda olan vatandaş değil ki yani orada da çok büyük sıkıntı yaşayan insanlar var, ekonomik anlamda sorun yaşayan insanlar var, geçim zorluğu içerisinde olan insanlar var. Doğal gazı almış bir şekilde rahat edeyim diye ama bir fatura geliyor... Biraz önce bir vatandaşımız sosyal medyadan paylaşmış yani 1.250 TL’lik... Orta hâlli bir aile, biliyorum, karı koca, 1 de çocukları var, üstelik de çocuğun sağlıkla ilgili sorunları da var; 1.250 TL. Şimdi, bu kişinin desteğe ihtiyacı yok mu? Veya “Antalya” dediğiniz yer her tarafı kışın artı 20 derece olan bölge değil ki. Şimdi Korkuteli ilçesine doğal gaz geliyor. Bakın, Korkuteli ilçesi ile Ankara’nın iklimi hemen hemen aynı veya diyelim ki -teşvik edilecek başka bir il diyelim- biraz da Doğu Anadolu Bölgesi’nde soğuk bölge seçelim, orası ile Korkuteli’nin iklimi aynı. Başka illerde de çok soğuk olan yerler var dolayısıyla bunun tespitini böyle muallak tespitlerle, siyasi tercihlere bırakarak veya sadece genel bölge bazlı bırakmak kadar yanlış bir şey yok.

Şimdi ben buradan talep ediyorum: Antalya’daki fiyatları yeniden gözden geçirin yani Antalya sadece turizmde iyi, tarımda iyi diye bu kadar yüksek bedelli doğal gaz kullanmak zorunda değil. Faturalar gerçekten çok yüksek gelmekte Antalya’ya, en pahalı şehir. Dolayısıyla bunun kıstaslarını doğru belirlemezsek bakın, yarın haksızlıklar yaşanacak, adaletsizlikler yaşanacaktır ve kayırmalar yaşanacaktır, siyasi tercihlere göre burada fiyatlar belirlenecektir, demedi demeyin. O yüzden bu düzenlemeyi gerçekçi, somut, tartışma götürmeyen kriterlerle yapılmak kaydıyla destekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın İsmail Faruk Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Önemli bir düzenleme, destekliyoruz şüphesiz. Şunu sormak istiyorum: Bu tüketim kriteri ve gelir düzeyi kriteri gibi şeyler burada yok. Bir de kendi, mevcut mevzuatınızda ikincil düzenleme yapabilme anlamında bir yetki var mı zaten yani ona göre de bazı şeyler yapılabilir mi burada? Çünkü burada alınan yetki sınırlı kalabilir, böyle bir endişe var; onu hatırlatmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ederim.

Sayın Süleyman Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ülkemiz yeni yılın sabahına zam yağmuruyla uyandı, doğal gazdan elektriğe ve akaryakıtta kadar pek çok ürün yılın ilk günü zamlandı. Yeni açıklanan zamlara göre, elektriğe yüzde 50 ila yüzde 127 arası, konutta kullanılan doğal gazda yüzde 25, ticari kuruluşlarda kullanılan doğal gazda yüzde 50, motorine 1 lira 29 kuruş, benzine 61 kuruş, otogaza ise 78 kuruş zam yapıldı. Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ'den yani BOTAŞ'tan yapılan duyuruda yer alan ocak ayına ilişkin tarife tablosuna göre de konut tüketicileri için doğal gaz dağıtım şirketlerine uygulanacak satış fiyatı mevcut tarifeye göre yüzde 25 artışla bin metreküp doğal gaz için 1.860 TL oldu. Televizyonlarda “Sade vatandaşın dolarla işi nedir ki?” diyerek âdeta vatandaşın aklıyla alay eden yöneticilere sormak istiyorum: Bu zamların gerekçesi nedir? Eğer kur artışlarından kaynaklıysa bu zamların kiminle işi vardır? Halkın dayanacak gücü kalmamıştır ama patronların keyfi yerindedir. Enerji şirketleri zenginleştirilip halkı yoksulluğa, karanlığa itiniz; haberiniz olsun.

Değerli milletvekilleri, geçen ay elektrikte kademeli tarifeye geçen kanun görüşmelerinde yoksulları koruyan bir sosyal tarife modeli önermiştik, Genel Başkanımız da şu çağrıda bulunmuştu: “Acilen kara kış fonunu kurarak vatandaşlarımıza kış ayları için destek verilsin. Elektrik faturalarındaki KDV'yi kış boyunca kaldırın, doğal gaz ve mutfak tüpündeki ÖTV ve KDV'yi de hemen kaldırın, elektrikle ısıtmada düşük gelirli lehine kademeli tarife sistemine geçilsin.”

Şimdi, elektrikteki model doğal gazda uygulanmak isteniyor. Düzenlemedeki temel amaç, önümüzdeki dönem yapılacak doğal gaz zamlarını makyajlamak; işin özeti bu. Bu kademelendirmeyle il bazlı dolayısıyla iklim koşullarına dayalı bir kademelendirme yapılacak. Bu tür düzenleme her ne kadar sosyal bir boyutu varmış gibi görünsün de iktidar tarafından istismara açık uygulamalara kapı açacaktır. Hedef, doğal gaz maliyetlerini hem sanayi için hem de hane halkı tüketimi için düşürmek olmalıdır. Örneğin, elektrikte ne olmuştu bir bakalım: Kademeli tarifeye 150 kilovatsaat ilk dilimin sınırı olmuştu. Fazla tüketimin sınırı nedir? Ayda 150 kilovatt elektrik tüketimi fazla tüketim midir? Türkiye'deki hanelerin yüzde 80'i ayda 150 kilovatsaatin üzerinde elektrik tüketiyorsa bu miktardaki tüketime fazla tüketim denilebilir mi? Bu, açık bir şekilde elektrik tüketen hemen herkesi “Fazla tüketim yaptın.” diyerek en yüksek tarifeye sokma girişimiydi. O zaman da demiştik ki: “Madem fazla tüketim yapanların da fazla ödeme yapması isteniyor, bu miktarın 150 kilovatsaatin çok üstünde olması gerekmektedir.” Ayrıca, çok sayıda haneden oluşup tek bir aboneliği olan kooperatif, küçük sanayi sitesi, organize sanayi sitesi, apartman ve benzeri yerlerde ayrı ayrı tüketimi 150 kilovattın altında kalmakta beraber tek faturadaki toplam tüketim 10 binlerce kilovatsaati bulan yerler vardır. Bu durumda olanlar cezalandırılmış olmayacak mı? “Bu model, plansız yatırım yapan elektrik dağıtım firmalarını kurtaracak.” demiştik, doğal gazda bölgesel fiyat belirlenmesinin de bu kapsamda amacı nedir? Antalya, Adana, Mersin gibi sıcak iklimi olan illerde doğal gaz tüketimi daha az olduğu için bu ve benzeri illerdeki abonelere daha düşük fiyattan mı satış yapılacaktır yoksa diğer illere daha yüksek zam mı yapılacaktır? Kanuni ölçütleri, belirliliği olmayan ve temelde BOTAŞ'a yetki vermekle yetinen bu düzenleme, ilk kademede belli bir indirim ya da bedelsiz kullanım öngörmüyor, sosyal tarifeyi dışlıyor, bu yasanın tek işlevi yeni zamların habercisi olmasıdır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Sibel Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de gerekçede dikkatimi çeken bir iki konuyu kısaca söyleyeceğim. Aslında bütün değerli hatipler aynı konulara vurgu yaptılar. Şöyle, diyor ki: “Doğal gaz enerjisinin tasarruflu kullanılmasını teşvik etmek.” Ya, zaten baktığımız zaman gelen son zamlar, alım gücünün de giderek zayıfladığı şu kritik ekonomik süreçlerden geçerken kim, bakanlık neden böyle bir tasarrufu amaçlasın? Bu, biraz ilginç olmuş. Burada amaç, eğer böyle bir kademeli tarife yöntemine gidiliyorsa işte, dediğimiz gibi, buradaki iktidar partisi milletvekilleri bunu yurt dışıyla karşılaştırarak fiyatlarda ciddi bir artış... Yalnız, bunun yansımaları bizim ülkemize gerçekten çok ağır oldu ve sanırım, bu salondaki herkes zaten tasarruflu bir kullanım noktasında çok hassasiyet gösteriyor ki diğer gelir gruplarını düşünmüyoruz.

Bir de diyor ki: Şimdi “İklim bazlı illere göre bir dağılım...” İklim şartına göre. İşte, fazla tüketim maliyetine onunla katlanmasını sağlayacağız ama şimdi, iklim bazlı baktığımız zaman -işte, Erzurum örneği var, Ardahan- bazı illerde gerçekten fazla bir tüketim ihtiyacı var. Şimdi, burada bizim amacımız, bu fazla tüketime göre vatandaşımızın ısınabilmesi mi? Hayır, bunu amaçlamıyor kanun teklifi, diyor ki: “Her il için bir kademe belirlenecek...” Tüketimin artışından kaynaklanan ilave maliyetleri bu kademelerin üstünde tüketim yapan abonelere yansıtıyorsunuz. Yani vatandaşımız zaten korkarak kullandığı doğal gazı bu illerde daha da korkarak kullanacak çünkü o kademe arttıkça katlamalı bir tarife gelecek sanırım. Ben sadece gerekçeyi okuyarak gerekçedeki maddeleri takdirlerinize sunuyorum.

Şimdi, burada, o zaman bu bir sosyal tarife değil. Burada doğal gazdan bir tasarruf yapılmaya çalışılıyor. Bunun gerekçesi nedir? E, o ilde, Erzurum’da -işte, Sayın Aydemir burada- bir kademe belirlenecek; fazla tüketime daha fazla bir maliyet gelecek mi, bu nasıl olacak? Hani, bu çok ilginç bir durum. Sayın Aksu çok teknik olarak sordu aslında soracağım bu soruyu. Gelir grubu olarak ve “tüketim kriteri” derken amaç nasıl ortaya çıkacak? Bunu biraz detaylandırabilir misiniz? Ucu çok açık, çok genel ve gerçekten, beraberinde bir adaletsizliği de getirebilir. Şu an, zaten vatandaşlarımız gerçekten sıkıntılı, hepimiz; ben bireysel olarak kendimi de söylüyorum yani gerçekten... Burada şimdi bahsetmiyoruz, çok kısıtlı bir kullanıma gidiyoruz ama bunun vatandaşa yükü... Bence ilginç bir süreç olacak gibi geliyor. Detaylandırırırsanız mutlu oluruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Garı Bey, ilave bir sorunuz mu var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle: Yani elektrikte ilk kademe ihtiyaç sınırı olmadı. Burada ilk kademelerin ihtiyaç sınırı olacağına nasıl güvence sağlayacağız? Yani çünkü burada öyle bir şey yok, herhangi bir ihtiyaç sınırı belirlenmemiş.

Bir de apartmanlar... Yani diyelim ki: 20 daireli bir apartman, sonuç olarak ona göre metreküp tüketecek; ona göre mi orantılanacak? Yani diyelim ki: Birinci kademe 50 metreküp ise 20 daire varsa, bin metreküp mü esas alınacak?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yoksa daireler bazında mı olacak?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bu büyük olasılıkla böyledir ama bunun kayda geçirilmesi önemli bence.

Bir de şunu soracağım: Şimdi, yeşil devrimi konuşuyoruz, enerji tasarrufunu konuşuyoruz. Şimdi, bazı binalarımız mantolu, işte, enerji sertifikası var ama çoğu binamızın yok. Yani bunu, bu işle beraber nasıl sürdürebiliriz? Mesela, bu işi teşvik edecek, diyelim ki: “Bu mantolamayı yaparsa şöyle olacak.” gibi enerji tasarrufunu teşvik eden bu sisteme bir ekleme yapabilir miyiz? Bunu soracaktım.

Bir de kaçak yapılar...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, özür dilerim, bir saniye...

Aynı şeyi soracağım: 10 daire var ama 5'i kaçak, 3 kat kaçak ama o daireler sizde kayıtlı gözüküyor, diyelim ki kayıta yok ama orada metreküp hesabı nasıl yapılacak? Türkiye'de çok ciddi bir kaçak ev, bina sorunu var. Bu, nasıl hesaplanacak?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, sağ olun.

Alparslan Bey...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, ben de bir şey...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ha, affedersiniz.

İbrahim Bey, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, buradaki tespit şu: Düzenleme yapması için BOTAŞ'a yetki veriyoruz, burada başka da bir şey yaptığımız yok; sonrasını BOTAŞ tanzim edecek. Haklı olarak biz ne diyoruz? Mesela, ben Erzurum Milletvekili olarak, işte Naci Bey de burada kardeşim: Bizim orada, insanlar çok daha uygun şartlarda doğal gaz kullanabilmeli, kullanmalı. Bunun farklı sebepleri var. Daha önce bir vesileyle -Berat Bey Bakanken de- burada söylemişim, altını çizmişim. Neydi o? Doğal gazı depolama maliyetimiz var bir de “sürümden kazanma” diye bir kavram var. Yani Erzurum'da insanların birçoğu vanayı kısıyor, soğuk olmasına rağmen kısıyor. Bu, depolama maliyetine ilave bir yük olarak orada kalıyor. Oysa, fiyatlar daha makul düzeye gelirse... Ben BOTAŞ'ın içinde bulunduğu hâli biliyorum, bir önceki kanun teklifini veren benim, biliyoruz yani bütçeye maliyetini, yükünü hepsini biliyoruz ama yine de vatandaşın çok daha uygun şartlarda doğal gaz kullanması için... Sadece Erzurum için mi? Hayır, işte, Bingöl Milletvekilimiz Başkanımız. Oralarda tanzim ederken, düzenlerken yani bu yetkiyi alırken Değerli Bakanım, ona göre bu tür kıstasları göz önünde bulundurmamak gerekir diye ben not düşünüyorum efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ederim.

Necdet Bey, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Aslında İbrahim Bey'in söylediğinin ben bir benzerini söyleyeceğim, biz Ağrı'ya gittiğimizde de bu söyleniyordu. Bir de şöyle bir sitem var: Yanımızdan geçiyor, en pahalı alan yerlerden biriyiz, en çok üşüyen yerlerden biriyiz. Buradan, Türkiye'nin birçok yerine geçiyor, biz daha avantajlı olmamız gerekirken -nakliyesiz şeyi açısından- bu kolaylık bile yok. Bir diğeri de... Asıl problem şu: Şimdi yetkiyi vereceğiz –ya umarım öyle bir şey olmaz- yarın diyelim ki özelleştirme oldu, büyük bir keyfiyet çıkıyor, büyük bir haksızlık çıkıyor. Bakın, doğal gazda şöyle yaşandı: Peşin satıyorlardı, gidip alıyordu, dolar yükseldi sonra parayı bir daha yükseltiyorlardı. Ya, ben zaten peşin almışım. Ankara'da bile almışım, sonraki, bir dahaki fatura... Ya, ben almışım, bunun parasını ödemişim... “E, dolar yükseldi.” Dolar düştüğünde yansımıyor. Şirketler çok acımasız davranabiliyor. Şimdi, iyi bir düzenleme yapılması lazım.

Batman'da bugün elektrik faturaları gelmiş. Normalde 30 günde bir kesmesi lazım, 28 mi... 35'inci gün gidiyor, 150'yi geçmiş. Ne yapalım? "Dilekçe verin ama parayı vereceksin." Yani bunların en ince ayrıntısıyla... Türkiye'de ne oluyor? Özelleştirme yapılırken her şey böyle şey anlatılıyor ama sonra özel şirketleri kimse denetleyemiyor, özel şirket kamudan daha güçlü oluyor. Yani DEDAŞ dediğimiz... DEDAŞ, polis ile jandarmayla gidip sayacı en üste asmış, kimse göremiyor. İtiraz ettiğinde de "İşte, kaçak kullanıyorsunuz." Ya, böyle bir şey olur mu? O yüzden yapılması gereken, her yere özgü bir model geliştirmek lazım. "Çok zor." denilebilir ama kayıtlar var, insanlar yapay zekâdan söz ediyor, teknolojiden söz ediyor ve yarın öbür gün özelleştirme olduğunda da yurttaşın mağdur olmaması lazım, tam tersine dezavantajlı, açlık sınırıyla, yoksulluk sınırının altında olanlarla -yani şimdi bakanlıklara, kimilerine sorduğumuzda kimin ne kadar maaş aldığı da belli, kimin ne kadar yardım aldığı da belli- ilgili düzenleme yapıp yardımcı olmak lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Evet, teklif sahibinin ilave edeceği bir şey var mı yoksa Bakan Yardımcımıza mı söz vereyim, teknik sorular oldu?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir iki cümleyle ilave edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tabii, yaptığımız düzenleme, biraz önce İbrahim Bey'in dediği gibi, bu 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'na bir ilave yapıyoruz ve BOTAŞ'a yetki veriyoruz, bu "Tarifeler" başlığıyla 11'inci maddede düzenlenen yere yetki veriyoruz. Daha sonraki düzenleme, Sayın Komisyonumuzun teklifleri, temennileri Bakanlığın görüşü alınarak BOTAŞ tarafından yapılacaktır. Dolayısıyla...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Genel Kurulda önerge verin de orada daha detaylı hâle gelsin, yönetmelik ondan sonra çıkar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kriterler biraz daha detaylandırılabilir gibi bir öneri var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sosyal devlet anlayışı esas alınmamış, enerji verimliliği esas alınmış.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, tabii, enerji verimliliği önemli ama geniş bir kavram. Enerji verimliliği önemli, buradan ben biraz önce söyledim, kayıtlara geçirdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama sosyal devletin esas alınması lazım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Maliyet bazlı -ne diyor başka- tasarruflu kullanmayı teşvik edici, sosyal politika...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Demiyor ama.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bunların her birinin içi doldurulması gereken kavramlar. Dolayısıyla şimdi Bakan Yardımcımıza ve Genel Müdüremize söz verelim, detayları onlar açıklasınlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun lütfen Alparslan Bey.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Sayın Başkanım, kıymetli heyet üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, efendim, doğal gaz Türkiye'de 2000'li yılların başında sadece 5 ilimizde kullanılırken bugün, çok şükür, 81 ilimizde yaklaşık 615 ilçe ve beldede ve 171 OSB'de doğal gaz kullanımı yapılıyor ve bugün itibarıyla 1,3 milyon olan abone sayımız 17,9 milyona çıkmış yani bugün Türkiye nüfusunun yüzde 82'sine doğal gaz erişimi söz konusu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Konut mu bunlar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Yok, abone sayısı bu. Dolayısıyla bunların içerisinde ticarethane ve sanayiler de var ve önümüzdeki dönemde, 2021-2026 dönemi için de ilave 367 yerleşim yerine daha doğal gaz arzı sağlayacağız.

Şimdi, yapmaya çalıştığımız düzenlemenin aslında arkasında 2 tane temel motivasyon var, bunu Sayın Vekilimiz çok net ortaya koydu, herkes ortaya koydu; enerji verimliliği. Enerjiyi verimli kullanmak istiyoruz. Yani dolayısıyla bunun arkasında iktisadi ve sosyal bir gerekçe var ama bununla beraber -kısmen değinildi, biraz vurgulamak istiyorum Sayın Başkanım, müsaade ederseniz- bunun arkasında, Meclisimizin 6 Ekimde onayladığı Paris Anlaşması kapsamında Türkiye'nin aslında iklimle ilgili de bir hedefi var. Bugün, doğal gaz görece, aslında bir temiz yakıt ama günün sonunda fosil yakıt ve emisyon salınımı yapan bir yakıt. Elbette ki kömürden doğal gaza geçiş çok önemli bir devrimdir. Türkiye'deki hane halkının doğal gazla buluşması; AK PARTİ'nin, hane halkını doğal gaza eriştirme hedefi önemlidir ama bunun yanında, doğal gazı tasarruflu kullanmak, ki bizim bu yaptığımız düzenlemede, etki analizinde hedefimiz; vatandaşımızı, tüketicimizi yüzde 15'lik bir tasarrufa teşvik etmek. Yaklaşık 2,5 milyar metreküpük bir doğal gazın bu anlamda tasarruf edilebileceğini düşünüyoruz. Bu vesileyle de yaklaşık 5 milyon tonluk bir karbon ayak izinden imtina etmiş olacağız. Bu yönüyle çevresel etkisini özellikle vurgulamak istiyorum, bu anlamda fevkalade önem arz ediyor. Bu, oldukça teknik detayları olan bir konu. Zaten herkes temel anlamda buna işaret ettiler. Biz de burada akademik ortaklarımızla, paydaşlarımızla çalışıyoruz. Doğru tüketim rakamlarını tespit edebilmek...

Şimdi, netice itibarıyla tüketici alışkanlıklarını değiştirirken önümüzde birtakım araçlar var. Bunlardan bir tanesi elbette ki eğitim, farkındalığı artırmak, bilinçlendirmek ama bunun yanında tarifeler yoluyla da yani fiyat yoluyla da bu tüketici alışkanlıkları değiştirilebilir ama doğru şeyleri seçebilirsiniz. Biz ciddi bir çalışma yürütüyoruz -Sayın Genel Müdürümüze belki söz vereceğim, o da bunlara dikkat çekecektir- ama özellikle Türkiye'de bu işin sosyal yönü ve soruların içerisinde birinci kademeye kadar olan kısmın belki bedava, ücretsiz olabilmesi gibi konulardan bahsedildi. Ben şunu söyleyeyim: Özellikle Karadeniz gazının, Sakarya Gaz Sahası'ndaki gazın 2023 ve sonrasında Türkiye'ye gelmesiyle beraber, yani kendi gazımıza ulaştığımızda doğal gazda çok ciddi bir indirim söz konusu olabilecektir, doğal gazda çok ciddi bir katkı sağlayacaktır özellikle hane halkına çünkü günün sonunda, bugün itibarıyla bahsedilen rakam 60-70 milyar değil, 80 milyar TL 2021 için Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 80 milyar...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Yani devletin muazzam bir desteği var doğal gaz üzerinde. Doğal gaz fiyatları 2021 yılında Avrupa'da ortalama 500 dolarlara çıktı, 100 dolarlardan 500 dolarlara çıktı. Hatta son çeyrekte 1.000 dolar civarında ortalama fiyatla bunları...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama zengine de fakire de eşit destek verdiniz. Eleştirdiğimiz o.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Şimdi, dolayısıyla, bunu değiştirmek noktasında önemli bir adım atıyoruz. Elektrik piyasasıyla benzer uyumu sağlamaya gayret ediyoruz ve burada, temelde, aslında çok detay konulabilir ama bölgesel ve iklimsel koşulları dikkate alıyoruz. Sorulardan birinde “Aynı ilin içerisinde farklı bir ilçede farklı bir iklim koşulu olabilir.” dendi.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Bakanlık görüşü” diyor, “Bakanlık onayı” dese o daha doğru değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Bakanlık görüşü, Bakanlık onayı gibi olur yani.

Dolayısıyla, burada...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Başka bir Bakanlık değil, kendi Bakanlığı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Antalya'nın Kepez'iyile...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Ona geleceğim.

Burada, bakın, dikkat ederseniz il ve bölge bazında. Yani bu bölgeyi lütfen bir coğrafi bölge olarak almayın, ilden sonra ifade ettiğimiz için, aslında, ilin içerisinde bir ilçe gibi de mütalaa edeceğimizi ifade ediyorum çünkü iklimsel koşullar -biraz önce sizlerin de dediği gibi- il içerisinde farklılık arz edebilecektir.

Son, benim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bölgeyi nasıl çizeceksiniz? Somutlar mısınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Yani mesela ilçe bazında. İfade ettiniz, işte, daha...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani “il” veya “ilçe” demeniz daha doğru değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – İşte, orada “ilçe” “ilçe grubu” gibi bir şey de olabilir. Onun için...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani “bölge” “il” ve “ilçe” deseniz daha doğru bence.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Yani biz bunu...

CAVİT ARI (Antalya) – “Bölge” daha geniş bir...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Bölge” daha geniş bir şeyi ifade eder.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Öyle algı geliyor ama bizim burada bölgeyi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buradaki “bölge” bizim “büyük bölge” anlamında değil, anladığım kadarıyla.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Değil, ilden sonra saydığımız için...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “İl içindeki daha küçük iklim bölgeleri” anlamında ama bunu netleştirmenizde fayda var bence.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bence yanlış algılanır bu yani bölge -biliyorsunuz- Marmara Bölgesi, Ege Bölgesi; çocukluktan beri...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle algılanır. Bence onu netleştirmekte fayda var, bunu biraz düşünün.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – O, coğrafi bölge kapsamına giriyor; bu, iklim bölgesi olarak da daha dar kapsamlı hâle getirilebilir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Daha dar kapsamlı aslında buradaki bölge.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Aslında bunu tartıştık daha önce de... Böyle kaldı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Son olarak... Yine, sorularda vardı; yani sosyal yönü ve bu konunun aslında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kapsamında gündeme getirilmesi.

Sayın Başkanım, kıymetli üyeler; şunu ifade etmek isterim: Özellikle dar gelirli vatandaşlarımıza yapmakta olduğumuz kömür yardımının önemli bir bölümünün doğal gaz yardımı ve desteğine dönüştürülmesiyle alakalı da Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız koordinesinde bir çalışma yürütüyoruz zaten. Dolayısıyla, o yönü orada devam ediyor ama bu, temelde Türkiye'nin iklim hedeflerine, Türkiye'nin karbonsuzlaşmasına hizmet edecek ve Türkiye'nin enerji...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sosyal boyut aile ve sosyal politikalar çerçevesinde gidiyor zaten o ayrı bir boyut.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – ...devam ediyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Gerekçede neden bunu yazmadınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Dolayısıyla, ben bir parça belki teknik açıklama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geliri dikkate alacak mısınız yani vatandaşın gelirini?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi Garo Bey, sizin tam da başta söylediğiniz gibi o boyut BOTAŞ'ın değil, Aile Bakanlığının konusu Cumhurbaşkanımız da ilan etti; kömür yardımı gibi, doğal gaz desteği gibi bir mekanizma da gelecek. O ayrı bir konu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani belli bir gelir seviyesinin altına gerçekleşecek, burada değerlendirilmeyecek; o ayrı bir konu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tabii tabii, o ayrı bir konu.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir ekleme yapabilir miyim?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir dinleyelim önce.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ALPARSLAN BAYRAKTAR – Aslında, burada bir yönüyle -gerçi siz farklı bir örnek verdiniz ama bir yönüyle- şimdi BOTAŞ Genel Müdürümüz kısmen teknik olarak izah edecektir, işte kaç metrekairelik bir daire, hangi evsafaftaki bir daire... Dolayısıyla, burada aslında bir anlamda gelir grubu ve sosyal adaletle alakalı bir yaklaşım olacak ama çok detayda yani yüzde 100 her şeyi tanımlamak mümkün değil, hem kanunda mümkün değil hem de belki düzenlemelerde. Bu anlamda isterseniz BOTAŞ Genel Müdürümüz ve temel yaklaşımımızı ortaya koymasından sözü ona bırakmak istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Genel Müdürümüze söz verelim. Genel Müdürümüz hem kendisini tanıtsın hem de sorulara teknik cevaplar versin.

Buyurun.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, kademeli tarifeyi oldukça detaylı çalıştık. Öncelikli olarak coğrafi bölgelerle alakalı bir değerlendirme yaptık fakat coğrafi bölgeleri baz aldığımızda hakkaniyetli bir destek ya da kademe mekanizması oluşmadı. Daha sonra bunu yine Türk Standartları 825'e göre, TS 825'e göre, ısınma bölgelerini yine referans alarak çalıştık fakat şunu gördük, özellikle 81 il 644 ilçeye yaygınlaşan doğal gaz bilhassa son üç dört yılda kullanmaya başlayan vatandaşlarımız...

(Uğultular)

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Başkanım gürültü var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gürültüden şikâyet var arkadaşlar, biraz daha dikkat edersek herkesin dinleme hakkına saygı göstermiş oluruz.

Buyurun.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Burada son dönemde yani yeni kullanmaya başlayan vatandaşlarımızın tüketim alışkanlıkları 2’nci,3’üncü kış sezonundan sonra oluşmaya başlıyor. Dolayısıyla, elde ettiğimiz verilerin tam bir zeminde bugünkü tüketim değerleriyle hakkaniyetli bir zemine oturması pek söz konusu olmadı çünkü tüm şehirler bazında, ilçeler bazında bunların değerlendirmelerini yaptık. Bu noktada yapmış olduğumuz son çalışmalarda iki farklı üniversitemizden akademik olarak destek aldık ve şehirlerimizin tamamında Meteoroloji Genel Müdürlüğümüzün sistemsel olarak düzenli yayınladığı “ısıtma-derece-gün” dediğimiz HDD verilerinin son beş yıllık ortalamalarını dikkate alarak 80 ila 100 metrekare arasındaki normal standartlara sahip bir konutun her şehir için ısınma ihtiyacını tespit ediyoruz. Burada yapmış olduğumuz çalışmayla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mantolanmış bir ev mi yoksa mantolanmamış bir ev mi?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Burada TS 825’i esas aldık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani mantolanmış bir eve göre yapıyorsunuz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet, yaklaşık izolasyonu ortalama vaziyette olan çünkü o kadar farklı kriterler var ki sizin aydınlanma için koyduğunuz camın yüzeyi bile bunda etken. Ara kat mı değil mi? Etken. Güney cephe mi, kuzey cephe mi? Etken. Alt kat, üst kat... Yani bunların hepsi bir ısı kaybı ya da ısı kazanımı unsuru. Dolayısıyla, biz burada bir modelleme geliştirdik ve ortalama olarak 80 ila 100 metrekare arasındaki bir konutun ısınma ihtiyacını; örneğin, Ağrı çok zikredildi, tespit doğru Türkiye’de en fazla doğal gazı tüketen şehirlerimizden bir tanesi ama 1’inci sırada değil. 1’inci sıradaki il Erzurum’da değil -İbrahim Bey, yok ama- 1’inci sırada Ardahan var. Ardahan’ın tüketimi daha fazla ama şunu bekliyorum ben. Ardahan ilimizde de doğal gazın yani 3’üncü, 4’üncü sezondan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fazla derken birim bazında değil mi?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Tabii, tabii.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toplam hacim olarak değil.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Değil, değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kişi başına veya hane başına..

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Değil, bu sadece konut bazında bir hanenin tükettiği değer olarak.

Şöyle söyleyebilirim, 1994’ten beri doğal gaz sektörünün içerisindeyim. Biz, İstanbul’da ilk doğal gaz dağıtım sürecine başladığımızda İstanbul’un yıllık ortalama tüketimi hane bazında 1.450 metreküpü. Bugün, İstanbul’un ortalama tüketimi yıllık bazda 800 metreküp civarında. Bunların hepsi süreç içerisinde işte İstanbul’un yirmi yılı aştı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Küresel ısınmadan mı oldu, tasarruf mu arttı?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – İki bir arada. Yalıtımın geliştirilmesi burada tabii direkt söz konusu, burada enerji maliyetlerinin de mutlaka etkisi var yani bunların hepsini masaya doğru bir şekilde koymamız lazım.

İzolasyon yapılmış bir binada doğal gaz faturaları, sadece doğal gaz olarak düşünmeyelim, elektrikle alakalı soğutma faturaları da minimum yüzde 50-55 düzeyinde aşağı düşüyor. Dolayısıyla burada vatandaşlarımızın fiilî olarak bu bilinçlenme süreci; işte İstanbul'da 1450'lerden 800 metreküplere ve daha altına doğru inmiş ve küresel ısınmayla da dediğim gibi belki üç beş puan da eklenebilir ama çok ciddi şekilde tüketim alışkanlıkları değişiyor. Özellikle merkezî sistem kullanımlarında mesela geçmiş dönemlerde maalesef hani kendi adımıza kendimizi de eleştirelim, biraz hoyratça kullanıyorduk. Neden? Toplu fatura geliyor, gelen faturayı neticede hep beraber ödediğimiz için yani sıcaktan terleyen insanlar camlarını açıyor, fakat alt kattaki ya da en üst kattaki insanlar da donuyor, onlar da bir miktar daha işte kaloriferci ya da oradaki yakıt işine bakan, yanma işine bakan arkadaşta "Biraz daha aç." diyor. Ama dolayısıyla bu tarafta daha sonraki yıllarda...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yalnız sadece gazı değil, zamanı da verimli kullanmamız lazım; biraz toparlayalım.

Buyurun.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Teşekkür ederim ama o kadar çok soru var ki yani biz de yani neticede bu işin mutfak tarafında da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hem de epey maddemiz var daha.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Mutfak tarafında da çok çalıştık Sayın Başkanım, o yüzden...

Hemen toparlıyorum. Bizim burada dediğim gibi tamamen bilimsel kriterlerle ve şehir bazında ama, bugün şehir bazında başladığımız çalışma, sizlerden istediğimiz yetki şu: Bugün evet şehir bazında istiyoruz bu talebimizi ama bu sistem belki bir sonraki sene için mutlaka ve mutlaka ilçeler bazında, iklim bölgeleri bazında daha mikrobölgelerde de farklı yani değerlerde uygulanabilir. Az önce ifade edildiği gibi hakikaten Antalya'nın Korkuteli ilçesi tamamen karasal iklim özellikleri gösteriyor; doğru, dolayısıyla biz burada Demirci ilçesi hakeza Manisa'da yani buralarda. Mesela çok şaşırtıcı bir bilgi vereyim size: Burdur, Akdeniz Bölgesi'nde ve zihinlerimizde çok farklı bir şey canlanabilir ama mesela Burdur'daki tüketim neredeyse Doğu Anadolu Bölgesi'ne eş değer.

CAVİT ARI (Antalya) – Karasal iklim çünkü.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Karasal çünkü aynen öyle. Mesela Iğdır desem, Iğdır hepimizin gözünde Doğu Anadolu Bölgesi olarak canlanıyor ama neredeyse Akdeniz Bölgesi'yle yarışacak düzeyde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ova şeklinde.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Aynen öyle. Dolayısıyla bu etkilerin tamamını yapmış olduğumuz çalışmaya dercettik, bu çalışmaların tamamı var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu verdiğimiz yetki o çalışmaların detaylarını karşılayacak esnekliğe sahip mi?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Esnekliğe sahip olduğunu düşünüyoruz ve ona göre de...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değilse hani...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – ...hazırlığımızı yaptık Değerli Başkanım ve inşallah bununla alakalı da...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Esnek ne mesela, Ağrı'ya ne faydası var?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Biz yetki veriyoruz Ekrem Bey, onun detaylarını göreceğiz.

Bu yetkiyle ilçe bazında veya daha küçük birimler bazında yapma imkânınız var mı?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Olabilecek ama şu anda dediğim gibi bir sistemsel olarak önce şehirlerimizden başlayacağız, şehirlerimizde sistem oturduktan sonraki fasılda da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kademeli bir şekilde.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Aynen öyle çünkü biz bunu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kademeli sisteme kademeli bir şekilde geçilecek.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Aynen öyle. Meteoroloji Genel Müdürlüğümüzün tamamen bilimsel verileriyle çalışıp hareket ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, ben de söz alabilir miyim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir soruya cevap alamadık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Nedir cevap alamadığımız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Bu birinci kademe ihtiyaç sınırı olacak.” diye kayda geçirebilir miyiz? Yani o 80-100 metrekare mantolanmış bir binanın ihtiyacı diyelim ki 150 metreküpse “O ihtiyaç sınırı olacak.” diye kayda geçirebilir miyiz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle bir şeyi kayda geçiremeyiz. Niye geçirelim onu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Elektrikte çünkü öyle yapılmadı. 250 kilovatsaat bir evin ihtiyacı var, 150 metreküp birinci kademe.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu model çıktığında detaylarını göreceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, belki söyleyecekti Genel Müdürlüğümüz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, Genel Müdürlüğümüzün demesiyle olmaz o iş yani Meclisin kararıyla, Hükümetin kararıyla.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, burada şeyi dışarıda bırakmamışsınız, sanayiye dışarıda bırakmamışsınız yani konutta anladık kademeli sistem olabilir de sanayide ben 10 tane ayakkabı üretiyorum, bana 10 lira doğal gaz, 20 tane ayakkabı üretene 20 lira olur mu? Bence yani orada sıkıntı yaşanır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buna ne diyorsunuz?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sayın Vekilim, şöyle: Hâlihazırda “serbest tüketici” kapsamındaki müşterilerle fiyat anlaşmaları serbestçe, karşılıklı olarak belirlenebiliyor yani bu konuda tüketim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sanayiye uygulayacak mısınız?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sanayide zaten şu anda hâlihazırda var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kademeli?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kanun nerede?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Kanunla alakalı yetkimiz var, o konuda sıkıntı yok. Konutlarla alakalı kısmı için düzenleme...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Küçük imalatçılardan bahsediyorum yani.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Küçük imalatçılar yani KOBİ’ler, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler 300 bin metreküpün altında; onlar “serbest tüketici” kapsamında yer almıyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlara kademe uygulayacak mısınız?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Onlarda yani uygulanabilir durumda ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Zaten varmış, 300 bine kadar var.

Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bu açıklamalardan sonra aslında amaç biraz daha ortaya çıktı ama bizim, işte, söylemek istediğimiz buydu günün başında. Gerekçelerde çok dikkatli şekilde amacın belirtilmesi gerekiyor. İşte, burada siz Paris İklim Anlaşması’ndaki karbon salınımı hedeflerinin temel amaç... Bakanlığın bu yönde yaptığı detaylı bir veri çalışması neticesinde bu amaçlanmış. Bu, önemli; gerçekten önemli bir düzenleme bu anlamda, iklim değişikliği hedeflerine ulaşma anlamında çünkü biz bunu sosyal bir tarife düzenlemesi olarak algıladık, bu maddeleri. Böyle bir düzenleme değil bu. Bu, tamamen ileriye dönük, il ve bölge bazlı, doğal gaz tüketimini dengelemeye ve hedeflere dönük bir çalışma olarak geliyor yani bu, sosyal tarifeli ya da vatandaşa bir destek anlamında bir düzenleme olarak değil; sadece tüketimi dengeleyecek bir düzenleme olarak karşımıza çıkıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fakat doğal olarak bir sosyal içeriğe de sahip olacak, daha az tüketen daha az...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Olacak mı öyle? Çünkü fazla tüketenden fazla alınacak burada, tasarrufa yöneltmeniz için. Fazla tüketene fazla bir maliyet yansıyacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fazla, evet.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu da... Bu soğuk bölgelerde bunu tartışmamız anlamsız çünkü fazla tüketecek onlar diyeyim yani ben böyle algıladım Sayın Genel Müdür, öyle mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bunu biraz açarsanız...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Hemen açayım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok fazla değil ama.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Tamam, peki.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Dozajında.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Oldukça kısa.

Söz gelimi Ağrı ilinin temel ısınma ihtiyacının az önce belirttiğimiz büyüklükteki bir konut için yıllık 1.300 metreküp olduğunu varsayalım, kademe biriniz bu ama sizin 100 metrekare konutunuz yok, 450 metrekare bir konutta oturuyorsunuz ya da buradaki konfor şartları 18 derece de belirlenebilir, 20 derece de belirlenebilir ama makul bir sıcaklıkta, uluslararası standartlara göre belirlenmiş bir konfor sıcaklığının üzerinde. Siz diyorsunuz ki bireysel anlamda: “Ben evimde tişörtle dolaşmak istiyorum, benim konfor sıcaklığım 26 derecenin altına düşerse ben rahatsız oluyorum.” Dolayısıyla, buradaki tüketim değeriniz 1.300 yerine 1.800 metreküpe çıkıyor; dolayısıyla, o aradaki 500 metreküp temel ısınma ihtiyacının dışında kalan kısım ayrı fatura ediliyor ama söz gelimi Antalya; Antalya’nın

ortalama tüketimi -Korkuteli'yi ayırıyorum Sayın Vekilim, onu ayırdım ama- Antalya merkezdeki kış dönemindeki tüketim 400 metreküp. Bu 400 metrekübün üzerinde daha geniş bir alanı, daha yüksek sıcaklık konforuyla ısıtıyorsak bunun maliyeti daha yüksektir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, ben kayda geçsin bir durumu sizin bilginize arz etmek istiyorum: Bu yaklaşık kırk beş yıldan beri Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın 25 Aralık haftasındaki konserine “İsmet İnönü'yü Anma Konseri” olarak isim veriliyor yalnız, bu yıl Kültür Bakanlığı anlaşılmaz bir şekilde... İnönü'nün isminin kaldırıldığı söylendi. Grup Başkan Vekilimiz Özgür Özel'in girişimiyle ...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi ilgililer burada değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben size bilgi vereyim anlamında söylüyorum.

Bakanın böyle bir uygulamadan haberi olmadığı ve bunun düzeltileceğini söylendi. Söylemek istediğim şey şu: Yani ülkenin bu tür kurucu babalarıyla uğraşmanın bir anlamı yok, kimseye bir faydası da yok, konserden isminin çıkarılmasının da bir faydası yok. Hem bir hemşehrim olarak hem 2'nci Cumhurbaşkanımız olarak hem de ülkenin önemli kurtarıcılarından birisi olarak anılmasını doğru buluyor, bunu dikkatlerinize sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 10: “Bölge ve iklim şartları göz önüne alınarak doğal gaz tüketimin her hane için ihtiyaç seviyesine kadar ücretsiz temin edilecektir.”

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, buradaki mantığa biz sonuna kadar destek veriyoruz ama mantıktaki ne? Birinci kademe ücretli olacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Onu söylediniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Olması gereken birinci kademeyi ihtiyaç sınırı olarak belirleyip o kademeyi -tabii şimdi ücretsiz yapmayacaksınız ama- ücretsiz yapmayı hedeflememiz. “Karadeniz’de gaz çıkarsa.” diyorsunuz. Artık bu anlamda siyasi bir hedefimiz olması gerekiyor diye düşünüyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Herkesten mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Evet herkesten.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Adalet nerede burada?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Ama büyük evi olan kademeli fiyatlanacağı için ondan yüksek para alacağız yine.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama az önce “Doğal gazı niye yüzde 75 herkese bedava vermiyorsunuz” diyordunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, birinci kademe sosyal bir konutu ısıtacak kadar olacak ama 150 metrekaare evi olana artan oranlı yapacağımız için o zaten daha fazla para ödeyecek.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bitiriyorum Başkanım.

BOTAŞ Genel Müdürümüz ve Enerji Bakanlığından Bakan Yardımcımız “Birinci kademeyi ihtiyaç sınırı yapacağız.” demediler, kayda bu geçmedi. Elektrikte de aynı oyun yapıldı. Birinci kademe 150 kilovata kadar getirildi arkadaşlar “Yüzde 50 zam.” dendi. İkinci kademeye yüzde 130 zam yapıldı. Ortalama da yüzde 90 zam yapıldı. Yani vatandaşın cebinden çıkacak paranın daha düşük olması için sosyal konutta birinci kadememin, birinci tarifede ihtiyaç sınırı olarak belirlenmesi gerekir, burada o belirlenmedi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylamadan Ekrem Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Ayrıca, Enerji Bakanlığımızdan Sayın Bakan Yardımcımıza ve Genel Müdürümüze teşekkür ediyorum.

Tabii, bunu 2011’den beri işin açıkçası hem Sayın Başbakanımıza hem kahvaltılarda da Sayın Cumhurbaşkanımıza özellikle arz ettik. Bizim gibi iklimde dezavantajlı olan bölgelere... Özellikle geçen hafta eksi 27 dereceydi Ağrı, gerçekten çok sıkıntılıydı ama tabii, Sayın Genel Müdüre biraz sitemde de bulundum, aslında 1 Kasım’da biz Patnos’ta meşale yakacaktık ama bir türlü nasip olmadı, inşallah artık bundan sonraki süreçte, 2022 yılında ihaleye çıkarsınız, bizim anlaşmamız öyleydi. Ben, bilgi notu da istedim işin açıkçası Bakanlıktan, onu da gönderdiler. Burada, Alparslan Bey’e de teşekkür ediyorum.

Şunu özellikle merak ediyorum: Kriterleriniz nelerdir? Yani doğal gaz tabii ki bizim topraklardan çıkıp ta Ankara’ya kadar geliyor. Bizim gibi gelir düzeyi düşük olan illerdeki alacağınız kriterleriniz nelerse bunu da öğrenmek istiyorum. Aslında, burada geçiş güzergâhında da artı bir indiriminiz olabilir mi? Bunu da sormak istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Detaylı bir soru; yazılı cevap verirseniz sevinirim.

Değerli arkadaşlar maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Saat 19.30’da çalışmalarımıza devam etmek üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.58

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.36****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, 27'nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

En son 10'uncu maddeyi görüşüp kabul etmiştik, şimdi 11'inci maddeyi konuşacağız.

MADDE 11- 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Ek fiyat farkı ve/veya sözleşmelerin devri

GEÇİCİ MADDE 5- Ülkemizde ve dünyada hammadde temininde ve tedarik zincirlerinde yaşanan aksaklıklar ile girdi fiyatlarındaki beklenmeyen artışlar nedeniyle 1/12/2021 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden veya bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce fesih veya tasfiye edilmeksizin kabulü/geçici kabulü yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin Türk Lirası üzerinden yapılan sözleşmelerde, 1/7/2021 ile 31/12/2021 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) gerçekleştirilen kısımlar için, ihale dokümanında fiyat farkı verilmesine ilişkin hüküm bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, 1/7/2021 ile 30/11/2021 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) ihalesi yapılan işlerde ihale tarihinin (son teklif verme tarihi) içinde bulunduğu aya ait endeks, 1/7/2021 tarihinden önce ihale edilen işlerde ise 2021 yılı Haziran ayına ait endeks temel endeks olarak kabul edilerek ve sözleşme fiyatları kullanılarak yüklenicinin başvurusu üzerine sözleşmesine göre hesaplanan fiyat farkına ilave olarak ek fiyat farkı verilebilir.

Ayrıca bu kapsamdaki sözleşmeler, yüklenicinin başvurusu ve idarenin onayı ile devredilebilir. Devredilen sözleşmelerde devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar, devir tarihi itibarıyla aranacak olup devirden kaynaklanan kısıtlama ve yaptırımlar uygulanmaz. Yüklenimi ortak girişim tarafından yürütülen sözleşmelerde ortaklar arasında devir veya hisse devirlerinde ilk ihaledeki yeterlik şartları aranmaz. Sözleşmeyi devreden yüklenicinin teminatı iade edilir. Bu kapsamda devredilecek sözleşmelerden damga vergisi alınmaz.

Sözleşmenin bu madde kapsamında devredilmesi durumunda birinci fıkra hükmü saklı kalmak üzere yüklenici devir tarihine kadar gerçekleştirdiği işler ya da imalatlar dışında idareden herhangi bir mali hak talebinde bulunamaz. Yüklenici tarafından idareye uygun görülecek can ve mal güvenliği ile yapı güvenliğine yönelik tedbirlerin alınması şarttır.

Bu madde kapsamında ek fiyat farkı verilebilecek alım türlerini, ürün ve girdileri, ek fiyat farkı verilmesi veya sözleşmenin devri için idareye başvuru süreleri ile devir işlemlerinin tamamlanacağı süre dâhil ek fiyat farkı hesaplamalarına ve sözleşmelerin devrine ilişkin esas ve usulleri tespit etme yetkilidir.

4734 sayılı Kanundan istisna edilen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinden Türk Lirası üzerinden yapılan sözleşmeler için idareler tarafından bu maddeye uygun olarak ilgili mevzuatında düzenleme yapılabilir.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Açıklama için teklif sahibine söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, 11’inci maddemiz mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin Türk lirası üzerinden yapılan sözleşmelerde ek fiyat farkı verilebilmesi veya sözleşmenin devredilebilmesi konusunda ilgili. Düzenleme 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’na geçici madde eklemektedir. Mevcut durum nedir, onu anlatayım.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu uyarınca 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki işlere fiyat farkı verilmesine ilişkin esas ve usuller Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenmektedir ancak sözleşme imzalandıktan sonra bu hususta değişiklik yapılamamaktadır. Ayrıca, aynı kanunda sözleşmelerin devri belli şartlara bağlanmakta ve buna ilişkin bazı kısıtlamalar bulunmaktadır. Yaptığımız veya yapacağımız, takdire sunduğumuz düzenlemeyle... Malumunuz, son dönemlerde ülkemizde ve dünyada ham madde temininde ve tedarik zincirlerindeki aksaklıklar ve girdi fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmiştir. Bu artışlar nedeniyle kamu ihale sözleşmelerinin maliyetlerinde de öngörülemeyen artışlar yaşanmıştır. Bu çerçevede, 1 Aralık 2021 tarihinden önce 4734 sayılı Kanun’a göre ihale edilen işlerde ek fiyat farkı verilerek işlerin daha sağlıklı yürütülmesi ve zamanında tamamlanması, tamamlanan işlerin maliyet kayıplarının belirli ölçüde karşılanması amaçlanmaktadır. Düzenleme ek fiyat farkı verilecek dönem Haziran-Aralık 2021 tarihlerinde gerçekleştirilen kısımları kapsamakta; ayrıca, bu sözleşmelerin herhangi bir kısıt olmadan devrine de imkân sağlamaktadır. Uygulamaya ilişkin kuralların ise Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenmesi öngörülmektedir.

Bu düzenlemenin -eğer Komisyonumuzdan geçer ve Genel Kurul tarafından da kabul edilirse- bütçeye etkisinin ne olacağını etki analizinde belirtmiştim. Elektronik Kamu Alımları Platformu’ndan elde edilen verilere göre düzenlemede yer verilen dönemde yürütülen sözleşmelerin ki bunun adedi 26.789’dur, toplam bedeli ise 213 milyar lira olduğu ve bu dönemde gerçekleşen hak ediş tutarının yaklaşık 70 milyar lira olduğu görülmüştür. Düzenlemede öngörülen kurallar ve sınırlamalar dahilinde ek fiyat farkı tutarı yaklaşık 10,5 milyar lira olarak tahmin edilmektedir.

Takdirlerinize sunarım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz isteyen var mı acaba madde üzerinde?

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, Cemal Bey, katılıyorum olağanüstü bir dönem yaşıyoruz ve müteahhitler de elbette olağanüstü bir dönem yaşadılar ve inşaat maliyetleri geçen yıldan, bir yıl içinde yüzde 110, yüzde 120 kadar artmış durumda; ham madde maliyetleri, işçilikler o kadar artmadı ama şimdi şuna bakalım: 84 milyon yurttaş olarak büyük bir sıkıntı yaşıyoruz. Yani 84 milyon burada, kamu emekçileri burada, işte efendim emekliler, işçiler, yoksullar hep beraber büyük bir sıkıntı çekiyoruz.

Şimdi, nimet de külfet de beraber paylaşılır öyle değil mi? Yani böyledir ve şimdi sabit gelirliler özellikle kâr-zarar meselesine bakmazlar. Mesela, sabit gelirler için “Bir yıl 10 lira kazanayım, öbür yıl 2 lira kazanayım.” diye bir durum yoktur; “Bu yıl kâr ettim, bu yıl zarar ettim.” diye durum yoktur. Sabit gelirliler de bu yıl ciddi anlamda kayıplara uğradılar ama o kayıplar karşılanmadı. Mesela, işverenler için bir yıl 10 lira kazanıp, öbür yıl 5 lira kaybetmek gibi bir durum söz konusu olabilir, yani ticaretin gereğidir. Siz de ticaretin içinden gelen bir insansınız. Ben de -babamı 98’de kaybettim işin başına geçtim- iki yılda ne kazandıysam 2001’de fazlasıyla kaybettim çünkü bir anda döviz kuru arttı,

inanılmaz bir zarara girdim. Yani o da bana ders oldu. Bu ülkede bir daha güvenme bu dolara molarla kardeşim, hani kendini güvenceye al, dolar her an patlayabilir, dolar maliyetin varsa ona göre doları güvenceyi al diye bir hedge mekanizmasını öğrendim. Ne bileyim işte, o bana bir ders oldu.

Şimdi, bu müteahhitler de elbette belli zararları uğradılar ama şöyle bir durum var: Ya, yıllardır da bu müteahhitler kâr ediyorlar yani devlet üzerinden bir kâr ediyor ama yeni girenler de var elbette. Yani son yıl giren vardır, iki yıl önce bu işe giren vardır ama on yıldır da on beş yıldır da büyük kazançlar elde edenler vardır. Şimdi, siz diyorsunuz ki “Bu müteahhitler zarar etti arkadaş, ben bunların zararını karşılayacağım.” Şimdi, bunu...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Öyle düşünme onu, öyle değil, çift taraflı o.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çift taraflı değil. Sonuç olarak bakın, ticaret bir risk almak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – En sonda size söz vereceğim Cemal Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, ticarete bir risk yönetimi vardır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İş yaptıranı da düşün, onun da zararı olacak eğer bu iş tasfiye olursa.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru haklısınız ama ona bakarsanız özel müteahhitlere de bakmamız gerekir o zaman. Özel müteahhit de bir sözleşme yapmış, girmiş bir işe. Şimdi “Ben bu işten cayıyorum arkadaş.” diyebilir. Tazminatını öder sözleşme yaptığı kişiye ve işten cayabilir ama siz “Ben bunun zararını karşılayacağım.” diyorsunuz. Şimdi, bunu yapabilmemiz için öncelikle... Müteahhitleri sonuç olarak ne de olsa toplumun daha varlıklı kesimi olarak sayıyoruz. Öncelikle, sosyal kesimlerin zararlarını bu Meclisin, bu halkın, bu milletin Meclisinin büyük oranda karşılamış olması gerekirdi işçinin, memurun, emeklinin ama dolar yüzde 100 artmış -7,30 geçen sene, bu sene 13,80; yüzde 100 artmış- sen diyorsun ki memura “Ben sana yüzde 30 zam veriyorum.” Öyle değil mi? “Emekliye yüzde 25 zam veriyorum.” ama diyorsun ki “Müteahhitin yüzde 100 efendim maliyeti artmış, ben onun zararını karşılıyorum.” Bu hakkaniyetli değil. Öncelikle, dar gelirlinin zararını daha fazla karşılamamız gerekiyordu, sonra müteahhite gerçekten hani yapılması gereken bir şey varsa yapılması gerekiyordu. Bu torbada işçinin, memurun, emeklinin zararını karşılayan bir düzenleme yok. Hani siz getirseniz torbada “Kardeşim işçiye bu, memura bu, emekliye bu. Onun yanında da müteahhit de var işte 2 bin kişi, 3 bin kişi, 5 bin kişi, onlara da şu.” deseniz, bunu anlayacağım ama siz yalnızca patronlara çalışıyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İleriki maddelerde var. 2.000 liraya, 2.500 liraya çıkıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede var? Ya baba, o 2.500 lira... Ya, bari söylemeyin ya! Bakın, 2.500 lira... Bari söylemeyin!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama yüzde 65, az mı o oran?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 150 euro yapar bugün, tamam mı? Bari söylemeyin ya! Açlık sınırı 4 bin lirayken “Emekliye 2.500 lira yaptım.” demek bana gerçekten zül geliyor. Bu züldür, bu züldür arkadaşlar. Yani “Emekliye 2.500 lira veriyoruz.” demek züldür.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dahası olsun ama yüzde 65 az bir oran değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Almanya’daki bir emekli gelip burada tatil yapıyor, bizim emeklimiz ucuz ekmek kuyruğunda “Hakkımı helal etmiyorum.” diyor size, duymadınız mı onu? “Hakkımı helal etmiyorum size.” diyor ucuz ekmek kuyruğunda. O açıdan ben bu maddeye karşıyım ama şuna varım: Gelin konuşalım, bütün sosyal kesimlerin oturalım kayıtlarını masaya yatıralım; Meclis olarak, milletin bütçesinden onların zararlarını büyük oranda karşılayalım, ondan sonra gelin,

müteahhitlerin de zararlarının karşılanmasına ben imza atacağım ama siz yoksulların zararlarının karşılanması konusunda herhangi bir çalışma yapmamışken işçinin, memurun, emeklinin, işsiz zararlarını karşılamak için hiçbir çalışma... Veya çiftçi, ya çiftçinin ne günahı var? Onun da girdi maliyetleri var; tohuma, gübreye, ilaca, mazota... Gübreye yüzde 400 zam gelmiş, hadi onun da zararını karşıla Cemal Bey. Yok mu Giresun'daki çiftçin; gübre atmıyor mu tarlaya? Yüzde 400 zam gelmiş gübresine, hadi onun da zararını karşıla, buyur. Yani bu açıdan bu zararları karşılamadan -bu sosyal kesimlerin, dar gelirlilerin- müteahhitlerin zararını karşılamak AKP'yi müteahhit lobisinin partisidir durumuna getirir. Gelin, işçinin, memur, emeklinin dar gelirinin partisi olalım, önce onların sosyal zararlarını karşılayalım, sonra müteahhitleri zaten konuşuruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Sayın Süleyman Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Bir sorum olacak Başkanım: Şimdi, söz konusu düzenlemenin kamuya iş yapan müteahhitler açısından olumlu etkisi olmakla birlikte idarelere -bunlar belediye olabilir, başka kurumlar olabilir- ek yük getireceği, maliyet artışlarına neden olacağı, idareyi zor durumda bırakacağı, bütçenin buna göre planlanmadığı, idarelerce yatırımlar planlanırken ekonominin günümüze kıyasla daha iyi olması nedeniyle söz konusu ek yükün göz önünde bulundurulmadığı değerlendirildiğinden ek bütçenin ve oluşan maliyetin merkezî Hükümet tarafından karşılanması veya teklifin yürürlük tarihinden önce ihale ilanı yapılan işler için uygulanmaması gerekir diye bir görüş aldım bugün. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ederim.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi bu düzenlemede kamu-özel iş birliğiyle ilgili iş yapan müteahhitler yok, Kamu İhale Kanunu çerçevesinde 21/B'ye göre iş yapan müteahhitler yok, bunlar son derece olumlu. Burada Türkiye çapında rekabet eden orta boy müteahhitler var herhâlde. Dolayısıyla geldiğimiz noktada öyle bir çıkmazla karşı karşıyayız ki ya bunlara bu tavizi vereceğiz ya da zararı daha fazla da artıracamız yani buradan başka çıkış yok; eğer şey yapılırsa, tasfiye edilirse yeniden ihaleye gidilecek, vesaire kamunun zararı çok daha artacak. Dolayısıyla çok zor bir durum.

Ben Garo Bey'in gelir dağılımıyla ilgili analizine de katılıyorum fakat buradan bir çıkış noktası da başka türlü bulunamıyor, böyle düzenlemeye de ihtiyaç olduğu ortada. Benim buradaki en büyük itirazım şu: Bu madde düzenlemesinin gerekçesi "Ülkemizde ve dünyada ham madde temininde ve tedarik zincirlerinde yaşanan aksaklıklarla ilgili girdi..." deniliyor. Ben dünyada tedarik zincirlerindeki sorunun ne olduğunu da biliyorum, oralarda sıkıntıların olduğu da malum, dışarıdan birtakım fiyat gelişmelerinin içeriye, iç fiyatlara baskı yaptığını, vesairelerini de biliyorum fakat şunu söyleseniz bu çok daha kabul görecektir benim açımdan: "Enflasyonla mücadele edemediğimiz için, bunu bıraktığımız için, enflasyon alıp başını gittiği için maalesef fiyatlar kontrol edilemedi, böyle bir kabahat, bir suç işledik, görevimizi yapmadık, Merkez Bankasının elini bağladık, o nedenle de böyle bir sıkıntıyla karşı karşıya geldik." deseydiniz çok daha doğru olurdu. Dolayısıyla bunun kabul edilmesi ama bu gerekçeyle kabul edilmesi çok daha doğru.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ederim.

Sayın Sibel Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, bu madde de açıkçası önemli bir düzenleme. Burada yine işte yaşadığımız TL'nin değer kaybı, dövizin aşırı yükselmesinin sonuçları neticesinde bir düzenlemeye ihtiyaç doğmuş. İşte başvurusunun, yüklenicinin başvurusuyla, ilgili kamu kuruluşunun onayıyla Başkana devredilmesine de olanak sağlanacak ama burada Cumhurbaşkanına aşırı bir yetki tanınması bence önemli bir detay ya da tartışılması gereken nokta o çünkü bütün kural, koşul, kaide, her şey Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek.

Kamu alımları, Kamu İhale Yasası -Ergün Vekilim de burada- Avrupa Birliği sürecinde de en çok tartışılan yasalarımızdan bir tanesi; bu kamu alımlarındaki bu şeffaflık, kurumun yapısı, kurumun atamasının tamamen Cumhurbaşkanı tarafından olması, hâlâ tek bir çerçeve yasanın olmaması ve bu kanun tartışılırken ben de bunu dip not olarak eklemek istedim. Bu, bizden beklenen bir düzenleme açıkçası.

Şimdi, Komisyona katılacağımı duyan birkaç milletvekilimizden... Öncelikle Gürsel Erol, Elâzığ Milletvekilimizin kendisine Elâzığ'dan iletilen birkaç detay ve düzenlemeye katkı sunmak için öneriler vardı, ben de sizlerle paylaşacağım izinizle.

Bir, şu düzenlemeyi talep etmişler: "Sözleşmesinde fiyat farkı öngörülme yen işlere kalıcı olarak fiyat farkı verilebilsin." gibi bir öneri sunmuşlar gerekçelerini de ileterek. 1 Haziran 2021 tarihinden itibaren işin sonuna kadar bu farkın verilebilmesini iletmışler. Diğer bir talep: Fiyat farkına esas temel endeks, ihalenin yapıldığı ayın endeksi değil, ihalenin yapıldığı aydan önceki aya ait endeks olarak belirlenmeli, buradaki zararı daha da minimize etmek için sanırım. "Ödenecek ek fiyat farkının da zararı kurtarmadığı işlere koşulsuz tasfiye hakkı tanınmalıdır." diye bir talebi iletmış Elâzığ'da bu çalışma içerisinde olan vatandaşlarımız. Bu kanun değişikliğinden kaynaklı olarak devredilecek işlerde sözleşme, damga vergisi, KİK payı ve ihale karar pul bedelinin alınmaması noktasını da iletmışler ve ihalesine 1/7/2021 tarihi ile 30/11/2021 tarihleri arasında yapılacak olan ihale süreci devam ettiği için sözleşmesi henüz yapılmamış işlerde bu madde hükümlerinin sözleşme yapıldıktan sonraki bir ay boyunca da saklı kalması gibi bir talep iletmışler, ben de kanun yapıcı ve teklif sahibi vekilimize iletiyorum.

Bir de Sayın Kaboğlu Hoca, Anayasa Komisyonu başkanımız, İstanbul Milletvekilimiz ve Anayasa profesörü; o da bana bilgi notu olarak bu maddenin de özellikle Anayasa'ya aykırılığı noktasında bir değerlendirilmesi gerektiğini söylüyor. Anayasa'nın 2'nci maddesi özellikle, belirlilik, erişilebilirlik, öngörülebilirlik, zorunluluk; bunların her biri farklı anlamlar içeren ve haklarımızı koruyan maddeler. Sayın Öztürk, ama burada -benim de atf yaptığım gibi- bütün kural ve koşullar, kaide, genel çerçeve, ölçüt, denetime tabi olmayacak şekilde yürütmeye sınırsız bir takdir yetkisi veriyor ve bu yetkiyi de Cumhurbaşkanının bu alanda alacağı kararlar ve bunların Anayasa'yla bağdaşamaması geliyor. Bu nedenle de özellikle ek fiyat farkı belirlenecek alım türlerinde ürün ve girdiler, ek fiyat farkı hesaplamalarına ilişkin esas ve usulleri belirleme yetkisi hiçbir nesnel, somut ölçüt olmadan, kanunda belirlenmeden Cumhurbaşkanını haiz olduğu hükmü, söz konusu alan bakımından kuşatıcı bir öngörülemezlik taşımasının yanında, Cumhurbaşkanının kanunca çerçevelenmemiş keyfi kararlar almasını mümkün kılacaktır; bu nedenle, Anayasa'nın 2'nci maddesini ihlal olarak...

Yine Kaboğlu Hoca, bu noktada keyfi iradeye bırakılmasının da Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırılığını dile getiriyor. Ayrıca, 11'inci maddenin, bu düzenlemenin Anayasa'nın 35'inci ve 13'üncü maddelerine aykırı olduğunu iletiyor, ben bunu takdirlerinize sunuyorum. Çünkü diyor ki: "Sözleşmenin devri için idareye başvuru süreleri ile devir işlemlerinin tamamlanacağı süreye veya sözleşmenin

devrine ilişkin esas ve usulleri tespiti Cumhurbaşkanının yetkili kılınması Anayasa'nın 'İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.' hükmünü içeren 123'üncü maddesinin ilk fıkrasına aykırılık teşkil ediyor. Sözleşme devrine ilişkin esas ve usulleri belirleme yetkisi mülkiyet hakkı üzerinde sınırlayıcı sonuçlar doğuracaktır. Cumhurbaşkanına tanınan bu belirsiz ve öngörülemez, kapsamlı mülkiyet hakkını sınırlama yetkisi maddi ve şekli anlamdaki kanunilik ilkesine aykırıdır. Bu madde de bu gerekçelerle 35'inci ve 13'üncü maddeleri ihlal etmektedir.”

Son olarak -izinizle Sayın Başkanım, son bir dakika ise- bu maddenin Anayasa'nın 104'üncü maddesine de aykırılığını dile getiriyor. Burada da ek fiyat farkı verilebilecek alım türlerini, ürünleri, girdileri yine sözleşme devrine ilişkin esas ve usulleri belirleme yetkisi mülkiyet hakkı üzerinde sonuçlar doğuracağından, böylece temel bir hak olan mülkiyet hakkının düzenlenmesi söz konusu olacağından ihtilafı teklif 104'üncü maddeye de aykırılıktır. Ben bunu kanun koyucunun, sizlerin takdirine sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Ergün Taşcı, buyurun lütfen.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Sayın Başkanım, çok kıymetli Bakanlığımız Bakan Yardımcıları, çok kıymetli bürokratlarımız ve çok kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, basın mensupları; öncelikle, hepinize teşekkür ediyorum, gecenin bu saatinde çok önemli bir mevzuu konuşuyoruz.

Kamu alımları ve kamu hizmetiyle ilgili, malumunuz, bir hükümetin, bir devletin iddiasını ortaya koyan en önemli göstergelerden ulaşımda, sağlıkta, eğitimde ve diğer tüm kamu hizmetlerinde, Anayasa'da belirtilen, kanunda belirtilen belli hizmetler dışındaki tüm hizmetlerin alım usulü, özel sektör aracılığıyla kamu hizmeti giderme noktasında ciddi bir meblağ teşkil eden ve çok ciddi bir kesimi ilgilendiren, tabiri caizse, bütün haneye uzanacak bir kamu hizmeti boyutundaki bu süreci çok rasyonel değerlendirmek lazım. Bugün Türkiye'nin her bir tarafından sektördeki insanların bu konudaki rahatsızlığı, şikâyetinin giderimi noktasında Maliye Bakanlığımız ciddi anlamda kafa yordular; dengenin bozulmaması lazım, bu hizmetlerin görülmesi noktasında diğer paydaşlarla olan bu dağıtımı adil dağıtmak lazım. Türkiye'nin şartları da belli, özellikle pandemi dönemindeki Türkiye'deki gelirlerin durumu da ortada ve kamu hizmeti de aksamadan devam ediyor. Bir taraftan yol isteyeceksiniz, bir taraftan sağlık hizmeti isteyeceksiniz, bir taraftan eğitimle ilgili hiç ara vermeden ve diğer sosyal hizmetlerle ilgili...

Şimdi, geline noktada niçin böyle bir kanuni düzenleme ihtiyacı var? Şundan dolayı ihtiyaç var: 4731 sayılı Sözleşme Kanunu'nda, bu kanuna göre yapılan sözleşme değişikliği yine bu kanuna bir madde koyarak yapabilirsiniz. Dolayısıyla, ek geçici maddeyle bu düzenlemeyi getiriyoruz. Bu, 4734 kapsamında yapılan sözleşmeleri kapsıyor, bir de bu kanun kapsamında yapılmayan ama kamunun yapmış olduğu, istisnalar olabilir, bir başka hizmet alımı olabilir, bunlar da ciddi anlamda bu düzenlemeyi bekliyorlar. Bu zorunlu bir düzenleme olduğu için bunun dışında yine kamunun harcama yapması gerekecek. Yine, buna paralel olarak belki özel sektör dağıtım şirketlerindeki şirketlerin de beklentisi bu yönde. Dolayısıyla, böyle bir yola çıkılmış, imalatları devam eden işler var; siz şimdi bugüne kadar olmamış bir şekilde piyasadaki bu dalgalanmayı görmeden, bu hizmetlerin yürütümüne ilişkin bir katkı sunmadan da bu hizmetleri inktaya uğratmak da Türkiye'nin, ülkemizin bütçesine ve ülkemizin geleceğine ciddi bir maliyet oluşturuyor. Dolayısıyla, buna böyle bakmak lazım.

Gar0 Bey'in değerlendirmesi aslında beni şaşırttı. Gar0 Bey'den böyle bir şey beklemezdim, aslında bunu da konuştuk. Neden beklemezdim? Yani kamuya hizmet eden insanları böyle toptancı bir anlayışla değerlendirme içinde bulunmak, yapmak hiç de doğru değil. Çünkü, kâr marjları düşük bir şekilde çalışan ve bu yürüyen hizmetlerin aksatılmadan devamı gerekiyor. Onun için böyle bakmamak lazım.

Şimdi, burada Sibel Hanım az önce ifade etti, tasfiye konusunun da mutlaka kamuya menfaat getirecek şekilde bir boyutunu masaya yatırarak da düşünmek lazım. Ne anlamda düşünmek lazım? Bugün geleceğe dair 2022 yılını da bu fiyat farkıyla kapsayacak şekilde düzenleme aslında hukuken de ticari ahlak gereğince çok bir şey olmayabilir ama mevcut yatırımların da yeniden rasyonel bir şekilde, geline nokta itibarıyla kamu yararı açısından yeniden gözden geçirilmesine ilişkin bir durum değerlendirmesine ihtiyaç olabilir. Bunu da bu düzenlemeyle tartışır, Meclis de buna uygunluk kararı verirse bu yeniden Maliye Bakanlığımızın da elini güçlendirecek bir şekilde, özellikle sözleşmesi başlamış ve imalat derecesi çok yüksek olmayan... Bir oran da konabilir, yüzde 5, 10, 15, 20, 25 gibi bir oranı da öngörebiliriz ve Türkiye'nin gerçekten geline noktada bu duruma hep birlikte destek vererek bu tasfiye sürecini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur, bir iki cümleyle tamamlarsanız.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Ben özetle şunu demek istiyorum: Gerçekten, Maliye bürokrasisi ve Hazine bu işe çok sıkı bir şekilde çalıştı. Keşke 2021 yılının başından itibaren fiyat farkıyla ilgili bütün büyüklüğü kapsayacak şekilde düzenleme yapılabilse. Bu, “bugüne kadar kazanmış olmak” ifadesi de doğru bir ifade değil.

Onun için ben bu yasanın tekrar hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım sataşma var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sataşma demeyelim farklı bir fikir ifadesine.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok kısa.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli Vekilim, şimdi Cemal Bey hep söyler: “İhtiyaçlar sınırsız, kaynaklar sınırlı.” diye. Ben de elbette burada bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünürüm ama önceliklerimiz ne olmalı? Yani buna bakmalıyız diye düşünüyorum. Yani siz de ucuz ekme kuyruğunda bekleyen yurttaşlarımızı görüyorsunuz, siz de bu halkın vekilisiniz; önceliğimiz onlardan yana mı olmalı, yoksa müteahhitlerden yana mı olmalı? Benim derdim bu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cavit Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; getirilmeye çalışılan bu düzenleme AKP iktidarının ekonomik anlamda iflasının açık ilanıdır. Açıkça “Artık biz ekonomiyi kötü hâle düşürdük, tabiri caizse iflas ettik, ülkeyi batırma noktasına geldik ve hemen hemen bütün sektörleri de içinden çıkılmaz zor bir duruma soktuk.” ibaresinin resmî ilanı bu maddedir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, daha yakın bir tarihte bu ülkede demir 3 TL'ydi yani tonu 3 bin TL'ydi. Bugün kaç para Cemal Bey? Bugün 13 TL, bakın, 13 TL; altı ay içerisinde 4 kat artmış. Çimento 120 TL'den 5 kat artmış, 600 TL'ye çıkmış. İnşaatla kullanılan diğer malzemelerin hemen hemen yaklaşık maliyetleri yakın tarihte, yani şu altı aylık süreç içerisinde yüzde 100 veya yüzde

150 seviyelerinde artmış durumda. Hemen hemen bütün ürünlerde aynı artış oranlarını yaşadık, yaşıyoruz; her fırsatta dile getiriyoruz. İşte, 180 TL olan unun torbasının, çuvalının 360-370 TL'ye kadar çıktığından mı bahsedelim yoksa daha üç ay öncesinde benzinin 8-9 TL'den bugün 12 TL'ye kadar yükseldiğinden mi? Yani vatandaşlarımız zaten bu rakamların hepsini tek tek biliyor. Neyin hangi rakamdan nereye kadar yükseldiğinin vatandaşımız farkında.

Şimdi, sosyal devlet ilkesi çerçevesinde bu ani artışlardan, aşırı enflasyondan, fiyat farklarından toplumun her kesimi kendine göre etkilendi, zarar gördü yani her kesim mağdur. Çiftçimizi söylemeye gerek yok, perişan vaziyette. Gübre fiyatları, çuvalı 100 TL'den 600 TL'ye çıkan gübre var; tohumlar yine ona keza. Bugün tarlasına gübre atamayacak olan çiftçimiz, ekim dikim yapamayacak olan çiftçimiz, ekse de gübre atamayacak olan çiftçimiz var; bunları yaşıyoruz.

Ancak özelde bu kanun teklifi anlamında görüşlerimizi ifade etmek gerekir ise: Şimdi, burada, gerçekten müteahhitler de büyük sıkıntı içerisinde. Tekrar ediyorum: Müteahhitlerin de bugün bu sıkıntıyı yaşamasının müsebbibi AKP iktidarındır, AKP'nin kötü ekonomi yönetimidir. Bununla beraber, bu müteahhitler de gerçekten bu sürecin böyle devam etmesiyle birlikte büyük de sıkıntı yaşıyor, bunu da kabul etmek lazım.

Şimdi, burada 1/7/2021 ile 31/12/2021 tarihleri arasında yapılmış olan hak edişlere yeniden değerlendirmeye bir anlamda destekleme düşünülmemekte. Evet, müteahhitler gerçekten buna ihtiyacı olan bir durumdalar çünkü bugün Türkiye'de yaklaşık 70-80 bin civarında müteahhitlik işi yapan ve kamudan iş alan bir kesim var. Bunun 5 tanesi ayrıcalıklı kesim, devletten ciddi şekilde ihaleler almakta ancak önemli bir kesim de kendi hâliyle ayakta durmaya çalışan bir kesim. Şimdi, yeniden değerlendirme yapılmadığı takdirde müteahhitlerin büyük çoğunluğu gerçekten batma noktasına gelecek, maalesef tablo onu gösteriyor. Ancak ifade edilmeye çalışılan oranla gerçekçi bir değerlendirme yapılmazsa bunun belki de sadece 30 bin civarı müteahhit ayakta kalabilecek, onların da büyük çoğunluğu kendi öz sermayelerini tüketmek zorunda kalacak ve işleri bitirdiği takdirde de belki işin sonunda bırakın kâr elde etmeyi iflasla karşı karşıya kalmış olacak. Bunun yanı sıra da yine sektörde yaklaşık 200 iş alanıyla iş yapan bir sektör olduğu için de borçlarını ödeyemediği takdirde bu bağlı sektörler de yine aynı şekilde zarar görecek, iflas noktasına gelecek ve yine belki de 600-700 bin civarında çalışan işsiz kalacak. Yani böyle de bir tablo var, yani iki tarafı da sıkıntılı bir durumla karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alalım, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum Başkanım.

Yani gerçekten burada işlerin yeniden ihaleye verme süreci yaşanması hâlinde de başka bir zarar söz konusu; hakkaniyete uygun bir değerlendirme yapılmaya ihtiyaç olduğu gözüküyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir dakika Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bitti süreniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Ancak, şöyle çok önemli bir konu da var: Bakın, Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihaleye tabi olan belediyelerin durumu ne olacak? İl özel idarelerin durumu ne olacak? Şimdi, siz, yeniden değerlendirmeye müteahhitler için rakamların yeniden arttırılmasına bir taraftan destek sağlarken aynı şekilde belediyelere ve il özel idarelerine de bu ödemek zorunda kaldığı miktarlar yönünden destek vermediğimiz takdirde -zaten kıt imkânlarla neredeyse son dönemi bitirmek zorundalar- belediyeler açısından ciddi bir mağduriyet yaşanacaktır. Bu konuda da belediyelere özel bir destek sağlamak zorundadır diyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın İsmail Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, burada, Kamu İhale Kanunu'na göre devletten iş almış iş adamlarının, bu covid nedeniyle olsun...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İş insanlarının.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İş insanlarının ekonomide ki bu dalgalanmadan dolayı, fiyat artışlarından dolayı, öngörülemez durumlardan dolayı tabii ki bir miktar bunların işleri bitirebilmesi için bir fiyat artışı verilmesi öngörülmektedir. Bunun anlamı şu değildir: Buna, devlete iş yapan iş insanlarına herhangi bir imtiyaz olarak bakılmaması lazım. Bunu şöyle düşünmek lazım: Daha önceki 2018 yılında dövizdeki dalgalanma nedeniyle, zannederseniz, 2019 yılında bir kanun çıktı ve buradan Komisyonumuzdan geçti ve neticede devletten iş almış kişilere iş hakkını feshetme yetkisi verdik biz. Fakat biz burada şunu gördük ki yüzde 99'u dahi bitmiş olan işlerin iş hakkını feshettiler, yanılmıyorsa, bunun devletimize maliyeti yaklaşık 100 milyar TL oldu. Burada esas amaç bu kişileri korumak değil, yapılması gereken hizmetlerin bir an önce yapılmasını sağlamak diye ben ifade etmek istiyorum. Tabii, Hükümetimiz iş insanlarımıza sahip çıktığı gibi aynı zamanda diyelim ki buğdayı 5,5 liraya alıp 2,5 liraya fırınlara vererek diğer taraftan da ekmek tüketen tüm insanlarımıza da indirekt yolla destek vermektedir diye ben ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, meslek kuruluşlarından temsilciler var, onların da görüşlerini dinleyelim.

Buyurun.

TÜRKİYE MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ BAŞKANI M. ERDAL EREN – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ilginiz için peşinen çok teşekkür ederim. Elimde, eğer ilginiz olursa diye dağıtmak üzere hazırladığım, pandeminin başladığı tarihten itibaren bu yıl sonuna kadar ve yılbaşından yıl sonuna kadar ana inşaat girdilerinde nasıl bir fiyat artışı olmuş bunların tabloları var.

Ben hemen özetle dip rakamlarını söyleyeceğim size efendim: Mayıs 2020'den Aralık 2021'e tabloda göreceğiniz gibi ortalama girdi maliyetleri yüzde 277 artmış. Hâlbuki sözleşmelerimize dayalı ÜFE ile genel endekslerle ödenen fiyat farkının oranı yüzde 120 yani 277'ye 120. Bu yılbaşından yıl sonuna kadar malzemelerin artış oranı yüzde 146, ÜFE'deki artış yüzde 78. Şimdi, neredeyse yüzde 100 üzerinde bir maliyet artışından bahsediyoruz, bir de vurgulamalardan dolayı bir hususu da açıklamak zorunda hissettim kendimi: Batmakta olan müteahhit sadece kendi servetini batırıyor, tedarikçilerini de beraberinde batırıyor, ayrıca, çalıştırdığı işçileri de işsiz bırakıyor. Türkiye'de inşaat sektörü istihdamın yüzde 7'sini oluşturuyor yani yüzde 7 istihdamın da gelirini sağlamaktan bahsediyoruz şimdi.

Efendim, bu hazırlanan yasa teklifinde, Anadolu'nun değişik yörelerinden meslektaşlarımızın bizlere ulaştırdığı ve sizlere arz etmemizi istedikleri üç noktayı hemen kısaca arz edeceğim.

Birinci talepleri, yılın son altı ayında yapılan işler için bir özel fiyat farkı uygulaması düşünülmüş. Hâlbuki, artık nefesi tükenmiş olan meslektaşlarımızın en az iş yaptıkları ve son iki ayı da kışta olan altı aydan bahsediyoruz. O nedenle meslektaşlarımız bu fiyat farkı uygulamasının Ocak 2021'den itibaren yapılan iş hacmine uygulanmasını, böylelikle hiç değilse zararlarının bir kısmının karşılanabileceğini söylüyorlar: Sizlere arz ediyorum.

İkinci talepleri, 31 Aralıkta bitiyor bu fiyat farkı uygulaması, 2021’de öngörülen bu; hâlbuki 5 Ocakta çimentonun fiyatının daha da arttığını herhâlde sizler de duymuşsunuzdur. Hükümetimiz bu maliyetlerin hemen düşmesini beklemiyor herhâlde. O nedenle meslektaşlarımız, bu fiyat farkı uygulamasının, enflasyonun düşmesinin maliyetler paraleline geldiği tarihe kadar bir şekilde devam ettirilmesini arzu ediyorlar.

En önemli talepleri şu efendim: Bu fiyat farkı uygulaması az önce bahsettiğim taleplerine rağmen, eğer bu şekilde çıkar ise zaten işler devam edecektir ama şimdi öngörüldüğü şekilde çıkar ise maalesef, meslektaşlarımızın yarısından fazlası işlere devam etmeleri hâlinde tüm mal varlıklarını kaybetme endişesiyle teminatlarını yakmayı göze aldıklarını söylüyorlar. Bu da yine kamunun yatırımlarının durması anlamına gelir. Sayın Vekilimin az önce yaptığı öneriye benzer bir önerim var: Sözleşmeleri daha yeni başlamış, işi henüz yüzde 50’nin altında olan meslektaşlarımıza tasfiye imkânını da bu yasanın içine eğer koymayı uygun görür iseniz o zaman gücü tükenmiş, artık hakikaten sermayesini yitirme noktasına gelmiş, batma noktasına gelmiş meslektaşlarımız hiç değilse canlarını kurtarırlar, işler tasfiye edilir. Bu durumda başlamamış veya yeni başlamış, yeni ilerlemekte olan bu kamu yatırımlarının belki de uzun bir süre, birkaç yıl ihale edilmemeleri yoluyla kamu üstündeki yükler de azaltılır. Çünkü hepiniz biliyorsunuz, bazı ihaleler hakikaten çok acil olmadan da yapılabildi idarelerimiz tarafından, siyasi yönlendirmelerden dolayı bazı ihaleler de oldu, sizlerin talepleriniz nedeniyle yapılan ihaleler de oldu. Bu ihalelerin bir kısmının belki de durdurulması kamu üstündeki yüklerin azaltılması açısından da faydalı olacaktır. O nedenle bizim önerimiz mutlaka bu devirle beraber işin yüzde 50’nin altında seviyede olan, yeni başlamış işlere de tasfiye imkânının verilmesidir. Arz ederim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İNTEs’ten de bir temsilci var.

Buyurun lütfen.

TÜRKİYE İNŞAAT SANAYİCİLERİ İŞVEREN SENDİKASI GENEL SEKRETERİ NECATİ ERSOY – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; Kurumum adına tüm heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, öncelikle bu kanun düşüncesi için ve önerisi için genel olarak teşekkürlerimizi sunmak istiyoruz.

Kanunun gerekçe ve ilgili maddi hükmünden anlaşıldığı üzere tedarik ve beklenmeyen maliyet artışları nedeniyle önümüze gelen bir tasarı. Efendim, hepiniz bildiği gibi, aslında bu artışlar Temmuz 2020’de başladı. Zaten Nisan 2020’de de Sayın Cumhurbaşkanımızın pandemi nedeniyle bir tasfiye kararı de genelge olarak yayımlanmıştı. 2021 Ocak ayından itibaren de maliyetler kendisini ciddi anlamda göstermeye başladı. Sayın Başkanımızın biraz önce ifade ettiği gibi yüzde 227’ler ile yüzde 278’ler arasında giden HDPE borular, CTP borular ki şu anda tarım yatırımları ülkemiz için çok önemli, özellikle sulama yatırımları, onlar da durma noktasındadır. Çarşamba günü çimentoya yüzde 30 tekrar zam gelmiştir, buna karşılık, genel ÜFE endeks veya alt endeks başlıkları dönemsel, konjonktürel, artık nedenlerini bilemiyoruz ama bir şekilde gerçeği tam olarak yansıtamamaktadır.

Öngörülen kanun çalışmasında sadece temmuz-aralık olduğu için aslında hukuken belki düzenlenmiş olacak ama fiilen üyelerimizin ve sektördeki temsilcilerimizin zararlarını bırakın, işlerini devam ettirmesini sağlayamayacak noktadadır, maalesef, üzülmeye değer durumundayım. Zaten yine, Sayın Erdal Eren’in ifade ettiği gibi, altı aylık dönemin bir kısmında genel endeksler ve alt endeksler TÜİK verilerine göre eksi gözükmektedir efendim ve son iki üç ayda da gerek ödenek yoksunluğundan gerek mevsim şartlarından ve diğer şartlardan zaten yeterince imalat yapılamamıştır.

Kanun, yapılan imalatadaki artışlar üzerinden bir fiyat farkı düzenlediği için ortada bir fiyat farkı da olmayacaktır Sayın Başkanım. Bu nedenle uygulama başlangıcının hiç değilse 1 Ocaktan itibaren başlaması ve bu ihale edilmiş işlerin sözleşme bitimine kadar devam etmesi... Eğer beklenmeyen fiyat artışları zaten ocak, şubat, mart aylarından itibaren ortadan kalkacaksa ilave fiyat farkı da söz konusu olmayacaktır efendim.

Son olarak tasfiye maddesinin mutlaka yer alması gerekiyor idarenin ve ilgili Maliye Bakanlığımızın onayıyla; bir yüzdeyle olabilir ve planlanmamış ya da ekonomiye kısa sürede katkı sağlamayacak işlerin bu şekilde yeniden planlanmasını ve belli bir süre sonra ihale edilerek disipline edilmesini temin edecektir.

Söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben teşekkür ediyorum.

Son olarak Çelik Boru İmalatçıları Derneğinden bir katılımcımızın söz talebi var.

Buyurun lütfen Mehmet Zeren Bey.

ÇELİK BORU İMALATÇILARI DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ MEHMET ZEREN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın hazırım, iyi akşamlar.

İNTEs ve Türkiye Müteahhitler Birliğinin de bahsettiği gibi biz de Çelik Boru İmalatçıları Derneği olarak söylüyoruz ki girdi maliyetlerinde meydana gelen artıştan dolayı üyelerimizin almış olduğu sözleşmeleri şu anda yapma imkânı çok zordur. Bu kapsamda, yapılan sözleşme bedellerinin üzerine şu anda yüzde 90'ın üzerinde maliyet artışı meydana gelmiştir ve idare tarafından iş emirleri çok geç verilmiştir. 2021 yılı Mart-Nisan aylarında imzalanan sözleşmelerin iş emirleri Kasım-Aralık itibarıyla verilmeye başlanmıştır ve bu arada da girdi maliyetleri çok yüksek miktarda artmıştır.

Sayın Başkanım, biz de Sayın Vekilimizin de belirttiği gibi belli bir miktara kadar, sözleşmede işi yapılmamış olan işler için -yüzde 30 olur, 40 olur, 50 olur- bu işlerin tasfiye edilmesinin daha uygun olacağını düşünüyoruz. Şu hâliyle, bu taslak kapsamında bizim üyelerimizin bundan faydalanması mümkün bulunmuyor çünkü iş emirleri yeni verilmeye başlanmış ve bu üretim süreci ve teslimatlar ancak bu yıl içerisinde, Haziran sonuna kadar yapılabilecektir. Burada da 31/12/2021 kısıtı olduğu için fiyat farkından yararlanma imkânımız bulunmuyor.

Bir diğer husus da şudur efendim: Bu teklifte “ek fiyat farkı” ibaresi var. Daha önce yapım işlerinde bir fiyat farkı uygulanıyordu ve bunlara bir ek fiyat farkı verilmesi şeklinde düzenlenmiş. Fakat bizim kurumlara yapmış olduğumuz doğrudan mal alımları ihalelerinde bir fiyat farkı mekanizması yok. Eğer bir fiyat farkı verilecekse, tasfiyeye uygun görülmeyecekse yapım işlerinde olduğu gibi fiyat farkı, artı ek fiyat farkı şeklinde bir düzenleme yapılmasının uygun olacağını düşünüyoruz efendim.

Sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

TİSK TEMSİLCİSİ AV. SELEN YILDIRIM – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri, sayın hazırım; sizleri şahsım ve Konfederasyonumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle bu önemli düzenleme için devletimize teşekkürlerimizi arz ediyoruz. Bilhassa işverenlerin dünya ülkeleriyle rekabet edebilirliği açısından son derece faydalı sonuçları olacağını düşünüyoruz. Ancak özellikle son bir yıl içinde yaşanan kur farklılıkları, piyasa koşulları, bilhassa

çip krizi kaynaklı tedarik sorunları neticesinde oluşan maliyet farklılıkları neticesinde ek fiyat farkı ödemesi süresinin tıpkı üyemiz İNTES Genel Sekreterinin de ifade ettiği gibi, 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren düzenlenmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Başka söz talebi yok.

Bülent Bey’in herhâlde bir sorusu var.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şöyle bir sorum var: 4 meslek örgüt temsilcisi Erdal Bey, Necati Bey, Selen Hanım ve Mehmet Bey’in dedikleri ve dağıtılan belgeden anladığım kadarıyla çok yüksek artışlar söz konusu ama burada Cemal Bey, 11’inci maddeyle ilgili olarak yapılan hesaplamada “10,5 milyar maliyet olacağı tahmin ediliyor.” demişsiniz, 213 milyar liralık iş söz konusu. Bununla ilgili düşük ödenek mi ayrıldı, yoksa endeks mi küçük kaldı? Yani bunu düzeltmek gerekir bu şartlar altında ya da endekste bir yanlışlık mı var, hesaplamadım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu, ek fiyat farkı. Hayır, yüksek de olabilir henüz daha netleşmediği için, tahminî.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tahminî ama çok düşük kalıyor tahminî olsa da.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şöyle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hak ediş 70 bin yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani hesaplamanızda bir yanlışlık olmasın?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hesaplamamızda bir yanlışlık yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O zaman Cemal Bey, bu soruya ve diğer sorulara da...

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tamam Başkanım.

Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; tabii, katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Birkaç tane şey var, mesela, Garo Paylan Bey’in yaptığı değerlendirme rasyonel değil çünkü burada... Bir defa şunu kabul edelim: Müteahhitler bu ülkenin müteahhitleri ve işverenler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Elbette.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sadece kendilerini ilgilendirmiyor, işverenin sosyal sorumluluğunu düşünürsek insanlara iş vermek gibi, ham madde tüketmek gibi, vergi vermek gibi, kaliteli ürün üretmek gibi onlarca sosyal sorumluluğu var, ekonomik sorumluluğu var; yüz binlerce -ki şimdi anladığım kadarıyla- 600 bine yakın insan çalıştırıyor bunlar. Dolayısıyla, müteahhitler bu ülkenin bir zenginliği. Kaldı ki yurt dışı müteahhitlik hizmetlerini de dikkate alırsak Türkiye, dünyada müteahhitlik hizmetlerinde Çin’den sonra 2’nci sırada geliyor. Müteahhitler bizim büyük bir zenginliğimiz; bunu siz de biliyorsunuz.

Diğer tarafına geldiğimizde, kamuya iş yapan müteahhitler kamunun çözüm ortağı. Eğer müteahhitler batarsa aynen bu, denizdeki büyük bir geminin batması gibi etraftaki çok şeye zarar verirler. Ha, bu bir müteahhit kurtarma operasyonu değil ama dünya olağanüstü şartlardan geçiyor, doğru, Türkiye bundan da etkileniyor, çok da etkileniyor. İşte “demir fiyatları” “çimento fiyatları”

“diğer malzeme fiyatları” dediğinizde bunların hepsi ihraç kalemleri. Yurt dışında bir defa fiyatlar artmış, şimdi, ister istemez yurt içindeki üretici de bakıyor ki içerideki fiyatlar ile yurt dışı fiyatları arasında fark var; yurt dışı fiyatına yöneliyor. İşte, çimento, demir, cam gibi, plastik gibi... Bir de bunların ham madde girdi fiyatları artmış. İşte, biraz önce BOTASŞ’la ilgili görüştüğümüz doğal gaz fiyatları da 150 dolardan 2.000 dolara çıkmış, ki “Ortalaması 1.000-1.500 arası gidip geliyor.” diyorlar. Bütün bu oluşumlar ister istemez enflasyonu da fiyatları da arttırdı.

Tabii, burada tartışılan birkaç mevzu var “Bu niye yedinci ayın 1’inden itibaren alındı?” diye. Kamu dengeleri, taraflar olarak kamu otoritesiyle de görüştük. Bunun hazineye bir maliyeti olacak, ortalama maliyeti eğer 1/7’den itibaren alındığında 10,5 milyar öngörülüyor fakat şunu da belirteyim: Bu, zorunlu bir fiyat farkı değil. “Fiyat farkı verilecek.” diye bir kanun çıkarmıyoruz biz arkadaşlar “verilebilir” maddesi “-ebilir” var orada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ek fiyat neye göre belirlenir?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir de bu konuda -ben sunumda da söyledim- Cumhurbaşkanlığı tarafından belirleniyor esas ve usuller yani fiyat farkı verilmesine ilişkin.

CAVİT ARI (Antalya) – Siyasî ayrıcalık yapmaya çalışırsa Cemal Bey?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ancak sözleşme imzalandıktan sonra artış konusunda Cumhurbaşkanının, yani yürütmenin birinci sahibi olan Cumhurbaşkanının bir yetkisi yok şu anda, yani fiyat farkı verilmesine ilişkin biz Cumhurbaşkanına yetki veriyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neye göre veriyoruz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tabii, bu, şimdi, yetkiyi verdikten sonra her sektöre her ihalenin şartlarına göre bunu Cumhurbaşkanının bizzat kendisi belirlemeyecek, Cumhurbaşkanının başında olduğu yürütmenin organı olarak muhtemelen Kamu İhale Kurumunun gözetiminde diğer her kamu kurumu ayrıca bunu belirleyecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Objektif kriterlere göre...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Elbette, Türkiye bir hukuk bir devleti, objektif kritere ve hukuka uymayan bunun hesabını verir. Ama bu bir nedir? Bir imkân sağlıyor, tabii, biz kamuya getireceği yükün dokuz aylığını da on iki aylığını da çalıştırdık arkadaşlarımıza; onu müsaade ederseniz paylaşmayayım ama neticede takdirlerinize sunuyoruz. Komisyonumuz bu şekliyle bu maddeyi kabul ederse şu anda görülen, ortalama 10,5 milyarlık bütçeye bir yük getireceği hesaplanıyor.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Daha epeyce maddemiz var, biraz toparlayarak gidersek...

Kamu İhale Kurumu Başkanımızın cevaplayacağı bir soru oldu mu, bilmiyorum. Bu belediye ve özel idarelerle ilgili bir soru geldi.

Buyurun.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; öncelikle, bu düzenleme 4734 sayılı Kanun’a göre ihale edilen işler üzerine imzalanan sözleşmelere uygulanacak -Sayın Durmuş Yılmaz isabetle belirtti onu- çünkü kamu-özel iş birliği gibi kamuoyunda yap-işlet-devret, yap-kirala-devret projelerinde uygulama alanı yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlar dolarla efendim.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ – İstisnalara ya da dövizli işlere de hiçbir şekilde uygulanmayacak, sadece TL'den olan işlere uygulanacak.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tasfiyeye de değinirseniz, tasfiyeye çok fazla değinilmedi.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ – Tasfiye biraz takdir konusu yani ona bir şey diyemeyeceğim fakat özellikle sayın vekilimizin işaret ettiği Anayasa'ya aykırılık konusu. Tabii, şimdi, mevcut kanunun 8'inci maddesinin birinci fıkrası hiçbir sınır koymadan Cumhurbaşkanına yetki veriyor; 4735'in 8'e biri. Neden? Bu işlerin tabiatı biraz bunu gerektiriyor. Yani hangi işlerin özellikleri, hangi girdi; mesela, bir altyapı işinde çimento çok az gider de bitüm dediğimiz şey çok gider ya da bina işinde demir, çimento çok gider, bitüm gitmez. Yani kanun koyucu olarak burada bunları yazmaya kalsak, sıralasak kanun tekniğine uymayan ve muhtemelen ölü doğan bir şey yapma sonucu doğacaktı, zira bunları ayrıntılarıyla kanuna dercetme şansı yoktu, olabildiğince Anayasa'ya da aykırı düşmemek için temel esaslarını belirleyip ihale tarihi, uygulama dönemi, endeksin belirleneceği dönem ve diğer konuları belirleyip uygulamaya ilişkin ayrıntıyı yürütmeye ya da Cumhurbaşkanına bırakmaya çalıştık ki başka seçenek yok yani mevcut sistem de bu yönde işliyor. 2008'de ve 2019'daki düzenlemelerde de böyle yapılmak zorunda kalındı, biraz işin tabiatından kaynaklanıyor.

Ben şimdilik bunları arz etmek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

2 adet önergemiz var, önergeleri sırasıyla okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ya, burada, tabii, işveren temsilcilerini dinledik. Ben dinlediğimiz zaman kendilerine hak veriyorum ancak milletin vekilleri olarak da bizim önceliklerimizin olması söz konusu. Ben, dediğim gibi, bizim önceliğimiz, tekrar, eklemek kuyruğunda bekleyen emekliler, işçiler olacak ve onları dikkate almayan bir torbanın bu anlamda müteahhitlere ayrıcalık sağlamasını doğru bulmuyorum. Öncelikle, yoksulları öncelemeliyiz, daha sonra eğer kaynağımız varsa müteahhitlerin de bu dertlerini çözebiliriz.

Bakın, yalnızca şunu söyleyeyim: “Betona yüzde 30 daha zam geldi.” dediniz değil mi? Çimento şirketleri yalnızca ihracata çalışıyorlar. Hadi, buyurun, müteahhitlerin bir talebi var. Neden ihracatı kısıtlamıyorsunuz? İçeriye vermiyorlar malı, dışarıya satıyorlar. Müteahhitler isyan ettiler “Bize malı 5 misli fiyata veriyorlar.” diye. “Efendim, bu ihracatı kısıtla, müteahhitlere daha uygun fiyattan çimento verilsin.” diye niye Ticaret Bakanımızla konuşmuyorsunuz? Erdemir ihracata çalışıyor “full” içeriye mal vermiyor. Hadi, buyurun, Türkiye'nin demiri değil mi? Çimento taştan oluyor, öyle değil mi? Dövizle bir ilgisi yok, dağı oyuyor, getiriyor, çimento yapıyor, dövizle ne ilgisi var? Onun tamamını ihracata satıyor, Erdemir de dağı, taşı oyuyor, demir çıkarıyor; iç piyasaya, gerekiyorsa bu olağanüstü dönemde sübvansiyonlu demir versinler. Niye bunları düşünmüyorsunuz da milletin bütçesinden kaynakları, halkın bütçesinden kaynakları müteahhite vermeye kalkıyorsunuz. Yani alternatif yöntemler de düşünülebilir bu anlamda Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesiyle 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na eklenen geçici bir maddenin 5'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Emine Gülizar Emecan

Cavit Arı

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Antalya

İstanbul

Süleyman Girgin

Muğla

Ek fiyat farkı ve/veya sözleşmelerin devri

GEÇİCİ MADDE 5 – “Bu madde kapsamında ek fiyat farkı verilebilecek alım türlerini, ürün ve girdileri, ek fiyat farkı verilmesi veya sözleşmenin devri için idareye başvuru süreleri ile devir işlemlerinin tamamlanacağı süre dâhil; ek fiyat farkı hesaplamalarına ve sözleşmelerin devrine ilişkin esas ve usuller Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılacak yönetmenlikle tespit edilir.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi mi okutayım, izah mı edersiniz?

CAVİT ARI (Antalya) – Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum. Gerekçe çok uzun aslında, keşke izah etseniz.

CAVİT ARI (Antalya) – İzah Edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, Cavit Bey.

CAVİT ARI (Antalya) – Gerekçede sunmuş olduğumuz nedenlerle önergemizin kabulünü talep ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Vallahi günün en verimli konuşması oldu.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tabii, diğer ifade edilen görüşler tutanaklara geçti, ilgili gruplarımız süreç içinde değerlendirmeler yapacaklardır.

Bütün görüş ifade edenlere teşekkür ediyorum.

Şimdi, müteakip maddeyi, 12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12 - 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 35- Finansal istikrara katkı sağlamak ve gerçek kişilerin mevduat ve katılma hesaplarının getirilerini kur artışlarına karşı desteklemek amacıyla bankalar nezdinde 21/12/2021 ve 31/12/2022 tarihleri arasında açılan Türk Lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına aktarılmak üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına nakit kaynak aktarmaya ve/veya bu amaçla bankalara

özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye ve ihraç edilecek senet tutarı ile ihraç yapılacak bankaları belirlemeye, özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ve nakit kaynak aktarımı için Bakanlık bütçesinde mevcut ya da yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir.

Bu madde kapsamında ödenecek destek tutarını ve hesaplama yöntemini, destekten yararlanacak gerçek kişi kapsamına, hesap türlerini, vadeleri, limitleri, hesapların vadeden önce kapatılması durumunda yapılabilecek kesintiler ile bu kesintilerin Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılmasını, bu madde kapsamında destek olarak aktarılacak kaynağın kullandırılması ile uygulamaya ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanını yetkilidir.

Bu maddenin birinci fıkrasında yer alan nihai hesap açma tarihini öne çekmeye veya 31/12/2023 tarihine kadar uzatmaya Cumhurbaşkanını yetkilidir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanması kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve bankalardan gerekli veri ve bilgiyi talep edebilir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası veya bankalar talep edilen veri ve bilgiyi Hazine ve Maliye Bakanlığının belirleyeceği şekil ve süreler içerisinde vermekle yükümlü olup, veri ve bilginin birinci fıkrada belirtilen amaç çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmesinde özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler uygulanmaz.

Bu madde kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından aktarılacak desteğin hak sahipliğinin tespiti ile desteğin doğru ve tam hesaplanmasından, Türk Lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarının açıldığı banka sorumludur. Haksız olarak verildiği tespit edilen destek tutarı, bankaya ödendiği tarihten tahsil edildiği tarihe kadar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammıyla birlikte anılan Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teklif sahibi arkadaşımızdan izahat istiyoruz.

Buyurun Cemal Bey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, bu maddemiz kur korumalı vadeli mevduat ve katılma hesabını düzenliyor. Düzenlemeyle 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a Geçici Madde 35 eklenmektedir.

Mevcut durum şöyle: Finansal istikrara katkı sağlamak ve gerçek kişilerin mevduat ve katılma hesaplarının getirilerini kur artışlarına karşı desteklemek amacıyla, hazine kaynağının yararlanıcılara aktarılmasına ilişkin Cumhurbaşkanını ve Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkilendirilmesi gerekmektedir.

Yapılan düzenlemeyle Türk lirası araçlara olan talebin artırılması, finansal piyasaların daha etkin bir şekilde işlemesi, finansal piyasalarda derinliğin artırılması, ürün çeşitliliğinin teşvik edilmesi ve bu suretle finansal sektörün ve ulusal ekonominin sağlıklı gelişimine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Hazine kaynağının aktarılması kapsamında ödenecek destek tutarını ve hesaplama yöntemini, destekten yararlanacak gerçek kişi kapsamını, hesap türlerini, vadeleri, limitleri, hesapların vadeden önce kapatılması durumunda yapılabilecek kesintiler ile bu kesintilerin Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılmasını, önerilen madde kapsamında destek olarak aktarılacak kaynağın kullandırılması ile uygulamaya ve denetime ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanını tarafından belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yer alan nihai hesap açma tarihini öne çekmeye veya tarihin uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanını yetkilendirilmektedir. Madde uygulanması kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası veya bankalardan veri ve bilgi talebine yönelik Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilendirilmektedir.

Etki analiziyle ilgili de söyleyeceklerim: Türki lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi uygulaması piyasalardaki yüksek döviz kuru volatilitésinin önüne geçilmesi amacıyla devreye alınarak uygulamanın duyurulduğu tarihten itibaren kısa sürede piyasalarda olumlu etkileri gözlenmiştir. Söz konusu uygulamanın etkileri iki temel değişken tarafından belirlenmekte olup maliyet hesaplamaları sisteme katılacak mevduat seviyesine ve ilgili dönemde gerçekleşecek kur değişiminin mevduat faizinin üzerinde gerçekleşmesine göre değişiklik gösterdiğinden mali etkisi tam olarak ölçülemediştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ucu açık, “Sky is the limit.” diyorlar ona. “Sky is the limit.”

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, benim söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Cemal Bey.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen, madde üzerinde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu saatte bu konu üzerinde konuşmak çok zor, dinlemek de zor biliyorum ama çok önemli bir konu olduğu için konuşmak zorundayız, dinlemek, karar vermek zorundayız hep birlikte.

Şimdi, dikkat ederseniz 4749 sayılı Kanun geçici bir maddeyle... Şöyle diyor: “...kur artışlarına karşı desteklemek amacıyla bankalar nezdinde 21/12/2021 ve 31/12/2022 tarihleri arasında açılan Türk Lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına aktarılmak üzere...” Ne kadar bir meblağ, bu belli değil. Ne kadarlık bir meblağdan bahsediyoruz, bunların biliniyor olması lazım Cemal Bey. Bunları bürokrasinin bilmemesi, bankaların bilmemesi söz konusu olamaz. Bunları bilmiyorlarsa bankacılık yapmıyorlar demektir; bununla ilgili bilgiler muhakkak vardır, tek tek ne kadar faiz verildiği, ne yapıldığı bellidir.

Şimdi, bu, yürütmenin, yürütme erkinin yaptığı bir yanlışlığın sonucudur. Biliyorsunuz, epey geriden yani özellikle eylül ayından beri alırsak, eylül ayında 8 kúsur lira olan dolar kuru yapılan yanlışlar sonucu, yürütme erki tarafından söylenen yanlış sözler sonucu, yanlış politikalar sonucu 18 liraya kadar getirildi 20 Aralık akşamı yani dört ayda. Ki o arada gereksiz yere de enflasyonun altına indirildi politika faizi ama diğer faizler indirilemedi, gereksiz yere 5 puan dört ayda düşürüldü; hiçbir anlamı olmadı. Bu, yürütme erkinin çok büyük bir kabahatiydi, yanlıştı. Kim akıl veriyse, kim yaptıysa, nasıl yapıldıysa sonuç olarak cumhuriyet tarihinin ekonomide yaptığımız belki en bariz yanlışlarıdır.

Bunun sonucu olarak şimdi bu kanunu çıkarıyoruz, hem de geç olarak çıkarıyoruz. Hatırlarsınız, o gece biz burada yine, asgari ücretle ilgili bir kanun ve ona bağlı 10 kúsur, 13 maddelik bir düzenleme yapıyorduk, buradaydık yine bu saatlerde. Arkadaşlarımız “Bakın, kur sabahleyin 17 kúsurdu işte, şimdi, gün içerisinde 18'lere çıkan kur düşmeye başladı; bu, çok büyük bir başarı.” dedi. Hâlbuki ekonomide başarı, istikrardır, istikrarın devamlı oluşudur, herkesin önünü görebilmesidir, devletin öngörülebilir hareketlerde bulunmasıdır, devletin vatandaşına tuzak kurmamasıdır, devletin dediğini yapmasıdır. “Kuru düşüreceğim, faizi düşüreceğim, şu, bu.” Nasıl düşürülecek, ne yapılacak belli değil. Sürpriz bir şekilde 20 Aralık akşamı, sanki çok önemli şeyler yapılacakmış gibi girişildi, bildiğimiz kadarıyla, devlet manipülasyon yaptı, kamu kurumları, kamu bankaları Merkez Bankasıyla beraber vatandaşını kandırdı ve 21 Aralık günü çok kişi zarar etti. Tapuda randevusu olan, döviz yükseldi diye ev almaya kalkan, bir şeyleri alıp satmaya kalkan birçok insan, hayal kırıklığına uğradı, büyük sıkıntılar yaşandı; o arada birileri de büyük paralar kazandı. Devlet bunu yapmaz, bir devlet bunu yapmaz asla, maalesef bunlar yapıldı.

Şimdi, bu kanunu çıkarıyoruz. Ne kadar para aktarılacağı belli değil “21/12/2021 ile 31/12/2022 tarihleri arasında açılan Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına aktarılmak üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına nakit kaynak aktarmaya...” Ne kadar? Bilinmiyor. Nasıl bilinmez? Bu biliniyor. Neden buraya ne kadar olduğuyla ilgili bir rakam yazılamaz? Bilinmemesi mümkün değil ki. Ayrıca burada “ihraç edilecek senet tutarı” diyor, bankalara bu konuyla ilgili özel tertip devlet iç borçlanma senedi verilecek anladığımız kadarıyla .

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Arkadaşların verdiği önergeyle bu değişecek, tamamen nakit olacak.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çıkarılacak mı bu?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ne kabul edilecekse o.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maliye Bakanlığı bütçesinde mevcut ya da yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir. Bunu, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçeyi uygulama yetkisine sahiptir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Özel tertip ödenek aktarmaya ya da düzenlemeye Strateji ve Bütçe Başkanlığı yetkili, onun yetkisi o tarafa geçiyor yani kurumlar birbirlerinin yetkisinden bihaber. Bu madde kapsamında ödenecek destek tutarını ve hesaplama yöntemini, destekten yararlanacak gerçek kişi kapsamını, hesap türlerini, vadelerinde limitlerini, hesapların vadeden önce kapatılması durumunda yapılabilecek kesintiler... Bakın, Cemal Bey, hesapların vadeden önce kapatılması durumu dışındakilerin hepsi bellidir şu anda çünkü tarihler belli 21’i ile 31’i arasında. Bunlar neden sanki sürpriz olacakmış gibi yazılıyor buraya? Uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye... Ne kadar, kaç kişi vardır, özellikleri nelerdir bu hesapla ilgili olarak hepsi bellidir, tutar da bellidir. Ondan sonra da uzatmaya tekrar yetkili oluyor Sayın Cumhurbaşkanı.

Peki, Cemal Bey “Hazine ve Maliye Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve bankalardan gerekli veri ve bilgiyi talep edebilir.” Bu niçin gerekiyor? Neden bu özel bilgileri yasak olduğu hâlde, yasaklı, sınırlayıcı olduğu hâlde talep ediyoruz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Parayı veren düdüğü çalar, parayı Hazine verecek.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Nasıl bir yaklaşım bu? Yanlış bir yaklaşım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Parayı veren düdüğü çalar ama bu yanlışlığı yapan bu kurum, yürütme erki, bu yanlışlığı yapmış, ondan sonra da bütçeye yük bindirmiş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, not etsin arkadaşlarımız, özellikle teknik arkadaşlardan niçin ihtiyaç olacağı konusunda bir izahat isteyelim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkan Yardımcılarımız cevap verecek.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani bankalara güvenilmiyor, Merkez Bankasına güvenilmiyor, bir de ilave olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bu bilgileri istiyor. Peki, bunun yaratacağı sıkıntıyı tahmin edemiyor musunuz? Bu, tekrar sıkıntıya sebep olacak piyasalarda. Yani bu dönemlerde insanlar... İnanın bugün bile kaç kişi yazdı, çizdi; paramızı çekelim mi, altını bozduralım mı, ne yapalım? Ya, böyle bir tedirginlik varken bunlar neden bu kanuna dercedilir, sıkıntı yaratılır; anlamak mümkün değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi bunları Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak biz bilebilecek miyiz; o akşam kimlerin döviz aldığını, kamu bankalarının ne kadar sattığını, kimlerin alıp sattığını? Bir gün öncesinin, sonrasının, bunların hepsinin bütün bilgileri var; biz sahip olabilecek miyiz? Yok. “Gizlidir.” diye verilmeyecek ama Maliye Bakanlığı bunları talep ediyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çok özür dilerim, önemli bir konu. Dediğim gibi, bir de Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkileri de burada birbirine karışmış vaziyette, onun da düzeltilmesi gerekir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu konuyla ilgili bir açıklama isteyeceğiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu ucu bucağı belli olmayan, alt-üst sınırı belli olmayan bir yetki verdiği için Anayasa’ya da aykırıdır baştan da söylediğim gibi Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Paylan, buyurun lütfen madde üzerine.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bakan Yardımcılarımıza önce sormak istiyorum ben: Şimdi, Sayın Bakan Yardımcılarım, siz de Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı değilsiniz değil mi; hayırlı olsun öncelikle.

Şimdi, heterodoks politikalarından bahsetti Sayın Nebati yani Bakanınız. Şimdi bu heterodoks politikalar nedir, lütfen bize izah edin. Yani çünkü “Ortodoks politikalarından zaten vazgeçilmişti, şimdi heterodoks politikalara geçtik.” diyor. Ben Sayın Nebati’nin açıklamasından bunu anlamadım, lütfen, bunu izah edin. Ve fiyat istikrarını sağlamak için ne yapacaksınız, gerçekten, bunu izah edin. Çünkü fiyat istikrarını sağlayamadığınız için böyle yolları girdiniz; döviz garantili mevduat- bunların ben çok sorunlu yollar olduğunu düşünüyorum, sonunun çok karanlık olduğunu düşünüyorum çünkü hani, 1970’li yıllarda uygulamayı Rahmetli Özal eleştirmişti “Büyük bir yanlış yapıldı.” diye. Biliyorsunuz, 2000 yılında kur garantisi verilmişti, kur sabitlenmişti, sonra 600 lira olan kur 1.600 liraya fırladı ve büyük bir krize yol açtı. 1998’de damat bey, Hazine ve Maliye eski Bakanımız gine kuru 6,5 liraya sabitlemek için 128 milyar doları eritti, sonuçta yine büyük bir krize yol açtı; efendim, dolar 3,5 liradan 8 liraya fırladı. Şimdi de yeniden kuru sabitlemeye çalışıyorsunuz, faizi de kontrol altına almaya çalışıyorsunuz; imkânsız ikilidir bu yani hem kuru hem faizi sabitlemeye çalışmak imkânsız ikilidir. Gerçi faiz suni olarak şu anda piyasada yükselmiş durumda ama hazinenin verdiği faiz yüzde 14. Bu açıdan bunu nasıl sağlayacaksınız bu fiyat istikrarını, gerçekten merak ediyorum. Heterodoks politika nedir, bunu izah edin; bu bir.

İkincisi, ben açıkça söyleyeyim, burada milletvekili arkadaşlarıma da söyleyeceğim: Arkadaşlar, bu uygulama bir ulusal güvenlik meselesidir. Bakın, altını çizerek söylüyorum, ulusal güvenlik meselesidir. Arkadaşlar, paramızın zaten üçte 2’si dolardaydı, hani yastık altını da katarsak dörtte 3’ü dolardaydı, dörtte 1’i Türk lirasında; şimdi, o dörtte 1’i de dolara bağlıyorsunuz. Şimdi de diyorsunuz ki: “Buna ben hazine garantisi veriyorum.” Hangi paraya bağlıyorsunuz? Amerikan dolarına. Hani bugün Biden var, belli olmaz yarın Trump tekrar gelebilir. Üç yıl önce Trump’ın ne yaptığını biliyorsunuz, işte “Rahibi bırakmazsan, gör, canını yakarım.” dedi, siz de dediniz ki: “Efendim, bak, o şöyle dedi de dolar öyle yükseldi.” falan filan, hâlbuki o bir sonuçtu. Damat beyin dolarları satması üzerine kasamız boşalmıştı, Trump’ın o ifadesi tetikledi, doların yükselmesini tetikledi. Şimdi diyorsunuz ki: “Türk liralarmı dolara bağlıyorum.” Yani arkadaşlar, düşünebiliyor musunuz, Amerika ile bizim bir süre sorunumuz var değil mi? Yok S-400 füzesi, yok şu, yok ambargo gelecek filan meseleleri var. Düşünün ki bu sisteme şimdi

100 milyar lira girdi, diyelim yarın 600 milyar liraya çıktı sisteme giren. “Sky is the limit.” dedik ya, üst limit yok Cemal Bey, getirdiğiniz yasa teklifinin üst limiti yok. Şu anda 1,3-1,4 trilyon mevduat var, yarısının girdiğini farz edelim, 600 milyar TL diyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Döviz ne olur o zaman?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bu sisteme girecek, fark etmez ki.

ORHAN YEGİN (Ankara) – TL’yle girdiğinde döviz ne olur?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, TL’yle giriyor, dövizle girmiyor ki TL’yle giriyor arkadaşlar.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kimse TL’de durmuyor, herkes dövize geçiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Düşmez; TL’sini sokuyor bu sisteme arkadaşlar, Türk lirasında olan para dolar garantisine gidiyor yani “Ben Türk lirasıyla dolar almayacağım ama TL’mi dolar garantisine sokuyorum.” dedi.

(Gürültüler)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Müsaade edin.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Basılan para var mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, başka yöntemi de var onun gitmemesinin, siz yan yola girdiniz; onu söylüyorum.

Diyelim ki şu anda 600 milyar lira bu sisteme girdi -hiçbir limit yok ya, limit koymamışsınız getirdiğiniz, imzaladığınız yasa teklifinde- yarın öbür gün Amerika’yla bir sıkıntımız oldu veya içeride başka bir ekonomik sıkıntı yaşadık, dolar bugün 13 lira, bir anda 20 liraya fırladı, yüzde 50 arttı, hazinemize 300 milyar lira yük geldi; Ne yapacak hazine? “Merkez Bankasına bana para bas.” diyecek arkadaş veya borçlanmayla bu 300 milyarı ödeyecek. Ne olacak enflasyon sonra? Yüzde 50 olan enflasyon...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Basılan para var mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, olursa diyorum, bakın, senaryoları söylüyorum. Olmadı değil.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Basılan para var mı, biliyor musunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Müsaade edin.

2000 yılında o zaman dönemin MHP-DSP-ANAP iktidarı da “Dolar sabit kalacak.” diye milleti inandırmaya çalışıyordu. 600 lirada sabit kaldı, kaldı; kısa vadede işe yarar bu, her zaman işe yaramıştır kısa vadede. Hani üç hafta, üç ay, on ay işe yarayabilir ama eninde sonunda her zaman patlamıştır. Siz “Seçime kadar beni götürsün yeter.” diye bakıyorsunuz ama götürmeyebilir. Ben o açıdan ulusal güvenlik meselesi diyorum. 300 milyar lira, 400 milyar lira hazineye yük geldi. Bak, Hazine orada, Gelir İdaresi Başkanımız orada, Ayşe Hanım orada. Eminim birkaç milyon lira için bize maddeler getiriyorlar, değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, buyurun, tamamlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Efendim, yok “50 milyon lira vergi iadesinde kaçak var.” diye maddeler getiriyorlar, 50 milyon lira için. Bak, 300 milyar lira riskten bahsediyorum. Ne olacak arkadaşlar? Enflasyon patlayacak, sistem çökecek, sermaye kontrolü getirmek zorunda kalacaksınız, şimdi getirmediğiniz sermaye kontrolünü o zaman getirmek zorunda kalacaksınız ve büyük bir risk

barındırıyor değerli arkadaşlar. Ve size şunu söyleyeyim: Bakın, bu, Anayasa'ya aykırı arkadaşlar. Vergi gelirleri kamu giderlerini karşılamak üzere harcanır. Siz kime para ödüyörsünüz biliyor musunuz? Özel bankalara para ödüyörsünüz. Açıkça size söylüyörum Cemal Bey ve Sayın...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Merkez Bankası müdahaleye yetkili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Özel bankalara para ödüyörsünüz. Özel bankalar yüzde 14'le mevduatı topluyor, yüzde 35'le satıyor. Oh, ne güzel kâr. Peki, riski kim alıyor? Hazine alıyor. Kimin vergisiyle alıyor? Vatandaşın vergisiyle alıyor. Bu hak mıdır arkadaşlar ya, bu adalet midir? Yüzde 14'le Yapı Kredi Bankası, Akbank, bilmem ne, yabancı bankalar mevduatı toplayacak, yüzde 30-35'le benim vatandaşına satacak, güzel kârını edecek. Kur yükselirse nereden karşılanacak? Hazineden karşılanacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu hak değildir arkadaşlar, bu adalet değildir Cemal Bey.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlar mısınız lütfen Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Bu açıdan bu çok önemli bir madde Sayın Başkan. Behemehâl bu maddeden dönün, Ortodoks politikalara dönün arkadaşlar. Yani bakın, size söylüyörum, ben faiz yükseltilmesi taraftarı değilim ama hasta eğer ki yoğun bakımdaysa kortizon vereceksin. Cemal Bey, yoğun bakımdaki hastaya kortizon vermezsen entübe olur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyörum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapılması gereken Ortodoks politikalara dönmek. Bu politika kısa vadede işe yarar. Bakın, bu tutanaklar burada kalacak. Üç vakte kadar diyörum, üç hafta olur, üç ay olur, on üç ay olur, bu sistem patlayacak ve hepimizin üzerine patlayacak arkadaşlar ve ulusal güvenlik meselesi olarak patlayacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyörum Sayın Başkan.

Tam bir “kendim ettim kendim buldum” durumuyla karşı karşıyayız. Yanlış yönetim ve maalesef o yanlışta ısrar bizi bu noktaya getirdi. Sağı solu, onu bunu suçlamaya vesaireye hiç gerek yok. Bu politika bizatihi istenilerek uygulandı, tercih bu yönde kullanıldı ve bizi bu noktaya getirdi. Dolayısıyla, bu saatten sonra dökülen sütün üstüne bakıp da göz yaşı dökmenin, ağlamanın falan bir anlamı yok. Elimizde bir sorun var, bu sorun çözülecek. Dolayısıyla çözüm için de böyle bir düzenleme getirildi. Şimdi, bu düzenlemeden başka ne yapılabilir? O da çok fazla bir ipucu vermiyor. Zaman kazanmak için sabah söylediğimi bir kere daha tekrar etmek istemiyörum. Bu düzenleme Anayasa'nın 73'üncü ve 2'nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkelerine aykırı; bu bir. Gereğesini sabahleyin söyledim ve tutanaklara da girdi.

İkincisi: Özel tertip devlet iç borçlanma senetlerinin ihracı burada durumu değıştirmiyor. Bu likit olmayan bir durumdu, herhâlde bankacılık sistemi buna karşı çıktı. Dolayısıyla, bunun yerine devletimiz borçlanacak. Şu anda geldiğimiz noktada devletin on yıllık borçlanma maliyeti yüzde 17'den yüzde 25'e çıkmış durumda. Dolayısıyla, bu borçlanma maliyetinin yükünü de bundan sonraki gerek Türk lirasında bulunan gerekse bankalarda döviz tevdiat hesabı sahibi yurttaşlarımızın tavırları belirleyecektir. Döviz tevdiat hesabındaki yurttaşlarımız hesaplarını bozarlar, Türk lirasına dönerler ve bunu götürürler, yatırırlarsa bir maliyet var, bozmazlarsa da olduğı gibi mevcut hesaplarının üzerinde

dururlarsa da bir maliyet var. Dolayısıyla, burada çok önemli belirsizlikler var. Sayın Kuşoğlu “Bunun maliyetini niye buraya yazmadınız?” falan dedi. Sayın Kuşoğlu, benim anlayabildiğim kadarıyla bunu buraya... Neye mal olacağı şu anda bilinmiyor çünkü bireylerin davranışlarının ne yönde olacağını biz bilmiyoruz. Kaç milyar dolar döviz tevdiat hesabı bozulacak ve hangi vadeye yatırılacak, oradaki faizler ne olacak? Dolayısıyla, bundan sonraki döviz kurundaki gelişmeler ne olacak? Bütün bunlar bilinmiyor, çok büyük belirsizlikler var; bunlar önümüzdeki dönemde bizim karşımıza çıkacaklar. Umarım kurda istikrar sağlanır, çok fazla ileriye gitmez ve oradan da çok fazla bir yük gelmez. Dolayısıyla da kamunun üzerine yük gelmemesini temenni ederim fakat görünen o ki bugünden itibaren kimsenin ileriye yönelik olarak söyleyebileceği bir söz yok. Bugün itibarıyla, mesela, siz, bu yasayı getiren kişi olarak bize, ne kadar döviz tevdiat hesabının çözüldüğünü, ne kadar Türk lirasının dövize eş hesaba geçtiğini, oradan şu ana kadar kurun üzerinden gelen yükün ne olduğunu, vesairesini... Bir projeksiyon falan yapmak da mümkün değil, o da görünmüyor; dolayısıyla bunun ucu açık bir durum. Bence burada yapılması gereken tek şey, bundan sonra güven artırıcı önlemlere yönelmek. Dolayısıyla Sayın Kuşoğlu'nun dediği gibi, bankalardan ve diğer kurumlardan istenilen her türlü bilgiyi almak demek. Devlet istediği bilgiyi ihtiyaç duyduğu zaman alır ve almalıdır ve haklıdır fakat doğru zamanda, doğru söz, doğru söylemlerle bu yapılmazsa faydasından ziyade zarar getirir. O nedenle, bundan sonra herkesin bin düşünüp bir kere konuşması lazım ve toplumla iletişimi kurarken de bunlara dikkat etmesi lazım. Şu anda bu söylenenlerin önemli bir kısmı iletişim açısından son derece mahzurlu ve zararlı ve dolayısıyla da güven telkin etmiyor. Bunu da sizinle paylaşmış olayım.

Onun dışında, dediğim gibi, belirsizlik var, bu belirsizliği minimuma indirecek tedbirlerin alınması lazım; alınabilecek tedbir de... Güven artırıcı unsurlardan başka bir çözüm yolu yok. Bir yola girildi. Bu düzenlemenin bir iyi tarafı şu: Çıkış stratejisi koyulmuş yani vade konulmuş “Şu vadeye kadar şunu yapacağım.” diyor. Demek ki arkasında bir beklenti var ki o vadeye kadar kurda istikrar sağlanacak, insanlar, toplum iyi gelişmeyi satın alacak ve dolayısıyla biz bu yılın sonunda bu sistemden çıkacağız, ekonomi tekrar TL'ye dönecek, dolarize olmaktan çıkacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir yıl uzatma yetkisi var ama.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Yılmaz, tamamlar mısınız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Böyle bir beklenti zayıf beklenti. Bu bir yıl daha uzatılıyor. Dolayısıyla, mümkün olduğu kadar bu programın başarılı olabilmesi için bunun maliyetinden kaçış yok, her hâlde bu maliyeti bu toplum yükleneyecek ve dolayısıyla da “Kendim ettim, kendim buldum.” sorunu bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vebali büyük, vebali boynunuza.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Vebali büyük.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cavit Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, 20 Aralık tarihine kadar bu ülkede yaşananları hepimiz biliyoruz. Daha bir ay bile olmadı, dolar 18 TL'ye çıktı, kaldı ki dolar Ekim 20'sinde 9,30 TL'ydi, öncesini saymıyorum. 20 Ekimde, ilk bütçe görüşmelerinin Komisyonunda başladığı tarihte 9,30 TL ve 20 Aralıkta gelinceye kadar da 18 TL'ye çıktı yani ne demek? 2 katı artmış. Siz de büyük bir savrulmuşluk, ne yapacağımızı bilememek ve yaşanan büyük kaos sonrasında alelacele alınmış bir kararlar döviz hesaplarına bir anlamda garanti sağlamış bulunmaktasınız. 20 Aralık sorusunu tekrar buradan soruyorum: 20 Aralıkta bu ülkede ne oldu? 20 Aralık günü yüksek miktarlarda dövizden

kâr elde edenler kimler? Bu konuda Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu araştırma önergesini Mecliste reddettiniz. Neden reddettiniz? Gerçeklerin ortaya çıkmasından neden korktunuz? Önce bunların ortaya konması gerekir.

Şimdi, dövizdeki bu durdurulamayan yükselişe beraber, bu savrulmuşlukla beraber alelacele bir karar alındı: İşte, 21/12/2021 tarihi ile 31/12/2022 tarihleri arasında açılan TL vadeli mevduat ve hesapların dolar karşılığında garanti altına alınması. Dolar geriye doğru düştü. Tabii, bu arada o günkü koşullara göre hareket edip de dolar alan çok sayıda vatandaşımız da bir anlamda bu yaratılan süreçle mağdur oldu yani aldığı dolarlar hemen ertesi gün düştü ve zarar etmiş vaziyette. Biraz önce Anayasa'ya aykırılıkla ilgili ifadelerde bulunuldu, ben de onu aynı şekilde destekliyorum.

Şimdi bu getirdiğiniz torba yasaya şöyle bir dikkat edersek; bakın, iktidar tarafından mağdur edilmiş olan kesimlerin büyük ölçüde zararlarını telafi etmeye dönük çabalar, işte biraz önce müteahhitlerle ilgili olduğu gibi. Şimdi, bakın, burada da hesapları sözde dolar karşılığında garanti altına almaya çalışarak dövize müdahale edilmeye çalışıldı ancak şu an yine yükselmekte. Bu işin sonunun ne olacağı belli değil; bakın, sonucu belli olmayan bir adım attınız, bu adım sonrasında belki de ülkeyi daha büyük zararlara sokacaksınız. Eğer bu düzenlemeden dolayı ülkemizin, hazinemizin yani hepimizin vergileriyle oluşan o maliye hazinemizin daha büyük zarar görmesi hâlinde -buradan söylüyorum- tüm sorumluluk iktidarındır. Bunun faturası hem siyasi faturası hem de kamusal zarar yönüyle sizindir çünkü bu, ucu açık, öngörülemez bir düzenlemedir, yarın ne olacağı belli değil. O nedenle, sadece günü kurtarmaya dönük bir çabadır ve yarın ne olacağı, ne getireceği belli olmayan bir uygulamayı bugün yapmaya çalışmaktasınız.

Bakın, yine bu düzenleme içerisinde “Nihai hesap açma tarihini öne çekmeye veya 31/12/2023 tarihine kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.” Burada da ucu açık yetkileri yine Sayın Cumhurbaşkanına veya Cumhurbaşkanlığı makamına vermekteyiz yani böyle belirsiz düzenlemeleri kabul etmeye çalışıyorsunuz. İşte bunların hepsi belirsizlik içermektedir.

Bu yapmış olduğunuz sadece -tekrar etmek gerekirse- hazineye yük bindirmekten ve belli kişilerin korunmasından başka bir şey değildir diyorum, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Arı.

Sayın Orhan Yegin, buyurun lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ben açıkçası ümit ediyorum ve inşallah diyorum, bu düzenleme hazineye yük bindirmez, hatta hazinenin yükünü alacak bir neticeye doğru bizi götürür diye düşünüyorum. Çünkü dinlediğim kadarıyla, bütün tezlerde, dövizin çok yükselmesi, çok yükseleceği, çok yükseldiği için bu faiz gelirlerinin üzerinde çok ciddi bir rakama geldiği için hazinenin ve hatta işte Merkez Bankasının bunu karşılaması, dolayısıyla ekstra yüklerden bahsediliyor. Özellikle, bazen bakıyorum, konuşmacılar senaryoyu kendi yazıyor, ihtimalleri, koşulları kendi oluşturuyor, ondan sonra sonunu da kendileri tahmin ederek sermayeyle ilgili ne diyor? “Sermaye kontrolü getirmek zorunda kalacaksınız.” diyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Yaşanmışlıklardan yola çıkarak.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi bunu daha önceki konuşmalarınızda da defaatle söyledik. Eğer felaket tellallığı yaparsak, bu dönem yapılan işlerin daha iyiye doğru gitmesine dönük bir şeyler söylemeyip de -bir önceki toplantıda yaptığımız gibi- “Dolar, göreceksiniz 30 TL olur.” dersek, onun üzerine bir kurgu yaparsak elbette söyledikleri doğru çıkabilir ama inşallah, iş oralara gitmeyecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Saraydakiler yaptılar, yazdılar onları.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, ben buradan şunu anlıyorum: Dövizin bir yükselişi, yükseltilmesi söz konusu. Vatansız vatandaş da küçük, büyük sermayesi olan vatandaş da “Ya, ben TL’de kalmak istiyorum, paramı seviyorum ama döviz de yükseliyor, bunun karşısında da param eriyor, gücüm eriyor, birikimim eriyor, bu erisin istemiyorum.” deyip o da o dövizin yükseltilmesiyle beraber oraya doğru bir meyil gösteriyor. Dolayısıyla çarpan etkisiyle daha hızlı bir şekilde yükselmesini getiriyor beraberinde. Devlet burada ne yapıyor? Getirdiği bu kanun teklifiyle, daha önce 20’sinde açıklanan ve bugün de burada konuştuğumuz mevzuyla, vatansız vatandaşa, küçük, büyük sermayesi olan insana diyor ki: “Kardeşim, sen dövize gitmek gibi bir ihtiyaç duyma. Gel, bankaya TL olarak paranı yatır, alacağın şeyi oradan al, vadesiyle alakalı. Bu döviz geldiği kurun altında kalırsa merak etme senin o zararını biz bir şekilde karşılayacağız.” Dolayısıyla aslında dövize yönelmek istemeyen, kendi birikimini yabancı bir parayla garanti altına almak istemeyen vatandaşa çok güzel bir kapı açmış oluyor. Dolayısıyla ne oluyor?

CAVİT ARI (Antalya) – Dolaylı faiz...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Dövizde hepimizin istemediği, vatandaşın da yönelmek zorunda kaldığı, az önce bahsettiğim o nedeni ortadan kaldıran bir neticeye gidiyor. O gün bu açıklandığında, akşam burada dövizdeki ateşi durdurursa yeter gözüyle belki de kendi aramızda konuşurken, bakarken bırakın dövizin ateşinin yükselmesini, durmasını aşağı doğru hareket ettiği bir süreç başladı o günden bugüne. Bundan kim kazandı? Yani hazine bundan zarar etti mi; vatandaş zarar etti mi; küçük, büyük yatırımcı bundan zarar etti mi? Etmedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Potansiyel zarar var.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi etmedi, sonradan edecek.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bakın, hepimizin kazandığı bir şey oldu. Sizin bütün konuşmalarınızın, doların 25-30 olması üzerine yaptığınız bu senaryonun tersinden bakın. Döviz bugünkü kurunda kalırsa, üç aşağı beş yukarı küçük hareketlerle belli bir aralıkta gider gelirse bundan kim kazanacak? Kim kazanacak?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kalırsa işte... Kalmazsa ne olacak Orhan Bey?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, beyefendi, sen onu sordun, ben de size başka bir şey soruyorum. Ya, kalırsa ne olacak?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kalmazsa ne olacak?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kalmazsa bu ümidimin gerçekleşmediği için ben size karşı mahcup olacağım. Peki, kalırsa siz ne diyeceksiniz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi, ben memnun olacağım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Tamam, o zaman işte buradaki bütün gayret de o, bu memleket hepimizin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kalmazsa bedelini kim ödeyecek Orhan Bey?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bunun gerçekleşmesi için hep beraber gayret etmeli, hep beraber psikoloji oluşturmalı; toplumu, piyasaları, her şeyi buradan hep beraber çıkmaya yönlendirici ifadeler kullanmalıyız. “Göreceksiniz dolar 30 olacak ve buradan korkunç bir maliyet çıkacak.” dememeliyiz. Söylemek istediğimiz şey bu. Bugün iyi olan şey yarın -Allah vermesin- kötüye dönebilir, hiçbir şeyi garanti edemezsiniz ama bir akıl yürütürsünüz, bir strateji ortaya koyarsınız ve bu stratejiyle beraber bazı yol haritaları geliştirir, uygulamalarını yapar, kontrolünü yapar, takibini yapar, neticeyi gözlemler,

ona göre hedeflerinizi güncellersiniz. Yani ben sizin ne dediğinizi anlamıyorum. Dolar yükseliyor sorun, döviz düşüyor sorun, yatırımcı korunuyor sorun, korunmuyor... Anlamak mümkün değil Başkanım, her şeye karşı bir yaklaşımla karşı karşıyayız. Diyeceğim budur.

Ben hayrolacağı kanaatindeyim inşallah, hayrolacağı kanaatindeyim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Yegin.

Sayın Kuşoğlu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Orhan Bey, paramızı başka bir ülkenin parasına bağlamak sizin canınızı acıtmıyor mu? Benim canımı acıtıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sorduğunuz için, sürem bittiği için size cevap vereyim. Paramızı başka bir ülkenin...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, Sayın Kuşoğlu konuşuyor, lütfen...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, yarım dakika müsaade eder misiniz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Edemem, Kuşoğlu'na söz verdim çünkü. İstiyorsanız birazdan söz veririm, söz verdim çünkü.

Buyurun Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Orhan Bey'in samimiyetini bildiğim için bir şey söyleyeceğim şimdi. Orhan Bey, çıkması da sorundur, inmesi de sorundur gerçekten de eğer iş adamıysanız. Bir devlet politikasının öngörülebilir olması lazım, insanların yatırım yapabilir olması lazım, iş dünyasının, yatırımcının. Bir bu var yani inmesi de çıkması da sorundur. İki, dediniz ki: "İnşallah, hazine buradan kazanır." Şimdi, düşmesi hâlinde bu sefer vatandaş kaybedecek, o zaman devlete olan güven yok olacak. Burada kazanma diye bir şey yok yani eğer dolar çok yükselirse hazine çok büyük bir kayba uğrayacak, eğer daha önceki kurun altına düşerse vatandaş kaybedecek, çok büyük bir kayıp var ve devlete olan güven yok olacak maalesef; böyle bir durum var.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, öyle olmayacak, açıklayayım ben size.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani hesabın açıldığı tarih ile kapandığı tarih arasındaki kur daha düşük olursa vatandaş çok büyük kayba uğruyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Aksine vatandaş TL'de olduğu için düşmeyecek...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, burada yapılan nedir biliyor musunuz? Burada çok net olmak lazım. Dünyada uygulanan kurallar bellidir. Birisi dedi ki: "Tesettürlü faiz uygulanıyor." Bir anlamda öyle, gerek yoktu bütün bunlara. Yani enflasyonun hemen üstünde bir faizle bunlar halledilirdi. Geçmişte yapılmıştı bu, yılbaşında yapılan işti. Burada faizle ilgili olarak biz de konuşmuyoruz, hemen "Faiz lobisi şudur, budur." lafları ediliyor, faizcileri desteklemiş gibi oluyoruz, hâlbuki hiç ilgisi yoktu. Burada idarenin, yürütme erkinin çok büyük bir yanlışı vardır, ülkeyi de çok büyük bir tehlikeye atmıştır ve bunun hiçbir şekilde, maalesef hiçbir şekilde olumlu bir tarafı yok, sonucu maalesef olumlu hiç olmayacak. Ya devlet kaybedecek ya devlete olan güvenini kaybedecek vatandaş, maalesef böyle.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 12'nci maddeyle dövize endeksli mevduat hesaplarına ödenecek devlet desteği hazineden karşılanacaktır. Dövizdeki artışın önüne geçmek için alınan bu tedbire göre, döviz hesaplarını Türk lirasına çevirenlere verilecek faiz farkı vergi mükelleflerinin sırtına yüklenmektedir. Vatandaşın dövizle işi yokken, karnını zor doyururken neden ödediği vergiyle parasını faize yatıran rantiyeyi fonlasın? Alın teriyle kazandığı parayla neden sermayedarın faizini ödesin? Makroekonomideki kurallardan biri "Gelir arttıkça tasarruf da artar, gelir azaldıkça tasarruf oranı azalır." der. Örneğin, geçimini anca sağlayan asgari ücretlinin harcamalarından tasarruf yapma imkânı bulunmamaktadır. Daha yüksek gelir gruplarında ise tasarruf oranı gelir seviyesi arttıkça artmaktadır. Asgari ücretli satın aldığı ekmeğe, su, peynir, zeytin, yoğurt, süt, meyve, alabiliyorsa et ve sebze için KDV ödüyor, geçimini zor sağlıyor hatta sağlayamıyor; yüksek gelirli ise servetinin bir kısmını dövize endeksli mevduata yatırıyor. İşte bunların faizini asgari ücretli satın aldığı peynir, zeytin, meyve, sebzelerin fiyatına dâhil olan KDV'yle ödüyor, yazık değil mi ücretliye ve emekçiye? Geçimini sağlayamayan, karnını doyuramayan, kirasını ödeyemeyen emekçiye zengininin faizini ödettirmek nerede yazıyor? Döviz kurları artmasın diye fakirden alıp zengine vermek hangi vicdana sığar? Memur maaşları yüzde 31, asgari ücret brüt yüzde 40 arttı. Bu aradaki farkı asgari ücretli zengininin faizini ödesin diye mi veriyorsunuz?

Değerli milletvekilleri, geçen hafta seçim bölgesi Muğla'nın Menteşe ilçesinde Çamoluk köyündeydim. Çiftçinin "tütün ocağı" dediği tütün fidesinin ekildiği bir tarladaki çiftçileri ziyaret ettim. Eskiden bizim oralarda düğünler, nişanlar ve bakkaldan yapılan alışverişler tütün parasında ödenirdi. İktidar tarımı bitirdi, tütün işleyen çiftçi maalesef pek kalmadı yani tek tük tütün eken aileler var. Tütün fidesi eken çiftçi, mazotu sorduğumda, mazot fiyatının artışına kendince bir çözüm bulduğunu ve verimin düşeceğini bile bile tarlayı 3 defa sürmek yerine 1 defa sürdüğünü söyledi. Dolar kuru, TL mevduatını sorduğumda ise "Bizim mevduat kurumumuz da dolar kurumumuz da gübre, mazot ve yem. Biz bunları biliriz, alırsak, tarlaya atarsak ekeriz biçeriz, paramız yok ki dolara yatıralım." dedi. Çiftçinin hâli pürmelali bu. Şimdi siz bu çiftçiden parası olana kaynak aktarıyorsunuz. İşin aslı, geçmediğimiz otoyol ve köprülere, gitmediğimiz şehir hastanelerine bizim ödediğimiz vergilerle, üstelik dolar üzerinden verilen garantilerden sonra şimdi de TL mevduata dolar üzerinden garanti getiriliyor. Her ağzımızı açtığımızda millî ve yerli olmaktan dem vuruyorsunuz ama anlaşılana o ki kendi paramıza siz dahi güvenmiyorsunuz.

Getirilen teklifin tercümesi şu arkadaşlar: "Ey vatandaş, Türk lirasına güvenmiyorsunuz, bunu biliyoruz; bizim ekonomi yönetimimize de güvenmiyorsunuz, bunu da biliyoruz ama bana inanmıyorsan, bana güvenmiyorsan bari dolara inan, dolara güven." demektesiniz. Doları referans göstererek ekonominin ne durumda olduğunun bir ikrarıdır bu sizin getirdiğiniz teklif.

Bu arada, bir soru sormak istiyorum: TL'ye olan güvensizlikten dolayı elinde az buçuk parası olan dolar aldı ve zararı onlar çekti. Ancak 20 Aralık günü bu ülkede para kazananlar kimler oldu?

Teklifim şu: Bu yasa teklifi geri çekilsin.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, açıkçası vakit çok geç oldu ve sabahtan itibaren çalışılıyor, çok da vaktinizi almak istemiyorum ama genel görüşmede de söyledim yani bu madde gerçekten Cumhurbaşkanının 20 Aralık günü deklare ettiği işte, ertesi günü Hazine Bakanlığının bir yönetmelikle kuralları, koşulları belirlediği bir düzenlemenin aslında biz burada yasal düzenlemelerini yapıyoruz. Bu da bir ilginç noktası aslında yani

Meclisin asıl yapması gereken bir işlevi Cumhurbaşkanı kendi kişisel bir politikası, işte, bir icadı gibi de bir para politikası aracını kamuoyuyla paylaştı. Hepimiz buradaydık, bir torba yasa görüşülüyordu yine ve etkileri beklendi elbette. Sayın Yegin'in söylediği gibi elbette bunun, bu aracın pozitif yönlü bir sonuç doğurması hepimizin beklentisi. Ama bizim burada da görevimiz tabii ki... Yani bu döviz kurunun kontrol edilemez bu yükselişi, bu fiyatların kontrol edilemez noktaya gelmesi bir; gerçekten uluslararası ve genel kabul görmüş ekonomi ilkelerinin aksine bir faiz oranının sadece tek odak noktası hâline getirilmesi ve döviz kuru, faiz oranı, enflasyon, işsizlik sarmalının içine neden geldik biz ve kim uyguladı bu yanlış politikaları? Ve şimdi, TL'nin aşırı değersizleşmesi noktasında da vatandaşlarımızın TL üzerinde bir mevduat oluşturmaları ya da işte o riski, döviz kuruna yönelmemeleri noktasında ne yapılabilir gibi kararın verilmesinde biz de bunları tartışmak zorundayız.

Evet, 20 Aralık günü gerçekten oradaki döviz hareketlerinin nasıl gerçekleştiği... İşte burada şeffaflık ve öngörülebilirlik ön plana çıkıyor. Bu şeffaflık ve öngörülebilirlik olmadığı için ve biz bu bilgilere sahip olmadığımız için bizim görevimiz bunu sormak. O gün hangi spekülasyon faaliyetleri oldu, nasıl kazançlar elde edildi? İşte bugün bu aracın da verilerini istiyoruz yani ne kadar, şu anki yabancı para cinsinden tutulan TL değeri ne oldu? O karar alındıktan ve uygulamaya geçtikten sonraki 31 Aralık itibarıyla mesela süreç nasıl mevduat oranı nasıl? O yüzde 70'li noktalardan ciddi anlamda bir düşüş sergiledi mi? Çünkü bunun on beş günlük üç haftalık bir verisini elde edebiliriz. Ve ne kadar kişi gerçek anlamda dövizini bozdurarak bu sisteme, döviz garantili mevduat sistemine katıldı yani bunun etkisi nasıl oldu? Bunu da sormak zorundayız. Ama burada, maddede Cumhurbaşkanının o gün açıkladığından ayrı olarak çok önemli bir düzenleme daha eklenmiş. Gerçekten, verilerin bankalardan ve Merkez Bankasından Hazine Bakanlığına devri. Bu ciddi bir düzenleme, bu Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nu ilgilendiren bir düzenleme ve Anayasa da aykırılık içeren bir düzenleme. Bu noktada bunu dikkatinize sunmak durumundayız. 11'inci ve önceki maddelerde Anayasa Komisyonu Sözcümüz Sayın İbrahim Kaboğlu'nun görüşlerine atf yaptım ve tekrar ona atf yapmak istiyorum. Bakın, burada da ciddi uyarılarda bulunuyor değerli hocamız: "Kişisel verilerin korunması hakkı, evet, Anayasa'yla güvence altına alınmış ama sınırsız bir hak da olmayıp Anayasa'da güvence altına alınan diğer temel hak ve hürriyetlerin korunması, Anayasa'nın devlete bir görev olarak yüklediği millî güvenliğinin, kamu düzeninin ve kamu güvenliğinin korunması gibi nedenlerle sınırlandırılması mümkündür ancak bu sınırlama yapılırken temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması rejimi yani Anayasa'nın 13'üncü maddesine uyması gerekiyor. Yine, burada hiçbir... Bakın, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili, evet, bir düzenleme yapılabilir ancak şimdi, bu kanunda bunları yapmıyoruz biz. Teklif maddesi şunları istiyor: Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılacak verilerin türü ve kapsamı, suistimalleri engelleyecek somut güvencelerin neler olduğu, kişisel verilerin düzeltilmesi veya iletilmesi bakımından izlenilecek başvuru usulleri, yetkili merci, süre gibi hususlar hiçbir şekilde düzenlenmiyor. Açık, sınırsız bir yetki, bu kişilerin de Anayasa'yla korunan hakları ihlal ediliyor.

Bir de tabii ki bir kaynak aktarımı olacak yani bütün hatiplerin dile getirdiği gibi kamu kaynaklarının bir kesimden bir kesime aktarılması olacak çünkü bunu devlet yani Hazine karşılayacak. Şimdi, mevduat ve katılma hesaplarının getirilerini kur artışlarına karşı desteklemek amacıyla devlet bütçesinden ayrılması da yine Anayasa'nın 73'üncü maddesine aykırı olduğunu yine Kaboğlu Hocamız bizim dikkatimize sunuyor çünkü bütçeden ayrılacak ödenek kamu giderlerini karşılamaya yönelik olduğuna göre, TL üzerinden belirlenen faiz ile kur artışı arasında fark doğması durumunda bu kur farkını kamu gideri olarak öne süremiyoruz. Herkes mali gücüne göre vergi yükümlüsü olmakla birlikte, vergi yükümlüsü olan herkes bankalarda mevduat ve katılım hesaplarına sahip olmayıp ancak belli gelir düzeyine sahip olan kişilerin mevduat...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Son otuz saniye Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlayın lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – ...döviz yatırım yapabilir. Bu bakımdan, gelir düzeyi yüksek olan vergi yükümlüsünün TL mevduatlarının döviz karşısında korunması için mali gücü sınırlı olan vergi yükümlüsünün katkı vermesi madde 73 ilkesine aykırı olduğu gibi kamu nimetlerinden yararlanmada ve kamu külfetlerine katlanmada eşitlik ilkesine de aykırıdır. Bu aykırılıkları ben Komisyonun dikkatine sunuyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Garo Bey, siz konuşma yaptınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir soru soracağım Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Çok kısa, hemen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakan Yardımcılarımıza sormak istiyorum: Ya, bu uygulamayı yasa dışı olarak başlattınız, bir “tweet”le, bir açıklamayla başlattınız ve yasası bugün görüşülüyor yani bunu nasıl yaptınız, niçin yaptınız, yasaya dayanmayan bir uygulama nasıl başlatılabilir ve bankalar bunu nasıl uyguladılar?

İkincisi de -bakın, az önce Sibel Vekilim de söyledi, ben de söyledim- bu madde, çok sayıda Anayasa maddesine aykırı. Şimdi, bu, kuvvetle muhtemel Anayasa Mahkemesinin önüne gidecek ve iki ay, üç ay içinde karar çıkacak buradan. Bu maddenin bozulma olasılığını hiç görmüyor musunuz, bozulursa nasıl bir sistemik risk yaşayabiliriz? Bunları hiç hesaba kattınız mı? Anayasa’ya açıkça aykırı olduğunu çok sayıda vekilimiz iddia etti. Siz Anayasa’ya aykırı olmadığını mı düşünüyorsunuz?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, bir cümle ekleyebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Eklemelelere artık zamanımız yok, lütfen. Siz de söylediniz; sabahtan bu yana on iki saattir çalışıyoruz.

Evet, teşekkür ederim Sayın Paylan.

Maddeyle ilgili görüşmeler tamamlandı.

Cemal Bey, söz sizde, kısaca hemen cevapları alalım; ondan sonra önergelerimiz var, önergelere geçeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakan Yardımcılarına da söz vereceksiniz, değil mi?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tabii, tabii.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, izninizle bu konu önemli bir konu çünkü Cemal Bey’i bu konuda düzeltme yapmaya davet edeceğim. Önemli çünkü tutanaklara geçti ifadeleri.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

Çok kısa...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok teşekkür ederim anlayışınız için.

Biz, bazı hatipler bu kişisel verilerle ilgili görüş ve önerilerde bulunurken -sanırım Sayın Kuşoğlu konuşurken- Cemal Bey “Parayı veren düdüğü çalar.” gibi bir kavram kullandı. Bu yaklaşım gerçekten doğru bir yaklaşım değil; bu, yasal bir şey, anayasal bir durum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, kayıtlara geçti.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben de düzeltmeniz açısından uyarıda bulunmak istedim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Özdemir.

Evet, Cemal Bey, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, bu maddeyle ilgili değerlendirmelere ve sorulara Bakan Yardımcılarımız cevap verecek.

Ben Sibel Hanım'ın ifade ettiği ve benim de hakikaten tırnak içinde ifade ettiğim konuyu bir espri olarak söyledim çünkü ticari bankalarla ilgili konuyu Kuşoğlu gündeme getirmişti, ona istinaden söyledim. Eğer yanlış anlaşılma varsa onu düzeltelim yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bir saniye... Ben görmemişim, Orhan Bey'in bir talebi varmış.

Orhan Bey, ilave bir şey söyleyeceksiniz. Tabii, Sibel Hanım'a söz verince hak doğdu, Orhan Bey'e de ben...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yok, hayır, belki benim ısrarım Sibel Hanım'a hak doğurdu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yok, estağfurullah.

Sizi gördüm ancak geri kaldırmıştınız.

Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Herkesten özür diliyorum.

Özetle söylemek istediğim şey şu, iki cümleyle özetleyeyim: Ekvator'da her yıl üç yüz altmış beş gün aynı derecede mevsim geçiren bir ülke değiliz. Dünya kadar hadisenin yaşandığı bir bölgede, pandemi yaşanan bir süreçte bir şeyler yaşıyoruz. İnsanlar, noksanlıklarımız var, her şeyi tam ve mükemmel tasarlayamayız. Bugün iyi olan bir şeyin yarın kötüye dönme ihtimali var mıdır? Vardır. Ama bize düşen nedir? Bu kötü gidişat neyse, hangi konuyla Allah'ın bize verdiği akıl, fikri ve beraber tartışabilme ortamını oluşturup tartışıp doğru olan bir şeyi istişareyle isabet etmeye gayret etmek ve bunu uygulamaya koymak; bugün yaptığımız şey budur. Ayın 20'si ile bugün arasında döviz, ekonomiye -hani “öngörülemezlik, belirsizlik.” dediniz ya- kıyasen baktığımızda bile yapılan şeyin pozitif etkileri gözükmemektedir. Bu işlerin niye buraya geldiğiyle ilgili konuşmanıza hiçbir itirazımız yok, siyaset yapıyorsunuz, bize sorumluluk atabilirsiniz. Benim itirazım şuna: “Bundan sonrası kötü olacak, daha berbat olacak.” diye konuşmayalım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Yegin, tamamlar mısınız.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Benim itirazım bu; yoksa başka diyeceğim bir şey yok.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Bakan Yardımcımıza söz veriyorum.

Buyurun Sayın Yavilioğlu.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Sadece bir konuya açıklık getirmek için söz aldım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bülent Kuşoğlu Milletvekilimiz, tertip açma ve ödenek aktarma hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı arasında bir görev çatışması veya birbirine geçmiş görev aktarımlarının olabileceğini söylediler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, ödenekler konusunda.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Ödenek aktarma yok. Bizim bu metinden anladığımız Sayın Milletvekilim, tertip açmaya veya var olan tertipleri aktarmaya Cumhurbaşkanına yetkili; 5018, 20'nci madde. Biz, bunun burada uygulanmasını düşünerek bu maddeyi bu şekliyle anlıyoruz. 5018'de ve başka kanunlarda da var olan ödenek aktarma yetkisinin Hazine ve Maliye Bakanlığına alınmasını biz burada amaçlıyoruz. Acaba okurken farklı mı anlaşıyor diye biraz tereddüt ettim doğrusu ama bizim amacımız burada açık olduğu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Tertiplere ödenek eklemeye...” diyor Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Tertiplere ödenek aktarmaya...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Aktarma farklı, ekleme... Ödenek ekleme yani ödenek oluşturma.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Sayın Milletvekilim, herhâlde kavramı farklı anlıyoruz. Aktarmayı ve eklemeyi ben arkadaşlarıma, hukukçu arkadaşlarıma sorayım.

CAVİT ARI (Antalya) – Aktarma, bir yerden başka bir yere aktarmak; ekleme, mevcuda ilave yapmaktır yani.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Peki, kanun tekniği açısından arkadaşımız bir açıklama yapсын müsaade ederseniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜR YARDIMCISI UĞUR SANCARBABA – Uğur Sancarbaba, Hazine ve Maliye Bakanlığında Genel Müdür Yardımcısı.

Bir yanlış anlama olduğu için onu düzeltmem gerekiyor.

“Aktarma” ve “ekleme” farklı kavramlar, evet. Aktarma bir kalemden diğer kaleme, ekleme ise olmayan bir şey, yeni bir durum. Fakat şöyle bir şey var: Bunun uygulaması Hazine ve Maliye Bakanlığında var mı? Var. Mevcut 4749 sayılı -aynı- Kanun'da, 14'üncü maddede bu uygulama var şu anda borçlanmayla ilgili, faiz giderleriyle ilgili. Aynı zamanda o kanunun yine Demiryolları ve Toprak Mahsulleri Ofisiyle ilgili yapılan geçici düzenlemelerde uygulaması oldu.

Diğer taraftan, kamu idarelerinin de ödenek ekleme yetkisi şöyle var: Bütçe kanununda özel bütçeli idareler ile düzenleyici denetleyici kurumların gelir fazlalarını, tahmin edilen gelir fazlalarını yıl içerisinde ekleme yetkileri yine var. Bir de 5018 sayılı Kanun'un 37'nci maddesinde bazı gelir karşılığı yapılan ödemelerden tahmin edilen gelir daha fazlaysa ekleme yetkileri var. Bu hususa açıklık getirmek istedim, arz ederim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye...” deyince bir sorun yok mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜR YARDIMCISI UĞUR SANCARBABA – Şöyle: Tertip açma yetkisi bizim bütçe hukukumuzda Sayın Cumhurbaşkanına ait. Yani yeni bir tertip açma yetkisi idarelerde değil, o temel

bir kural olduğu için eğer yeni bir tertip açmak gerekirse burada, Sayın Cumhurbaşkanı açacak veya yetkilendirdiği çerçeveye içerisinde açılacak. Buradaki şey, mevcut tertiplere ekleme yetkimiz. Eğer yeni bir tertip açılacaksa Hazine ve Maliye Bakanlığı yeni bir tertip açmayacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜR YARDIMCISI UĞUR SANCARBABA – Açamaz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu yeni açılacak tertiplere...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜR YARDIMCISI UĞUR SANCARBABA – Yeni açılacak tertipten kasıt...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maliye Bakanlığında değil de...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜR YARDIMCISI UĞUR SANCARBABA – Değil, değil efendim, o genel kural, genel kuralı tanımlıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Yani, Sayın Vekil, 5018/20’de genel kural olarak...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi buradaki ifadenin son bölümü: “Yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir.” Bu doğru mudur?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Oradaki cümlemin bağlamından “var olan ve yeni açılacak tertiplere” diye anlıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mevcut ya da yeni açılacak... Mevcudu anladım, tamam, yeni açılacak tertiplere... Maliyede mümkün değil zaten.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜR YARDIMCISI UĞUR SANCARBABA – Şöyle Sayın Milletvekilim: Tabii burada “yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye...” Ödenek ekleme yetkisi Hazine ve Maliye Bakanlığında ama “yeni açılacak tertip” kavramı Hazine ve Maliye Bakanlığını tarif etmiyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Yine 5018/20’de...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜR YARDIMCISI UĞUR SANCARBABA – O genel kural çerçevesinde, 5018 çerçevesinde yetki kimdeyse orayı tarif ediyor aslında. Biz öyle anlıyoruz en azından, yanlış anlaşılırsa Genel kurula kadar bakalım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Sayın milletvekilim, eğer anlamı değiştirmeye matuf bir durum varsa onu yine bir redaksiyonla arkadaşlarımızla biz çalışabiliriz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, öyle yapalım. Başka sizin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim sorularım vardı.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Yani amacımız, sizin söylemiş olduğunuz şekilde, Cumhurbaşkanlığının tertipleri açma yetkisini, Hazine ve Maliye Bakanlığının da diğer kanunlarda olduğu gibi, var olan örneklerinde olduğu gibi ekleme yetkisini alması.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Burada, biliyorsunuz, bütçe kanunuyla belirlenenin üzerinde bir durum varsa ek bütçe yapılması da gerekiyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Elitaş...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bülent Bey’in söylediği hassasiyeti Maliye Bakanlığı da anladı zaten. Onunla ilgili görüşmelerin bitimi, eğer olmazsa Genel Kurulda da arkadaşlarımız, sizler de çalışırsınız çünkü teknik bir yanlışlık olmasın diye yapılan bir düzenleme. Ya burada konu görüşmenin bitimine kadar veya Genel Kurulda da bu şeyi değerlendirip ona göre hazırlarız diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Yavilioğlu diğer sorularla ilgili sizin cevabınız var mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI CENGİZ YAVİLİOĞLU – Murat Bey cevap verecek.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Saygıdeğer Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; daha önce bu Komisyona bir genel müdür olarak geldim. İlk defa uzun bir bilgilendirme veya sorularınıza ilk defa detaylı cevap vereceğim. Açıkçası sizin gibi çok yüksek mertebeli hatiplerin karşısında bu sorulara sürçülisan yapmadan cevap vermenin zor olduğunu biliyorum ama büyük ihtimal yeni Bakan Yardımcılarına da sürçülisan olursa bir kredi tanıyacağınıza da çok eminim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Şimdi müsaadenizle...

Benim 2 kimliğim var. Burada oturduğum kimlik, aslında bir devlet memuru olarak sorularınıza cevap vermek için karşınıza çıkmış bulunmaktayım ama benim asıl mesleğim, profesyonel olarak, yirmi küsur yıldır yaptığım iş bir finans profesyoneli, bir finans çalışanı. O nedenle büyük ihtimal sorularınıza cevap verirken 2 kimliğimde de bazen birbirine geçişler olacak, onun da şimdiden farkındayım.

Şimdi, döviz kurlarıyla ilgili aslında bugün bahsettiğimiz, konuştuğumuz yasayı bütün gelişmekte olan ülkelerin ortak bir problemi olan döviz kurlarıyla ilgili bir konuyla tartışıyoruz. Eğer sizi tanıtırken adınızın başında “gelişmekte olan ülke” tanımı kullanılıyorsa sizin döviz kurlarıyla ilgili mutlaka probleminiz olacaktır.

Şimdi, döviz kurlarındaki spekülasyonla ilgili çok kısa bir bilgi vermek istiyorum müsaadenizle. Döviz kurları spekülasyonları dünyanın en tehlikeli, en yıkıcı spekülasyonlarıdır. 16 Eylül 1992 kara Çarşamba, İngiltere Merkez Bankasının Soros tarafından dize getirildiği tarih, güneş batmayan imparatorlukta ilk defa güneşin battığı gün.

Sayın vekillerim, Soros’un yalnızca tek bir fikre... Hatırlarsanız, Avrupa Birliği para sistemine geçişten önce para birimleri Alman Markına “Pegged”lenmişti ve 1 İngiliz sterlini de 2,95 poundu temsil ediyordu ve Soros tek bir fikir ortaya koydu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Süreniz hızla ilerliyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Müsaade ederseniz... Ama önemli bir konu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, yani sorulara zaman kalmayacak diye korkuyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Hemen kısaca cevap vereceğim. Şöyle ki Sayın Başkanım, çok dikkat etmeye çalışacağım ama gerçekten önemli bir konu.

Ve Soros tek bir “idea”la İngiltere Merkez Bankasını yerle bir etti. Döviz üzerinden yapılan spekülasyonlar bir ekonomi üzerindeki en kötü spekülasyonlardır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim yapıyor bunu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Buradaki örnekte Soros. Şimdi geleceğim Sayın Vekilim.

2011’den beri gelişmekte olan ülkelerin hepsinde çeşitli dönemlerde döviz fiyatlamalarıyla ilgili aşırı dalgalanmalar olmakta. Bu bir tek Türkiye’de gerçekleşmiyor. Zaman zaman Türkiye bir ay en iyi performansı gösterirken zaman zaman üç ay en kötü performansa sebep oluyor. Şimdi, bunları söylememin en önemli sebebi, bu problem yalnızca bize özgü bir problem değil. Biz yaşıyoruz ama bize özgü bir problem değil.

Hemen şunu dile getirmek istiyorum: Gelişmekte olan bir ülke için döviz kurunun çok önemi yoktur aslında. Orada farklı farklı politikalar üretirsiniz. Örneğin enflasyon düşük, aşağı mı çekmek istiyorsunuz veya 6 kuru mu hedefliyorsunuz, 8 kuru mu? Neyle “...”(***) olarak karşı karşıya kalacaksınız? Enflasyonunuz olmayacak. Ki biz bunu yaşadık. Türk lirası bir dönem “...”(****) diyordu, dünyadan “...”(*****), olmayan enflasyonu transfer ediyordu. Eğer siz lokal paranızı değersiz hâle getirirseniz büyümeye katkıda bulunursunuz, ihracatınız artar, dış ticaret hacminiz artar.

Gelişmiş, gelişmekte olan ülkeler zaman zaman bu politikalar arasında geçiş yaparlar ama bazen bu geçiş çok başarılı da gerçekleşmeyebilir. Şimdi, ben bu ürün hakkında -yavaş yavaş geçeyim- bu ürünün en önemli özelliğini söylemek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Heteredoks.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – En sıkıntılı taraf şu: Bizim aslında gelişmekte olan ülke olarak Türkiye için en büyük problemimiz kurlardaki oynaklık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, hızla tamamlayalım lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Bu ürtünde amacımız oynaklığı yok etmek. Oynaklığı nasıl yok edeceğiz? Şimdi, burada biraz da finansal davranış psikolojisi devreye giriyor. Oynaklığa neden olan bir yatırımcı tipi var. Biz bu yatırımcı tipine bu oynaklığı azaltabilmek için başka bir yer gösteriyoruz. Ürün gerçekten sizi temin ederim ki tüm tüm saygımla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Spekülatör yok yani.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Hayır, bu ürün için konuşuyorum. Spekülatör çok var Sayın Vekilim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim, nerede?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Şöyle ki Sayın Vekilim: Bu ürün, gerçekten, şu sözümü...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, arkadaşlar bir saniye. Bu, karşılıklı olmaz. Siz sorulara cevabı tamamlayın. Garo Bey yeni sorular soruyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, sormuyorum ya.

*** Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

**** Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

***** Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yani karşılıklı hâle getirmeyelim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sormamız da gerekiyor ama böyle açıklama yaparken.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Ben hepinizi, siz saygıdeğer milletvekillerimizi...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sorulan soruları siz not aldınız mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Evet, hepsini.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Onlara süratle cevabımızı bekliyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Şimdi, sayın vekilimin ilk sorusu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Spekülatör” dedi de o yüzden; var mı yok mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Sayın vekilimin ilk sorusu: Bunun maliyetini hesaplamıyor musunuz? Sayın vekilim, şöyle ki: Bu şarta bağlı bir ürün. Aslında bunun maliyeti belli.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Maksimum yüzde 17 faiz verecek. Kim verecek? Bankalar verecek, kamu vermeyecek.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Ürün de oynak belki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dolar artarsa...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Dolar artarsa o artışı ödeyecek fakat koşullu bir ürün.

Bir de ticaretten gelen çok sayıda vekilimiz var. Bu ürün, paçal maliyette sürekli ilerleyen bir ürün. Ürün bir defa satışa sunulmadı, her gün ürün devam ediyor, dolar kuruna bağlı olarak bir ortalama oluşuyor. Bu ortalama neticesinde aslında dolar yukarı giderken de kendisi ortalamasını yükseltiyor. Burada kötü bir beklentiniz olsa dahi ortalamayla hareket edeceği için, Allah korusun, öyle çok çok kötü rakamlara gitmesi matematiksel olarak bile çok zor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl, 2001’de olmadı mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Bunu da geçtim, sayın vekillerim, Türkiye Cumhuriyeti hazinesi ilk defa bu ürünü çıkarmıyor. Türkiye Cumhuriyeti hazinesinin enflasyona endeksli kâğıtları var, enflasyonu da tahmin etmiyoruz, bilmiyoruz. Değişken faizli kâğıtları var, hiçbir zaman bu değişken faizin nereye gideceği hesaplanarak bilinmiyor. Eurobond kâğıtlarımız var, hiçbir zaman eurobond kâğıtlarını çıkarırken bir kur hesaplayarak gitmiyoruz. Çok şükür, Türkiye Cumhuriyeti hazinesinin ve Borçlanma Genel Müdürlüğünün bu konuda çok ciddi bir tecrübesi var. Bu, ilk ürün değil. O yüzden bu tarz değişken faizlerle ilgili

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Zaman...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı şey değil Bakan Yardımcım...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Başka...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Enflasyona bağlamakla dolara bağlamak aynı şey mi?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, diğer soruları...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Şimdi, bilgi talebi konusuna hemen geleyim, bu aslında işin en kolay tarafı. Sayın vekilim, burada bankalar bir operasyon yapacak. Sonunda bazı yatırımcıların tasarruflarının getirilerinde dolar bedeli, doların getirisi ödenecek. O kişilerin kim olduğu, kim olduğundan ziyade miktarı, ne kadar para ödeneceği, bu bilgiler gerekli. Zaten, dikkat edin, kanunda “gerekli bilgiler” diyor, “istenilen bilgiler” demiyor. Onu da aslında limitlemiş durumdayız.

Heterodoks politikalarla ilgili açıklama istediniz. Sayın Bakanımın rol çalmak istemiyorum, Sayın Bakanım zaten o konuda önümüzdeki günlerde yeniden açıklamalar yapacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha sorularımız vardı.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – “Fiyat istikrarı sağlar mı?” Sayın Vekilim, siz de çok iyi biliyorsunuz ki bizim gibi gelişmekte olan ülkelerdeki fiyat istikrarının en büyük tehdidi dövizdir. Hani, dua edin de bu ürün gerçekten tutsun, oynaklık azalsın, enflasyona...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Duayla olacaksa edelim.

CAVİT ARI (Antalya) – Duayı biz değil de siz edin, siz!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Zaman, tamamlayalım artık.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Sayın Başkanım...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Duayla olacaksa edelim ama bu işler duayla olmuyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bakın, biliyorsunuz, Komisyon üyelerimiz bile sınırlı konuşuyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Evet, çok soru vardı ama.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, on dakika bitti ama.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Bono çıkarılmayacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Cemal Bey’e de söz vereceğim.

Tamamlayın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; bono çıkarılmayacak, zaten hiç öyle bir niyetimiz de yoktu, hep nakit ödemeyi tartışıyorduk ama örneğin, birkaç yerde bu kanunda benzer ifadeler vardı. Nakit ödeme tarafı...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, ben öyle bir şey demedim zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Üst limit olmaması bütçeye büyük bir risk getirmiyor mu? Mesele bu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, sorular var.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum,

Cemal Bey cevap verecek. Yani teklif sahibi Cemal Bey, biz teknik bilgi alıyoruz, teklif sahibi burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anayasa Mahkemesi iptal ederse bunu üst limit...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

Cemal Bey, söz sizde, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, çok sayıda soru var, sürem yettiğince ben bunların bazılarına cevap vereceğim.

Bunun hâlen uygulaması ödeme olmadığı için bütçeye bir ek getirmiyor. Nitekim, kanunu çıkaracağız ve eğer hak ederse şeyler, ilk üç ayın sonunda ödeme belki çıkabilecek, o da belki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama risk analizi yapılmaz mı Cemal Bey?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bunu da parantez içinde söyleyeyim.

“Bütçe üzerindeki etkisinin ne olacağını öngörebilir miyiz?” Bunu şöyle cevaplayabilirim: Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi uygulaması piyasadaki yüksek döviz kuru volatilitesinin önüne geçilmesi amacıyla devreye alınarak uygulamanın duyurulduğu tarihten itibaren kısa sürede piyasalarda olumlu etkisini göstermiştir; bunu hepimiz izliyoruz. Söz konusu uygulamanın etkileri iki temel değişken tarafından belirlenmekte olup maliyet hesapları sisteme katılacak mevduat seviyesine ve ilgili dönemde gerçekleşecek kur değişiminin mevduat faizinin üzerinde gerçekleşmesine göre değişiklik gösterecektir. Kur korumalı TL mevduat hesabı enstrümanının finansal piyasalardaki istikrara sağlayacağı katkının bütçe ve finansman kaynaklı oluşabilecek başka maliyetlerin de sınırlamasına yardımcı olacağı unutulmamalıdır. Dolayısıyla, makroekonomik dengelerin sağlanmasıyla ve döviz kuru volatilitesinin azalmasıyla birlikte, söz konusu enstrümana kaynak aktarımının sınırlı miktarda kalacağı değerlendirilmektedir. Bu nedenle, söz konusu sistemin kamu maliyesini bozucu bir etkiye yol açmayacağı düşünülmektedir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, şimdiden 100 milyar aktarılmış.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ayrıca, sistemde oluşabilecek risklerin günlük takibi de yapılacaktır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, şimdiden 100 milyar girmiş nasıl...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Cemal Bey bir tamamlasın hızla...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli arkadaşlar, şimdi “Uygulamada hesabın önceden kapatılması veya TL hesap bakiyesinin döviz hareketleri nedeniyle eksiye düşmesi durumu gerçekleştirilebilir mi?” diye bir endişe var ve bunun hukuki dayanağı soruldu. Önerilen taslağın ikinci fıkrasında “Bu madde kapsamında ödenecek destek tutarını ve hesaplama yöntemini, destekten yararlanacak gerçek kişi kapsamını, hesap türlerini, vadeleri, limitleri, hesapların vadeden önce kapatılması durumunda yapılabilecek kesintileri ile bu kesintilerin Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılmasını bu madde kapsamında destek olarak aktarılacak kaynağın kullanılması ile uygulamaya ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.” hükmü yer alıyor. Dolayısıyla, hükmün “Vadeden önce kapatılması durumunda yapılabilecek kesintiler” bölümüyle Sayın Cumhurbaşkanımıza, vadeden önce hesabın kapatılması durumunda yapılabilecek kesintilere ilişkin yetki veriliyor. Dolayısıyla, söz konusu olası...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şunu da bitireyim Başkanım çünkü cümle yarım kalıyor, kayıtlara geçmesi açısından: Bu kesintilere yönelik olarak kur korumalı TL mevduat ve katılım hesaplarının yapılandırılmış bir bankacılık ürünü olduğu, ayrıca bahse konu aracın amaçlarından birinin de bankacılık sisteminin kaynaklarının ortalama vadesini artırmak olduğu, söz konusu kesintilerin hazineye kaynak sağlamak amacıyla değil, bu araca yatırım yapan vatandaşların kurdaki dalgalanmalara bağlı olarak, hesaplarını kapatıp tekrar açma yöntemine başvurarak uygulamayı suistimal etmelerine karşı bir caydırıcılık oluşturmak amacıyla, bankaların da olumlu görüşüyle yapılan hususlar da göz önüne alınmalıdır.

Yani, çok sayıda soru var. Son olarak bahsi geçen yetkinin Sayın Cumhurbaşkanımızca kullanılması durumunda, dolar-TL kurunun eksiye düşmeyeceği göz önüne alındığında, vadeden önce hesap kapatılması durumlarında eksi bakiye oluşması söz konusu değildir.

Bir soru daha var, onu da kayda geçireyim Başkanım. “Bu uygulama yüzünden vergi mükelleflerinin parasını hesap sahiplerine aktarmış olmayacak mısınız?” Bu, genelde soruluyor. Bilindiği gibi, devletler, genel makroekonomik politikalar ile finans ve tasarruf politikalarını uyumlaştırmak adına bazı politikalar ya da araçlar kullanmakta ve bunlara yönelik vergi istisnaları, yatırım destekleri gibi yollarla kamu kaynaklarını kullanmaktadır. Bu çerçevede, mevcut durumda da 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu çerçevesinde tasarruf sahiplerine devlet katkısı imkânı sağlanmaktadır. Önerilen sistemin amaçlarından birisinin Türk lirası tasarruflarının teşvik edilmesi olduğu göz önüne alındığında, bu amaç doğrultusunda kamu kaynağı kullanılması doğal karşılanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tek cümle Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Diğer yandan, bu uygulamadan isteyen her vatandaşımızın faydalanmasının önünde herhangi bir engel olmadığı da göz önüne alınmalıdır.

Önerilen taslağın Komisyonumuz ve Meclisimiz tarafından kabul görmesi durumunda, gerekli diğer diğer ikincil mevzuat çalışmaları kurumlarımızca ivedilikle düzenlenecektir.

Hepinize saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu cevap olmadı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Sayın Kuşoğlu, ilave bir şey mi var?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, çok teşekkür ederim.

Murat Bey’e de teşekkür ederim; her ne kadar bir bürokrat olduğunu söylese de ihtiyaç olan siyasi değerlendirmeyi Murat Bey yaptı. Aslında doğrudur, bu konular siyasi konulardır, siyasi kararlardır, siyasi değerlendirmelerin yapılması lazım ancak devlet adına hareket ediyorsunuz, devleti yönetiyorsunuz. Şu da var: Bir devlet vatandaşını kandırmaz yani vatandaşına doğru söyler. Biliyorsunuz, FED açıklama yapıyor, diyor ki: “2022’de 3, 2023’te 3 kere faiz artıracam.” 2021’de yaptı bu açıklamasını. Ne kadar artacağını bilmiyoruz, oranı o günkü enflasyon koşulları tarafından belirlenecek ama 3 kere 2022’de, 3 kere 2023’te yapacağını söylüyor, ne yapacağını önceden belirtiyor. Demek ki enflasyonda bir artış söz konusu olacak, yatırımcı önünü görüyor. Bizde 20’sinden önceki gece, sayın yürütme erkinin sahibi kişi “Mevcut politika devam edecektir.” dedi, ertesi gün olay değişti. Ben şunu söyleyeyim: Ben 20’sindeki olayla Türkiye’deki kur artışının durmasına çok mutlu oldum, böyle devam etmesi anormaldi Türkiye için; nereye gittiği, ne olduğu belli değil. Evet, durmasına memnun oldum, inmesi de çok kötüdür dediğim gibi ama nereye çıkacağı belli olmayan bir şekilde çıkması da kötüdür. Ancak, devlet vatandaşına tuzak kurmaz; bir gece önce farklı bir şey söyleyip

bir gece sonra farklı bir uygulama yapmaz, kazıklamaz. Soros örneğini çok güzel verdiniz, Soros'un 1990'lı yıllarda Bank of England'ı kandırmasının bir örneğini, maalesef, bizim devlet vatandaşı için yapmış oldu 20'si gecesi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, ilave bir şey mi var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Çok kısa hemen, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, ben, sorularına cevap alamadım. Yani ben yürütmeye sordum tabii ki, “Neden yasa dışı olarak başladınız bu uygulamaya?” dedim. Yasası henüz çıkmadı, milletin iradesi oluşmadı. Ya da milletvekillerimizin “Hayır.” dememe olasılığını kesin olarak görüyorsunuz. Ya “Hayır.” derse vekillerimiz, “Kardeşim, bu milletin yararına değildir, ben buna ‘Hayır.’ derim.” deseler; 100 milyar lira bu sisteme girdi. Ne yapacaksınız, cebinizden mi ödeyeceksiniz zararı? Tazminat davaları açılırsa ne olacak? Nasıl başlarsınız yasa dışı bir uygulamaya, bunu sordum; bu bir.

İkincisi, Anayasa'ya aykırılık iddialarımız var. Ben size açıkça soruyorum: “Ben Anayasa takmam.” diyebilirsiniz ama Anayasa Mahkemesinin önüne gidecek bu yasa değil mi? O da baskı altında ama hadi diyelim ki bozdu, Anayasa'ya kesin aykırı çok sayıda maddesini bozarsa ne olacak? Sistemik bir riskle karşı karşıya kalmayacak mıyız? “İşimiz duaya kaldı.” diyorsunuz, “Dua” diyorsunuz değil mi? “Dua” diyorlar. Yani, vallahi, işi Allah'a bırakıyorsunuz ama Allah akıl fikir vermiş. Ama Allah önce insanın aklını almış.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne var? Söz gelimi bunu söyleriz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın olmaz. Allah bize akıl fikir vermiş, Allah bize akıl fikir vermiş arkadaşlar ya.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, sistemik bir risk var. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, bir saniye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, enflasyona bağlamak başka bir şeydir, dolara bağlamak başka bir şeydir, başka ülkenin parasıdır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türkiye'nin enflasyonudur enflasyona bağladığımız zaman. Türkiye'de neden enflasyon vardır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, tamamlar mısınız lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama dolara bağladığımız zaman doların ucu bucağı yoktur arkadaşlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 31 Aralık 2021 itibarıyla bireylerin bankacılık sisteminde 3,2 trilyon mevduatı var. Eğer bu mevduatın yüzde 20'si bu programa dönerse dolar da 11,80'de sabit kalırsa maliyeti 125,5 milyar TL; eğer yüzde 50'si dönerse 313,9 milyar TL.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, maddeyle ilgili müzakereleri tamamladık.

Şimdi önermeleri okutup işlem yapacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Cavit Arı
Antalya

Süleyman Girgin
Muğla

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Garo Paylan
Diyarbakır

Necdet İpekyüz
Batman

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, ben sorularımı sordum ama siz önergeye geçtiniz. Sorularına cevap almadım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kuşoğlu, gerekçeyi mi okutalım?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçeyi okutalım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 12'nci maddesiyle 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a geçici madde eklenmek suretiyle 20 Aralık 2021'de açıklanan ve uygulanmaya başlanan kur korumalı TL mevduatın yasal altyapısı oluşturulmaktadır.

Bu maddeyle; Maliye Bakanına, bu amaçla Merkez Bankasına (elbette bankalara, bankalar tarafından da mevduat sahiplerine aktarılacak üzere) nakit para aktarma, bu amaçla özel tertip devlet iç borçlanma kâğıdı verme, çıkarılacak iç borçlanma kâğıdını ve bunların verileceği bankaları belirleme, bu amaçla Bakanlık bütçesine mevcut ya da yeni açılacak tertiplere ödenek ekleme yetkisi verilmektedir. Merkezî yönetim bütçesiyle tüm ödenek aktarma, kaydetme, serbest bırakma yetkileri Cumhurbaşkanında ve Cumhurbaşkanlığı Strateji Dairesi Başkanlığında bulunmasına karşın bu maddede yer alan ödenek kaydetme yetkisinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmesinin nedeni anlaşılabilir.

Madde metninde Cumhurbaşkanına, kur desteğinden yararlanacak gerçek kişi kapsamını, hesap türlerini, vadeleri, limitleri, hesapların vadeden önce kapatılması hâlinde yapılacak kesintileri, ödenecek destek tutarını, aktarılacak kaynağın kullanılması ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirleme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Ayrıca Cumhurbaşkanına, hesap açma tarihini öne çekme (31 Aralık 2022'den önce uygulamayı bitirme yetkisi) ve süreyi 31 Aralık 2023 tarihine kadar uzatma yetkisi de verilmektedir.

Söz konusu madde düzenlemesi değişik açılardan Anayasa’da yer alan bazı maddelere aykırılıklar taşımaktadır.

Anayasa’nın Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini düzenleyen 104’üncü maddesinde; Cumhurbaşkanına, kur desteğinden yararlanacak gerçek kişi kapsamını, hesap türlerini, vadeleri, limitleri, hesapların vadeden önce kapatılması hâlinde yapılacak kesintileri, ödenecek destek tutarını, aktarılacak kaynağın kullanılması ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirleme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesini sağlayacak herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Anayasa’nın “Vergi ödevi” başlıklı 73’üncü maddesi;

“Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır,

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir.” hükmünü taşımaktadır.

Mevduat ve katılma hesaplarının getirilerini kur artışlarına karşı desteklemek amacıyla devlet bütçesinden ödenek ayrılması, vergi yükümlülerinin haklarını ihlal etmesi itibarıyla Anayasa madde 73’e aykırılık teşkil etmektedir.

Kanun teklifinin 12’nci maddesinin Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a eklediği geçici madde 35 bağlamında, Hazine ve Maliye Bakanlığı, maddenin uygulanması kapsamında Merkez Bankası ve bankalardan gerekli veri ve bilgiyi talep edebilecektir. Merkez Bankası ve bankalar, talep edilen veri ve bilgiyi Hazine ve Maliye Bakanlığının belirleyeceği şekil ve süreler içinde vermekle yükümlü olup, veri ve bilginin maddenin birinci fıkrasında belirtilen amaçlar çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmesinde, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler uygulanmayacaktır. Kanun teklifinin 12’nci maddesinin, bankalardan Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılacağını belirttiği verilerin bir kısmının kişisel veri niteliğinde olacağında şüphe yoktur.

Söz konusu düzenleme de Anayasa’nın 2’nci, 13’üncü, 20’nci ve 21’inci maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, okunan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben sorularıma cevap almayacak mıyım?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, ben söz verdim oraya. Onların ne konuşacağına...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, ikinci kez konuştuktan sonra söz vermediniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ne konuşacaklarına ben karar veremem. Siz de kayıtlara geçirdiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, soru sormak için söz aldım ben.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Soruyu sordum, sonra siz söz vermediniz yürütmeye.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – O soruyu daha önce de sordunuz, aynı soruyu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama atlamış olabilir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Atladınız mı Sayın Öztürk? O daha önce sorulan soruyu tekrar sormuş.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yazılı olarak vereceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben yürütmeye sordum efendim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yürütmeye soru sorulmaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl sorulmaz?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teknik konu, teklif sahibine sorarsın, net ona soruyorum dersin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, peki, ben sizin nezdinizde, sizin Başkanlığımızda yürütmeye soruyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, önergenizle ilgili konuşacak mısınız, gerekçeyi mi okutalım?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, soruma cevap alamayacak mıyım?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ama bakın, şimdi ben uygulamayı yapamıyorum. Uygulama sizinle ilgili, önerge vermişsiniz, önergenizi soruyorum size.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Sayın Başkan, siz bana söz verdiniz soru sormam için. Ben, benim sorumu atladığını söylüyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, önergenizle ilgili konuşacak mısınız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, ben size bir şey söylüyorum, siz beni duymuyorsunuz. Ben, benim sorumu atladığını söylüyorum, bunu hatırlattım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben de az önce ne dedim? Ben duymuyor değilim. Az önce size söyledim, ne cevap vereceklerine ben karar veremem. Siz sorunuzu ikinci kez de sormuş olabilirsiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – ”Yazılı cevap vereceğiz.” dediler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söz vermediniz yürütmeye. Yürütmeye söz vermediniz ki ne cevap vereceklerini bilelim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şu anda önergelere geçtik. Önerge sizinle ilgili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama geçmeden de hatırlattım size.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, tamam, kayıtlara geçti efendim. Tamam, hatırlattınız, ben de size cevap verdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, çok önemli bir madde görüşüyoruz şu anda.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şu anda önergenizle ilgili konuşacak mısınız, gerekçeyi mi okutayım?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben size tekrar çağrı yapıyorum. Ben, ikinci kez söz verdiniz, soru sordum. Cevap vermediniz. Yürütme şunu söyleyebilir...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Önergelerle ilgili konuşmayacaksınız gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçeyi okuyalım arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır efendim, öyle yapamazsınız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, gerek yok buna bakın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben söz istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, buyurun, söz veriyorum.

Önergenizle ilgili buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani böyle bir şey olmaz ki. Siz bana söz veriyorsunuz, soru soruyorum, sorumu hatırlatıyorum. “Yürütmeye cevap verecek misiniz?” diye demiyor musunuz? “Yazılı cevap vereceğim.” desin, kayda geçsin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Dedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Demedi ikinci...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Az önce dedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bırakın Allah aşkına ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben Cemal Bey’e “Buna cevap verecek misiniz?” dediğimde, Cemal Bey bana bakarak “Yazılı cevap vereceğiz.” dedi, siz duymamış olabilirsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyse, tamam. Ben önergeyle ilgili konuşacağım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Cemal Bey, tekrar soruyorum: Sayın Paylan’ın sorularına cevap verdiniz, vermediğiniz bölüm için ne diyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yasa dışı olarak bu uygulama başlamıştır Cemal Bey, ben yürütmeye soruyorum sizin maiyetinizde.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Paylan’ın “Yasa dışı uygulama başlamıştır.” ifadesini doğru bulmuyoruz. Buradan size sözlü cevap veriyorum çünkü şu anda herhangi bir işlem yapılmamıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – On beş gündür uygulamada. Hayır, olur mu? Ben hesap açtım ya, 1 liralık sembolik hesap açtım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama sizin hesabınıza 1 kuruş daha Hazine para ödememiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1 liralık sembolik hesap açtım uygulamayı görmek için.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Vay uyanık, vay! Sen var ya!

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Diğer sorulara da...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tabii, tabii!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Öztürk.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, kardeşim, 1 liralık açtım diyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bu arada Garo Bey’in hesap açtığını öğrenmiş olduk.

Evet, buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1 TL, 1.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 1 milyar mı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Avantaj elde etmek için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sözleşme burada.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hesap numarasını ver, hesap numarasını söyle, bütün kamuoyu takip etsin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Önergenizle ilgili buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın, ben Halk Bankası Meclis şubesine gittim. Mecliste yaptığım konuşmada da söyledim bunu, dedim ki: “Bu uygulama başladı mı arkadaş?” Nasıl başlar? Yasa Meclise yeni gelmiş, daha yeni sunulmuş. “Bu uygulamayı başlattık efendim.” dedi. “Nasıl başlarsınız? Verin sözleşmeyi” dedim. “Veremem.” dedi. Sözleşmeyi alabilmek için bana açın 1 TL’lik dedim, alt limit yok çünkü. “Alt limiti yok bu hesabın, 1 TL’lik sembolik hesap açın.” dedim. Açtı ve bana sözleşmeyi verdi, imzaladı. Daha kanun yok ortada arkadaşlar. Kim kanun dışı uygulama yapar? Burası hukuk devleti değil mi Cemal Bey? Bak, uygulama başlamış. Cemal Bey, “100 milyar TL’lik hesap açıldı.” diye Nureddin Nebati Bey söyledi ya. “100 milyar TL’lik hesap açıldı.” diye söyledi. Siz “Başlamadı.” diyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 100 milyar TL’lik hesap açıldı, kanun dışı bu uygulama başladı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başladı tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ee, başladı, kanun dışı başladı, kabul ediyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kanun çıktığı an kanuni olacak, Meclisten geçince kanuni olacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur mu öyle şey ya? Hazine ve Maliye Bakanlığı uygulamayı başlattı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, başlatsın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl başlatsın ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Basbayağı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Keyfi başlatsın. Sen ne iş yapıyorsun?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O gün başlatmak zorundaydı, o gün başlatmasaydı “Dolar 30 lira olacak.” diyordunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen ne iş yapıyorsun?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “30 lira olacak.” diyordunuz o gün başlatmasaydı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Allah Allah ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – O riski banka almış, banka.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, olur mu? Hazine ve Maliye Bakanlığı açıkladı, bak, açıklama yaptı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, müsaade edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Banka...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır “Başlatabilirsin.” diyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sözleşmeyi kimle yaptın sen?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Halk Bankasıyla yaptım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – E, banka sorumlu ondan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Güneş, bir dakika...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Allah Allah! Nasıl banka sorumlu ya? Böyle bir şey olur mu ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, bir dakika...

Sayın Paylan, tamamlayın, Cemal Bey'e söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bakın, yasayı bir tek Meclis yapabilir. Arkadaşlar, yasa dışı hiçbir uygulamayı da yürütme yapamaz; bunu kabul edelim. Bu kendi irademiz ya, halkın iradesi, milletin iradesi. Bu yürütme...

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Kanun hükmünde kararnameyle yapar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kanun hükmünde kararnameler kanuna dayanır, kanun hükmünde kararnameler kanuna dayanmadan yapılamaz, net.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Sonra kanun çıkarıyor işte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, olmaz, olmaz arkadaşlar.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Niye olmaz? Anayasa'yı yeniden oku.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, bir saniye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu keyfiyeti yürütmeye verirseniz her türlü uygulamayı önce başlatır, ardından kanunu buraya gönderir; böyle bir şey kabul edilemez.

İkinci söyleyeceğim şu: Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu tam bir dolarizasyon yaratacaktır, tam bir mandacı düzenlemedir. Türkiye'nin parası, o ülkenin bağımsızlık sembollerinden biridir ve paramızı tamamen dolara bağlamak mandacı bir siyasettir, bu siyasete de AKP imza atmıştır.

Hayırlı olsun diyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Öztürk, buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, burada bir yanlış düzeltelim. Evet, yürütme, doların yükselmesi karşısında bir dizi tedbir alacağını vadedmiştir, açıklamıştır; bu bir politika beyanıdır. Bankalar da bu beyan üzerine bankacılık faaliyetine başlamıştır ve hesapları açmıştır ama bu hesapların sonucunu üç ay sonra Hazine değerlendirip bir fark oluşursa bedel ödeyecektir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Hazinesinin açıklaması.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Dolayısıyla, biz de bununla ilgili bir kanun çıkarıp yetki veriyoruz. Henüz bu sürecin sonu gelmemiştir, ortada söz konusu olmuş olan bir ödeme zaten yoktur. Dolayısıyla, yasaya aykırı bir şey yoktur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazine ve Maliye Bakanlığı duyuru yaptı Cemal Bey, neye dayanarak yaptı?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tamam ama Hazinesinki bir vaattir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmayın ya, Hazine kanun dışı vaatte bulunabilir mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O vaat, bizim çıkaracağımız kanunla beraber yürüyecektir, sonuçlar da 3'üncü ayın sonunda ortaya çıkacaktır. Ortaya çıktıktan sonra bir bedel oluştuğunda, siz bu soruyu ancak o zaman sorabilirsiniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kanuna aykırı bir şey yoktur, hukuka aykırı bir şey yoktur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Elitaş...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanım, şöyle: Önerge üzerinde arkadaşlarımızın konuşma hakkı var ama arkadaşlarımız önemli bir konuyu tartışıyorlar. Burada konuşmama izin verirsiniz birkaç cümle söylemek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teşekkür ederim.

Cemal Bey, aslında konuyu çok güzel özetledin. O gün, 16 Aralıktan itibaren, 17 Aralıkta başlayan çok farklı bir durum söz konusu oldu. Bir anda 12,5-13 lira olan dolar, cuma günü gece 15’ler, 16’lar... Ertesi gün, pazar günü piyasalar kapalı olduğu için pazartesi günü olağanüstü derecede bir farklılık çıktı hatta “Swap anlaşması 22 lirayla anlaşılmış, bu gece dolar 20 lira olacak, olmazsa şu gün 20 lira olacak.” diye müthiş bir tedirginlik, manipülasyon vardı. Nitekim, o gün Sayın Cumhurbaşkanının yaptığı açıklama çerçevesinde saat 20.00’den itibaren piyasaya farklı bir güven gelmeye başladı ve aynı gün veya bir sonraki gece Merkez Bankasının aldığı kararla piyasada biraz daha rahatlık ve güven başlamıştı. Arkasından Hazine ve Maliye Bakanlığının -veya daha önce Hazine ve Maliye Bakanlığı açıklamış olabilir- bu konuyu açıklamasıyla birlikte çok olumlu gelişme ortaya çıkmıştı. Hem sizin altını çizdiğiniz, az önce Sayın Bakan Yardımcısının da ifade ettiği gibi, 17 Aralıktan itibaren olağanüstü derecede farklı bir yapılanmayla bireysel birikim sahipleri birdenbire dolara hücumla başladılar. Aslında yapılması gereken en doğru iş 20-21 Aralık tarihinde gerçekleşti.

Bakın, şunu size hatırlatmak istiyorum: Sayın Başkanım, 57’nci Hükümet döneminde, bankalarla ilgili bir hücum ortaya çıktığında, bütün bankalardaki mevduatlar çekilmeye başlayınca zamanın Başbakanı “Mevduatlarda yüzde 100 garanti vardır.” dedi. 50 bin liraya kadardı biliyorsunuz garanti, sonra 150 bin liraya çıktı, “Mevduat garantisi yüzde 100’dür.” dedi. 57’inci Hükümet gitti, 58’inci Hükümet geldi. Kim? AK Parti Hükümeti. “Başbakanımızın verdiği söz devletin sözüdür, devlette devamlılık ilkesi vardır; mevduatların tamamı garanti kapsamındadır.” dedi. Ve onun, 57’inci Hükümetin verdiği sözü biz vatandaşlarımızı mağdur etmemek için, o gün devlet bir söz vermiş, o verdiği sözü yerine getirebilmek adına önce 50 milyar lira -50 milyardı değil mi o zamanki parayla- veya 50 bin lira -neyse, 50 bin lira- sonra 150 bin liraya çıkmıştı. Dönemin Başbakanı, bankalara hücum, parasını çekme gayretlerini ortadan kaldırmıştı. Bugün yapılan işte o. Biraz önce Sayın Öztürk’ün söylediği gibi, o günü düzenleyebilmek için, o günkü psikolojyi ortadan kaldırabilmek için, finansal eğilimin psikolojisini denetleyebilmek, gözlemleyebilmek için yapılan işlem buydu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yasa dışı bir işlem başladı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, buradan, ne zaman bunun sonuçları ortaya çıkacak? Cemal Bey’in söylediği gibi üç ay sonra. Biz kanunun yürürlük tarihini ne zamana koyuyoruz? 21 Aralık 2021 tarihinden itibaren koyuyoruz.

Sayın Paylan, işlem gerçekleşmiş ama sonuçları henüz ortada yok yani bunu böyle konularla değerlendirmek daha iyi olur. Ben de sizin bu konuyu değerlendirebileceğinize inanıyorum, düşünüyorum. O anlamda, bu düzenlemeyi bu şekilde eleştirmeyi pek haklı görmediğimi ifade etmek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vaatte bulunup on gün sonra...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Muhalefet etmek hakkınız ama siz de bu konuyu benim kadar bilen bir arkadaşımızsınız.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Evet, okunan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi ile 4749 sayılı Kanun'a eklenen geçici 35'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve/veya bu amaçla bankalara özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye ve ihraç edilecek senet tutarı ile ihraç yapılacak bankaları belirlemeye, özel tertip devlet iç borçlanma senedi" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını ve dördüncü fıkrasında yer alan "özel" ibaresinin "diğer" şeklinde değiştirmesini arz ve teklif ederiz.

Yaşar Kırkpınar

İsmail Güneş

Ahmet Kılıç

İzmir

Uşak

Bursa

Bekir Kuvvet Erim

Şirin Ünal

Aydın

İstanbul

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım kısaca...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Önergeyle mi ilgili?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Evet.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun Sayın Güneş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, burada, vatandaşın aklını karıştırmamak için... Şimdi, bazı söylentiler var "İşte, bu vade süresi bitince size borçlanma senedi verilecek." falan diye. Yani bu muallaklığı ortadan kaldırmak için bunların çıkarılmasını öneriyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Okunan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir kere da tam yapın, aynı gün değiştiriyorsunuz ya.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Kabul edilen önerge doğrultusunda 12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, çok teşekkür ederim nezaketiniz için.

Cemal Bey, Murat Bey, şimdi, siz rakam vermektan çekindiniz. Şu anda gazetede diğer Bakan Yardımcısı Mahmut Gürcan'ın dün itibarıyla hesapların 96,7 milyar liraya ulaştığını açıklayan, emeklilikteki katkı payının da 25'ten 30'a çıktığını açıklayan bir demeci var. Siz burada açıklamıyorsunuz milletvekillerine, başka yerlerde açıklamalar yapılıyor; bu da güzel değil.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – "Parlamento çıkaracak." demişti o.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Sayın Vekilim, kusura bakmayın da ben şeyi anlamıyorum...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Cemal Bey’e söylüyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vermediniz mi rakamı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Cemal Bey’e söylüyor, Sayın Kuşoğlu Cemal Bey’e söylüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Dolar faiz uygulaması 96 milyar.” diyor işte.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Bireysel emeklilik devlet katkı payını yüzde 25’ten 30’a çıkardık. Dün itibariyle de 28,2 milyar lirayken 96,7 milyar liraya çıktı dövizden geçen mevduatlar.” diyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakan Yardımcısı Parlamentoyu bilmediği için, yeni Bakan Yardımcısı olduğundan öyle bir ifade kullanmış. Kanun teklifi verdiğimizden dolayı teklif verilmeyi herhâlde Genel Kurulda “Kabul.” diye anlamış olabilir.

Teşekkür ederim Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Rica ederim.

13’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “1.500” ibaresi “2.500” şeklinde değiştirilmiştir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddeyle ilgili bilgi alalım Sayın Öztürk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, bu maddemizde 5510 sayılı Kanun’un ek 19’uncu maddesinde değişikliğe gidiyoruz ve en düşük emekli maaşının yükseltilmesini talep ediyoruz. Söz konusu madde kapsamında yapılan ödeme 1.500 liraydı, yapılan düzenlemeyle 1.500 lira olarak öngörülen aylık asgari tutarı 2.500 liraya çıkarıyoruz. Yapılacak düzenlemeden 1 milyon 265 bin emeklimiz faydalanacak olup düzenlemenin yıllık maliyeti yaklaşık 3,5 milyar Türk lirasıdır.

Takdirlerinize sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Maddeyle ilgili söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, otuz-otuz beş yıl çalıştıktan sonra emekli olmaya hak kazanan vatandaşlarımız emeklilik dönemini huzur içinde geçirmek isterken ülkenin kötü ekonomik koşulları yüzünden ne yazık ki insanca yaşamalarını sağlayacak bir aylık gelir alamamaktadırlar. Yaklaşık 14 milyon emekli, dul ve yetim aylığı alanların yüzde 90’ının aylığı ne yazık ki asgari ücretin bile altında kalmaktadır. Bu kesimler için gerekli iyileştirmelerin bir an önce yapılması sosyal devletin sorumluluğu ve yükümlülüğüdür.

13’üncü maddeyle en düşük emekli maaşı 2.500 TL’ye yükseltiliyor. Geneli üzerinde yaptığım konuşmada da söyledim, biz “En düşük emekli maaşı en az asgari ücret düzeyinde olsun.” derken bu düzenlemeyle 2.500 lira, emekliye, resmen açıktan ölü demektir. Asıl ekonominin kitabını, bu zamlar altında 2.500 lirayla geçinmeye çalışan emekliler yazmaktadır arkadaşlar. İnatla soruyorum: Bu hayat pahalılığında bu parayla emekli nasıl yaşasın? Hatta bir de iş yok diye babaevine sığınan evlatlar da varsa nasıl bu para yetsin? En düşük emekli maaşı asgari ücret düzeyine çıkarılmalı, çok

prim ödeyen emeklinin ücreti asgari ücretin üzerinde adaletli bağlama oranları ve intibak yasalarıyla belirlenmelidir. Başka ülkelerin emeklileri ülkemizde tatil yaparken bizim emeklilerimiz onlara hizmet veren restoranlarda, otellerde, taksilerde çalışmak zorunda kalıyor. 2.500 lira maaşı vicdanlarınıza havale ediyorum.

Değerli milletvekilleri, özellikle son yıllarda satın alma gücü iyiden iyiye düşen emeklilerimiz, ne yazık ki emekli aylıklarını düzenleyen yasalarda öngörülen artış yöntemlerinin farklılığı nedeniyle ayrıca mağdur edilmektedirler. Memur emeklilerinin aylıkları her altı ayda bir memur maaş artışı oranında arttırılırken işçi ve esnaf emeklilerinin aylıklarına ise 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 55'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince bir önceki aylık dönemde gerçekleşen enflasyon oranında artış yapılmaktadır. Memur ve memur emeklilerinin aylıkları 2022 Ocak-Temmuz dönemi için yüzde 30,95 oranında arttırılırken memur emeklileri dışında kalan 11 milyon 200 bin emekli, dul ve yetimin aylığı ise sadece geçmiş altı aylık enflasyon kadar, yani yüzde 25,5 oranında zamlandı. Yıllık enflasyonun TÜFE'de yüzde 36,08'e, ÜFE'de yüzde 79,89'a çıktığı ve önümüzdeki aylarda da hızla yükseleceği bir dönemde emekli aylıklarının sadece yüzde 25,5 oranında arttırılması kabul edilemez. En azından 2022 yılının ilk altı aylık dönemi için işçi, esnaf ve çiftçi emeklilerinin aylık ve gelirlerinin de yüzde 30,95 oranında arttırılması gerekmektedir. Diğer yandan, ekonominin büyüdüğü iddia edilen bir dönemde aylıkların sadece geçmiş enflasyon kadar arttırılması, emeklilerin artan refahtan pay alamaması, dolayısıyla millî gelirden aldıkları payın yıllar itibarıyla küçülmesi anlamına gelmektedir. İşçilerin, memurların ve emeklilerin gelirleri son yirmi yılda ülkedeki büyümeden, zenginleşmeden yeterince pay alamamıştır. Kişi başına gayrisafı yurt içi hasıla artışıyla karşılaştırıldığında ortalama olarak; işçi emeklileri yüzde 22,3; memurlar yüzde 28; memur emeklileri yüzde 41 ve kamu işçileri yüzde 42 oranında geride kalmıştır. 5510 sayılı Yasa'yla işçi ve esnafımızın ve çiftçilerimizin emekli aylıklarının artışında büyümeden yararlandırılmaması, sadece enflasyona endekslenmesi, bir diğer deyişle enflasyona paralel gelir artışına hapsolmek emeklilerin görelî olarak yoksullaşması demektir. Bu ise sonuçta büyümeyle artan toplumsal zenginliğin varlıklı sınıflara akmasına seyirci kalmak olur. Bu da sosyal devlet ilkesine aykırıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Cemal Bey, bu hesabı nasıl yaptınız onu soracağım size. Ya, 1 milyon 265 bin kişi faydalanacak bu işten ve 3,5 milyar lira maliyet bulmuşsunuz. Şimdi, bu emeklilerin bir bölümünün tabanı zaten aşağıdan geliyordu -1.200, 1.300- yani zam olsa bile zamlanmayacaktı aslında maaşları yani 1.500 lirada kalacaktı yine. Öyle değil mi? Yani 800 liraydı, 900 liraydı bunlar ve o 1.500 limitini geçinceye kadar aslında zam almıyorlardı, geçen yıl da zam almadılar 1.500 lira tabanı olduğu için. Şimdi, ortalama 1.700 gibi saksak 1 milyon kişi yani yine 10 milyar lira maliyet yapar, nasıl 3,5 milyar lira buldunuz? Madem bu kadar düşük maliyet, hadi 3 bin lira yapın. Maliyet çok düşük çünkü sizin hesabınıza göre. 3 bin lirayı da 3.500 lirayı da çıkarabilirsiniz çok rahat. 3,5 milyar lira maliyet hiçbir şey değil yani yaklaşık bin lira iyileştirme var taban ücrette ve çok düşük bir maliyet bulmuşsunuz. Bence yanlış bir hesap olmuş o ama tekrar yaparsanız sevinirim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fark üzerinden herhâlde, 2.400 ise 2.500'e tamamlanacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Haklısınız ama Başkanım, çoğunluğu 1.500 tabanında olanlarda daha fazla olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Soralım, olur.

Bu hesapla ilgili hemen bir cevap verilebilir mi? Diğer konuşmacılara da belki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bu kadar düşük maliyetse vekillerimiz irade gösterip 3 bin lira da yapabilirler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maliyetle ilgili bir izah getirebilirseniz...

Buyurun.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Efendim, bugün itibarıyla henüz zam uygulanmadan 1.500 TL'nin altında 187 bin emekli söz konusu. Hesap yapılırken öncelikle bu yıla dair -55'inci madde gereğince- 25,47 oranında bir artış yapılıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O artış zaten hesaplanıyor.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Evet, bu, ilave bir maliyet değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu zaten yapılacaktı.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Tabii.

2.500 lirayla mukayese ediyoruz, aradan doğan fark yaklaşık altı aylık bir maliyet oluşturuyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, 3 bin lira yapsaydık ne olurdu?

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – O zaman makas çok açıldığı için maliyet çok fazla oluyor, onun yaklaşık 3,5 katı oluyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lineer gitmiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, 10 milyar lira oluyormuş altı üstü. Müteahhitlere 10 milyar verdiniz, şurada 10 milyon emekliye vereceğiz ya.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz hep tek seferlik harcamalar ile her yıl olacak harcamaları mukayese ediyorsunuz, bu, doğru bir mukayese değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır ama şu var yani müteahhitlere az önce 10 milyar verdiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devam edin isterseniz.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Temmuz ayında gerçekleşeceği öngörülen zammı da yine bu maliyetten düşüp kalan altı aya yüklediğimiz zaman 3,4 milyar civarında...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, temmuzda vereceğiniz artışı da bu maliyetten düşüyorsunuz.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Tabii, o da yine bizim bütçemizden çıkacak bir şey olduğu için mantıklılık üzerinden...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru. Ha, bu yıllık maliyeti çıkarınca...

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ERTÜZÜN – Evet, yıllık bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru, temmuzdaki zam da olacağı zaman...

Cemal Bey, gayet düşükmüş, ağanın eli tutulmaz. Müteahhide 10 milyar verdiniz yani gelin, emekliye de... Ben 4.250 lira olmasını öneriyorum ama siz onu vermezsiniz, en azından 3 bin lira yapalım, 3 bin lira yapın bunu. Bakın, bir müteahhide verdiğiniz kadarıyla milyonlarca emekliyi sevindireceksiniz. O açıdan bunu yapabiliriz.

Değerli arkadaşlar, “2.500 lira oldu, ne güzel oldu.” diyenlere ben açıkça çağrı yapıyorum, gerçekten bir kez daha yapacağım bu çağrıyı: Gelin, hepimiz, bu salonda bulunan herkes 2.500 lirayla bir ay geçinmeye çalışalım. Emeklilik kuyruklarında olan bir amca -ben açıkça söyleyeyim, vicdanım sızladı- gözyaşlarıyla “Bizi bu durumlara düşürenlere hakkımı helal etmiyorum.” dedi. Onları o durumdan kurtarmamız gerekiyor Cemal Bey yani müteahhitleri kurtarıyorsunuz ama o amcalarımızı o durumdan kurtarmamız gerekiyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben veririm ama hazine vermiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Herkesi bir dinleyelim, en sonunda size söz vereceğim Cemal Bey. Biliyorum, anında cevap vermek istiyorsunuz ama herkesi bir dinleyelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Emeklilere para verirken bile siyaset yapıyorsun ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, yok, siyaset değil bu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Öyle yapıyorsun. Müteahhitler zengin ediliyormuş da bilmem ne! Doğru bir yaklaşım değil bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, evet, zengine... Bak, burada ucu açık bir şekilde zenginlere 100 milyarlarca lira aktarılmasının maddesini oyladınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siyaset yapma!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapıyorum. Ben siyasetçiyim, sen necisin?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama “Vicdanım sızlıyor.” diyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – E, sızlıyor tabii.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O zaman vicdanla siyaset... Siyaseti karıştırma o zaman.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siyaset vicdansız yapılmaz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen vicdansızlık yapıyorsun!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen vicdansızlık yapıyorsun!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye vicdansızlık yapıyorsun?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, müdahale etmeyelim artık. Herkes fikrini ifade etsin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, vicdansızlık yapıyorsun ki faizlere...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye yapıyorsun biliyor musun? Müteahhitlere 10 milyar peşkeş falan çekildiği yok. Müteahhitlerin ne kadar zor durumda olduğunu sen de biliyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Emekliler daha az zor durumda değil mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bak, emekliler de ne kadar maaş alıyordu? 1.500 lira. Yüzde kaç zam yaptık? Yüzde 67. Öyle oranlayarak ...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, 2.500 lira nedir?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi misin, nesin belli değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, teşekkür ediyoruz, katkılarınız için sağ olun.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz Uğur Bey’e söz verin isterseniz, o konuşuyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz devam edin lütfen. İlave süre veriyorum size.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uğur Bey, siyaset vicdanla yapılırsa adaleti sağlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, size de söz vereceğim o zaman ifade edin.

Buyurun. Tamamladınız mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, efendim, tamamlamadım, Uğur Bey, müdahale etti.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, arkadaşlar, ekme kuyruklarında bekleyen amcalarımız size hakkını helal etmiyorlar ve 2.500 lirayı reva görüyorsunuz onlara. Bak, en mütevazı ev 1.500, 2 bin lira olmuş Uğur Bey, en mütevazı ev. Hadi, de ki gecekonduda yaşasın bin lira kirası. Faturaların toplamı doğal gaz, elektrik, su, hadi interneti olmasın bin lirayı buluyor. 500 liraya taş mı yiyecek bu kişiler ya? Yani güne vursan 10 lira, 20 lira yapar, o yüzden 1 liralık ekme kuyruğunda bekliyor emekli amcalarımız. “2.500 liraya geçinin.” diyorsun. Hadi, geçin bakalım 2.500 liraya, hadi buyur; gel geçin, gel geçin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, biraz sonra cevap vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, yapmamız gereken “En azından 4.250 lira asgari ücret seviyesine emeklerimizi taşıyalım.” diyoruz. Bak, maliyeti de Cemal Bey düşük buluyor, gel oraya doğru taşıyalım. Sen “3 bin” de, ben “4.250” diyorum, bari 3 bin liraya çıkaralım, bir nefes aldıralım emeklilerimize değerli arkadaşlar. Yapılması gereken budur yani burada az önce faizcilere 100 milyarlarca lira ucu açık kaynak aktaracak maddeye “evet” dediniz. Az önce müteahhitlere 10 milyar, 11 milyar lira kaynak aktarmaya “evet” diyen maddeye “evet” dediniz. Şurada 3,5 milyar lirayla emekli maaşını 2.500 liraya taşıyoruz, 10 milyar liraya çıksa yani müteahhde aktarılan kadar paraya çıksa “3 bin liraya çıkarılacak” diyor ama buna “hayır” diyorsunuz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Uğur Bey buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, sabahki konuşmamda da geneli üzerindeki yapmış olduğum konuşmada da ben ifade etmişim. Şimdi, rakamları ifade ederken -bugün hangi rakamda- 2.500 lira üzerinden değerlendirmem lazım. Emekli maaşlarımızı nereden nereye getirdiğimizi ortaya koyarak AK PARTİ hükümetlerinin emeklilerin, kimsesizlerin, gazilerimizin, şehitlerimizin ne kadar ciddi bir şekilde yanında durduğunu hep birlikte göz önüne koymamız lazım, getirmemiz lazım ve işte, bu yüzden de elimizi vicdanımıza koymamız gerektiğini düşünüyorum.

Arkadaşlar, bakınız, asgari ücrette 4.253 lira net ücret olacak şekilde bir zam yaptık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gitti para, zam gitti.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ve siz burada yıllardan beri defaatle ne diyordunuz? “Asgari ücretteki vergi yükünü kaldırın.” diyordunuz değil mi? Biz ne yaptık? Bütün ücret gelirlerinden maaşlar dâhil asgari ücret kadar geliri ne yaptık? Vergi istinası getirdik onlara yani sizin hayal etmediklerinizi yaptık.

Bugün geldiğimiz noktaya baktığımızda biz emeklilerimizin tabii ki... Yani ne kadar maaş gönlünüzden geçiyor? “20 bin lira bile verelim.” verelim “30 bin lira verelim.” verelim. Bekara karı boşamak kolay ama Türkiye'nin bir bütçesi var ve kendinle çelişiyorsun Sayın Paylan. Niye çelişiyorsun? Neden? Doğal gazda biz yüzde 75 konutlarda indirimli tarife uyguladık, devlet karşıladı yüzde 75 doğal gaz ücretini değil mi? Bugün ne dediniz siz doğal gaz maddesini görüşürken? “Efendim, ilk dilimin tamamını ücretsiz yapın.” dediniz. Yüzde 75'ini ücretsiz yaptığımız zaman diyorsunuz ki: “Bunu böyle yapmayın, zenginden de para alın.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne alakası var!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yarım saat sonra geri konuştuğunuz noktaya geldiniz. Hangi noktaya geldiniz? Diyorsunuz ki: “İlk dilimi bedava yapın.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben hep öyle diyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir saat önce “Niye bedava yaptınız?” diyorsunuz, bir saat sonra “Bunu bedava yapın.” diyorsunuz. Kayıtlara bakarsan görürsün.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Çok konuşuyor onun için.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kayıtlara bak, kayıtlarda görürsün.

Sayın Paylan, biz emeklimizin de yanındayız. 2002 yılında bir BAĞ-KUR emeklisi kaç para alıyordu Sayın Paylan biliyor musun? Elini vicdanına koyacaksın, AK PARTİ'nin yaptıklarına teşekkür edeceksin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – MHP'ye laf ediyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben vicdandan bahsederken bundan bahsediyorum ama sen hangi vicdandan bahsediyorsun bilmiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – MHP'ye laf ediyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – MHP gelene kadar... MHP'nin iktidarda kaldığı süre belli, MHP'nin iktidarda kaldığı süre belli.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – MHP'ye laf ediyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz MHP'ye gelene kadar...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Cumhur İttifakı'yız biz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2001 yılında MHP iktidardaydı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – MHP ortaklardan biriydi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 130 lira 2002 yılında bir emekli maaşı. Bakınız, emekli...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Oradan bir şey çıkmaz sana.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, Sayın Paylan, Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz yanımızda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, müdahale etmeyelim, tamamlasın arkadaşımız. Siz fikirlerinizi söylediniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 2002 yılında bir esnaf, BAĞ-KUR emeklisinin kaç para aldığını...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, bence siz o tarafa da bakmayın, genele hitap edin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet genele ama karşımda arkadaşlar...

...2002 yılında kaç para aldığını Sayın Genel Müdürlüğümüz bize ifade ederler. 2002 yılında BAĞ-KUR emeklisi kaç para alıyordu, bugün kaç para alıyor?

Bakınız, 65 yaş aylığı 2002 yılında kaç paraydı biliyor musunuz Sayın Paylan? 23 lira. Şu anda bin liranın üzerine çıkardık biz onu, 1.200 liraya falan, onu da öğrenebiliriz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Bin lira” diyorsun yani helal olsun, 100 dolar değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Vicdan” derken ben bundan bahsediyorum. Ya, Sayın Paylan, muhasebeci bir adamsın, bakınız “Benim mali müşavir belgem var.” diyorsun, tamam mı? Bak, “Mali müşavir belgem var, ben, ekonomistim.” diyorsun, bir partinin de Ekonomiden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısımsın.

CAVİT ARI (Antalya) – Ama ekonomi kitabı yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nereden nereye geldiğini bir grafik tablosuyla göstersem, füze gibi uçurmuşuz emeklilerin maaşını 2002’ye göre. Yeterli mi? Yetmez. Bence de yetmez ama imkânlar buna el veriyor. Bütün imkânları zorlayarak asgari ücretlisinden şehit ailesine kadar, gazimize kadar, 65 yaş aylığına kadar, herkese bütçemiz el verdiği kadar verdik arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Müteahhide kadar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizin hayal etmediğinizi ücretlerden, maaşlardan asgari ücret kadar vergiyi biz kaldırdık. Kaldırmadık mı Sayın Paylan? Teşekkür ettin mi, ettiniz mi?

Müteahhitlere gelince “müteahhit” diyerek müteahhitlere sanki parayı peşkeş çekiyormuşuz gibi bize imaj uyandırmaya çalıştığını çok iyi biliyorum ama böyle bir yaklaşımın çok yanlış, bu şekilde yaklaşımın çok yanlış Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Emekliye 3,5 milyar, müteahhide 11 milyar bu torbadan gitti, hadi buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakınız, bu iş adamları da bizim iş adamlarımız, bu müteahhitler de bizim vatandaşımız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O müteahhitler yanlarında yüzlerce, binlerce, on binlerce insan çalıştırıyor ya! “Onlar aç kalsın, onlar işsiz kalsın.” mı diyorsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Emekliye 3,5 milyar, müteahhide 11 milyar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – AK PARTİ hükümetleri olarak, Cumhur İttifakı olarak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, birbirimizi ikna etmeye çalışmayalım, fikirlerimizi ifade edelim, tamamlayalım. Burada birbirimizi ikna etmek durumunda değiliz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

Elimizi vicdanımıza koyarak...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sayın Başkanım, Garo Bey diyor ki: “Onlar müflis hâle düşsün, oradaki çalışan insanlar işsiz kalsın.” Ondan mutluluk duyacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz batırdınız, ben mi batırdım onları?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, AK PARTİ hükümetleri olarak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, devam edin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tabii, corona virtüsünü de biz çıkardık zaten değil mi yani? Dünyayı biz batırdık zaten değil mi, size göre öyle, size göre öyle.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz çıkarmadınız da, mücadelede başarısız oldunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, her maddede konuşmuyorum, iki dakika uzatacağım.

Sayın Başkanım, coronavirüs, pandemi bütün dünyayı kasıp kavurdu. O 20 Aralık günü, 19 Aralık günü Sayın Paylan'ın yapmış olduğu konuşma da hepimizin kulaklarında, hafızalarımızda hâlâ çınlıyor. “Bu doların 30 lirada bile duracağı belli değil.” derken doları sabitleyerek, doların ateşini düşürerek... Arkadaşlar, doları bugün 13.800 liraya getirmemizi hayal etmiyordun, belki de seviniyor musun, üzülmüyor musun dolar düştü diye, ben de onu anlayamadım; bunu çözmeye çalışıyorum, bir türlü çözemedik hâlâ.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yazıklar olsun ya, yazıklar olsun!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dolayısıyla AK PARTİ hükümetleri olarak, Cumhur İttifakı olarak yaşlımızın, engellimizin, şehit ailelerimizin, emeklimizin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen gemiyi batırıyorsun da, bu gemide biz de varız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...asgari ücretlimizin, müteahhidimizin, velhasıl memurumuzun ve herkesin yanındayız ve vicdanlı bir Hükümetiz Sayın Paylan, sizden de aynı vicdanı bekliyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sataşma var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sataşmadım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kısa olursa sevinirim, Sibel Hanım da bekliyor epeydir.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Uğur Bey, bu ülkeyi siz batırdınız. Dolar 7 liraydı, şu anda 14 lira; yüzde 100 artmış bir yılda, 18'e çıkmış. Şu anda, bu sistem başladığında dolar 11,5 liraydı, şu anda 13,80; yüzde 20 net faiz vermişsin. Müteahhide 11 milyar vermişsin, emekliye 3,5 milyar vermişsin; neden bahsediyorsun? Diyorsun ki: “Ücretsiz tarifeyi savunmadım.” Ben, doğal gaza ücretsiz tarifeyi yıllardır savunuyorum. Yıllardır bununla ilgili pek çok kanun teklifi şu anda Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığında.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Konuşmana bak, konuşmana.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Konuşmaya da bak.

Evet “Herkes eşit düzeyde sübvansiyon yapmak doğru değildir.” dedim, benim dediğim bu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

2'nci bir konuşma hakkı... Sataşmadan dolayı bir iki cümle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani “Gecekonuda olana da sarayda olana da aynı fiyattan doğal gaz vermek doğru değildir.” dedim

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kayıtlara geçsin Sayın Başkanım “Ülkeyi batırdınız.” dedi, cevap vermek lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Batırdınız, batırdınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böyle sabaha kadar konuşalım o zaman, öyle şey olur mu ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama Sayın Başkanım, kayıtlara öyle geçti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama isim anmadım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey yani sabaha kadar devam ederiz buna, rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepinize sataştım, batırdınız bu ülkeyi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, bir cümle...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir cümle buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, ülkenin gayrisafî millî hasılasına baktığımız zaman ülkeyi 22 kat büyüten bizim iktidarımız. Bu rakamlara bak, evet, hoşuna gidiyor, ülke büyüdü sen de biliyorsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, biz, vatandaşları ikna etmek durumundayız, birbirimizi ikna etmek durumunda değiliz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama Sayın Başkanım, kayıtlara geçsin diye söyledim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sabaha kadar da bunu tartışsak aynı şey devam edecek, rica ediyorum.

Sağ olun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ülkenin toplanan vergilerinin yüzde 86'sı faize gidiyordu, bugün yüzde 17'si faize gidiyor. Ülkeyi kim batırmış, kim düzlüğe çıkarmış, takdirlerinize bırakıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sibel Hanım, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Sadece şunu söyleyeceğim: Ya sürekli 2002 yılını ya da 2002 verilerini dayanak alırsak bu iş tabii ki farklı bir tartışmaya gider yani neticede hiçbir şey yapmasak bile yasal bir artışla beraber belli bir düzeye gelecek zaten bu maaşlar yani kamunun yasal görevi gereği...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, reel artışlara bakın, reel artışlarla kıyaslayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hoşumuza gitmeyebilir ama dinleyeceğiz fikirleri. Rica ediyorum...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Belki bugün tartışmamız gereken, alım gücü noktasında bir tahribat var mı ve de bu getirilen ücret yeterli mi? Yani biz de vatandaşın beklentileri doğrultusunda bu talepleri dile getiriyoruz.

Şöyle oldu: Asgari ücretin açıklanmasından sonra tabii ki emeklilerin beklentileri çok yükseldi, onlar da maaşlarında en azından bir yüzde 50 artış bekletiler ama bugün, baktığımız zaman 10 milyonu aşkın bir emekli... Gerçekten asgari ücret işte, 4.250 seviyelerine ulaştırıldı, vergi azaltıldı; bunlar olumlu bir gelişme elbette ama Sayın Aydemir, açlık sınırı bugün 4.013 lira, yoksulluk sınırı da 13 bin lira seviyesine ulaşmışken 2.500 lira ve yüzde 36 enflasyon ortamında ve enflasyonist baskının da tabii ki en çok olduğu temel gıda ve temel ihtiyaçlardaki o sepet içerisindeki temel artışın bu olduğunu gördüğümüz şu ortamda bu -minimum asgari ücret düzeyi- 2.500 lira yeterli bir ücret düzeyi değildir. Biz, evet, asgari ücretten verginin alınmaması konusunda muazzam bir çaba sarf ettik, bugün ülke yönetiminde karar birimi olarak siz de bunu uygulamaya geçirdiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ücretler, maaşlar; onları da itiraf edin.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben şunu söylemek istiyorum: Ama bizim önerimiz, bu minimum 2.500 TL bugün Türkiye'nin ekonomik koşullarında yeterli bir düzeyde değildir; bunun, şu koşullarda en az asgari ücret düzeyinde gerçekleştirilmesi gerektiğini ben bilgimize sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Eğer biz doğru bir teşhis ortaya koymazsak doğru da tedavi etmiş olmuyoruz. Bu ücret yeterli değil, umuyorum, siz de bunu kabul edersiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, bir de sivil toplum kuruluşlarından bir onu da alalım.

Buyurun.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ben de Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu adına tekrardan sizleri selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Olabildiğince kısa tutabilmeniz, vakit çok ilerledi.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Kısa zaten.

Şimdi, sayın milletvekilleri de ifade etti, biz de Kamu Emekçileri Sendikaları olarak 2008 Ekim ayında yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun’la emeklilik ve yaşlılık aylığı bağlama sistemleri tamamen değiştirilerek tüm sigortalılar açısından büyük bir hak kaybına yol açtığını ifade ediyoruz. Özellikle bugün görüşmüş olduğumuz bu 5510 sayılı Kanun’da yaşlılık aylığı bağlama oranları ve güncelleme katsayısı parametrelerinin değiştirilmesi yer almaktadır. Bu noktada da KESK olarak, yaşlılık aylığı bağlama oranlarının da her tam yıl için 2 puan yerine 3 puan olarak kabul edilmesini öneriyoruz. Böylece, yirmi beş yıl üzerinden emekli olan bir çalışana yüzde 75 oranında yaşlılık aylığı bağlanmasının mümkün olacağını ifade ediyoruz.

Yine, sayın muhalefet partisi milletvekilleri de ifade etti; emekli aylıklarının en az asgari ücret oranında olması gerekiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Şimdi, sayın milletvekillerimiz, 2002 yılından örnek veriyorlar. Sadece 2021 yılı açısından değerlendirdiğimizde, 1.500 TL alan emekli, o gün açısından yani şubat ayında 205 dolar alırken bugün, döviz kuru açısından baktığımızda, 2.500 TL’ye çıkarıldıktan sonra 178 dolar alıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Alım gücümüz açısından değerlendirmek gerekiyor.

Sayın Başkanım, bizim açımızdan önemli olan en büyük başka bir sorun da özellikle resen emekli olan kamu emekçileri açısından da atıyorum, yirmi dört yıl on bir ayı olan bir kamu emekçisinin bir gün sigortalı dahi olsa birleştirilmiş hizmetlerinden dolayı bir...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu madde belli bir alana ilişkin, bu maddeye ilişkin görüşlerinizi almış olduk.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – En azından not anlamında alınırsa iyi olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, talebini söyleyin ya.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, söyledi zaten.

Buyurun Cemal Bey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, biz, tabii, bu maddeyle beraber en düşük emekli maaşını 2.500 liraya çıkarıyoruz. Bu maaş 2019 yılında bin liraydı, 2020 yılında pandemiyle beraber 1.500 liraya çıkardık; bugün de 2.500 liraya çıkarıyoruz. Bunun yeterli olduğunu iddia etmiyoruz,

kimse böyle iddiada değil; gönül ister ki daha fazla verilsin ancak bir iki hususu da kayıtlara geçirmek istiyorum: 2018 yılında Ramazan ve Kurban Bayramlarında yılda 2 ikramiye için 2 bin lira bayram ikramiyesi vermeye başladık hatırlarsanız, bu kanunu biz bu Komisyondan geçirdik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biner lira.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 2021 yılında da bu tutarı 2.200 liraya çıkardık. Sadece 2021 yılında emeklilerimize hazineden 25 milyar lira bayram ikramiyesi ödenmiştir. Tabii, hafızayıbeşer nisyan ile malul, insanoğlu unutkan. Şu anda, bugün itibarıyla 1.500 liradan 2.500 liraya çıkardığımız bu oran yüzde 67'ye tekabül ediyor. Yüzde 67 yeter mi? Elbette yetmez ancak Türkiye'de aktüeryal dengeleri dikkate aldığımızda elbette ki kıyaslayacağız. Arkadaşlarımız diyor ki: "2002'ye niye gidiyorsunuz?" Bakın, SSK işçileri 2002 yılında 257 lira emekli maaşı alıyordu, bugün 3.292 lira; küsuratını söylemiyorum; reel artış oranı, ikramiye hariç olarak, yüzde 60. Reel artış...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Dolar bazında?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu, nasıl bir karşılaştırma?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Türkiye burası, dolarla hesap yapmayacaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Her şeyi dolara bağladınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, tamamlamamız gerekiyor, rica ediyorum hatibi dinleyelim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, bunların kayda geçmesi lazım, madem açıldı konu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tabii, tabii buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bakın, 2002 yılında SSK'li tarım işçisi 216 lira 3 kuruş alırken bugün 3.219,5 lira alıyor; reel artış, ikramiye hariç, yüzde 86. BAĞ-KUR emekli esnafımız 148,7 lira alıyordu 2002'de, bugün 2.948 lira alıyor; reel artış yüzde 148. En büyük artış tarım sektöründe BAĞ-KUR'lularda. Bakın, 65 lira 80 kuruş alırken bugün 2.343 lira alıyor; reel artış yüzde 345. Emekli Sandığı emeklilerimiz 2002 Aralığında 376 lira alırken bugün 4.289 lira alıyor ki reel artışı yüzde 42.

Yani AK PARTİ Hükümetlerinin emekliye verdikleri ortada, rakamlar böyle. Elbette siyaset yapıyor, muhalefetteki arkadaşlar siyaseten bunları değerlendirebilirler ama Türkiye'nin dengelerine baktığımızda da bir emeklinin emekli keseneğine yıllar itibarıyla kattığı aktüeryal katkı dikkate alındığında, devletin verdiği ölçtüğümüzde gerçekten devletimiz emeklimizi mağdur etmemek için elinden gelen bütün gayreti gösteriyor. Ama 2.500 lira emekliye verilen en düşük para. Bakın, son iki yılda bu yüzde 150 artmıştır. Bin liradan 2.500 liraya çıktı. Gönül ister ki daha fazla olsun ama bugünkü şartlarda bizim teklifimiz budur. Desteklerinizi, kabulünü istirham ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Önergeleri okutuyorum sırasıyla, buyurun:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 13- "Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geçerli olmak üzere en düşük emekli maaşı 4.250 TL olarak belirlenmiştir."

Garo Paylan
Diyarbakır

Necdet İpekyüz
Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Aynı mahiyetteki diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 13- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "1.500" ibaresi "4.250" şeklinde değiştirilmiştir.

Durmuş Yılmaz

Ankara

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önce Garo Bey'e söz verelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, şu anda 4 kişilik bir ailenin mutfak masrafı 4 bin lira yani "açlık sınırı" olarak tanımladığımız masraf 4 bin lira. Hani emeklilerin 2 kişi olduğunu farz edin, bir mutfak masrafı gene 2-3 bin liradan aşağı değil yani bu açıdan baktığımızda 2.500 lira bir sefalet ücretidir; kirası yok bunun, doğal gaz, elektrik, su faturaları yok. O açıdan, elinizi vicdanınıza koyun, bu rakamın biz 4.250 liraya yükseltilmesini öneriyoruz, bu konuda da desteklerinizi bekliyoruz. Ama Cemal Bey'e de söylüyorum, arkadaşlara da söylüyorum, Sayın Elitaş'a da söylüyorum, Genel Kurula kadar bu rakamı kaçaya yükseltebilirsiniz, elinizi vicdanınıza koyun, 3 binse 3 bin, 3.500'se 3.500... Bunu reddedeceksiniz, biliyoruz ama bir daha çalışmanızı ben sizden istirham ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci önerge İYİ Parti'den.

Durmuş Bey, gerekçeyi mi okuyalım?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Gerekçe...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Mevcut teklifle önerilen düzenleme, en düşük gelir ve aylık ödemesinin 2.500 lira olmasını düzenlemektedir. Emekli vatandaşlarımız, yıllarca çalışarak elde ettikleri bu hakkın karşılığında zar zor, kıt kanaat geçinmek gibi bir durumla karşı karşıyadırlar. Emeklilerin sorunları ekonomik hayatın sorunlarının önemli bir parçasıdır. Yaşamlarının büyük bir bölümünü çalışarak geçiren ve sonrasında emekli olma hakkını elde eden emekli vatandaşlarımızın yaşlılıklarında mutlu, huzurlu ve ekonomik açıdan refah bir standardı yakalamalarını sağlamak sosyal devletin en temel gereği olmalıdır. Bu gerekçelerle, içinde bulunduğumuz ekonomik koşullar en düşük emekli maaşının 2.500 liraya çıkarılmasını anlamsız kılacaktır. En düşük emekli maaşı, asgari ücrete tekabül eden ücret olmalıdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2 önerge daha var, yeni gelmiş.

Buyurun.

Onları da okutalım:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 13- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “1.500 Türk lirasından” ibaresi “yürürlükte olan net asgari ücret tutarından” şeklinde değiştirilmiştir.”

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Süleyman Girgin
Muğla

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

Cavit Arı
Antalya

Bülent Kuşoğlu
Ankara

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 13'üncü maddesiyle 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Ek 19'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “1.500” ibaresi “2.500” şeklinde değiştirilerek hâlen 1.500 lira olan en düşük emekli aylığı Ocak 2022 ödeme döneminden itibaren 2.500 TL'ye çıkarılmaktadır.

TÜİK'in enflasyon oranının bile yüzde 36,2'ye, ÜFE endeksindeki artışın yıllık olarak yüzde 80'e ulaştığı bir ortamda söz konusu tutarlar anlamsız kalmaktadır.

Söz konusu tutarın yürürlükte bulunan net asgari ücretten az olmamak kaydıyla yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas no.lu Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 13- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “1.500” ibaresi “2.500” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkranın ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ölüm sigortasından ve iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından ölüm aylığı veya sürekli iş göremezlik ölüm geliri alan hak sahiplerinin hisseleri oranı esas alınarak yapılan ödemeler tutarının 1500 TL'den az olması durumunda 1500 TL'ye iblağ edilir.”

Cavit Arı
Antalya

Süleyman Girgin
Muğla

Bülent Kuşoğlu
Ankara

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cavit Bey, yine verimli bir konuşma yapar mısınız gerekçeyle ilgili, okutalım mı? Uzun bir gerekçe...

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, gerekçede yazdığımız hususlar yönünden önergemizin desteklenmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiş, bendin son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4) Tam mükellefiyete tabi diğer yatırım fonu katılma paylarından elde ettikleri kâr payları (portföyünde yabancı para birimi cinsinden varlık ve altın ile diğer kıymetli madenler ve bunlara dayalı sermaye piyasası araçları bulunan yatırım fonlarından elde edilen kazançlar hariç).”

“Diğer yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kâr payları bu istisnadan yararlanamaz.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzahat için teklif sahibine söz veriyorum.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, 14'üncü maddemizle girişim sermayesi dışındaki yatırım fonlarından elde edilen kâr paylarına kurumlar vergisi istisnası getirilmesini talep ediyoruz.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine bir alt bent eklenmektedir. Mevcut durumda 5520 sayılı Kanun'un mevcut hükümleri itibarıyla kurumların tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine ya da kârına katılımlarından elde ettikleri kazançlar kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Tam mükellefiyete tabi girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde ettikleri kâr payları da aynı şekilde istisna tutulmuş, diğer fon ve ortaklıklardan elde edilenler ise istisna kapsamı dışında tutulmuştur.

Yapacağımız düzenlemeyle, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1/a hükmünde yapılan değişiklikle kurumların yatırım fonlarına iştirak etmeleri teşvik edilmektedir. Mevcut düzenlemede bu fonlardan sadece girişim sermayesi yatırım fonlarından sağlanan kazançlar iştirak kazancı istisnasına konu edilebilmekte olup böylece diğer yatırım fonlarından elde edilen kâr payları gelirlerinin de iştirak kazançları istisnasına konu edilebilmesine imkân sağlanmaktadır. Bununla birlikte portföyünde yabancı para, altın ve diğer kıymetli madenler olan fonlardan elde edilen kâr payları ise istisna kapsamında olmayacaktır.

Takdirlerinize sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Garo Bey, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cemal Bey, bize okudunuz da ben niçin buna gerek duyduğunuzu anlamadım? Yani, tamam bunu teşvik etmek istiyorsunuz ama neden teşvik etmek istiyorsunuz? Neden böyle bir ihtiyaç gördünüz? Bunun ekonomimize nasıl bir faydası olacak? Bu girişim sermayeleri nasıl bir şey yaratıyor ki ekstra bir ayrıcalık yaratıyorsunuz, onu teşvik ediyorsunuz, bunu anlamak isterim veya bu konuda ilgili bir bürokrat varsa veya ilgili bir kurum varsa bilgi verirse yani...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu konuda daha detay verebilecek bir arkadaşımız var mı? Ayşe Hanım siz mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, neden gerekli bunu teşvik etmek? Bunu soruyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Cemal Bey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir cümleyle ben giriş yapayım, ondan sonra Ayşe Hanım'a bırakacağım. Tabii, bu açıklanan ekonomi paketi içinde bir birim şeydir bu, bir kalemdir ama bunun etki analizi var burada. Ben uzun diye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Etki analizi anlamında demiyorum, burada rakamsal olarak var, ekonomimize nasıl bir katkı yapacak, nasıl bir çarpan etkisi, niye teşvik ediyoruz? Bunu anlamak istedim yani.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Ayşe Hanım buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; malumunuz yatırım fonları, sermaye birikimlerinin yapıldığı varlıklar ve bu fonlar üzerinden de özellikle girişim sermayesi yatırım fonlarına hâlihazırda tanınmış olan hakka da dikkat ettiğimiz takdirde bu fonlarda biriken tutarlar girişimi desteklemek amaçlı kullanılıyor. Getirilmek istenen düzenlemede de yatırım fonlarındaki birikimin artırılması, bununla genellikle bireysel katılımcıların dışında, kurumların da bu tür yatırım fonlarına ortak olmalarının teşvik edilmesi amaçlandı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar birikim var, kaç fon var?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Onları söyleyebilirim efendim. Hâlihazırda 2020 yılı itibarıyla, 1.076 adet fon var, bunların sağlanan istisna tutarı 56,7 milyar lira, vergisel maliyeti de yani hâlihazırda 12,4 milyar lira. Toplam bu fonlar içerisinde altın ve kıymetli madenlere dayalı yatırım fon adedi 9 tane.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Altın mı dediniz?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sadece kıymetli maden. Altın ve kıymetli madene dayalı yatırım fonları, diğerleri menkul kıymet yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları, konut finansmanı fonları ve girişim sermayesi fonları şeklinde tasnifleniyor sermaye piyasası.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Girişim sermayesi fonları kaç tane?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – 23 tane efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadarlık fon var?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Şu anda fonun ne kadar olduğunu bilmiyorum ama mevcut kanunumuza göre hâlihazırda değişim sermayesi yatırım fonlarından sağlanan vergisiz hasıla bizim vergisel anlamda sağladığımız istisna, matrahta 418 milyon, vergisel olarak da 92 milyon.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Başka soru yoksa 1 adet önerge vardır, onu okutacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garö Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey izah mı edeceksiniz gerekçeyi mi okutalım?

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekeç:

Gelir ve vergi dağılımı, adaletin bozuk olduğu Türkiye’de verginin yaklaşık yüzde 70’i dolaylı vergilerden meydana gelmektedir. Kurumlar vergisinin toplam vergi gelirleri içerisindeki payı ise sadece yüzde 10 civarındadır. Kaldı ki 2022 yılı bütçesinde toplamda 336 milyar TL vergi istisnası sağlanmıştır ki bunun önemli bir kısmından şirketler faydalanmaktadır. Emekçiyi ve memuru kaynağında (stopaj usulü) vergilendiren, verginin büyük bir kısmını yoksullardan toplayan iktidarın şirketlere yeni istisnalar tanıması, vergilendirmemesi kabul edilebilir değildir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 5520 sayılı Kanununun 32 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(7) İhracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına kurumlar vergisi oranı 1 puan indirimli uygulanır.

(8)Sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle iştiğal eden kurumların münhasıran üretim faaliyetinden elde ettiği kazançlarına kurumlar vergisi oranı 1 puan indirimli uygulanır. Bu kazançların ihracata isabet eden kısmı için yedinci fıkra hükmüne göre ayrıca indirim uygulanmaz.

(9)Yedinci ve sekizinci fıkralardaki indirimli oranlar, madde kapsamındaki diğer indirimler uygulandıktan sonraki kurumlar vergisi oranı üzerine uygulanır.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey, izahat talep ediyoruz.

Buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, 15’inci maddeyle ihracat yapan kurumlarla sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle iştiğal eden kurumların kurumlar vergisi oranını 1 puan indirerek yüzde 19 olarak düzenlemeyi öngörüyoruz. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 32’nci maddesinin 6’ncı fıkrasından sonra gelmek üzere ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarıyla sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle iştiğal eden kurumların münhasıran üretim faaliyetlerinden elde ettiği kazançlarına kurumlar vergisi oranının 1 puan indirimli olarak uygulanmasına ilişkin fıkralar eklenmektedir.

Mevcut durumu izah edeyim: Kurumlar vergisi hâlen mükelleflerinin elde etmiş olduğu kazançlarına ihracat veya imalat faaliyetleri sonucu elde edilip edilmemesine bakılmaksızın 2021 yılı için yüzde 25, 2022 yılı için yüzde 23, daha sonra ise yüzde 20 olarak uygulanmaktadır. Yapılan düzenlemeyle ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarıyla sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetleriyle iştiğal eden kurumların münhasıran üretim faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarına kurumlar vergisi oranının 1 puan indirimli uygulanmak suretiyle bu kurumların söz konusu faaliyetleri teşvik edilmektedir. Söz konusu indirim münhasıran ihracattan veya üretim faaliyetinden elde edilen kazançlara uygulanacak olup mükerrer indirimi engellemek adına üretim faaliyetinden elde edilen kazançların ihracata isabet eden kısmı için 7’nci fıkra hükmüne göre ayrıca indirim uygulanmayacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Garo Bey, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Başkanım.

Cemal Bey, şimdi biz geçtiğimiz aylarda kurumlar vergisi oranını yüzde 23'e yükselttik, Nilgün Hanım getirdi değil mi önergeyi, o savunmuştu, 23'e yükselttik. Ondan önceki yıl 20'ydi, sonra 22, sonra 25, yine 20, şimdi diyorsunuz ki 19 olacak.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – İhracatçılar 19.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya tamam Bekir Bey, onu biliyorum.

Şimdi, bu kadar kurumlar vergisi oranının her gün değiştiği bir ülkede yani kim nasıl hesap yapabilir arkadaşlar? Bu bir.

İkincisi, bir ihracat fetişi içindediniz. Az önce müteahhitler geldiler, isyan ediyorlar, haklılar. Demir fiyatı 3 bin liradan 13 bin liraya çıkmış, çimento fiyatı 120 liradan 600-700 liraya çıkmış. Niye? Çünkü demir çelik fabrikaları yalnızca ihracata çalışıyorlar, iç piyasaya mal vermiyorlar, ful de para kazanıyorlar. Ereğli Demir Çelik, Türkiye'nin en değerli şirketi oldu. Niye? Yalnızca ihracata çalışıyor. Çin bağlamış, "Ne çıkarsa bana ver, iç piyasaya aman verme." diyor. Ticaret Bakanımız Sayın Mehmet Muş da oradan izliyor. İçeride müteahhit kan ağlıyor, demir 13 bin lira olmuş, umurunda değil Ticaret Bakanımızın. Hâlbuki ihracata sınırlama getirebilir, yok ihracat yapacaksın. Çimento, dağı taşı oyuyorlar, 120 liralık çimentoyu 600 liraya çıkarmış, 5 katına çıkarmış, kimsenin umurunda değil, yalnızca ihracata çalışıyor. MDF fabrikaları ya, ormanı kesiyor, Kastamonu'nun ormanını kesiyor, MDF yapıyor, 3 kata çıkarmış, kimsenin umurunda değil, "Aman ihracat yapılınsın." İçerisi ne olacak arkadaşlar? Umurunda değil.

Şimdi, bu maddeyle ne olacak biliyor musunuz? Diyorsunuz ki "Yalnızca ihracata çalışan, ful para kazanan, kârına kâr katan -Sayın Elitaş- firmalar, kim para kazandı geçen yıl? İhracatçı firmalar, yalnızca ihracatçı firmalar para kazandı, iç piyasaya çalışan hiç kimse beş kuruş para kazanmadı, iddiayla söylüyorum. İç piyasaya çekle mal satılır, hani 10 liraya ayakkabıyı almışsındır, 12 liraya çekle satarsın, maliyeti 20 liraya çıktı ayakkabının, zarar ettin. Ama ihracat yapsaydın dolarla alacaktın, geldiğinde dolar daha yüksek edecekti, kâr edecektin.

Şimdi, siz diyorsunuz ki geçen yıl iç piyasaya çalışan firmalara yüzde 23 kalacak değil mi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Geçici madde o, biliyorsun. 2023'ten sonra 20 oluyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam peki. 2023'ten itibaren ama bu, 2022'de başlıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Genel neyse...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam anladım. Sonuçta genelden neyse diyorsunuz ki "Ey ihracatçılar, siz servetinizde servet kattınız, doları da ben 2 katına yükselttim, daha da fazla kâr ettiniz. Ne çıkarırsanız dışarıya Hans'a, George'a çalışın, Ahmet, Mehmet perişan olsun içeride. Bir de siz çok kâr ettiniz, içeridekiler zarar etti, bir de ben size üste ödül veriyorum, kurumlar vergisini de düşüyorum." Allah'ımızı seversiniz, gerçekten yani Sayın Elitaş bu kanuna sonuç olarak biliyoruz siz köprü oldunuz hani saraydan buraya, Cemal Bey de buraya imzalayıp getirdi ama...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Cemal Bey çok çalıştı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yapmayın.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, hayır, benden daha çok katkısı var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle bir şey: Cemal Bey ticareti bilen insan. Yok, Cemal Bey...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Başkanım, bizim mutfağı görmedikleri için böyle izlenimleri var maalesef.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cemal Bey ticareti bilen insan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Komisyon Başkanının, değerli milletvekili arkadaşlarımızın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, Sayın Elitaş, bilirsiniz, dezavantajlı olan sektörler desteklenir yani avantajlı olan sektörler değil. İhracatçılar zaten avantajlı durumdadılar, kârlarına kâr katıyorlar; onlara destek olmanız gerekmiyor, 20'yi 19'a düşürmeniz onların umurlarında değil. Onların tek istediği, enflasyonu düşürmeniz, kuru sabit tutmanız ve kredi faizlerini düşürmeniz; bunu yapmıyorsunuz. Vergilerini 1 puan düşürmeniz umurlarında değil ama bunu yapıyorsunuz. Ama teşvik verecekseniz iç piyasadakilere, esas kazanmayanlara teşvik vereceksiniz yani bu açıdan çok yanlış bir madde.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Garo Bey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok yanlış bir madde.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Garo Bey, siz maddeyi bir fıkradan okuyorsunuz. Hepsini okumamışsınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Okudum, okudum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Okumamışsınız. Okusanız böyle konuşmazdınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonuçta ihracatçılara 1 puan avantaj sağlıyorsunuz, öyle değil mi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, okumamışsınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Okudum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sanayi siciline kayıtlı imalatçılar da...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, (8)'de ne diyor, (8)'inci fıkrada ne diyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne diyor?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Etme, beni hayal kırıklığına uğrattıyorsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sanayi ticaret sicil...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne diyor?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – (8)'de diyor ki: “Sanayi sicil belgesi olanlar da bundan faydalanır, bunda ihracata gerek yok.” Okumamışsın, Allah aşkına ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Allah'ınızı severseniz, kaç kişinin...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ondan sonra Cemal Bey'e... Cemal Bey bunun her kelimesini, her harfini bilir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, kaç firmanın sanayiye teşvik belgesi var, bunu söyleyin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yapma gözünü seveyim Garo Bey.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayıyı talep edelim Garo Bey, soralım sayıyı.

İbrahim Aydın Bey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, sonuç olarak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, esnafı faydalandırıyor musunuz bundan?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ya, 5 kişilik... Bir yer 5 kişi çalıştırıyorsa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Esnafı faydalandırıyor musunuz?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sanayi sicil belgesi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Esnafı faydalandırıyor musunuz?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, ne diyoruz biz: Yatırım, üretim, ihracat, istihdam; işte bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ticaret yapan firmaları faydalandırıyor musun iç piyasada?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Üretim yapanı destekliyoruz, yanında adam çalıştıranı destekliyoruz. 5 kişi çalıştıran, sanayici sayılır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Başkanım, teşekkür ediyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama okumamış da onun için...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru bir uygulama değil.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Beni hayal kırıklığına uğrattıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru bir uygulama değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, tamamlarsanız memnun olurum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bitiriyorum.

Sonuç olarak, iç piyasaya çalışan ve ticaret yapan, esnaf olan şirketler var.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Onu gösteriyor işte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, onu göstermiyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İç piyasayı gösteriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İç piyasaya ticaret yapanları gösteriyor mu Sayın Elitaş?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sanayi sicil belgesi olanların -ihracat yapsa da yapmasa da-hepsini kapsıyor bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, ticaret yapanları kapsıyor mu?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ya, biz sanayiciyi destekliyoruz bunun şeyinde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, iyi de ben de diyorum ki: “Sanayiciler para kazandı.”

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yeni Ekonomi Programı’mızda diyoruz ki: Yatırım, üretim, ihracat istihdam. Onu desteleyen bir şey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunu desteklemenizi doğru bulmuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Esnafı ticaretin dışında bırakan, dar gelirliyi dışında bırakan ve servetine servet katanlara avantaj sağlayan...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Esnaf zaten gelir vergisine tabi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, niye?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bunları bilmen lazım senin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur mu? Esnafın yarısı kurumlar vergisine tabi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yapma, etme, gözünü seveyim, yapma.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, evet. Ticaret yapanlara bak, hep şirket kurmuşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, bu tartışmayı tamamlarsak memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

Sibel Hanım'a söz veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu açıdan, iç piyasaya çalışanları cezalandıran, ihracat yapanları ödüllendiren bir düzenleme yapmışsınız. Servetine servet katanları...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sibel Hanım, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Bir dakikada şunu söyleyeceğim sadece: Yani, tabii ki ihracata dayalı bir büyüme modeli öngörüyoruz ve burada da stratejik sektörlerde, stratejik alanlarda özellikle kamunun desteği çok önemli. Bu olumlu olabilir ancak burada asıl sorun şu: İhracatçıların bugün hangi sorunları var ve bugün beklenen nedir yani ulusal yatırımcılar açısından? En önemlisi, değerli vekiller, bir belirsizlik ortamı var yani ihracatçıların ve bugün Türkiye'de yatırım yapan birçok üreticinin en büyük sorunu belirsizlik. Güvenli ve öngörülebilir bir yatırım ortamı; bu konuda çok ciddi bir sorun var. TL, döviz kuru, faiz oranı, enflasyondaki bu istikrarsızlık ve hâlâ da bunu öngöremiyoruz. Bugün Bakan Yardımcısı aslında çok önemli bir cümle kurdu: "Dua edelim de bu ürün tutsun." Ya, bu, aslında çok önemli ve dikkat etmemiz gereken bir durum. Bunu söylersek bu yatırımcılar ne diyecek şimdi, yarın ihracatçıları nasıl bakacak? Güçlü, bağımsız kurumlara ihtiyaç var. Güçlü, bağımsız bürokratik yapılar var. Eğer biz ihracatı artırmak istiyorsak, ihracatçıyı desteklemek istiyorsak güçlü, bağımsız kurumlar; güçlü, bağımsız bürokratik yapılar; güçlü, bağımsız bir hukuk sistemi ve en önemlisi, bir denge, denetleme mekanizmasının varlığını ve şeffaflığın var olduğunu ihracatçılarımıza... Çünkü giderek artan girdi maliyetleri, belirsizlik ortamı, fiyat-maliyet, artan girdi karşısında fiyat belirleyememe gibi ciddi sorunları var. Bunların da belki Plan ve Bütçe Komisyonuna ama bu yapısal sorunların çözümü için de bu sistemin buna elvereceğini ben düşünmüyorum, ki bugün, geçen süre de üç yılda bize bunu gösterdi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Garı Bey, bir önergeniz var, orada konuşursunuz artık, çünkü hakkınızı kullandınız.

Cemal Bey, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, tabii, Garı Bey'in bu analizine katılmak mümkün değil. Bu madde, diğer maddelerin birçoğunda olduğu gibi, Hükümetin yeni ekonomi politikasının bileşenlerinden bir tanesidir yani ihracatçıyı desteklemek. Burada sadece ihracatçı desteklenmiyor, sanayi sicil belgesini haiz sanayici de destekleniyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Kaç, sayısını verebiliyor muyuz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ayşe Hanım verebilecek onu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - İyi olur verebilirsek.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yalnız şunu ifade edeyim: Tabii, şu anda, Garı Bey dedi ki: "Ereğli Demir Çelik veya diğer bazı büyük işletmelerimiz, ürettiklerini dışarıya satıyorlar." Bakın, kapasite kullanım oranı, bugün tam kapasiteye ulaşmış durumda. Türkiye'de birçok firma üretiyor; bu, istihdama katkı sağlıyor, dış ticaret açığımız, inşallah, giderek artı verecek ve açık giderilecek. 2022 için Hükümetin 250 milyar dolarlık ihracat hedefi var. 225 milyar 368 milyonla 2021'i tamamladık. Elbette içeride sıkıntılardan, fiyat artışlarının nedenlerinden biri bu olabilir ama firmalar, yeni kapasite oluşturacaklar, yeni yatırım yapacaklar. Bunlar akşamdan sabaha olacak işler değil,

bir süreye ihtiyacımız var. Belli ki bir müddet bu sıkıntı çekilecek ama neticede Türkiye, ihracatla büyüme, istihdam ve dış ticaretin pozitif ve artıya geçmesiyle bir rahatlamaya kavuşacak. Bu, dediğim gibi, ihracat yapan kurumlara ve sanayi sicil belgesini haiz sanayicilere verilen 1 puanlık destek, yeni ekonomi politikasının bir gereğidir ve bileşenlerden bir tanesidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayıyı alabilir miyim Ayşe Hanım sizde varsa? Sanayi siciline kayıtlı kaç...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Onu da söyleyeyim.

Sayın Vekilimiz, toplam kurumlar vergisi mükellef sayısını sordu. 31 Aralık itibarıyla 986.318 kurumlar vergisi mükellefimiz var. Sanayi sicil belgesini haiz imalat yapan mükellef sayımız 155.049.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beşte 1’i.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Niteliğe bakın. Bunlar, sadece sanayi üreticisi, imalatçısı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önemli değil, önemli olan kaç kişinin faydalandığı.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY - İhracat yapan mükellef sayımız 86.269.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinin kanun teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, gerekçeyi açıklayın Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Elitaş dersine hiç çalışmıyor. Bakın, Ayşe Hanım açıkladı, toplam kurumlar vergisi mükellefi 986.318, bu kanundan faydalanabilecek ihracatçı sayısı 86.269 ve imalat sanayisinde bulunan yalnızca 155 bin firmanın matrahının yüzde 60’lık kısmı faydalanabilecek bundan. Yani Sayın Elitaş, toplamı 241 bin yapar, o da yüzde 60’lık cirosunu faydalandırarak yalnızca, yüzde 40’lık cirosu dışarıda kalacak. Ticarete tabi olan cirosu dışarıda kalacak, yalnızca imalata tabi cirosu... Bu da yüzde 20 ile yüzde 25 arası yapar yani yüzde 75-80’i dışarıda kalıyor demektir mükelleflerin. Dersinizi iyi çalışın Sayın Elitaş. Bu açıdan, mükelleflerin, iç piyasaya çalışan mükelleflerin yüzde 75-80’i bu uygulamanın dışında kalıyor, parasına para katan, servetine servet katan, 3 vardiya çalışan büyük sermayenin yanında olduğunuzu bir kez daha gösterdiniz. Siz büyük sermayenin iktidarı olmaya devam edin, biz dar gelirlilerin, yoksulların, derdi olanların yanında olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler..

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Garo Bey, 8’inci fıkrayı okumamak sana ağır gelmiş, ağır saldıırıyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dersini çalışmamışsın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Önergeyi kabul eden yok galiba? Garo Bey, kendi önergenizi kabul etmiyoruz musunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sataşma vardı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum.

MADDE 16 - 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 38- 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre düzenlenen Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin İkinci Kısım Birinci Bölümünün 5 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca % 5 artış oranı üzerinden belirlenmiş olan katsayılar, sözleşme ücreti artış oranları ve ücret tavanları ile 7 nci madde uyarınca 2022 yılının birinci altı aylık dönemi için belirlenmiş olan ortalama ücret toplamı üst sınırı % 7,5 oranına göre yeniden belirlenerek uygulanır. Aynı Bölümün 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan % 5 oranı % 7,5 olarak uygulanır.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - İzahat için Cemal Bey'e söz veriyoruz.

Buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, bu maddeyle, kamu görevlilerinin toplu sözleşmede yer alan ve yüzde 5 olan artış oranının, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye geçici bir madde eklenerek yüzde 7,5 olarak düzenlenmesini teklif ediyoruz. Söz konusu kanun hükmünde kararnameye eklenen düzenlemeyle zam tutarı artırılmış olacaktır ve bu düzenleme 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girecektir. Bu kapsamda, yaklaşık 5 milyon 800 bin kişi bulunmakta olup kapsama, işçi hariç kamu görevlilerimizin tamamıyla memur emeklilerimiz girmektedir. Ayrıca, memur aylık katsayısına bağlı olarak hane halkına yapılan bazı sosyal yardımlarda da aynı oranda artış olacaktır.

Benim söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Süleyman Girgin, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Başkanım, uygun görürseniz, sendikalar var, bu konuda bir görüş alabilir miyiz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Tabii, tabii, talep edenlere söz verebilirim.

Buyurun.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK - Sayın Başkan, sabrınız için de tekrardan teşekkür ediyorum.

Özellikle Cemal Bey ifade etti, bildiğiniz gibi 4688 sayılı Kamu Görevlileri Toplu Sözleşme Kanunu'nda mali, sosyal ve özlük haklarımızla ilgili toplu sözleşme süreçleri tarif edilmiştir. Nitekim, 2021 yılının Ağustos ayında MEMUR-SEN, KAMU-SEN ve KESK'in taraf olduğu, Çalışma Bakanının ve kurumlarımızın ilgili bürokratlarının da katıldığı bir süreçle, bizim itirazlarımıza rağmen bir toplu sözleşme mutabakatıyla 2022 yılının ilk altı ayında yüzde 5'lik bir artışla toplu sözleşme

süreci tamamlanmış oldu ancak biz o dönem de ifade ettik ve bugün gelmiş olduğumuz noktada da asgari ücretle yapılan yüzde 50,4 oranında bir ücret artışının esasen yapılması ve bu reel kayıplarımızın giderilmesi gerekiyor.

Usul açısından da zaten bizim bir toplu sözleşme kanunumuz var, orada çerçevesi belirlenmiş, ek bir protokol yapılması gerekiyordu. Biz KESK olarak da aralık ayı başında Sayın Bakana bu konuda yeniden bir toplu sözleşme sürecinin başlatılmasıyla ilgili çağrı yaptık, Sayın Bakandan randevu istedik ancak görüşme olanağımız olmadı. O açıdan da bu düzenlemenin Mecliste yapılmasını çok doğru bulmuyorum çünkü önümüzdeki dönemde farklı bir kriz sürecinde bu irade tekrar şunu diyebilir: “Vermiş olduğumuz oran çok yüksekti, biz yüzde 5 oranında bu artışı düşürüyoruz.” diyebilir; örneğin, temmuz ayında bizim yüzde 7’lik bir artış olacak, o artışı düşürebilir. O açıdan da iki yasa arasında çelişki var, bu, Anayasa’ya da aykırılık teşkil edeceğinden bence bu hükmün, bu yasa maddesinin burada görüşülmemesi ve toplu sözleşmenin bir an önce kendi düzeneği içerisinde çalışmalarının yapılması gerekiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, görüşünüzü ifade ettiniz.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Ayrıca, yasa çıkmadan Maliye Bakanlığı bugün bir tebliğ yayımladı -yani az önce de hani “Yasa çıkmadan birçok şey uygulandı.” denildi-örneğin, bugün Maliye Bakanlığının yayımlanmış olduğu tebliğde yüzde 27,5 oranında bir artışla tebliğ düzenledi; katsayılarımızı, çarpanlarımızı Maliye Bakanlığı bir genelgeyle kurumlara gönderdi. Maaşlarımız şu anda yapılmış durumda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK - Bunu da hani bir yasa çıkmadan tebliğ yayımlanmasını da doğru bulmuyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sendikanın böyle bir şeyi... Bakın, az önce sayın Bakan Yardımcısını uyardılar yani sendikanın bu şekilde, yapılan teklifle ilgili görüş belirtmesi yakışıklı bir konu değil.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Tebliği açıkladım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tebliği açıklamış.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O sizin işiniz değil, arkadaşlar yapar o işi.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Bizi de ilgilendiriyor ama.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sizi ilgilendirmez o iş, sayın milletvekillerini ilgilendirir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye ilgilendirmesin?

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Bu yasa teklifi doğrudan bizi ilgilendiriyor.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Görüşünü bildiriyor Sayın Elitaş, temsil ettiği kitlenin hakkı için görüşünü bildiriyor Sayın Elitaş.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Zam onlara yapılıyor.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Bizim aynı zamanda kamuyu denetleme görevimiz de var...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum.

Diğer sendikalar yok şu anda herhâlde.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Yargıya taşıyabiliriz çıkan yasaları, yönetmelikleri.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Yargıya taşı ama burada böyle bir değerlendirme yapamazsın.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Temsil ettiği kitlenin hakkını korumak için söz alıyor ve değerlendirme yapıyor Başkan.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Asıl siyaseti siz yapıyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz yapacağız bizim işimiz o, senin değil.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İbrahim Bey lütfen. İbrahim Bey, görüşünü bildiriyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Siyaseti ben yapacağım, sen mi yapacaksın?

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Temsil ettiğim kitlenin siyaset yapma hakkını da savunacağım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sen kendi mecranda yap, burası siyaset kurumunun yeri.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Herkes kendi alanında, kendi alanında kendi işini yapacak.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, buralara katılan arkadaşlar hangi ölçüde, ne söz hakları olduğunu bilir ve sadece Başkan izin verdiyse ve konu çerçevesinde konuşurlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Doğru.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ben Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi değilim, sizden izin alarak konuşuyorum, verirseniz diyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Doğru.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Biz de izin alarak konuştuk zaten.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama az önce Sayın Bakan Yardımcısını eleştirdiğiniz için diyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maddeye ilişkin somut fikirlerinizi istiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tebliği söyledi.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Yayınlanan tebliği söyledi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O, onun işi değil, diyemez.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diyebilir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Diyemez.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Diyebilir.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Hani siz Bakan Yardımcıları...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, kendi konuşuyor, eleştiriyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse, değerli arkadaşlar fikirlerinizi tutanağa geçirdiniz.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İbrahim Bey, kendi temsil ettiği kitle için bir değerlendirme yapıyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Onun yaklaşımı öyle değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın İsmail Faruk Aksu, buyurun lütfen, madde üzerinde.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada bir tebliğ çıkmış ama tebliğ zaten bağitlanmış olan toplu sözleşmede ön görülen yüzde 5 yani cari olan durumla ilgili çıkmış, üzerine bugünkü yapacağımız yüzde 2,5'la ilgili değil. Dolayısıyla burada Komisyonu yanılmaya hakkımız yok.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Sayın Başkan, yasa çıkmadan...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ya kardeşim “Yasa çıkmadan.” diyorsun ama burada İsmail Bey doğrusunu söylüyor. Ya sendikacı böyle olmaması lazım, yapma! Biz bürokrat yanıldığı zaman...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, teşekkür ediyoruz düzelttiğiniz için. Hakikaten yanlış bir algı oluşacaktı. Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, bürokrat burada yanlış bilgi verdiği anda bütün komisyon üyeleri -hangi partiden olursa olsun- yanlış bilgi vermesine müsaade etmez.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tabii, tabii.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama burada bu arkadaş bizi yanıltıcı bilgi veriyor.

KESK EŞ GENEL BAŞKANI MEHMET BOZGEYİK – Biz bağımsız bir kurumuz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yanıltıcı bir bilgi veremezsin, sen sendikası. Yanıltıcı bilgi veremezsin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – HDP’cilik yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne HDP’ciliği ya, sendikacılık yapıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, İsmail Bey’e söz verdim. Devam edelim lütfen.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanım, kusura bakmayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Estağfurullah.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Herkes sizin sendikalarınız gibi değil tabii.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Kızıl sendika herhâlde bu da.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Evet, arkadaşlar, müsaade ederseniz konuşacağım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, İsmail Bey’e söz verdim, lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Evet, çok önemli bir düzenleme, toplu sözleşmeyle yine arkadaşımız söyledi “Bunun kanunla yapılması doğru değil” diye. Şimdi, Anayasa’nın 53’üncü ve 128’inci maddelerinde hem toplu sözleşme düzeni hem de memurlar ve diğer kamu çalışanlarının mali ve sosyal haklarının ne şekilde düzenleneceği açıkça hüküm altına almış. Anayasa, toplu sözleşmeyi saklı tutmak kaydıyla ayrıca yasayla memurlara birtakım özlük haklarında, mali ve sosyal haklarında düzenleme yapılabileceğini açıkça söylemiş. Dolayısıyla lehinde olmak kaydıyla toplu sözleşmede öngörülenin üzerinde düzenleme yapmak her zaman mümkündür, memurumuzun da emeklimizin de lehine olan bir durumdur. Burada da yapılan budur. Dolayısıyla “Kanunla yapılamaz.” iddiası kesinlikle doğru değildir, yanlıştır. Kayıtlara bunları doğru olarak geçirmekte fayda vardır.

Başka bir problem daha, siz ek protokol yapalım diye davet göndermişsiniz ama yine 4688 sayılı Kanun’da toplu sözleşme döneminin ne zaman olduğu açıkça belirtilmiştir, o dönem de geçmiştir. Dolayısıyla şu anda yapılabilecek olan bir ek protokol, hukuki anlamda da sakat olabilecektir. Burada yapılan, doğru bir işlemdir; kanunla, Meclisimizin iradesiyle çalışanlarımıza ilave bir katkı, refah payı verilmektedir. Bu nedenle tekrar teklifi getiren arkadaşımızı ve imza sahiplerini kutluyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu açıklayıcı bilgi için çok teşekkür ediyoruz İsmail Bey’e. Tutanaklara da geçmiş oldu.

Buyurun Süleyman Bey.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu 16’ncı maddeyle kamu çalışanlarına toplu sözleşmeye ek olarak yüzde 2,5 zam yapılıyor. Her ne kadar yapılan kanuni düzenleme, kamu görevlilerinin lehine olan bir düzenleme olsa da hukuki açıdan Anayasa’nın 53’üncü maddesinde tanımlanan toplu sözleşme hakkına ve 48’inci maddesinde tanımlanan sözleşme hürriyeti hakkına müdahale niteliğindedir; ayrıca ILO sözleşmesine de aykırıdır. İmzalanmış bir toplu iş sözleşmesinin bir kanunla, çalışan aleyhine de değiştirilebilmesinin önu açılmaktadır. Yasayla Anayasa’da tanımlanan toplu pazarlık hakkına müdahale edilmesinin yolu açılarak sözleşme hürriyeti zedelenmektedir. Bu düzenleme şöyle yapılırsa daha sağlıklı olurdu: Öncelikle, 2009’dan beri toplanmayan Ekonomik ve Sosyal Konsey toplanmalıydı, ekonomik krizden etkilenen bütün kesimlere yönelik bir mutabakat oluşturulmalıydı; bu yapılmadı. Toplu sözleşme yapan kesimler konusunda, kamu görevlileri ve kamu işçileri dâhil olmak üzere, tarafların aralarında görüşerek ek protokolü yapmaları sağlanmalıydı; bu da yapılmadı. Toplu sözleşme yapamayan kesimler var, onlar için de başka desteklemelerin yapılması konusunda Ekonomik ve Sosyal Konsey bir toplumsal uzlaşma noktasında bir karar çıkarmalıydı; bu da yapılmadı.

Dolayısıyla, biçimsel olarak itiraz ettiğimiz nokta şu: Ne yürütme organının ne yargı organının ne de yasama organının toplu sözleşme hükümlerini yok sayması hukuk devleti ve demokrasi anlayışıyla bağdaşmaz. Bu nedenle, hukuka daha uygun bir yol izlenerek kamu görevlileri sendikaları heyeti ile kamu işveren sendikaları heyeti arasında yeni bir görüşme yapılarak ek bir protokolle, imzalanmış olan 6’ncı Dönem Toplu İş Sözleşmesi’nin ilgili maddesi değiştirilmelidir. Öte yandan “SSK, BAĞ-KUR ve Tarım BAĞ-KUR emeklileri için neden iyileştirme yapılmıyor?” sorusu da akla gelmektedir. Bunun da sizden cevabını istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Çalışma Bakanlığımız sendikalarla oturuyor ve toplu sözleşme yapıyor ve belli anlaşma şartlarında bulunuyor. Az önce müteahhitlerle ilgili olağanüstü şartlar var diye ne yaptınız? Yasa çıkardınız ve 10 milyarların üzerine kaynak müteahhitlere aktarıldı. Şimdi biz diyoruz ki bu toplu sözleşmeler yeniden gözden geçirilsin yani olağanüstü durumlar varsa bütün sosyal kesimlerle ilgili bu mağduriyetlerin giderilmesi gerekir. Bunun için de -İsmail Bey’e ben katılmıyorum- ek protokol yapılması bu anlamda... Eğer ki yasal düzenleme gerekiyorsa da yasal düzenleme yaparız. Nasıl torba yasa çıkarıyorsak olağanüstü... Ha olağanüstü şartlar varsa yani toplu sözleşmenin yenilenmesiyle ilgili, toplu sözleşmenin gözden geçirilmesiyle ilgili bir madde koyalım torba yasaya böyle 2,5 koyacağımıza, otursun Çalışma Bakanlığıyla sendikalar, yani onlar anlatsınlar kamu emekçilerinin ne kadar enflasyon kayıpları olduğunu efendim ve karşılıklı bir ek protokol yapsınlar. Bizim yapmamız gereken, eğer ki İsmail Bey’in söylediği gibi -ben tam o konuya hâkim değilim- yani bu konu için bir düzenleme gerekiyorsa biz bunun düzenlenmesini yapalım, daha sonra otursun sendikalar ile Çalışma Bakanlığı emekçilerle ek bir protokol yapsınlar yani bunu yapmalıyız. “Biz 2,5 veriyoruz arkadaş, siz buna razı olun.” dememeliyiz çünkü kamu emekçilerinin çok ciddi kayıpları var bu dönemde, bunun da hangi yönde güncellenmesi gerektiğini sendikalar ve Vedat Bey değil mi Çalışma Bakanımız -bu konunun ustası sonuç olarak- otururlar karşılıklı müzakere edeler ve giderirler. Bu açıdan, Sayın Başkan, bu

yaptığımız düzenleme uygun değil yani bizim yapmamız doğru değil, Meclisin bu şekilde. Bu işin tarafları var, kamu emekçileri sendikaları var... Bu arada yalnızca KESK de yok, diğer sendikalar da var yani bu sendikalar Çalışma Bakanlığıyla birlikte otururlar ek bir protokol yaparlar ve yeni bir toplu sözleşme yaparlar ve kamu emekçilerinin kayıpları da bu şekilde giderilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Peki, teklifinizi kayıtlara geçirdiniz.

Sibel Hanım buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Başkanım, Mustafa Bey'in söz talebi var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, siz buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sibel Hanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yapılan toplu sözleşmede zaten bugün içinde bulunduğumuz yüzde 28'lik oran belirlenmiş. Nedir? Enflasyon farkı olarak belirlenmiş yasa gereği. Burada Cumhur İttifakı bir karar almış, kanaat oluşturmuş “Bu 28'lik oranda biraz daha iyileştirme yapalım.” demiş. Bu toplu sözleşme zaten yapılmış, yasal çerçevede yapılmış. Ya, siz diyorsunuz ki “Toplu sözleşmeye izin verelim, bir daha toplu sözleşme yapılsın.” olmaz böyle bir şey. Az önce Sayın Girgin'in ifadesine eleştirimiz haklıydı ama şu anda bir toplu sözleşme bitmiş, ne konmuş toplu sözleşmede? “Enflasyon farkı artı yüzde 5.” denilmiş. Burada Cumhur İttifakı konuşuyor, diyor ki icra organı: “Bu yüzde 5'lik kısma ben yüzde 2,5 daha ilave etmek istiyorum.” Bu da nasıl yapılabilir? Kanunla yapılabilir. Az önce söylediklerinizin hepsi doğruydü, katılıyorum ama “Bunu toplu sözleşmeyle biz kanuna koyalım, tekrar devlet ile sendika tarafı bir araya gelsin.” Doğru değil o iş, yapılması gereken buydu. Mevcut yasal çerçevesinde olan bir düzenlemeyi iktidar demiş ki: “Ben yüzde 2,5 daha çalışanlarıma ekstra bir şey veriyorum, onların mağduriyetleri varsa veya biraz daha refah payından ilave ediyorum.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onu eksi yapabilir miydi? Yüzde 2,5 eksi yapabilir miydi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, kazanılmış hakları alamazsın. Ya Garo Bey, kazanılmış bir hakkı kanunla alabilir misiniz? Anayasa'ya aykırı olan durum olur zaten. Siz burada mevcut hakka ilave bir hak veriyorsunuz, burada kanunla yapıyorsunuz. Birileri der ki yapılmış, bağtlanmış bir toplu sözleşmenin üzerine iktidar böyle böyle bir şey yapıp, “Anayasa'ya aykırıdır.” diye iddiada bulunabilir mi? Bulunabilir, onun kararını Anayasa Mahkemesi verir. Kim götürür onu da bilemem.

Onun için buradaki değerlendirmeyi ona göre yapmamız lazım değerli arkadaşlar. Toplu sözleşme bitmiş, diyor ki sendika: “Enflasyon oranı ve refah payının üzerine ben yüzde 5 alıyorum.” Anlaşılan toplu sözleşme bu. Hükümet de diyor ki: “Ben yüzde 2.5 daha ilave ediyorum, değerli çalışanlarıma, işvereni olduğum kişilere ben bunu yapıyorum, gönülden bu geçiyor.” Söylediği hadise bu. Bunu da bir işveren gibi yönetim kurulu kararıyla veya başka bir şeyle yapamıyor, yasal düzenlemeyle yapması gerekiyor; arkadaşlarımız da bu teklifi verdiler, sizden de bu şekilde destek bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) –Tabii, teknik açıklamalar yapıldı bu konuda ama şunu söylemek istiyorum: Kamu personeli ve kamu çalışanları, değerli milletvekilleri, bu konuda kamu personel kanununda ve özlük hakları, emeklilik sonrası özlük hakları, maaşları, bunlarla ilgili çok ciddi sorunlar var ve çok büyük bir adaletsizlik var birimler arasında, çalışanlar arasında. Son dönemde belki sizlere de iletilmiştir, özellikle hekimler, öğretmenler, sağlık çalışanları, işte liyakate dayalı atamalar, atandıktan sonraki süreçler vesaire...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Emekli milletvekilleri...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Kamu personel kanununda da ciddi bir düzenlemeye ihtiyaç olduğunu ben bu madde görüşülürken dikkatlerinize sunmak istedim.

Biliyorsunuz, özellikle gösterge konusu çok tartışılıyor. (Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sibel Hanımı dinliyoruz, rica ediyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Özellikle de gösterge konusunu –biliyorum, sabırlar da taşı- sadece dikkatinize sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sibel Hanım, sizden, emeksiz bir milletvekili olarak emekli milletvekilleri için bir önerge bekliyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, bir şey daha eklememe izin verir misiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok kısa olsun, lütfen.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Peki, kısa.

Bakın, değerli arkadaşlar, 20 Aralık tarihinde burada asgari ücret görüşmeleri yaparken tüm kamuoyunun, sizlerin ifadesi “Asgari ücret vergi dışı kalsın.” idi. Sonra, “Ücretlilerin asgari ücret kadar olan kısmı vergi dışı kalsın.” dendi. Cumhuriyet İttifakı ne yaptı? “Sadece ücretliler olmaz, tüm bordrolular, maaş ve ücret alanlar vergi dışı kalsın.” diye bir kanun çıkardık.

CAVİT ARI (Antalya) – Bizlerin baskılarıyla oluştu, bizi de yabana atmayın.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ben herhâlde sendikaların da buna teşekkür edeceği kanaatindeyim yani açık bir noktayı farklı bir şekilde izah etmek, farklı bir şekilde anlatmak yerine “Böyle de bir şey yaptınız.” demesini de beklerdim burada.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Durmuş Bey, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Hep beraber burada o düzenlemenin yapılması için taleplerde bulunduk, karşıdaki arkadaşlar da o işin doğru olmadığını, Anayasa’ya aykırılığın olmadığını ifade ettiler Sayın Başkan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sizin önergeniz o yönde değildi, kanun teklifi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Durmuş Bey’e söz verdim.

CAVİT ARI (Antalya) – En son 5 gibi kabul edildi yani bu sizin hüneriniz değil, onu ifade edelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Durmuş Bey’e söz verdim, Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şimdi, Sayın Elitaş, sizin açıklamanızdan ben şunu anladım, doğru anlamış mıyım teyit eder misiniz?

CAVİT ARI (Antalya) – Özellikle bizim büyük baskımız, gayretli mücadelemiz sonunda oldu.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Var olan yasal düzenlemede, enflasyon farkı artı yüzde 5 oranının üzerinden pazarlık yapılacaktı, peki 7,5’un üzerinden mi yapılacak bundan sonraki pazarlıklar?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sevgili Başkanım, yapıldı. Efendim, 2022 yılının Temmuz ayında yüzde 7 değil mi? 2023 yılından yüzde 8+6 yapıldı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam, işte bütün bunlardan sonra yapılacak olan toplu sözleşmede, bu enflasyon farkı artı 5 mi alınacak?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanım, öyle şey olur mu? Sevgili Başkanım, zaten pazarlık edilen konu o yüzde 5, yüzde 7, yüzde 6, yüzde 8. Pazarlık konusu yaptıkları o iş zaten, toplu sözleşmede onu görüşüyorlar. Ben toplu sözleşmede çok bulundum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeler var, önergeleri okutuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesiyle 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen geçici maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 16 - 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 38- 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre düzenlenen Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara ilişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin İkinci Kısım Birinci Bölümünün 5 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca % 5 artış oranı üzerinden belirlenmiş olan katsayılar, sözleşme ücreti artış oranları ve ücret tavanları ile 7 nci madde uyarınca 2022 yılının birinci altı aylık dönemi için belirlenmiş olan ortalama ücret toplamı üst sınırı % 10,25 oranına göre yeniden belirlenerek uygulanır. Aynı Bölümün 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan % 5 oranı % 10,25 olarak uygulanır.”

Mehmet Bekaroğlu

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

İstanbul

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçe...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 16'ncı maddesiyle 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye geçici madde eklenmek suretiyle toplu iş sözleşmesinde kanunla değişiklik yapılmakta, kamu çalışanlarına, toplu sözleşmeye ek olarak yüzde 2,5 ek zam yapılmaktadır.

Maddenin gerekçesinde “Kamu görevlilerinin geneline ve hizmet kollarına yönelik mali ve sosyal haklara ilişkin 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme ile kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerinde 1/1/2022 ile 30/6/2022 tarihleri arasındaki dönem için uygulanacak olan artış oranı %5 yerine %7,5 yapılmakta ve bu oranın aynı döneme ilişkin enflasyon farkı ödemesinde de dikkate alınması sağlanmaktadır. Böylece söz konusu toplu sözleşmeye göre 2021 yılı ikinci yarısından kaynaklı enflasyon farkı dahil 1/1/2022 tarihinden geçerli olmak üzere %27,9 oranında yapılması gereken zammın %30,95'e çıkarılması amaçlanmaktadır.” şeklinde bir açıklama yer almaktadır. Yapılan düzenlemeyle söz konusu oran yüzde 30,95; yeniden değerlendirme oranı yüzde 36,20 kadar artırılmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4058) esas numaralı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 16: "2021 yılı ikinci yarısından kaynaklı enflasyon farkı dahil 01/01/2022 tarihinden geçerli olmak üzere kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerinde yapılacak artış %50,4 olarak belirlenmiştir."

Gar0 Paylan

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gar0 Bey, buyurun.

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yalnızca bir şeyi netleştirelim; Sayın Elitaş, şimdi, bu 2,5 fark temmuz ayında verilecek enflasyon farkından düşürülecek mi, düşürülmeyecek mi? Bunu netleştirelim arkadaşlar çünkü bu önemli bir detay. Yani 2,5'ü jest mi yapıyorsunuz yoksa önden 2,5'ü verip bu arada, diyelim ki 20 enflasyon çıktı, 17,5 mu verilecek?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teklif sahibi Cemal Bey, buna cevap verebilir misiniz yoksa bir arkadaşına mı yönlendireyim?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Düzenleme sonunda 2021 yılının ikinci yarısı itibarıyla ortaya çıkan enflasyon farkı da dâhil, Ocak 2022 tarihinden itibaren yapılacak zam oranı yüzde 27,9 iken bu düzenlemeyle yüzde 30,95 çıkıyor.

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – O tamam, onda anlaştık.

Temmuz 2022'de enflasyon yüzde 20 çıktı, bu yüzde 20'den 2,5'ü düşecek misiniz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Düşülecek, temmuzda şöyle düşüyor, bendeki notlardan -sorunuzu karşılar mı bilmiyorum- okuyayım: 2022 yılı Temmuz dönemi enflasyon zammı 2022 yılı ilk yarısında gerçekleşecek enflasyon oranının yüzde 5 yerine yüzde 7,5 oranındaki zammı aşan kısmı için hesaplanacağından...

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – Hah, demek ki düşecek, tamam.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – ...ocak ayında verilen bu ek zam, temmuz ayında verilecek olan enflasyon zammını düşürecek ve yaklaşık...

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – Öne almış oluyorsunuz, tek olay o. Tamam,

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, şimdi şunu diyorum: Siz 2,5 puan jest yapmıyorsunuz, yalnızca temmuzda vereceğiniz zammı ocakta veriyorsunuz; bu kadar, böyle.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Gar0 Bey yapmayın, nasıl muhasebecisin sen ya? Nasıl hesap adamısın sen ya?

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – Böyle, böyle; sen nasıl hesap... Demin mahcup oldun yine mahcup olursun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 5 düşmeyecek mi, 5?

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – Demin mahcup oldun şimdi de mahcup olursun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 5 düşmeyecek mi, 5?

GAR0 PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, şimdi 7,5 düşecek.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Normalde 5 düşmeyecek miydi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru, şimdi 7,5... Hayır, şunu diyorum: İlave 2,5 jest yapmıyorsunuz, yalnızca temmuzda vereceğiniz 2,5’u ocakta veriyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Artı 2,5 değil, mevcudu öne çekmiş oluyorsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, değerli arkadaşlar...

Gerekçeniz bitti mi Garo Bey?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bitmedi.

2,5 puan ilave bir jest verilmiyor. Şunu söylüyorum: Temmuzda verilecek 2,5 ocakta veriliyor tek farkı bu. Sayın Elitaş, sen nasıl muhasebecisin, yapma gözünü seveyim, ikinci kez mahcup oldun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki bitirelim ama artık Garo Bey, söylediniz fikrinizi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi arkadaşlar, Cemal Bey de aynısını söyledi zaten. Şunu söyleyeceğim değerli arkadaşlar... Ben tekrar öneremize gelirim -niçin- gerekçemizi ortaya koyayım: Biz sosyal tarafların tekrar masaya oturmasının doğru olduğunu düşünüyoruz bu açıdan gerekiyorsa İsmail Bey’in söylediği gibi bir madde çıkaralım ve bu açıdan masaya otursunlar, bütün bu sosyal kayıplarını giderecek bir toplu sözleşme veya ek protokol yapsınlar diye öneriyoruz. Bu açıdan bu önergemiz yönünde bu yasanın revize edilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Başkanım, söz alabilir miyim maddeyle ilgili?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özür dilerim görmedim.

Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Toplu iş sözleşmesi hukuku bakımından biz kaygılarımızı belirtmekle birlikte çalışanlar lehine bu madde için Cumhuriyet Halk Partisi olarak “evet” oyu veriyoruz, kayıtları geçsin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi, değerli arkadaşlar, madde ihdasına dönük 2 adet önerge vardır.

Birincisini okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederim.

“Madde 18 - 4/7/1956 tarih 6772 sayılı Devlet ve Ona Bağlı Müesseselerde Çalışan İşçilere İlave Tediye Yapılması ve 6452 Sayılı Kanunla 6212 Sayılı Kanunun 2’nci Maddesinin Kaldırılması Hakkında Kanun’a Ek Madde 2’den sonra gelmek üzere aşağıdaki Ek Madde eklenmiştir.

Ek Madde 3: Bu Kanun hükümlerinden kamu kurum ve kuruluşlarında memur ve sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler de aynı şekilde yararlanır.”

Durmuş Yılmaz

Ankara

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutalım mı?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki.

Gereke:

Hâlen kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen işçilere (taşeron işçiliğinden kadroya geçenler dâhil) yılda iki kez yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararıyla (kanunda belirtilen “birer aylık istihkaklar” ikiye bölünerek) kamu işçilerine yarım aylıkları (on üç günlük ücretleri) tutarında 4 adet ilave tediye ödenmektedir.

Örneğin, 31 Aralık 2020 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 3348 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı’yla 6772 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesi uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmakta olan işçilere (taşeron işçiliğinden kadroya geçenler dâhil) 2021 yılının ilk tediyesi 29 Ocak 2021 Cuma günü, ikincisi Ramazan Bayramı arifesinde 11 Mayıs 2021 Salı günü ödenmiştir.

7 Temmuz 2021 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 4226 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı’yla da 6772 sayılı Yasa’nın 3’üncü maddesi uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan işçilere (taşeron işçiliğinden kadroya geçenler dâhil) 2021 yılının 3’üncü ilave tediyesi Kurban Bayramı arifesinde 16 Temmuz 2021 tarihinde, 4’üncüsü ise 17 Aralık 2021 Cuma günü ödenmiştir.

Kamu işçilerine ayrıca toplu sözleşmeyle sağlanan ikramiye de ödenmektedir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’nun “Toplu sözleşmenin kapsamı” başlıklı 28’inci maddesinde toplu sözleşme görüşmelerinde görüşülecek konular arasında “ikramiye” başlığı da bulunmasına rağmen 2002 yılından bugüne kadar yapılan toplu pazarlık görüşmelerinde memurlara ikramiye verilmesi konusu mutabakat veya toplu sözleşme metinlerine girememiştir.

Teklifle kamuda istihdam edilen personel arasında ikramiye konusunda yaşanan ayrımcılığa son verilmesi ve kamu görevlilerine de ikramiye hakkı verilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İkinci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifine aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Kuşoğlu

Ankara

MADDE - 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 33- Dördüncü geçici vergi dönemi dahil 2021 hesap döneminde ve 2022 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde, bu Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrası kapsamında enflasyon düzeltilmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın, mali tablolar enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmaz.

Bu Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası uygulaması açısından, birinci fıkrada enflasyon düzeltilmesi yapılmayacağı belirtilen 2022 hesap dönemi geçici vergi dönemleri, enflasyon düzeltilmesi şartlarının gerçekleşmediği dönemler olarak değerlendirilir.

31/12/2022 tarihli mali tablolar enflasyon düzeltilmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın, enflasyon düzeltilmesine tabi tutulur. Yapılan enflasyon düzeltilmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tâbi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.

Bu maddenin önceki fıkralarında yer alan hükümler, bu Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında olan mükellefler bakımından geçerli değildir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bülent Bey, izah mı edersiniz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, uygun görürseniz TÜRMOB temsilcisi arkadaş konuşabilir mi? Kısa bir açıklama yapabilir mi bu konuyla ilgili?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok kısa olması şartıyla, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Sayın Başkanım, teknik bir konu olduğu için, teşekkür ediyorum.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Hepiniz hatırladığı üzere, Vergi Usul Kanunu’na enflasyon düzeltmesi müessesesini, malum, muhasebeciler ve mali müşavirler uygulamıştı, on yedi yıl önce. Daha sonra yüce Meclis 2 kere, biri 2018’de bir de 31/12/2021 tarihinde hem amortisman tabi iktisadi kıymetlere hem de maddi duran varlıklara bir yeniden değerlendirme getirdi yüzde 2’yle ve 3 Ocakta açıklanan rakamlarla şu anda enflasyon düzeltilmesinin kanunda belirtilen şartları oluşmuş oldu. Dolayısıyla biz, şu an itibarıyla enflasyon düzeltmesi yapmak zorundayız. Öncelikle şunu ifade edeyim: Bilançonun gerçek değerlerini göstermesi açısından enflasyon düzeltmesini TÜRMOB olarak destekliyoruz; bunu 2004’te yaptık ve 2004’ten bugüne kadar da bu uygulanmadı. Bizim burada önerimiz şu olacak: Doğal olarak hem idare hem mükelleflerimiz hem de biz bu hakkın uygulanmasını talep ediyoruz. Ancak, biz, bunu, bu öneriyi, anladığım kadarıyla, eğer kabul etmez yasayı uygularsak ilk geçici vergi döneminde yani 17 Mayıs’ta on yedi yıldır yapılmayan enflasyon düzeltmesini uygulayacağız ve bilançoları bugünkü değerine getireceğiz; dolayısıyla, bu teknik bir iş olduğu için hem eğitim çalışmaları hem de diğer çalışmalarımızı hızlı şekilde yapmak zorundayız. Bunu da yapacağız sorun değil ama bütün arzumuz ve isteğimiz biraz zaman tanınması. Bunun, iş dünyasının da hak kaybına uğramadan, şartın gerçekleşip gerçekleşmediğine bakmadan 2022 sonunda uygulanmasını talep ediyoruz, amacımız da vergi matrahının doğru ve düzgün, sağlıklı bir şekilde tespit edilmesi için bu zamanın bu meslek mensuplarına...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Anladığım kadarıyla, ertelemeyelim ama biraz daha zaman kazanalım diyorsunuz.

TÜRMOB DENETLEME KURULU BAŞKANI BURHAN DÜZ – Kesinlikle uygulansın Başkanım. Kesinlikle uygulansın, destekliyoruz; zaman kazanma açısından...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şöyle ifade edeyim ben: Grup Başkan Vekilimiz de burada, değerli arkadaşlarımız da burada, Genel Kurula kadar bir süremiz var. Bu süre içinde gruplar bu konuyu tekrar bir değerlendirsiner, hızlı karar vermeyelim. Genel Kurulda gruplar arasında bir uzlaşma olması hâlinde bu konuda bir adım atılabilir diye düşünüyorum.

Buyurun Sayın Elitaş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, bu, daha önce 21 Aralık tarihindeki kanun görüşmelerimiz sırasında gündeme gelmişti. Siyasi partiler olarak bunu değerlendirmiştik ama biliyorsunuz Genel Kurulda bir madde ihdas edebilmek için İç Tüzük 87’ye göre biz aslında bir mutabakatla usule uydurmaya çalışıyoruz, kimse itiraz etmediğinden dolayı usul hâline geliyor o iş

ama bir siyasi partimiz “Ben buna katılmıyorum.” dediği için uygulama imkânımız olmamıştı. Bu kanunda arkadaşlarımızın haklı tarafları var, uygulamayı yapacak TÜRMOB üyeleri arkadaşlarımız, uygulamalarda herhangi bir aksaklık ortaya çıktığı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Ertelemeyelim ama biraz zaman tanıyın.” diyorlar, benim anladığım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - ...takdirde hem biz hem mükellef hem de idare arasında bir sorun ortaya çıkacak. “Uygulamada on yedi yıl önceki yapılmış uygulamada, bu süreci yapabilmekte bir sıkıntı yaşayabiliriz.” diye ifade ediyorlar. Şimdi, bu arkadaşlar kendi meslek gruplarıyla ilgili konuşuyorlar. Kimin adına söylüyorlar bunu? Yapacakları, tuttukları defterlerle ilgili söylüyorlar. Biz siyasi partiler olarak defter tutan, doğrudan doğruya vergi dairesinin mükellefi olan kişilerle de bu işiştareyi yaptıktan sonra Genel Kurulda bu değerlendirmeyi yaparız, siyasi partiler olarak görüşürüz, o konuda bir kanaat oluştururuz; sizin tavsiyeniz doğrultusunda gerçekleştirebiliriz Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MADDE 17- Bu Kanunun;

a)12 nci maddesi 21/12/2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b)13 üncü maddesi 2022 yılı Ocak ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c)14 ve 15 inci maddeleri 1/1/2022 tarihinden, özel hesap dönemine tabi olan mükelleflerde 2022 takvim yılında başlayan özel hesap döneminin başından itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

ç)16 ncı maddesi 1/1/2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

d)Diğer maddeleri yayımı tarihinde

yürürlüğe girer.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 17’nci madde yürürlük maddesi.

Yürürlük maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 18’inci madde yürütme maddesi.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, görüşülmekte olan teklif metninde kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergeyle yapılan değişikliklerin kanunun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini, ayrıca muhalefet şerhlerinin 10 Ocak 2022 Pazartesi saat 12.30’a kadar verilmesi, kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Abdullah Nejat Koçer, Şirin Ünal, Ekrem Çelebi, İbrahim Aydın, Bekir Kuvvet Erim, Ahmet Kılıç, Nilgün Ök, Orhan Yegin, İbrahim Aydemir, Cemal Öztürk, Yaşar Kırkpınar, Mustafa Baki Ersoy, Mustafa Kalaycı, Uğur Aydemir ve İsmail Güneş’in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Cemal Bey'e, emeği geçen arkadaşlarımıza, bugün katkıda bulunan tüm milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Hayırlı geceler diliyorum.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.42

